

—
PRIRUČNIK
ZA ISHOĐENJE
AKATA ZA GRADNJU
ELEKTRONIČKE
KOMUNIKACIJSKE
INFRASTRUKTURE
—

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

OVAJ SE PRIRUČNIK
FINANCIRA IZ MEHANIZMA
ZA OPORAVAK I OTPORNOST

—
PRIRUČNIK
ZA ISHOĐENJE
AKATA ZA GRADNJU
ELEKTRONIČKE
KOMUNIKACIJSKE
INFRASTRUKTURE
—

ZAGREB,
OŽUJAK
2023.

Priručnik za ishođenje akata
za gradnju elektroničke
komunikacijske infrastrukture

nakladnik: Ministarstvo
prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne
imovine

Zagreb, 2023.

KAZALO

1. Uvod	11	4. Prostorni planovi ostavljeni na snazi (stari prostorni planovi)	55
1.1. Polazišta za izradu priručnika	11	4.1. EKI u programu prostornog uređenja RH	57
1.2. Predmet, sadržaj i svrha priručnika	13	4.2. Eki u starim prostornim planovima	59
1.3. Pravni izvori	14	4.3. Usklađivanje starih prostornih planova s potrebom gradnje mreža građevina elektroničke pokretne komunikacije (samostojećih antenskih stupova)	60
1.3.1. Propisi iz područja prostornog uređenja	14	4.4. HAKOM-ove smjernice za prostorno uređenje u dijelu planiranja elektroničkih komunikacija od srpnja 2011.	61
1.3.2. Propisi iz područja gradnje	16	4.5. EKI u prostornim planovima regionalne razine	62
1.3.3. Posebni propisi koji uređuju EKI	17		
1.3.4. Drugi posebni propisi važni za planiranje i gradnju EKI-ja	19		
1.4. Značenje osnovnih pojmova	22	5. Planiranje EKI-ja	65
1.4.1. Osnovni pojmovi u upravnom području prostornog uređenja	22	5.1. Dokumenti prostornog uređenja u kojima se planira EKI	65
1.4.2. Osnovni pojmovi u upravnom području gradnje	23	5.2. Propisi u skladu s kojima se planira EKI	66
1.5. Građevine EKI-ja	24	5.3. Primjena propisa o EKI-ju	67
		6. Sudska praksa i planiranje EKI-ja	73
2. Prostorno planiranje	29	6.1. Ograničenje prava na prostorno planiranje jedinica lokalne samouprave proizašlo iz ZEK-a i uredbe	74
2.1. Sustav prostornog uređenja	29	6.1.1. Rješenje Ustavnog suda RH	74
2.1.1. Integralnost prostornog planiranja	29	6.1.2. Praksa Visokog upravnog suda RH u kontroli zakonitosti prostornih planova	75
2.1.2. Multidisciplinarnost sustava	30	6.1.3. Praksa Visokog upravnog suda RH u kontroli zakonitosti općih akata koji nisu prostorni planovi	76
2.2. Ciljevi zakona o elektroničkim komunikacijama	30	6.2. Prostorno planiranje i uređenje naselja u okvirima važećih propisa koje nije protivno ZEK-u i uredbi	77
2.2.1. Instituti ZEK-a važni za prostorno uređenje	30		
2.2.2. Zakon o elektroničkim komunikacijama	32	7. Provedba prostornih planova	83
2.3. Glavni instrumenti prostornog planiranja	37	7.1. Instrumenti provedbe prostornih planova	83
2.3.1. Načela i ciljevi prostornog planiranja	37	7.2. Neusklađenost propisa u provedbi prostornih planova i prestanak važenja, odnosno promjena plana	84
2.3.2. Subjekti prostornog uređenja	37		
2.3.3. Strategija prostornog razvoja RH	38		
2.3.4. Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)	39		
2.3.5. Četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru	40		
2.3.6. Uvjeti planiranja prostora	43		
3. Prostorni planovi prema ZPU-u (novi prostorni planovi)	47		
3.1. Opće značajke prostornih planova	48		
3.2. Izrada i donošenje prostornih planova	49		
3.3. Financiranje izrade prostornih planova	51		

7.3. Posebna pravila za gradnju građevina EKI-ja	86	9.4.11. Izmjena i/ili dopuna lokacijske dozvole	118
7.3.1. Primjena Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima	86	9.4.12. Važenje lokacijske dozvole	118
7.3.2. Primjena Uredbe o mjerilima razvoja EKI-ja i druge povezane opreme	87	10. Gradnja	123
7.4. eDozvola	88	10.1. Temeljni i drugi zahtjevi za građevinu	123
7.5. Pravni lijekovi u postupcima izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola	90	10.1.1. Obveza ispunjavanja temeljnih i drugih zahtjeva za građevinu	123
7.6. Lokacijska informacija	90	10.1.2. Primjena i donošenje posebnih propisa	124
7.7. Obavijesti o načinu provedbe zakona i prostornog plana	91	10.2. Sudionici u gradnji	124
8. Posebni uvjeti i uvjeti priključenja	95	10.2.1. Investitor	125
8.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja	96	10.2.2. Projektant	125
8.1.1. Posebni uvjeti i uvjeti priključenja za izradu idejnog projekta	96	10.2.3. Izvođač	125
8.1.2. Posebni uvjeti za provedbu zahvata u prostoru za koji se ne izdaje lokacijska dozvola i koji se provodi bez građevinske dozvole i glavnog projekta	97	10.2.4. Nadzorni inženjer	126
8.2. Pravni lijekovi	97	10.2.5. Revident	127
9. Lokacijska dozvola	101	10.3. Projekti	127
9.1. Pravna priroda lokacijske dozvole	102	10.3.1. Izrada i čuvanje projekata	128
9.2. Nadležnost za izdavanje lokacijske dozvole	103	10.3.2. Glavni projekt	128
9.3. Zahvati u prostoru za koje se izdaje lokacijska dozvola	105	10.3.3. Izvedbeni projekt	129
9.4. Pokretanje postupka za izdavanje lokacijske dozvole	105	11. Posebni uvjeti, uvjeti priključenja i potvrda glavnog projekta	133
9.4.1. Zahtjev i prilozi zahtjevu	105	11.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja	134
9.4.2. Pravni interes za pokretanje postupka (aktivna legitimacija)	106	11.1.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građevinsku dozvolu	134
9.4.3. Idejni projekt	106	11.1.2. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za idejni projekt za lokacijsku dozvolu	135
9.4.4. Predmet (sadržaj) lokacijske dozvole	107	11.1.3. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građenje bez građevinske dozvole	135
9.4.5. Uvjeti za izdavanje lokacijske dozvole	114	11.2. Izdavanje potvrde glavnog projekta	136
9.4.6. Obveznost donošenja UPU-a	115	11.2.1. Potvrda glavnog projekta za građevinsku dozvolu	136
9.4.7. Dužnost predaje zemljišta i osnivanja prava služnosti	115	11.2.2. Potvrda glavnog projekta za građenje bez građevinske dozvole i u slučaju iz članka 106.A stavka 3. ZOG-a	136
9.4.8. Mogućnost priključenja građevne čestice, odnosno zgrade	115	11.2.3. Potvrda glavnog projekta o usklađenosti s rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš, odnosno rješenjem o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš	137
9.4.9. Način utvrđivanja činjenica u postupku	116	11.3. Pravni lijekovi	137
9.4.10. Dostava lokacijske dozvole	117		

12. Građevinska dozvola	141		
12.1. Pravna priroda građevinske dozvole	142		
12.2. Nadležnost za izdavanje građevinske dozvole	143		
12.3. Pokretanje postupka za izdavanje građevinske dozvole	144		
12.3.1. Zahtjev i prilozi zahtjevu	144		
12.3.2. Dokaz pravnog interesa	144		
12.4. Postupak izdavanja građevinske dozvole	145		
12.4.1. Uvjeti za izdavanje građevinske dozvole	145		
12.4.2. Način utvrđivanja činjenica u postupku	146		
12.4.3. Dostava građevinske dozvole	147		
12.4.4. Izmjena i/ili dopuna građevinske dozvole	148		
12.4.5. Promjena investitora	148		
12.4.6. Važenje građevinske dozvole	148		
12.4.7. Građevinska dozvola za pripremne radove	149		
13. Građenje bez građevinske dozvole	153		
13.1. Razvoj i značenje instituta	154		
13.2. Uvjeti građenja i uporabe građevina bez građevinske dozvole	155		
13.3. Građevine EKI-ja	156		
14. Postupak građenja	161		
14.1. Obveza građenja u skladu s građevinskom dozvolom i iznimke	161		
14.2. Odluka o privremenoj zabrani izvođenja radova	162		
14.3. Prijava početka građenja i iskolčenje	163		
14.4. Uređenje gradilišta	163		
14.5. Dokumentacija na gradilištu	164		
14.6. Rok za dovršenje zgrade	164		
15. Uporabna dozvola	167		
15.1. Pravna priroda uporabne dozvole	168		
15.2. Nadležnost za izdavanje uporabne dozvole	168		
15.3. Postupak izdavanja uporabne dozvole	169		
15.3.1. Zahtjev za izdavanje uporabne dozvole i prilozi zahtjevu	169		
15.3.2. Pregled zahtjeva i stranke u postupku	169		
15.3.3. Tehnički pregled	170		
15.3.4. Pokusni rad	171		
15.3.5. Uvjeti za izdavanje uporabne dozvole	171		
15.4. Privremena uporabna dozvola	172		
15.5. Uporabna dozvola za dio građevine	172		
16. Sažetak i zaključak	175		
16.1. Iskustva dobre prakse zemalja EU-a	176		
16.1.1. Dobra prakse zemalja članica EU-a u užem smislu riječi	176		
16.1.2. Dobra praksa zemalja članica EU-a u širem smislu riječi	179		
16.2. Sustav prostornog uređenja i gradnje	180		
16.3. Sadržaj i predmet priručnika	180		
16.4. Razvoj EKI-ja	181		
16.4.1. Mreže pokretnih telekomunikacija (antenski stupovi i antenski prihvat)	181		
16.4.2. Širokopojasne mreže velikih brzina	182		
16.5. Smjernice za poboljšanje planiranja i gradnje EKI-ja	182		
16.5.1. Smjernice za poduzimanje mjera u upravnom području elektroničkih komunikacija	182		
16.5.2. Smjernice za poduzimanje mjera u upravnim područjima prostornog uređenja i gradnje	183		
Prilog 1: Smjernice za prostorno uređenje u dijelu planiranja elektroničkih komunikacija	185		
Prilog 2: Sumarni prikaz odredbi prostornih planova županija i prostornog plana Grada Zagreba kojima se planiraju antenski stupovi EKI-ja	193		
Bilješke	199		

The background is a vibrant green with a complex pattern of white 'Y' characters. A central column of 'Y's is the most prominent, with other 'Y's scattered throughout. Horizontal lines, some solid and some dashed, create a sense of depth and movement. The overall aesthetic is clean, modern, and digital.

01

---

1. UVOD

1.1. POLAZIŠTA ZA IZRADU PRIRUČNIKA

Polazišta za izradu ovoga priručnika sadržana su u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. iz srpnja 2021. i to u Dijelu II. – 2. Javna uprava, pravosuđe i državna imovina, Potkomponenti C2.3. Digitalna transformacija društva i javne uprave – R4 – jačanje povezivosti kao osnove digitalne tranzicije društva i gospodarstva (u daljnjem tekstu: NPOO). Prema NPOO-u osiguranje ravnomjerne dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukture vrlo velikog kapaciteta koje omogućuju gigabitnu povezivost za kućanstva i socioekonomske pokretače osnovni je preduvjet za tranziciju prema digitalnom društvu i gospodarstvu. Sama upotreba gigabitnih mreža pruža priliku za ostvarenje velikog broja društvenih i gospodarskih koristi za građane i kućanstva, gospodarske subjekte i javnu upravu. Također, izgradnjom mreža koje omogućuju gigabitnu povezivost (svjetlovodne i 5G mreže) smanjit će se digitalni jaz između urbanih i ruralnih područja Hrvatske i pridonijeti ujednačenom regionalnom razvoju Republike

Hrvatske te će se stvoriti preduvjeti za daljnji razvoj digitalnih usluga koje za nesmetan rad zahtijevaju vrlo velike brzine, kapacitete i pouzdanost prijenosa ostvarivu samo gigabitnim mrežama. Navedeno, prema NPOO-u, izravno pridonosi ispunjenju ciljeva iz Komunikacije Europske komisije "Povezivošću do konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta – Ususret europskom gigabitnom društvu" i Akcijskog plana "5G za Europu", kojima se potiče razvoj širokopojsnog pristupa i mreža vrlo velikog kapaciteta, koje omogućuju gigabitnu povezivost s ciljem transformacije jedinstvenog digitalnog tržišta prema gigabitnom društvu i razvoju 5G mreža.

Kako je utvrđeno u NPOO-u, Hrvatska je, unatoč određenom napretku u razvoju pokrivenosti širokopojsnom infrastrukturom, prema Indeksu gospodarske i društvene digitalizacije (DESI2020) u kategoriji povezivosti tek na 25. mjestu. Također, CSR 2020. za Hrvatsku ističe izražen digitalni jaz između ruralnih i urbanih područja i

potrebu za ulaganjima u mreže vrlo velikog kapaciteta, uključujući i uvođenje 5G mreža, kao osnovnog preduvjeta za digitalnu tranziciju društva i gospodarstva. Čak dvije od četiriju preporuka EK-a za 2020. izravno upućuju na provedbu mjera i nužnost daljnjeg djelovanja prema učinkovitijoj digitalnoj tranziciji, kako povećanjem pristupa digitalnoj infrastrukturi i uslugama (CSR 2), tako i daljnjim ulaganjem u širokopojasni internet (CSR 3). Nadalje, prilikom planiranja nužnih mjera za poticanje investicija u svjetlovodne mreže i 5G mreže uočene su administrativne i regulatorne prepreke u području gradnje i prostornog planiranja, koje ograničavaju i u pojedinim područjima u potpunosti onemogućuju razvoj elektroničkih komunikacijskih mreža. Kako se tvrdi, to se ponajprije odnosi na prepreke vezane uz opsežnost i dugotrajnost postupaka izdavanja dozvola za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture te prostorne planove koji sadrže odredbe kojima se gradnja pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža značajno otežava.

U svrhu otklanjanja, odnosno ublažavanja, opisanog stanja NPOO-om se planira reforma kojom se trebaju ostvariti sljedeći ciljevi:

1. osigurati pravovremena i sveobuhvatna implementacija regulatornog okvira donošenjem zakona o elektroničkim komunikacijama kojim će se preuzeti odredbe direktive (EU) 2018/1972 o europskom zakoniku elektroničkih komunikacija i provedba ciljeva nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027.

2. omogućiti dostupnost mreža vrlo velikog kapaciteta kućanstvima uz širokopojasni pristup s brzinama od najmanje 100 Mbit/s u smjeru prema korisniku (engl. *download*)

3. omogućiti glavnim društveno-ekonomskim pokretačima dostupnost mrežama vrlo velikog kapaciteta koje podržavaju širokopojasni pristup sa simetričnim brzinama od najmanje 1 Gbit/s

4. potaknuti investicije u postavljanje 5G mreža u urbanim i ruralnim područjima i duž glavnih kopnenih prometnih pravaca (5G koridori) koji uključuju autoceste, državne ceste i željezničke pruge u Hrvatskoj, u sklopu transeuropske prometne mreže (TEN-T).

U okviru te reforme NPOO-om su određene sljedeće aktivnosti: 1. analiza i identifikacija administrativnih opterećenja prostornog planiranja i gradnje te izdavanja dozvola, 2. izrada smjernica za uklanjanje administrativnih opterećenja na primjerima dobre prakse zemalja članica EU-a, 3. izrada smjernica za izradu prostornih planova za uvjete i način planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture, 4. izrada smjernica za usklađenje procedura za ishođenje akata za gradnju na temelju iskustava dobre prakse zemalja EU-a, 5. izrada priručnika za ishođenje akata za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, 6. administracija i upravljanje projektom i 7. edukacija korisnika, promidžba i vidljivost.

Ovaj priručnik predstavlja realizaciju pete aktivnosti – izrade priručnika za ishođenje akata za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, a zbog neodvojive povezanosti prostornih planova i akata za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture sadrži analizu i smjernice za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja u dijelu koji se odnosi na izradu i donošenje prostornih planova u segmentu elektroničke komunikacijske infrastrukture.

1.2. PREDMET, SADRŽAJ I SVRHA PRIRUČNIKA

Sukladno aktivnostima reforme planiranim NPOO-om, predmet ovoga priručnika jest davanje pregleda i analize važećih propisa kojima se u Republici Hrvatskoj uređuje upravno područje prostornog uređenja te s njim povezanih posebnih propisa kojima se uređuju druga upravna područja u kontekstu izdavanja akata za gradnju i početak uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture te procesa prostornog planiranja tih građevina, što je osnovni uvjet za izdavanje navedenih akata. Pri tome je osobit naglasak na planiranju, gradnji i početku uporabe građevina elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukture (svjetlovodne i 5G mreže) vrlo velikog kapaciteta koje omogućuju gigabitnu povezivost, a koje su prema NPOO-u osnovni preduvjet za tranziciju prema digitalnom društvu i gospodarstvu, stoga danas predstavljaju najznačajnije kategorije elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Ovim se priručnikom na jednome mjestu sustavno (sintetski) prikazuju najvažniji propisi ključni za planiranje, gradnju i početak uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture s namjerom olakšavanja pronalaženja i pristupa te lakšeg i ispravnog razumijevanja tih propisa. S tim u vezi, Priručnik obuhvaća pitanja vezana uz sustav prostornog uređenja te postupak izrade i donošenja prostornih planova, izradu idejnih, glavnih i izvedbenih projekata, izdavanje lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola, građenje na temelju građevinske dozvole i bez nje te početak uporabe (izdavanja uporabne dozvole) građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Priručnik je namijenjen svim subjektima koji sudjeluju u izradi i donošenju prostornih planova i njihovoj provedbi, tj. izdavanju akata za gradnju i početak uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture. Dakle, Priručnik je namijenjen stručnim izrađivačima prostornih planova i njihovim donositeljima, javnopravnim tijelima koja sudjeluju u izradi i donošenju prostornih planova te javnopravnim tijelima koja izdaju i sudjeluju u izdavanju akata za gradnju i uporabu građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture kao i investitorima tih građevina. Naravno, Priručnik može biti koristan i svim drugim zainteresiranim subjektima.

Istovremeno je svrha ovoga priručnika identifikacija i analiza nedostataka u navedenim propisima koji neopravdano otežavaju i/ili ograničavaju mogućnost planiranja i gradnje elektroničke komunikacijske infrastrukture te davanje smjernica (preporuka) za njihovo otklanjanje na iskustvima dobre prakse zemalja EU-a. Na taj se način želi olakšati, ubrzati i poboljšati kvaliteta planiranja i gradnje elektroničke komunikacijske infrastrukture, što je jedan od osnovnih preduvjeta za njezin razvoj.

1.3. PRAVNI IZVORI

Upravno područje prostornog uređenja multidisciplinarno je područje, tj. područje u kojem sudjeluje više struka (arhitektonska, građevinska, elektrotehnička, strojarska, prometna, geodetska, pravna, geografska, ekonomska i dr.) te koje je uređeno propisima više pravnih područja. Zato se propisi kojima se uređuju ta upravna područja dijele u dvije osnovne skupine.

Prvu skupinu čine propisi koji izravno uređuju sustav prostornog uređenja i gradnje te njihove institute. Ti se propisi, s obzirom na predmet koji uređuju, dijele u četiri skupine:

1. propise koji uređuju prostorno uređenje
2. propise koji uređuju gradnju
3. propise koji uređuju obavljanje poslova i djelatnosti u prostornom uređenju i gradnji i
4. propise koji uređuju određena pitanja prostornog uređenja i gradnje u "izvanrednim" okolnostima na specifičan način.¹ Treća i četvrta skupina propisa nisu predmet ove analize jer nemaju značajniji izravni utjecaj na procese koji su predmet ove analize.

Drugu skupinu čine tzv. posebni propisi – propisi koji uređuju različita druga pravna područja, a sadrže odredbe koje su važne za izradu i donošenje prostornih planova i njihovu provedbu izdavanjem akata za građenje. Za ovu priliku ta skupina propisa dijeli se u dvije skupine: prvu, posebne propise koji uređuju elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu, druge posebne propise važne za planiranje i gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Vežano uz spomenute propise valja istaknuti da, s obzirom na izrazito tehničku prirodu područja koja uređuju ti propisi, ona nisu uređena samo propisima već u određenim slučajevima i pravilima struke. Također, neformalne izvore prava s tim u vezi predstavlja i praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, upravnih sudova te mišljenja i objašnjenja nadležnih ministarstava i njihova upravna praksa.

1.3.1. Propisi iz područja prostornog uređenja

Upravno područje prostornog uređenja uređeno je **Zakonom o prostornom uređenju** ("Narodne novine", br. 153/13, 65/17, 114/18, 39 /19 i 98/19)² – u daljnjem tekstu: ZPU, podzakonskim propisima donesenim i ostavljenim na snazi na temelju tog zakona te prostornim planovima koji su specifični podzakonski propisi doneseni i ostavljeni na snazi na temelju tog zakona.

Tim se zakonom uređuje sustav prostornog uređenja: ciljevi, načela i subjekti prostornog uređenja, praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, uvjeti planiranja prostora, donošenje Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, prostorni planovi uključujući njihovu izradu i postupak donošenja, provedba prostornih planova, uređenje građevinskog zemljišta, imovinski instituti uređenja građevinskog zemljišta i nadzor.

Spomenuti su **podzakonski propisi**:

- **Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja** ("Narodne novine", br. – u daljnjem tekstu: NN, 37/14, 154/14, 30/21 i 75/22)
Tom se uredbom određuju građevine i površine državne i područne (regionalne) važnosti te zahvati u prostoru i površine državne i područne (regionalne) važnosti koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem, a koji se prostornim planovima planiraju na teritoriju Republike Hrvatske i u njezinu epikontinentalnom pojasu. Također, tom se uredbom određuju i građevine, zahvati u prostoru te površine za koje ministarstvo nadležno za poslove prostornoga uređenja i graditeljstva izdaje akte za provedbu prostornih planova.
- **Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja** (NN 115/15)
Tom se uredbom propisuju struktura, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard informacijskog sustava prostornog uređenja, ovlasti i obveze u vođenju i upravljanju tim sustavom te javnopravna tijela koja

- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86, 30/94, 76/07 i 153/13)

su prostorne i druge podatke dužna učiniti dostupnima putem informacijskog sustava prostornog uređenja i način na koji su to dužna učiniti.

- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86, 30/94, 76/07 i 153/13)
- Pravna pravila Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04, 163/04, 148/10, 9/11) koja se sukladno odredbi članka 197. ZPU-a primjenjuju u izradi prostornih planova u dijelovima u kojima nisu u suprotnosti sa ZPU-om.
Tim se pravilnikom određuju sadržaj, mjerila kartografskih prikaza prostornih planova, obvezni brojevi i grafički prostorni pokazatelji s planskim znakovljem i standard elaborata, koji se primjenjuju u izradi prostornih planova.
- Pravilnik o općinama koje mogu donijeti prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja i sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza i obveznim prilogima toga plana (NN 135/10)
Tim se pravilnikom određuju općine koje mogu donijeti prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja te se određuje sadržaj, mjerila kartografskih prikaza i sadržaj obveznih priloga toga plana.
- Pravilnik o izdavanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja (NN 136/15)
Tim se pravilnikom propisuje način predaje zahtjeva za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja pravnim osobama, dokumentacija koja se predaje uz zahtjev, dokumentacija koja se predaje godišnje kao dokaz ispunjavanja uvjeta izdane suglasnosti, sadržaj suglasnosti i sadržaj evidencije izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.
- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14 i 19/15)

Tim se pravilnikom određuju sadržaj i obvezni prostorni pokazatelji izvješća o stanju u prostoru (u daljnjem tekstu: Izvješće) te drugi zahtjevi vezani uz praćenje stanja u području prostornoga uređenja.

- Pravilnik o Državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15)
Tim se pravilnikom propisuje, odnosno određuje način propisivanja uvjeta provedbe zahvata u prostoru, sadržaj namjena pojedinih zona i koridora koji se planiraju Državnim planom prostornog razvoja i namjena građevina koje se u njima mogu graditi, prostorni standardi za određivanje određenih zemljišta tim planom te pobliži sadržaj, mjerila kartografskih prikaza, standard elaborata, elektronički standard i sadržaj obrazloženja tog plana.
- Pravilnik o načinu izračuna građevinske (bruto) površine zgrade (NN 93/17)
Tim se pravilnikom pobliže uređuje način izračuna građevinske (bruto) površine zgrade i određuju dijelovi podova etaža koji se ne uračunavaju u tu površinu.
- Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta (NN 118/19 i 65/20)
Tim se pravilnikom detaljnije propisuju obvezni sadržaj i elementi idejnog projekta, način opremanja, uvjeti promjene sadržaja, označavanje projekta i način ovjere projekta od strane odgovornih osoba, pravila za ispis projekata i ovjeru ispisa projekata te građevine za koje se određuje građevna čestica i/ili obuhvat zahvata u prostoru i način njegova određivanja.
- Pravilnik o geodetskom projektu (NN 12/14 i 56/14)
Tim pravilnikom propisuje se sadržaj i oblik sastavnih dijelova geodetskog projekta te način njihove izrade, pregledavanja, potvrđivanja i provedbe u katastarskom operatu.
- Naputak o izradi nacrtu akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem (NN 56/14).

Tim se naputkom propisuje izrada nacрта zaključaka, poziva, zapisnika, zabilješki u spisu, rješenja, dozvola i drugih akata u postupku izdavanja upravnih i drugih akata koji se izdaju na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedba tih postupaka, elektroničkim putem.

1.3.2. Propisi iz područja gradnje

Upravno područje gradnje uređeno je **Zakonom o gradnji** (NN 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)³ – u daljnjem tekstu: ZOG, Zakon o građevnim proizvodima (NN 76/13, 30/14, 130/17, 39/19 i 118/20) i podzakonskim propisima donesenim na temelju tih zakona te tehničkim propisima⁴ koji su specifični podzakonski propisi koje donosi ministar graditeljstva na temelju ZOG-a.

Zakonom o gradnji, koji je najznačajniji za ovaj priručnik, uređuje se projektiranje, građenje, uporaba i održavanje građevina te provedba upravnih i drugih postupaka s tim u vezi radi osiguranja zaštite i uređenja prostora u skladu s propisima koji uređuju prostorno uređenje te osiguranja temeljnih zahtjeva za građevinu i drugih uvjeta propisanih za građevine tim zakonom i propisima donesenim na temelju tog zakona i posebnim propisima.

Najznačajniji **podzakonski propisi** u kontekstu ovoga rada doneseni na temelju ZOG-a jesu:

- **Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima** (NN 112/17, 34/18, 36/19, 98/19, 31/20 i 74/22)
Tim se pravilnikom određuju jednostavne i druge građevine i radovi koji se mogu graditi, odnosno izvoditi bez građevinske dozvole u skladu s glavnim projektom i bez glavnog projekta, građevine koje se mogu uklanjati bez projekta ukidanja te se propisuje obveza prijave početka građenja i stručni nadzor građenja tih građevina, odnosno izvođenja radova.
- **Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina** (NN 118/19 i 65/20)
Tim se pravilnikom propisuju obvezni detaljniji sadržaj i elementi projekata, način opremanja, uvjeti
- **Pravilnik o nostrifikaciji projekata** (NN 98/99, 29/03, 20/17)
Tim pravilnikom propisuje se postupak nostrifikacije, način ovjere projekta, sadržaj potvrde, način izračuna naknade te uvjeti i mjerila za davanje ovlaštenja pravnoj osobi za nostrifikaciju idejnog, glavnog i izvedbenog projekta izrađenog u inozemstvu.
- **Pravilnik o tehničkom pregledu građevine** (NN 46/18 i 98/19)
Tim pravilnikom propisuje se način obavljanja tehničkog pregleda za građevine izgrađene na temelju građevinske dozvole, odnosno glavnog projekta, u postupku izdavanja uporabne dozvole.
- **Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću** (NN 78/13)
- **Pravilnik o kontroli projekata** (NN 32/14 i 72/20)
Tim pravilnikom propisuju se sadržaj, način i opseg obavljanja kontrole projekta, način i značenje ovjere kontroliranog projekta od strane revidenta te popis građevina, odnosno radova za koje je obavezna kontrola projekta i način verifikacije podataka značajnih za kontrolu tih građevina, odnosno radova.
- **Pravilnik o sadržaju i izgledu ploče kojom se označava gradilište** (NN 42/14)
Tim se pravilnikom određuju sadržaj i izgled ploče kojom se označava gradilište.
- **Pravilnik o sadržaju pisane Izjave izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine** (NN 43/14)
Tim se pravilnikom propisuje sadržaj pisane izjave izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine (u daljnjem tekstu: pisana izjava izvođača).

promjene sadržaja, označavanje projekata, način i značenje ovjere projekata od strane odgovornih i službenih osoba, način razmjene elektroničkih zapisa u skladu s posebnim propisima te pravila za ispis projekata i ovjeru ispisa projekata.

- Pravilnik o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera (NN br. 131/21 i 68/22)

- Pravilnik o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera (NN br. 131/21 i 68/22)

Tim pravilnikom propisuje se način provedbe stručnog nadzora građenja, uvjeti i način vođenja građevinskog dnevnika te sadržaj završnog izvješća nadzornog inženjera.

- Naputak o izradi nacрта akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem (NN 56/14).

Tim se naputkom propisuje izrada nacрта zaključaka, poziva, zapisnika, zabilješki u spisu, rješenja, dozvola i drugih akata u postupku izdavanja upravnih i drugih akata koji se izdaju na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedba tih postupaka, elektroničkim putem.

1.3.3. Posebni propisi koji uređuju EKI

Pitanja vezana uz elektroničku komunikacijsku infrastrukturu uređuju:

Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 76/22)⁵ (u daljnjem tekstu: ZEK) i podzakonski propisi ostavljeni na snazi tim zakonom do donošenja odgovarajućih propisa na teme tog zakona.

Tim se zakonom uređuje područje elektroničkih komunikacija, i to pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, pružanje univerzalnih usluga te zaštita prava korisnika, gradnja, postavljanje, održavanje i korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture, povezane opreme i povezanih usluga te određenih značajki terminalne opreme, uvjeti tržišnog natjecanja te prava i obveze sudionika na tržištu elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, djelotvorno upravljanje radiofrekvencijskim spektrom te adresnim i brojevnim prostorom, digitalni radio i televizija, zaštita podataka, sigurnost elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te obavljanje inspeksijskog nadzora i kontrole u elek-

troničkim komunikacijama, postupak donošenja odluka i rješavanja sporova u elektroničkim komunikacijama, kao i ustrojstvo, djelokrug i nadležnost nacionalnog regulatornog tijela za elektroničke komunikacije, poštanske usluge i željezničke usluge.

Najznačajniji **podzakonski propisi** u kontekstu ovoga priručnika ostavljeni na snazi ZEK-om do donošenja propisa na temelju tog zakona jesu:

- **Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme** (NN 131/12, 92/15 i 10/21)

Tom se uredbom propisuju mjerila razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, što obuhvaća mjerila za izradu te uvjete i način planiranja u dokumentima prostornog uređenja, u dijelu koji se odnosi na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu.

- **Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti** (NN 28/16 i 88/19)

Tim se pravilnikom propisuju zahtjevi elektromagnetske kompatibilnosti (EMC), kojima mora udovoljavati električna i druga tehnička oprema koja se stavlja na raspolaganje na tržištu, stavlja na tržište i/ili u uporabu u Republici Hrvatskoj, način i postupci ocjenjivanja sukladnosti te opreme sa zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti, način i postupak ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti, oznake i način označavanja električne i druge tehničke opreme te nadzor nad mjerodavnim tržištem.

- **Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora te obveze investitora radova ili građevine** (NN 75/13)

Tim pravilnikom propisuju se način i uvjeti određivanja zone elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora i pobliže obveze investitora radova ili građevine. U navedenu svrhu definiraju se i uređuju sljedeći pojmovi: granica radijskog središta, primarna zona, radijski koridor, radijsko središte, sektor bez prepre-

ka, sekundarna zona, zaštitna zona, zaštitna zona elektroničke komunikacijske mreže i zaštitna zona postaje službe radiodifuzije.

- **Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 36/16)**

Tim pravilnikom propisuju se način i uvjeti pristupa i zajedničkog korištenja kabelaške kanalizacije i antenskih stupova, zgrada i drugih pripadajućih građevina i opreme, uključujući i svjetlovodne instalacije unutar zgrade ili do prve sabirne točke, razina raspoloživosti slobodnog prostora u toj infrastrukturi i temeljne sastavnice ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju.

- **Pravilnik o posebnim uvjetima postavljanja i uporabe radijskih postaja (NN 45/12 i 18/15)**

Tim pravilnikom propisuju se posebni uvjeti postavljanja i uporabe određenih vrsta radijskih postaja, način i uvjeti obavljanja izračuna i mjerenja vrijednosti elektromagnetskog polja te izdavanje potvrde o usklađenosti kojom se potvrđuje da postavljena radijska postaja ne stvara razine elektromagnetskog polja koje prelaze granične razine elektromagnetskih polja. Taj se pravilnik primjenjuje na nepokretne radijske postaje, osim na: odašiljačke sustave usmjerenih mikrovalnih i satelitskih veza, nepokretne radijske postaje s efektivnom izračenom snagom manjom od 10 W i amaterske radijske postaje s efektivnom izračenom snagom manjom od 100 W.

- **Pravilnik o potvrdi i naknadi za pravo puta (NN 152/11, 151/14 i 95/17)**

Navedenim pravilnikom propisuje se postupak izdavanja potvrde o pravu puta te oblik i sadržaj obrasca potvrde o pravu puta, postupak utvrđivanja infrastrukturnog operatora, izračuna i visine naknade te načina plaćanja naknade za pravo puta za kabelašku kanalizaciju, elektroničke komunikacijske vodove koji se postavljaju izvan kabelaške kanalizacije i stupove nadzemne komunikacijske mreže.

- **Pravilnik o radijskoj opremi (NN 49/16 i 88/19)**

Tim se pravilnikom propisuju uvjeti kojima mora udovoljavati radijska oprema koja se stavlja na tržište, stavlja na raspolaganje na tržištu i/ili u pogon u Republici Hrvatskoj, način i postupci ocjenjivanja sukladnosti radijske opreme, način i postupak ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti radijske opreme, oznake i način označivanja radijske opreme te nadzor nad mjerodavnim tržištem.

- **Pravilnik o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN 57/14)**

Tim pravilnikom propisuju se tehnički uvjeti razvoja, planiranja, projektiranja, postavljanja, uporabe i održavanja svjetlovodnih distribucijskih mreža u Republici Hrvatskoj.

- **Pravilnik o tehničkim uvjetima uporabe radijskih postaja za odašiljanje radijskog programa u UKV području s frekvencijskom modulacijom (NN 37/96)**

Tim pravilnikom utvrđuju se tehničke značajke radijskih postaja za odašiljanje radijskog programa u UKV području, s frekvencijskom modulacijom i propisuju norme za nesmetan rad, prijenos radijskog programa do krajnjeg korisnika kao i svrhovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra.

- **Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelašku kanalizaciju (NN 114/10 i 29/13)**

Navedenim pravilnikom propisuju se tehnički uvjeti koji moraju biti ispunjeni prilikom razvoja, planiranja, projektiranja, gradnje i održavanja kabelaške kanalizacije. Odredbe tog pravilnika primjenjuju se prilikom gradnje nove kabelaške kanalizacije, kao i kod rekonstrukcije ili dogradnje postojeće kabelaške kanalizacije;

1.3.4. Drugi posebni propisi važni za planiranje i gradnju EKI-ja

A. Zakon o tržištu električne energije (NN 111/21)

Tim se zakonom propisuju zajednička pravila za proizvodnju, prijenos, distribuciju i skladištenje energije te opskrbu električnom energijom, zajedno s odredbama o zaštiti potrošača, radi stvaranja integriranog, konkurentnog, fleksibilnog, poštenog i transparentnog tržišta električne energije Republike Hrvatske, kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije.

- **Uredba o izdavanju energetske suglasnosti i utvrđivanju uvjeta i rokova priključenja na elektroenergetsku mrežu (NN 7/18)**

Navedenom se uredbom propisuju postupci izdavanja energetske suglasnosti kojima se utvrđuju pojedinačni uvjeti pojedinog priključka kada se priključuje na elektroenergetsku mrežu te ugovorni odnosi korisnika mreže i nadležnog energetske subjekta u pogledu uvjeta i rokova priključenja na elektroenergetsku mrežu.

- **Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom (NN 104/20 i 80/21)**

Tim općim uvjetima uređuju se: međusobni ugovorni odnosi između energetske subjekata i korisnika mreže, uvjeti za sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, obveze i odgovornosti energetske subjekata i korisnika mreže, postupak promjene opskrbljivača prilikom promjene vlasništva građevine, međusobni odnosi operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava, pravila i uvjeti kojima se uređuje odnos između opskrbljivača i operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava (u daljnjem tekstu: operator sustava), kategorije potrošnje za korištenje mreže (u daljnjem tekstu: kategorije), prikupljanje i obrađivanje mjernih podataka s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, uvjeti mjerenja, obračuna potrošnje električne energije i naplate isporučene električne energije i snage, standardni načini obračuna, postupanje s mjernim podacima s obračunskih mjernih mjesta te

točaka razdvajanja između susjednih sustava, pravila u slučaju postojanja više obračunskih mjernih mjesta krajnjeg kupca, održavanje mjernih uređaja, postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje električne energije, uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili privremene obustave isporuke električne energije i mjere zaštite krajnjih kupaca.

Najkraće rečeno navedenim propisima **uređuje se pitanje priključenja građevina na elektroenergetsku mrežu**, a što je za određene građevine prema ZPU-u i ZOG-u uvjet za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno građevinske dozvole. U navedenom smislu najznačajniji instrumenti uređeni tim propisima jesu:

- **Elektroenergetska suglasnost za priključenje jednostavnim priključkom⁶** akt je operatora sustava kojim se utvrđuje mogućnost priključenja i određuju uvjeti priključenja građevine na elektroenergetsku mrežu (članak 8. stavak 1. i članak 11. stavak 1. navedene uredbe). Ta suglasnost, po svemu sudeći, u smislu ZPU-a i ZOG-a predstavlja uvjete priključenja, a u određenim slučajevima može sadržavati i posebne uvjete u smislu tih zakona.
- **Ugovor o priključenju na elektroenergetsku mrežu** sklapaju operator sustava i investitor, odnosno vlasnik građevine, a njime se uređuje priključenje na elektroenergetsku mrežu te prava i obveze ugovornih strana s tim u vezi (članak 6. stavci 1., 2. i 3. navedene uredbe). Iz konfuznih odredbi navedene uredbe može se zaključiti da postoje dvije vrste ugovora. **Prva vrsta** sklapa se u slučajevima u kojima je izdana elektroenergetska suglasnost za priključenje jednostavnim priključkom, a **druga vrsta** sklapa se u slučajevima u kojima je za priključenje građevine potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskoj mreži na način utvrđen Elaboratom optimalnog tehničkog rješenja priključka (EOTRP), a nakon čijeg se sklapanja izdaje elektroenergetska suglasnost za priključenje složenim priključkom. U tom slučaju, može se pretpostaviti, ugovorom se uređuju i međusobna prava i obveze ugovornih strana vezane uz stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskoj mreži za

priključenje građevine na elektroenergetsku mrežu određenim EOTRP-om.

- **Elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključka** (EOTRP) koji po zahtjevu investitora, odnosno vlasnika, izdaje operator sustava u slučajevima u kojima je u svrhu priključenja građevine na elektroenergetsku mrežu potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskoj mreži. EOTRP-om se, po svemu sudeći, utvrđuju posebni uvjeti priključenja i utvrđuju tehnički uvjeti koje je potrebno stvoriti u mreži u svrhu priključenja građevine.

B. Zakon o zaštiti od neionizirajućeg zračenja (NN 91/10 i 114/18)

Tim se zakonom uređuje zaštita od neionizirajućeg zračenja u svrhu smanjivanja opasnosti za zdravlje osoba koje rukuju izvorima neionizirajućeg zračenja i osoba koje su izložene neionizirajućem zračenju.

- **Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja** (NN 146/14 i 31/19)
Tim pravilnikom propisuju se: a) granične razine elektromagnetskih polja, postupci njihova provjeravanja i uvjeti za dobivanje ovlasti za obavljanje tih postupaka, kao i posebni zahtjevi za uređaje, postrojenja i građevine koje su izvori elektromagnetskih polja ili sadrže izvore elektromagnetskih polja; b) izvori elektromagnetskih polja, za koje je obavezna dozvola ministra zdravlja (u daljnjem tekstu: ministar); c) uvjeti koje moraju ispunjavati pravne ili fizičke osobe za projektiranje ili postavljanje i uporabu izvora elektromagnetskih polja; d) uvjeti za ishođenje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova zaštite od neionizirajućih zračenja i e) način vođenja evidencija te dostavljanja izvješća i podataka ovlaštenih pravnih osoba.

Gledajući ono što je važno za ovaj rad, navedenim propisima, najkraće rečeno, uređuje se sljedeće:

- Propisuje se obveza ispunjavanja **temeljnih zahtjeva** za izvore, uređaje, postrojenja i građevine koje sadrže izvore elektromagnetskih polja kao uvjet za upotrebu i stavljanje u promet čime se osigurava da oni ne zrače i ne izlažu ljude zračenju iznad graničnih razina propisanih za elektromagnetska polja. Te zahtjeve, izvore, uređaje, postrojenja i građevine koje sadrže izvore elektromagnetskih polja, granične razine tih polja, postupke njihova provjeravanja i uvjete za dobivanje ovlasti za obavljanje tih postupaka propisuje pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo uz mišljenje ministra nadležnog za elektroničke komunikacije (članak 8. Zakona).
- Uređuje se izdavanje **dozvole za uporabu i promet** izvora elektromagnetskih polja određene pravilnikom koji donosi ministar nadležan za zdravstvo uz mišljenje ministra nadležnog za elektroničke komunikacije (članci 14. i 15. Zakona). Ta dozvola za uporabu, valja napomenuti, nije uporabna dozvola koja se izdaje na temelju ZOG-a niti njezino izdavanje isključuje obvezu izdavanja uporabne dozvole na temelju ZOG-a.
- Uređuje se inspekcijski nadzor sanitarnih inspektora Državnog inspektorata u kojemu su, uz ostalo, ovlašteni privremeno ili trajno zabraniti djelatnost, uporabu ili promet izvora neionizirajućeg zračenja (članak 27. Zakona).

C. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

(NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20 i 117/21)

Tim se zakonom uređuju vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja vezana uz zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Prema odredbama toga zakona:

- za zahvate na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnog dobra za koje se izdaje lokacijska dozvola, odnosno građevinska dozvola mjesno nadležni konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija na traženje tijela nadležnog za izdavanje te dozvole u svrhu izrade idejnog, odnosno glavnog projekta, utvrđuje **posebne uvjete zaštite kulturnog dobra** (članak 60. stavak 1. i članak 61. stavak 1.)
- u svrhu utvrđivanja usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija na traženje tijela nadležnog za izdavanje građevinske dozvole izdaje **potvrdu glavnog projekta** (čl. 61. stavak 4.)
- za građenje jednostavnih i drugih građevina i radove unutar kulturno-povijesne cjeline, na pojedinačnom kulturnom dobru, kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu, investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti **posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra** koje izdaje mjesno nadležni konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija (članak 61.b stavak 1.). Ako se navedeni radovi obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan pribaviti i **potvrdu** istog odjela kojom utvrđuje da je glavni projekt u skladu sa Zakonom glede pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra (članak 61.b stavak 3.). Ako se navedeni radovi ne obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan pribaviti **prethodno odobrenje** istog odjela (članak 61.b stavak 4.).

D. Zakon o zaštiti prirode

(NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Tim se zakonom uređuje sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih dijelova te druga pitanja s tim u vezi.

Prema odredbama toga zakona:

- za zahvate na zaštićenom području (posebnog rezervata, nacionalnog parka, parka prirode, regionalnog parka, spomenika prirode, značajnog krajobraza, park-šume i spomenika parkovne arhitekture) za koje se izdaje lokacijska dozvola, odnosno građevinska dozvola nadležno tijelo (Ministarstvo, javna ustanova, odnosno upravno tijelo) utvrđuje **uvjete zaštite prirode** (članak 143.)
- za zahvate na zaštićenom području (posebnog rezervata, nacionalnog parka, parka prirode, regionalnog parka, spomenika prirode, značajnog krajobraza, park-šume i spomenika parkovne arhitekture) za koje se ne izdaje građevinska dozvola nadležno tijelo (Ministarstvo, odnosno upravno tijelo) izdaje **dopuštenje**. Budući da je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (IPO) jedan od preduvjeta izdavanja dozvola temeljem čl. 109. Zakona o gradnji (dokaz pravnog interesa), u svrhu korištenja nekretnine radi postavljanja EKI, primjenjuju se i odredbe sljedećih zakona:
  - **Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima** (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17) koji uređuje pitanja prava služnosti i prava građenja;
  - **Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora** (NN 125/11, 64/15 i 112/18) koji uređuje pitanje zakupa za potrebe smještaja EKI (prvenstveno mobilne EKI i fiksne točkaste EKI);
  - **Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade** (NN 74/14, 69/17 i 98/19) koji uređuje pitanje izvlaštenja u svrhu polaganja EKI;
  - **Zakon o cestama** (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22 i 04/23) koji uređuje pitanje korištenja javnih cesta, osobito u svrhu polaganja linijske EKI;
  - **Zakon o šumama** (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20) koji uređuje pitanje korištenja šumskog zemljišta u svrhu polaganja EKI;
  - **Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama** (NN 83/23) koji uređuje pitanje korištenja pomorskog dobra u svrhu polaganja podmorskih kabela.

1.4. ZNAČENJE OSNOVNIH POJMOVA

1.4.1. Osnovni pojmovi u upravnom području prostornog uređenja

Pojedini pojmovi u smislu ZPU-a te propisa i akata koji se donose na temelju tog zakona imaju sljedeće značenje:

Građevinska (bruto) površina zgrade jest zbroj površina mjerenih u razini podova svih dijelova (etaža) zgrade (Po, S, Pr, K, Pk) određenih prema vanjskim mjerama obodnih zidova s oblogama, osim površine vanjskog dizala koje se dograđuje na postojeću zgradu, a koja se izračunava na način propisan tim zakonom i propisom donesenim na temelju toga zakona.

Građevna čestica u načelu je jedna katastarska čestica čiji je oblik, smještaj u prostoru i veličina u skladu s prostornim planom te koja ima pristup na prometnu površinu sukladan prostornom planu, ako navedenim zakonom nije propisano drukčije.

Građevine javne i društvene namjene građevine su namijenjene obavljanju djelatnosti u području društvenih djelatnosti (odgoja, obrazovanja, znanosti, kulture, sporta, zdravstva i socijalne skrbi), radu državnih tijela i organizacija, tijela i organizacija lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima i udruga građana i vjerskih zajednica.

Građevinsko područje jest područje određeno prostornim planom na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje naselja, a sastoji se od građevinskog područja naselja, izdvojenog dijela građevinskog područja naselja i izdvojenog građevinskog područja izvan naselja.

Građevinsko zemljište jest zemljište unutar granica građevinskog područja te zemljište izvan građevinskog područja obuhvaćeno građevnom česticom na kojoj je izgrađena građevina.

Infrastruktura su komunalne, prometne, energetske, vodne, pomorske, komunikacijske, elektroničke komunikacijske i druge građevine namijenjene gospodarenju drugim vrstama stvorenih i prirodnih dobara. **Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja** jest po-

dručje određeno prostornim planom kao prostorna cjelina izvan građevinskog područja naselja planirana za sve namjene, osim za stambenu.

Izdvojeni dio građevinskog područja naselja jest odvojeni dio postojećega građevinskog područja istog naselja nastao djelovanjem tradicijskih, prostornih i funkcionalnih utjecaja, određen prostornim planom.

Izgrađeni dio građevinskog područja jest područje određeno prostornim planom koje je izgrađeno.

Lokacijski su uvjeti kvantitativni i kvalitativni uvjeti i mjere za provedbu zahvata u prostoru koji se na temelju prostornog plana i posebnih propisa određuju lokacijskom dozvolom ili građevinskom dozvolom.

Namjena prostora, površina, zemljišta, odnosno građevina jest planirani sustav korištenja prostora, površina, zemljišta, mora odnosno uporabe građevina, određena, odnosno propisana, prostornim planom.

Neizgrađeni dio građevinskog područja jest područje određeno prostornim planom planirano za daljnji razvoj.

Neuređeni dio građevinskog područja jest neizgrađeni dio građevinskog područja određen prostornim planom na kojemu nije izgrađena planirana osnovna infrastruktura.

Osnovna infrastruktura jest građevina za odvodnju otpadnih voda prema mjesnim prilikama određenim prostornim planom i prometna površina preko koje se osigurava pristup do građevne čestice, odnosno zgrade.

Površina javne namjene jest svaka površina čije je korištenje namijenjeno svima i pod jednakim uvjetima (javne ceste, nerazvrstane ceste, ulice, biciklističke staze, pješačke staze i prolazi, trgovi, tržnice, igrališta, parkirališta, groblja, parkovne i zelene površine u naselju, rekreacijske površine i sl.).

Prometna površina jest površina javne namjene, površina u vlasništvu vlasnika građevne čestice ili površina na kojoj je osnovano pravo služnosti prolaza u svrhu pristupa do građevne čestice.

Prostor je sastav fizičkih sklopova na površini te ispod i iznad zemlje i mora, do kojih dopiru ili mogu doprijeti utjecaji djelovanja ljudi.

Prostorni standardi skup su uvjeta zaštite, uređenja i korištenja prostora koji se primjenjuju u izradi prostornih planova.

Složeni zahvat u prostoru jest zahvat u prostoru koji se sastoji od jedne ili više građevina i jednog ili više zahvata u prostoru koji se prema propisima o gradnji ne smatraju građenjem, a za koji se određuje obuhvat zahvata u prostoru i jedna ili više građevnih čestica unutar obuhvata zahvata u prostoru (kampovi, golf-ska igrališta, adrenalinski parkovi i sl.).

Stručno upravno tijelo jest upravni odjel, odnosno služba općine, grada, velikoga grada, Grada Zagreba, odnosno županije nadležna za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

Upravno tijelo jest upravni odjel, odnosno služba velikoga grada, Grada Zagreba, odnosno županije, nadležna za obavljanje upravnih poslova prostornog uređenja.

Urbana preobrazba jest skup planskih mjera i uvjeta kojima se značajno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica.

Urbana sanacija jest skup planskih mjera i uvjeta kojima se poboljšava karakter izgrađenih područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Zahvat u prostoru jest svako građenje građevine, rekonstrukcija postojeće građevine i svako drugo privremeno ili trajno djelovanje ljudi u prostoru kojim se uređuje ili mijenja stanje u prostoru.

Zahtjevi za izradu prostornog plana jesu prijedlozi, podatci, planske smjernice, propisani dokumenti i drugi akti kojima javnopravna tijela prema posebnom

propisu sudjeluju u izradi prostornog plana ili koji se prema tim propisima koriste u postupku izrade plana.

1.4.2. Osnovni pojmovi u upravnom području gradnje

Pojedini pojmovi u smislu ZOG-a te propisa i akata koji se donose na temelju tog zakona imaju sljedeće značenje:

Gradilište je zemljište i/ili građevina, uključujući i privremeno zauzete površine, na kojima se izvodi građenje ili radovi potrebni za primjenu odgovarajuće tehnologije građenja i zaštitu.

Gradnja je projektiranje i građenje građevina te stručni nadzor građenja.

Građenje je izvedba građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstruktorski, instalaterski, završni te ugradnja građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina.

Građevina je građenjem nastao i s tlom povezan sklop, izveden od svrhovito povezanih građevnih proizvoda sa ili bez instalacija, sklop s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tlom ili sklop nastao građenjem.

Iskolčenje građevine jest geodetski prijenos tlocrta vanjskog obrisa, odnosno osi građevine koja će se graditi, na teren unutar građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru koji izvodi ovlaštenu inženjer geodezije sukladno posebnom propisu.

Održavanje građevine jest izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini radi očuvanja temeljnih zahtjeva za građevinu tijekom njezina trajanja, kojima se ne mijenja usklađenost građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena

Oprema su pojedinačni uređaji, strojevi, procesne instalacije i drugi proizvodi od kojih se sastoji postrojenje ili su samostalno ugrađeni u građevinu radi tehnološkog ili drugog procesa kojemu je namijenjena građevina.

1.5. GRAĐEVINE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE

Postojeća građevina jest građevina izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta i svaka druga građevina koja je prema ovom ili posebnom zakonu s njom izjednačena.

Postrojenje je skup svrhovito povezane opreme za obavljanje tehnološkog ili drugog procesa kojemu je namijenjena građevina.

Pripremni su radovi građenje privremenih građevina i izvedba drugih radova radi organizacije i uređenje gradilišta te omogućavanja primjene odgovarajuće tehnologije građenja.

Rekonstrukcija građevine jest izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za tu građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (dograđivanje, nadograđivanje, uklanjanje vanjskog dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa i sl.), odnosno izvedba građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine.

Složena građevina sklop je više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina.

Ugradnja je izvedba građevinskih i drugih radova kojima se povezuju građevni proizvodi, instalacije ili postrojenja tako da postaju sastavni dio građevine i ne mogu se bez uklanjanja ili bez utjecaja na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu odvojiti od građevine.

Uklanjanje građevine ili njezina dijela izvedba je radova razgradnje građevine ili njezina dijela s mjesta na kojem se nalazi, uključujući i gospodarenje zatečenim otpadom u građevini i na građevnoj čestici, te građevnog materijala i građevnog otpada nastala razgradnjom građevine sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom te dovođenje građevne čestice, odnosno zemljišta na kojemu se nalazila građevina u uredno stanje.

Zgrada je zatvorena i/ili natkrivena građevina namijenjena boravku ljudi, odnosno smještaju životinja, biljaka i stvari. Zgradom se ne smatra pojedinačna građevina unutar sustava infrastrukturne građevine.

ZEK eksplicitno ne određuje koje su to građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture, ali je to za potrebe ovoga priručnika moguće zaključiti analizom pojmova elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, elektroničke komunikacijske mreže, elektroničke komunikacijske usluge i elektroničke komunikacijske opreme, koji su definirani odredbama članka 5. stavka 1. tog zakona.⁷ Naravno, pri tome valja isključiti dijelove definicija koji se odnose na tehnička rješenja načina korištenja opreme i obavljanje djelatnosti (pružanje usluga). Iz definicija navedenih pojmova proizlazi da su **građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture** kabelske kanalizacije, cijevi, zdenci i ulični ormari, komunikacijske instalacije, antenski stupovi, antenski prihvat, antene, tornjevi i druge potporne građevine, zgrade i druge građevine, s pripadajućom opremom koja omogućava prijenos signala žičnim, radijskim, svjetlosnim ili drugim elektromagnetskim sustavom, a u funkcionalnom smislu predstavljaju dio satelitske mreže, nepokretne zemaljske mreže, zemaljske mreže pokretnih komunikacija, elektroenergetskog kabelskog sustava koji se upotrebljava za prijenos signala, radiodifuzijske mreže ili mreže kabelske televizije (u daljnjem tekstu: građevine EKI-ja ili EKI).

U kontekstu prostornog planiranja građevina EKI-a najznačajnija je podjela tih građevina prema morfološkom kriteriju na **linijske građevine** (kabelska kanalizacija, kabel izravno položen u zemlju) koje su prostorno zahtjevnije jer zbog svojeg oblika i dimenzija (dužine) zauzimaju veliki prostor i time potencijalno kolidiraju s brojnim drugim građevinama što zahtijeva precizno fizičko planiranje njihova smještaja u prostoru, i tzv. **točkaste građevine** (npr. antenski stupovi i antenski prihvat) koji u navedenom smislu nisu toliko zahtjevne pa je njihovo planiranje moguće određivanjem općih uvjeta za smještaj bez preciznog planiranja njihova fizičkog smještaja u prostoru.

U kontekstu, pak, gradnje točkaste građevine EKI-a su zahtjevnije zbog potrebe osiguranja temeljnih zahtjeva za građevinu (higijena, zdravlje i okoliš te sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe) s obzirom da je nji-

hova oprema redovito izvor neionizirajućeg zračenja. Značaj ovoga pitanja za upravno područje gradnje je formalno-pravno uređeno propisima o zaštiti od neionizirajućih zračenja. Utvrđivanje posebnih uvjeta i izdavanje potvrda glavnog projekta za EKI u odnosu na temeljne zahtjeve za građevinu koji se odnose na higijenu, zdravlje i okoliš te na sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe provodi se temeljem članka 6. stavka 3. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, br. br. 115/18 i 117/21). Sukladno tome, sanitarna inspekcija Državnog inspektorata RH u postupku utvrđivanja posebnih uvjeta utvrđuje sanitarno-tehničke uvjete i uvjete zaštite od buke u kojima se traži izrada proračuna očekivanih razina elektromagnetskih polja (dalje: EMP) u okolini izvora uz mišljenje ovlaštenog mjeritelja o udovoljavanju uvjetima iz članka 17. Pravilnika o zaštiti od elektromagnetskih polja („Narodne novine“, br. br. 146/14, 59/16 i 31/19), a na temelju kojih isprava Ministarstvo zdravstva investitoru izdaje suglasnost za postavljanje EKI. Po ishodenim isprava, sanitarna inspekcija Državnog inspektorata RH izdaje i potvrdu glavnog projekta.

U kontekstu razvoja EKI-ja u proteklih dvadesetak godina i njezina razvoja u budućnosti najznačajnije su kategorije **građevine pokretnih komunikacija** i **građevine brzog interneta**.

02

---

2. PROSTORNO PLANIRANJE

2.1. SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

Prostorno planiranje najstroženija je i najznačajnija sastavnica sustava prostornog uređenja uspostavljenog ZPU-om i propisima donesenim na temelju tog Zakona. Osnovni cilj, odnosno razlog postojanja upravnog područja prostornog uređenja, jest osiguravanje uvjeta za korištenje (gospodarenje), zaštitu i upravljanje prostorom Republike Hrvatske te njezinim zaštićenim ekološko-ribolovnim pojasom i epikontinentalnim pojasom, kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom, čime se ostvaruju pretpostavke za društveni i gospodarski razvoj, zaštitu okoliša i prirode, vrsnoću gradnje i racionalno korištenje prirodnih i kulturnih dobara.⁸ ZPU-om su propisani i detaljniji ciljevi prostornog uređenja⁹ te njihovo postizanje primjenom načela prostornog uređenja u izradi i donošenju prostornih planova te njihovoj provedbi,¹⁰ a ta su načela, kao i njihov sadržaj također propisani tim Zakonom¹¹.

Prema ZPU-u prostorno je planiranje prva od triju osnovnih sastavnica sustava prostornog uređenja uspostavljena i uređena tim zakonom. Prema tom zakonu upravno područje (sustav) prostornog uređenja obuhvaća *prostorno planiranje* koje obuhvaća **urbanističko planiranje** (planiranje naselja) i **prostorno planiranje** u užem smislu riječi (planiranje izvan naselja), *uređivanje građevinskog zemljišta* koje obuhvaća **radove** građenja komunalne infrastrukture (javne površine, nerazvrstane ceste, vodovod, kanalizacija, javna rasvjeta, odlagališta komunalnog otpada, tržnice na malo, groblja i krematoriji), sanacije terena u naselju (odvodnjavanje,

izravnavanje, osiguranje zemljišta i sl.) i **radnje** izrade i izdavanja stručnih i administrativnih akata potrebnih za izvođenje tih radova te *provedbu prostornih planova* (izdavanje akata u skladu s prostornim planovima).

Osnovna i najvažnija obilježja sustava prostornog uređenja jesu **integralnost** prostornog planiranja i **multi-disciplinarnost** sustava prostornog uređenja.

2.1.1. Integralnost prostornog planiranja

Integralnost prostornog planiranja proizlazi iz načela integralnog pristupa u prostornom planiranju uspostavljena (propisana) člankom 8. ZPU-a. To načelo, odnosno integralnost prostornog planiranja, ima dva aspekta, sadržajni i metodološki. Prema **sadržajnom** aspektu prostorno se planiranje temelji na sveobuhvatnom sagledavanju korištenja i zaštite prostora u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih i upravnih područja, što se očituje u tome da se prostornim planovima planira provedba zahvata u prostoru bez obzira na njihovu lokaciju, namjenu ili vrstu, osim reguliranih iznimki u skladu s prostornim planovima i posebnim propisima. Prema **metodološkom** aspektu prostorno je planiranje stalni proces koji obuhvaća zatvoreni krug sljedećih faza: 1. poznavanja, provjere i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, 2. izrade i donošenja prostornih planova i 3. praćenja provedbe prostornih planova i stanja u prostoru.

2.1.2. Multidisciplinarnost sustava

Multidisciplinarnost sustava prostornog uređenja po najprije proizlazi iz načela integralnog pristupa u prostornom planiranju, a očituje se u **sudjelovanju više struka** (građevinska, arhitektonska, elektrotehnička, strojarska, geodetska, pravna, ekonomska i dr.) te time što je uređeno propisima **više pravnih područja** čime posebna upravna područja i gospodarstvo osiguravaju i ostvaruju svoje potrebe i interese u prostoru i vezano uz gradnju građevina. Potonje je potrebno zbog čvrste povezanosti instituta upravnih područja prostornog uređenja i gradnje. Mogući, odnosno dopušteni načini na koje se posebnim propisima mogu uređivati pitanja vezana uz osiguranje interesa i potreba posebnih upravnih područja i gospodarstva u prostoru putem sustava prostornog uređenja određena su odredbama članka 17. ZPU-a¹² i drugim odredbama tog zakona kojima se razrađuju ovi načini.

2.2. CILJEVI ZAKONA O ELEKTRONIČKIM KOMUNIKACIJAMA

Potrebe i interesi EKI-ja u prostoru ostvaruju se propisivanjem određenih pravila, odnosno uspostavljanjem određenih instituta ZEK-om te propisima i drugim aktima koji se donose na temelju tog zakona kao i drugim propisima kojima se uređuju pitanja važna za izradu i donošenje prostornih planova i njihovu provedbu.

2.2.1. Instituti ZEK-a važni za prostorno uređenje

Sukladno navedenim odredbama ZPU-a, ZEK-om se potreba planiranja građevina EKI-ja te interesa s tim u vezi osigurava na način da se:

- Vladi RH daju ovlasti za donošenje nacionalnih planova, smjernica i programa kojima se utvrđuju temeljna načela i ciljevi politike razvoja elektroničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj te određuju nacionalni prioriteti u planiranju gradnji, postavljanju i pružanju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, EKI-ja i povezane opreme (čl. 6. stavak 1.)
- Ministarstvo zadužuje za izradu studija i prijedloga nacionalnih planova, smjernica i provedbenih programa koje donosi Vlada i da u vezi s njihovom provedbom usklađuje i nadzire rad svih nositelja pojedinih mjera i aktivnosti (članak 6. stavak 2.)
- propisuje obveza **planiranja**, projektiranja, građenja, uporabe i održavanja EKI-ja u skladu s normama i tehničkim specifikacijama sadržanim u popisu obvezujućih normi i/ili tehničkih specifikacija, koji se objavljuje u Službenom listu Europske unije u skladu s mjerodavnim pravom Europske unije, podredno u skladu s normama i tehničkim specifikacijama Europskog instituta za telekomunikacijske norme (ETSI), Europskog odbora za normizaciju (CEN) i Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) te normama, odlukama i preporukama Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU), Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO), Međunarodnoga elektrotehničkog povjerenstva (IEC) i Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT) te drugih mjerodavnih međunarodnih normizacijskih/normiranih organizacija, a naposljetku

- podredno i u skladu s izvornim hrvatskim normama (članak 55. stavak 1., 2. i 3.)
- propisuje obveza **planiranja**, projektiranja, proizvodnje, postavljanja i ugradnje EKI-ja na način kojim se omogućuje pristup i dostupnost javnih elektroničkih komunikacijskih usluga i osobama s invaliditetom (članak 55. stavak 4.)
  - uređuje obveza projektiranja i izvođenja kableske kanalizacije elektroničke komunikacijske mreže velike brzine i zajedničkog antenskog sustava za prijam zemaljskih radijskih i televizijskih programa, od pristupne točke do svake stambene ili poslovne jedinice u svim zgradama prilikom njihove gradnje i prilikom opsežnih radova na obnovi zgrade (članak 56. stavak 1., 2. i 3.)
  - ovlašćuje Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (u daljnjem tekstu: Vijeće HAKOM-a¹³) za donošenje pravilnika kojima se podrobnije propisuju tehnički, uporabni i drugi uvjeti za određene vrste elektroničke komunikacijske infrastrukture kao i tehnički, uporabni i drugi uvjeti za pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade (članak 55. stavak 9.)
  - ovlašćuje Vijeće HAKOM-a za donošenje pravilnika kojima se podrobnije propisuju uvjeti za prostorno planiranje i gradnju EKI-ja i uvjeti koji se odnose na temeljne zahtjeve za građevinu (čl. 55. stavak 10.)
  - ovlašćuje Vladu RH za donošenje Uredbe kojom se propisuju mjerila razvoja EKI-ja i druge povezane opreme (članak 59. stavak 3.) te se u slučaju neusklađenosti dokumenta prostornog uređenje s tom uredbom propisuje njezina neposredna primjena (članak 59. stavak 13.)
  - propisuje obveza planiranja EKI-ja (posebice samostojećih antenskih stupova, tornjeva i kableske kanalizacije) u prostornim planovima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu s podacima iz Zemljopisnog pregleda dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža na način koji ne ograničava njezin razvoj i koji osigurava zahtjeve zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša i u skladu s uredbom kojom se propisuju mjerila razvoja EKI-ja (članak 59. stavci 2. i 3.)
  - propisuje obveza pribavljanja mišljenja HAKOM-a o konačnom prijedlogu prostornog plana o usklađenosti s podacima iz Zemljopisnog pregleda dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža, pravilnicima iz članka 55. stavak 9. i uredbom iz članka 59. stavak 3. ZEK-a (članak 59. stavak 3.)
  - propisuje obveza izdavanja zahtjeva, podataka i uvjeta HAKOM-a u postupku izrade i donošenja prostornih planova za zahvate u prostoru unutar zone EKI-ja te zaštitne zone i radijskog koridora određenih radijskih postaja (članak 59. stavak 11. alineja 1.)
  - propisuje obveza utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja te potvrde glavnog projekta za zahvate u prostoru unutar zone elektroničke komunikacijske infrastrukture te zaštitne zone i radijskog koridora određenih radijskih postaja za koje uvjete utvrđuje i potvrdu daje HAKOM (članak 59. stavak 11. alineja 2.)
  - ovlašćuje Vijeće HAKOM-a za donošenje **pravilnika** kojim se propisuje postupak utvrđivanja uvjeta priključenja unutar zone elektroničke komunikacijske infrastrukture te zaštitne zone i radijskog koridora određenih radijskih postaja te pobliže obveze investitora s tim u vezi (članak 59. stavak 12.)
  - propisuju uvjeti za "izvođenje radova u zoni elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezano opreme te u zaštitnoj zoni i radijskom koridoru određenih radijskih postaja"¹⁴ i za korištenje tog prostora te se Vijeće HAKOM-a ovlašćuje za donošenje pravilnika kojim se uređuje način i uvjeti određivanja zone EKI-ja i **zaštitne zone i radijskog koridora određenih radijskih postaja** (članak 61.¹⁵)
  - uređuje pitanje značajno za **projektiranje** elektroničke komunikacijske infrastrukture u pogledu ograničenja vrijednosti određenih veličina elektromagnetskog polja te s tim u vezi ovlašćuje Vijeće HAKOM-a za donošenje pravilnika kojim se propisuju posebni uvjeti postavljanja i uporabe određenih vrsta radijskih postaja, način i uvjeti obavljanja izračuna i mjerenja vrijednosti elektromagnetskog polja te slučajevi u kojima se izdaje **potvrda** o usklađenosti radijske postaje s odredbama tog pravilnika, a ta je potvrda **uvjet za izdavanje uporabne dozvole** (članak 91.).

Potrebe i interesi u prostoru i gradnji elektroničkih komunikacija, uz opisani način, ZEK-om se ostvaruju se i na način koji nije propisan ZPU-om. To se odnosi na:

- utvrđivanje interesa Republike Hrvatske za građenje građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture čime bi se trebalo olakšati rješavanje imovinskopравnih odnosa u svrhu građenja tih građevina i olakšava dokazivanje postojanja pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole (članak 3.)
- uređivanje financiranja gradnje elektroničke komunikacijske mreže velike brzine javnim sredstvima tj. državnim potporama (članak 60.)
- uređivanje pitanja izmještanja ili zaštite građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture u slučaju gradnje nove građevine (članak 61. stavak 4.)
- uređivanje pitanja korištenja općeg dobra i drugih nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba čiji su većinski osnivači za građenje nove elektroničke komunikacijske infrastrukture na temelju instituta “prava puta za novu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu” čime bi se trebalo olakšati dokazivanje pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole ako je ona potrebna i olakšati ulazak u posjed nekretnina (članak 62.)
- uređivanje pitanja korištenja općeg dobra i drugih nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svih drugih pravnih i fizičkih osoba na temelju instituta “prava puta za postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu” koje se stječe izgradnjom kabelaške kanalizacije, elektroničkih komunikacijskih vodova koji se postavljaju izvan kabelaške kanalizacije, uličnih ormara i kabineta, nadzemne komunikacijske mreže i stupova nadzemne komunikacijske mreže, pod uvjetom da je za njih izdana uporabna dozvola ili da se ona koristi najmanje tri godine bez sudskog spora s upraviteljem općeg dobra ili vlasnikom nekretnine (članak 63.)
- uređivanje pitanja kolokacije i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture (čl. 65.)

- propisivanje mjera Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina koje se odnose na pristup i zajedničko korištenje postojeće fizičke infrastrukture, transparentnost u vezi s fizičkom infrastrukturom, koordiniranje građevinskih radova i transparentnost u vezi s planiranim građevinskim radovima, kao i tijela nadležna za rješavanje sporova i uspostavu jedinstvene informacijske točke, postupak rješavanja sporova, prikupljanje, objava i zaštita tajnosti podataka te obavljanje nadzora u području koje se uređuje tim zakonom.

2.2.2. Zakon o elektroničkim komunikacijama

Novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 76/2022) donesen je po hitnom postupku u “jedin-stvenom čitanju” u Hrvatskom saboru 1. srpnja 2022. i objavljen u Narodnim novinama broj 76/2022 od 4. srpnja 2022. Zakon je stupio na snagu u roku od 8 dana nakon objave (razdoblje *vacatio legis*), 12. srpnja 2022.

Ciljevi kojima se teži tim Zakonom, a koji proizlaze iz Direktive (EU) 2018/1972 koju prenosi, odnose se, između ostalog, na poticanje ulaganja i daljnji razvoj povezivanja i uspostavu elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina te stvaranje preduvjeta za uvođenje i razvoj 5G mreža, jačanje konkurencije i usklađivanje prava potrošača u cijeloj Europskoj uniji.

Zakon propisuje planiranje elektroničke komunikacijske infrastrukture u dokumentima prostornog uređenja na način da se ne ograničava razvoj elektroničke komunikacijske mreže i infrastrukture, utvrđuje uvjete izgradnje, korištenja i održavanja elektroničke komunikacijske mreže, infrastrukture i pratećih sadržaja, uređuje uvjete izgradnje, korištenja i održavanja elektroničke komunikacijske mreže, infrastrukture i pripadajućih objekata, uređuje prostornoplanske dokumente, zemljopisne preglede razvoja mreža i izgradnje širokopojsnih mreža uz državne potpore, korištenje općih dobara i tuđih

nekretnina na temelju prava puta za izgradnju nove elektroničke komunikacijske infrastrukture, kao i stanje postojeće elektroničke komunikacijske infrastrukture izgrađene na općim dobrima i tuđe nekretnine te postavljanje i rad bežičnih pristupnih točaka malog područja (male ćelije za 5G mreže).

Što se tiče građevinskih dozvola i sustava prava puta (RoW), novi ECA uvodi važne promjene. U člancima 62. i 63. novi ECA prenosi članak 43. Direktive (EU) 2018/1972 (EECC) (provjeriti transpozicijsku tablicu). Zakon sada pravi razliku između puta za novu infrastrukturu i za postojeću infrastrukturu. Preduvjet za izgradnju nove infrastrukture uklanja prepreku rješavanja imovinskopravnih pitanja kao preduvjeta za građevinsku dozvolu. Sada vlasnik nekretnine ima 60 dana da sklopi ugovor s operaterom koji želi graditi infrastrukturu. Ako se dogovor ne postigne u roku od 60 dana, operator može od HAKOM-a zatražiti RoW. Trasa puta određuje se na temelju glavnog projekta zgrade odnosno glavnog projekta izgradnje nove EKI..

Naknade za RoW iste su za novu infrastrukturu i za postojeću infrastrukturu. Naknade su propisane Pravilnikom koji donosi HAKOM. Što se tiče nadležnosti za određivanje naknade za pravo puta, novi ECA zadržao je postojeći sustav, ocijenivši da je regulator telekomunikacija najbolje pozicionirano tijelo za određivanje iznosa naknada za promet. Novim ZEK-om nije uvedena promjena iznosa, ali je obavezan HAKOM da doneše novi Pravilnik najkasnije u roku od godinu dana od stupanja na snagu novog ZEK-a.

Naposljetku, novi ZEK objašnjava da stvarna prava i drugi građanskopravni ugovorni odnosi između javnih ili privatnih vlasnika imovine i operatera infrastrukture imaju prednost pred RoW-om.

Detaljno obrazloženje

Revidirani pravni okvir (i.) bavit će se administrativnim opterećenjem i regulatornim preprekama povezanim s izgradnjom mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G mreže. Posebno će (ii.) podržati optimizaciju procesa izdavanja dozvola i (iii.) omogućiti prezentaciju elektroničke komunikacijske infrastrukture u prostornim planovima.

(i.) Administrativno opterećenje i regulatorne prepreke povezane s izgradnjom mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G mreže

Zakon o elektroničkim komunikacijama opsežan je tekst te bismo istaknuli nekoliko članaka koji se najbliže bave postavljanjem širokopoljnih (VHCN) mreža. Neki od njih na snazi su već gotovo deset godina i dionici ih ne navode kao glavne prepreke za postavljanje širokopoljnih mreža.

Članak 19.

Broadband Competence Office (BCO)

Ovim se člankom utvrđuje nadležnost i uloga HAKOM-a (HAT-a Republike Hrvatske) u svojstvu BCO-a te se detaljno opisuju uloga i zadaće HAKOM-a kao BCO-a. HAKOM/BCO također treba imati ključnu ulogu u koordinaciji djelovanja s nizom javnih tijela uključujući ministarstva odgovorna za relevantne politike zadužena za sredstva za povezivanje i/ili zadužena za relevantna područja politike kao što su telekomunikacije, građevinarstvo druge građevinske infrastrukture itd. Nadalje, od BCO-a se također očekuje da ima ključnu ulogu u praćenju i pomaganju u provedbi Nacionalnog plana širokopoljnog pristupa te izvješćuje o provedbi relevantne dionike i građane općenito. BCO ima za cilj identificirati i ukloniti tržišne nedostatke koji utječu na širokopoljnu pokrivenost povećanjem učinkovitosti i djelotvornosti širokopoljnih ulaganja, pružanjem stručne i administrativne pomoći javnim tijelima u planiranju, provedbi i praćenju projekata, pružanjem savjeta i pomoći građanima i poduzećima o implementaciji širokopoljnog interneta (mapiranje pokrivenosti, kvaliteta usluge i penetracija, budući planovi ulaganja itd.).

Članak 55.**Temeljni zahtjevi za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i pripadajuću opremu**

Članak propisuje temeljne uvjete za planiranje, projektiranje, izgradnju i održavanje elektroničkih komunikacijskih mreža, infrastrukture i pratećih objekata. Vijeće Agencije ovlašteno je pobliže propisati tehničke, pogonske i druge uvjete za pojedine vrste elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukture te za pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, pri čemu pravilnike kojima se propisuju uvjeti za prostorno uređenje i građenje elektroničke komunikacijske infrastrukture, a koji se odnose na temeljne uvjete za građenje, donosi Vijeće Agencije uz suglasnost ministra nadležnog za prostorno uređenje i graditeljstvo. U novim pravilnicima naglasak će biti stavljen na tehničke i druge uvjete koji uzimaju u obzir daljnji razvoj razvoja VHCN-a, uključujući 5G mreže.

Članak 56. i 57.**Fizička infrastruktura unutar zgrade**

Člankom je propisana obveza investitora građenja da u svakoj novoizgrađenoj zgradi izgradi elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za uspostavu brze elektroničke komunikacijske mreže do granice građevne čestice te izgradi i postavi pristupnu točku i fizičku infrastrukturu unutar zgrada prilagođenu brznoj mreži. Također je propisana ovlast operatora javnih komunikacijskih mreža da o vlastitom trošku uspostave svoju mrežu do pristupne točke i pristupe bilo kojoj postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade radi uspostave elektroničke komunikacijske mreže velikih brzina. Obvezuje vlasnika ili druge nositelje prava da udovolje razumnom zahtjevu za pristup pod poštenim i nediskriminirajućim uvjetima. Ti članci prenose članke 8. i 9. Direktive 2014/61/EU i na snazi su od 2016. bez pritužbi dionika. Kao rezultat toga, sve novoizgrađene zgrade imaju pristupnu točku i fizičku infrastrukturu za mrežu velike brzine. Odredbe se odnose i na starije zgrade u koje se priključci uvode na zahtjev i u dogovoru sa stanarima.

Članak 58.**Zemljopisni pregledi postavljanja mreže**

Ovim se člankom uređuje postupak geografske provjere raspoloživosti elektroničkih komunikacijskih mreža koje mogu omogućiti širokopojasni pristup. Agencija prikuplja i oslanja se na detaljne informacije o uspostavi mreže kako bi njezina intervencija bila učinkovita i ciljana u područjima gdje je potrebna. Ti su podatci ključni za promicanje ulaganja, povećanje povezanosti i pružanje informacija svim relevantnim tijelima i građanima. Procjena dostupnosti pokriva razdoblje od najviše tri godine. Razina detalja i regionalna granularnost prikupljenih podataka mora biti primjerena regulatornoj svrsi kojoj su podatci namijenjeni. Agencija je ovlaštena pozvati operatere i tijela javne vlasti da se izjasne o namjeri uvođenja VHCN-a. Ako operator ili tijelo javne vlasti izrazi namjeru postavljanja mreže na određenom području, Agencija može od drugih operatora i tijela javne vlasti zahtijevati da se izjasne namjeravaju li postaviti VHCN ili značajno poboljšati ili proširiti svoju mrežu kako bi postigli najmanje 100 Mb/s. Podatke prikupljene u postupku zemljopisnog pregleda, a koji nisu dostupni na tržištu i na koje se ne primjenjuju propisi o zaštiti poslovne tajne, Agencija će objaviti u primjerenom obliku te osigurati da ti podatci budu na primjeren način i u potrebnoj mjeri, dostupni krajnjim korisnicima kako bi mogli utvrditi dostupnost povezivosti u različitim područjima, s detaljima koji im olakšavaju odabir operatora ili davatelja elektroničkih komunikacijskih usluga. U slučaju javnih intervencija, istraživanja mapiranja morat će slijediti zahtjev mapiranja uključen u Pravila EU-a o državnim potporama (koja mogu sadržavati dodatne zahtjeve u odnosu na BEREC-ove smjernice o članku 22. Direktive 2018/1972/EU EECC).

Članak 59.**Izgradnja, korištenje i održavanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i pratećih sadržaja**

Ovim člankom, uz temeljne zahtjeve za sigurnost i cjelovitost elektroničkih komunikacijskih mreža i mreža za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga, propisuje se obveza planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture i pripadajućih sadržaja dokumentima prostornog uređenja na način kojim se ne ograničuje razvoj elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture te pripadajućih objekata, posebice uz zahtjeve za zdravlje ljudi, zaštitu prostora i zaštitu okoliša. Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog nadležnog ministra i uz prethodno pribavljeno mišljenje Vijeća Agencije, propisuje kriterije razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i pratećih sadržaja, a Agencija daje prethodno mišljenje na konačni prijedlog prostornog plana.

Iako Agencija (HAKOM) ne može staviti veto na prostorni plan, nadležno ministarstvo može obustaviti primjenu prostornog plana ili drugog akta lokalne samouprave koji je protivan ZEK-u. Eventualno, Ministarstvo ima pravo osporiti suspendirani akt pred Visokim upravnim sudom. U nedavnim presudama Visoki upravni sud ukinuo je tri odluke o zabrani 5G tehnologije od strane lokalnih vlasti (vidi Usoz 63/21 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_05_58_857.html; Usoz 58/21 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2022_05_58_856.html) čime je stvorena jasna sudska praksa u tom pitanju.

Navedenim se člankom također prenosi odredba stavka 2. članka 43. EECC-a kojom se propisuje da tamo gdje javna ili lokalna tijela zadržavaju vlasništvo ili kontrolu nad poduzećima koja pružaju javne elektroničke komunikacijske mreže ili javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge, postoji učinkovito strukturno odvajanje funkcije odgovorne za dodjelu prava iz aktivnosti povezanih s vlasništvom ili kontrolom.

Članak 60.**Izgradnja širokopojasnih mreža uz državne potpore**

Ovim se člankom uređuju uvjeti i način iskazivanja komercijalnih interesa te prava i obveze davatelja državne potpore, Agencije i poduzetnika koji iskazuju komercijalni interes u postupku izgradnje širokopojasnih mreža uz državnu potporu. Agencija je također ovlaštena voditi i objavljivati bazu podataka o dostavljenim izjavama o poslovnom interesu za izgradnju širokopojasnih mreža te pratiti ispunjavanje iskazanih obveza podnositelja zahtjeva, u suradnji s davateljem državne potpore. U slučaju kada se sredstva za izgradnju infrastrukture širokopojasnih mreža, uključujući VHCN mreže i prateće sadržaje, osiguravaju iz javnih sredstava, sukladno pravilima o državnim potporama, davatelj državne potpore i Agencija uzimaju u obzir rezultate geografske izmjere i dostupnosti širokopojasne mreže, sukladno članku 58. ovoga zakona (članak 22. Direktive 2018/1972). Iskaz tržišnog interesa za izgradnju širokopojasnih mreža, uključujući VHCN mreže, daje se u trenutku kada davatelj državne potpore objavi svoju namjeru ili provede postupak javnog savjetovanja o dodjeli državne potpore za određeno područje Republike Hrvatske, sukladno pravilima o državnim potporama (Smjernica za širokopojasne državne potpore).

Članci 61. – 66.

Tim se člancima uređuju uvjeti i način izvođenja radova u zoni elektroničke komunikacijske infrastrukture i pratećih sadržaja, korištenje općih dobara i tuđih nekretna na temelju Zahvata za postojeću i novu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu, naknada za korištenje zajedničkih dobara na temelju RZ-a odnosno naknadu za pravo puta, kolokacija i zajedničko korištenje EZ infrastrukture i pratećih sadržaja.

Članak 62. stavak 2. izričito uključuje obvezu javnih vlasnika imovine da poštuju načelo nediskriminacije prilikom dodjele prava na izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Člankom 62. stavcima 5. i 6. propisano je da tijelo javne vlasti mora postići sporazum o imovinskopравnim odnosima s operatorom koji želi postaviti infrastrukturu u roku od 60 dana. Ako se dogovor ne postigne, operater može zatražiti RoW. Trasa puta određuje se na temelju glavnog projekta zgrade odnosno glavnog projekta izgradnje nove EKI.

Članak 64. propisuje da RoW naknada mora predstavljati pravičan omjer između interesa javnih ili privatnih vlasnika imovine i interesa operatora koji žele postaviti infrastrukturu i općeg interesa za razvoj tržišta elektroničkih komunikacija. U stavku 3. navedeno je da se operatorima ne može nametnuti nikakva druga naknada za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu osim naknade za promet.

Članak 88.**Postavljanje i rad bežičnih pristupnih točaka malog područja (SAWAP)**

Ovim člankom propisano je da se postavljanje i rad SAWAP-a ne može uvjetovati nikakvom građevinskom, urbanističkom ili drugom prethodnom suglasnošću, osim u iznimnim slučajevima kada pravilnikom ovlasti ministra nadležnog za prostorno uređenje i graditeljstvo, na mjestima arhitektonske, povijesne ili prirodne vrijednosti, koja su zaštićena zakonom ili drugim propisom, a iz razloga javne sigurnosti. Kao rezultat toga, kako bi se olakšala implementacija malopovršinskih bežičnih pristupnih točaka, i bez prejudiciranja bilo kojeg primjenjiva zahtjeva koji se odnosi na upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, Hrvatska neće podlijevati nikakvim pojedinačnim dozvolama za postavljanje takvih uređaja na zgradama koje nisu službeno zaštićene kao dio određenog okoliša ili zbog svojih posebnih arhitektonskih ili povijesnih vrijednosti, osim iz razloga javne sigurnosti. Potrebne fizičke i tehničke karakteristike bežičnih pristupnih točaka utvrđuju se provedbenim propisima Komisije. Također obvezuje Agenciju i druga nadležna tijela da osiguraju da operatori imaju pravo pristupa bilo kojoj javnoj fizičkoj infrastrukturi koja je prikladna za postavljanje ili potrebna za povezivanje bežičnih pristupnih točaka na jezgrenu mrežu. Visina naknade za postavljanje SAWAP-a ne može biti veća od administrativne pristojbe za obradu zahtjeva za njegovu instalaciju. Neće se plaćati nikakva naknada ili naknada za postavljanje SAWAP-a na zgrade ili prostorije u vlasništvu ili pod upravom javnih tijela. Na dan presjeka, u prosincu 2021., u skladu s obvezom iz članka 4. Provedbene uredbe (EU) 2020/1070, Hrvatska izvješćuje o 428 postavljenih SAWAP-ova (381 u zatvorenom prostoru, 47 na otvorenom). Za potrebe izvješćivanja izbrojeni su samo 4G i 5G SAWAP-ovi. Ukupan broj SAWAP-ova u Hrvatskoj veći je jer uključuje i 2G i 3G instalacije.

2.3. GLAVNI INSTRUMENTI PROSTORNOG PLANIRANJA

Glavni su instrumenti prostornog planiranja načela i ciljevi prostornog planiranja, subjekti prostornog uređenja, informacijski sustav prostornog uređenja, četve-rogodišnje izvješće o stanju u prostoru, uvjeti planiranja prostora, zatim najvažniji – prostorni planovi u čijoj se izradi i donošenju primjenjuju navedeni instrumenti te Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17) koja se provodi prostornim planovima.

2.3.1. Načela i ciljevi prostornog planiranja

Prostorno planiranje temelji se, prije svega, na načelu integralnog pristupa u prostornom planiranju koje se ostvaruje sveobuhvatnim sagledavanjem korištenja i zaštite prostora u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih i upravnih područja što se očituje u tome da se prostornim planovima koji se donose na temelju ZPU-a planira provedba svih zahvata u prostoru bez obzira na njihovu lokaciju, namjenu ili vrstu, uz uzimanje u obzir interakcije kopna i morskog područja te osobitosti drugih prostora i poštivanje načela integralnog upravljanja obalnim područjem. Prostorno je planiranje stalan proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru. Prostorno planiranje temelji se i na drugim načelima¹⁹ propisanim ZPU-om. Primjenom tih načela u izradi i donošenju prostornih planova te njihovoj provedbi ostvaruju se ciljevi prostornog uređenja.²⁰

2.3.2. Subjekti prostornog uređenja

Prema ZPU-u učinkovitost prostornog uređenja osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske te predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donošenjem prostornih planova te donošenjem, odnosno prihvaćanjem, drugih dokumenata propisanih tim zakonom. Stručnu, pak, utemeljenost tih planova i dokumenata osiguravaju tijela državne uprave, stručna upravna tijela, zavodi i druge pravne osobe registrirane za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja te ovlašteni arhitekti koji samostalno obavljaju stručne poslove prostornog planiranja.

Stručne poslove prostornog uređenja za državu obavlja ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja putem svoje ustrojstvene jedinice – **Zavoda za prostorni razvoj** (u daljnjem tekstu: **Zavod**), za županiju, odnosno **Grad Zagreb zavod za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba** koji osniva županija, odnosno Grad Zagreb. Veliki grad može u svrhu obavljanja stručnih poslova prostornog uređenja osnovati **zavod za prostorno uređenje velikog grada** za svoje područje ako za to postoji potreba i ako se za to mogu osigurati sredstva u njegovu proračunu.

Nacrte prijedloga i nacрте konačnih prijedloga prostornih planova i druge stručne poslove prostornog uređenja može izrađivati, odnosno obavljati, i **pravna osoba**, odnosno **ovlašteni arhitekt**, ako ispunjava uvjete za obavljanje poslova prostornog uređenja propisane Zakonom o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje.

2.3.3. Strategija prostornog razvoja RH

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17) koju je Hrvatski sabor donio na temelju ZPU-a temeljni je državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru. Strategija u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem, potrebama i mogućnostima, izraženim u temeljnim državnim razvojnim dokumentima (strategije, planovi, programi i sl.) koji se donose na temelju posebnih propisa, sukladno načelima prostornog uređenja, određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru. Prostorni planovi, sektorske strategije, planovi i drugi razvojni dokumenti pojedinih gospodarskih i upravnih područja i djelatnosti ne mogu biti u suprotnosti sa Strategijom.

Pitanja vezana uz EKI u spomenutoj strategiji obrađena su u poglavlju "2.5. Infrastrukturni sustavi", kako slijedi:

"Predviđanja pokazuju da će se do 2020. godine digitalni sadržaji i aplikacije gotovo potpuno dostavljati putem interneta. Razvoj brzih i ultrabrzih mreža danas ima jednako revolucionaran učinak kao i razvoj prometne ili elektroenergetske mreže prije stotinu godina.

Na temelju analize stanja razvijenosti elektroničkih komunikacija u RH, vidljivo je zaostajanje u broju priključaka širokopojsnog pristupa za prosjekom država članica EU-a. Prisutna je neravnomjernost u broju i gustoći širokopojsnih priključaka po županijama koja je uzrokovana nepovoljnom demografskom strukturom, nepoznavanjem načina korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija jednog dijela stanovništva te nedostatnom dostupnosti infrastrukture širokopojsnog pristupa u svim hrvatskim regijama. Pristupna čvorišta svih razina, od mjesnih do međunarodnih, povezana su svjetlovodnom tehnologijom, što omogućuje daljnji rast prometa u elektroničkim komunikacijama. Trenutačna tehnološka zastupljenost pokazuje dominaciju jedne vrste pristupa vezane uz postojeću ko-

munikacijsku mrežu bakrenih parica, koja uglavnom zadovoljava trenutačne zahtjeve, ali ne omogućuje značajniji kvalitativni iskorak dostupnosti širokopojsnog interneta i većim pristupnim brzinama. Pristupne mreže utemeljene na svjetlovodnoj tehnologiji tek su se počele graditi te je priključaka manje od 1 %.

Razlikuju se dva vrlo karakteristična pojava oblika elektroničkih komunikacijskih mreža: u urbanim cjevinama i u ostalom prostoru (ponajprije magistralna mreža i bazne postaje).

Elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu obilježava:

- neravnomjerna raspoređenost nepokretne mreže
- tehničko-tehnološka neujednačenost ponajprije nepokretne mreže
- nepotpunost kabelaške kanalizacije u postojećim koridorima
- pokrivenost bežičnim komunikacijama u nekim dijelovima područja od posebnog interesa.

Razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, odnosno ravnomjerna pokrivenost teritorija omogućit će dovršetak izgradnje nepokretne i mobilne mreže, a primjenom najnovijih tehnologija širokopojsnog pristupa internetu, obavljanje velikog dijela poslova u mjestu boravka korisnika, čime se smanjuje opterećenje prostora prometom i omogućava decentralizirani razvoj gospodarstva.

Izrađivači prostornih planova županija nisu mogli pratiti na odgovarajući način brze tehnološke promjene u području elektroničkih komunikacija što je imalo za posljedicu neujednačenost prikaza po županijama, bilo po važnosti elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, bilo po stupnju i načinu odabira lokacija za pojedine vrste elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme."

Pitanja vezana uz elektroničku komunikacijsku infrastrukturu obrađena su i u poglavlju “4.3. Prometna povezanost”, kako slijedi:

“4.3.3. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu

RH se opredijelila za uravnoteženu i jasnu politiku razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa i širokopojasnih usluga. Prije svega to se odnosi na trajno praćenje i primjenu politike razvoja informacijskog društva i njegove tehnološke infrastrukture u EU-u te ostale aktivnosti na poticanju razvoja i promicanja širokopojasnog pristupa.

Razvoj širokopojasnih usluga od iznimnog je značaja za gospodarski razvoj te od ključne važnosti za omogućavanje stvaranja društva znanja. Izgradnja i korištenje komunikacijske mreže za širokopojasni pristup treba se temeljiti na načelu neutralnosti. Glavne vrijednosti razvijene mreže obuhvaćaju uspostavu infrastrukture za pružanje javnih usluga kao što su e-uprava, e-zdravstvo, e-obrazovanje, e-poslovanje, e-bankarstvo, e-zabava i druge.

Ravnomjerna pokrivenost teritorija širokopojasnim pristupom pridonosi uravnoteženom regionalnom razvoju omogućujući jednaku dostupnost usluga i informacija u svim dijelovima države što je posebno važno u rubnim gradskim, ruralnim područjima, područjima posebne državne skrbi, na otocima te u gospodarskim zonama.

Projekti/Aktivnosti

– Stvaranje odgovarajućih prostorno-planskih preduvjeta za razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.”

2.3.4. Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Informacijski sustav prostornog uređenja služi za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja te izrade izvješća o stanju u prostoru. ISPU je javna evidencija u elektroničkom obliku koja se uspostavlja i vodi kao interoperabilni i multiplatformni sustav u kojem se povezuju informacijski sustavi pojedinih javnopravnih tijela koja izrađuju i/ili održavaju prostorne podatke i druge podatke značajne za prostorno uređenje, a uspostavlja ga i razvija Zavod za prostorni razvoj Ministarstva u suradnji sa zavodima za prostorno uređenje županija, odnosno Grada Zagreba.

ISPU obuhvaća podatke:

- o postojećem stanju i korištenju prostora, uključujući i podatke o nekretninama i vlasništvu
- o prostornim planovima i prostornim planovima čija je izrada i donošenje u tijeku
- o namjeni prostora/površina i drugim uvjetima korištenja i zaštite prostora propisanih prostornim planovima i posebnim propisima
- o aktima nadležnih tijela za provedbu prostornih planova, građenje, uporabu i uklanjanje građevina i
- o sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim dokumentima propisanim posebnim zakonima značajnim za prostorno uređenje.

Uspostavom ISPU-a građanima je putem geoportala na jednostavan način omogućen pristup informacijama o korištenju prostora. ISPU je organiziran kao sustav samostalnih funkcionalnih cjelina – modula za unos i verifikaciju podataka, koji se mogu međusobno povezivati. Pristup modulima omogućen je ovlaštenim korisnicima i građanima u opsegu određenom zakonima i podzakonskim propisima. Centralno mjesto za pristup modulima ISPU-a te skupovima podataka učitanim putem modula jest geoportal ISPU-a na mrežnoj adresi <https://ispu.mgipu.hr/>.

2.3.5. Četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru

Četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje. Ta izvješća izrađuju Ministarstvo putem svojeg Zavoda za prostorni razvoj, zavod za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba i stručno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, a razmatraju ih, svaki za svoju razinu, Hrvatski sabor te predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zadnje je izrađeno i prihvaćeno Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2019. godine (NN 105/21).

Pitanja vezana uz EKI u tom izvješću obrađena su u pod naslovom "II. 4.1.7. Elektronička komunikacijska infrastruktura" kako slijedi:

"Elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema je pripadajuća infrastruktura povezana s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkom komunikacijskom uslugom, što osobito obuhvaća kabelsku kanalizaciju, antenske stupove, zgrade i druge pripadajuće građevine i opremu te sustave uvjetovanog pristupa i elektroničke programske vodiče. Suvremeno gospodarstvo sve više se oslanja na poslovanje putem elektroničkih komunikacijskih usluga i usluga informacijskog društva. Za uvođenje novih informacijsko-komunikacijskih tehnologija te usluga za koje su potrebne velike brzine pristupa nužan je razvoj širokopojasnog pristupa internetu i izgradnja prateće infrastrukture.

Pravni i institucionalni okvir

Područje elektroničkih komunikacija uređeno je posebnim zakonima (stari Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN /2008, 90/2011, 133/2012, 80/2013, 71/2014, 72/2017), novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 76/2022) i Zakon o mjerama za smanjenje troš-

kova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/2016)) i pripadajućim podzakonskim aktima. Nacionalni zakonski okvir usklađen je s propisima EU-a prijenosom odgovarajućih propisa. U području razvoja širokopojasnog pristupa na razini EU-a donesena je Digitalna agenda za Europu koja daje konkretne mjere i ciljeve te preporučene rokove za ispunjavanje tih ciljeva. Agenda promovira formiranje jedinstvenog digitalnog tržišta, unaprjeđenje interoperabilnosti i standarda, uspostavljanje brzog i ultrabrzog pristupa internetu za sve, investicije u istraživanje i razvoj te podizanje praga digitalne pismenosti, vještina i uključenosti.

Kroz sektorski strateški dokument, Strategiju razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2016. do 2020. godine (NN 68/2016), nastavlja se razvoj širokopojasnog pristupa u RH u skladu sa smjernicama Digitalne agende EU. Doneseni su i posebni programi s ciljem poticanja izgradnje širokopojasnih mreža velikih brzina u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes. Jedna od važnih odrednica Strategije je uravnotežen pristup poticanju razvoja širokopojasnog pristupa u svim područjima RH, uzimajući u obzir posebnosti ruralnih područja. Planiran je tehnološki neutralan pristup razvoju u odnosu na odabir između nepokretnih i bežičnih mrežnih rješenja.

Temeljni ciljevi koji se ističu u Strategiji jesu:

- pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije (NGA – *next generation access networks*), koje omogućuju pristup internetu brzinama većim od 30 Mbit/s za sve stanovnike RH
- udio najmanje 50 % kućanstava u RH u korištenju usluge pristupa internetu brzinom od 100 Mbit/s ili većom.

Recentni strateški dokument Vlade RH vezano za razvoj digitalne povezivosti je Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine.

Analiza i ocjena stanja

Elektroničke komunikacije podložne su brzim promjenama uslijed napretka tehnologije i pojave niza novih usluga pa su potrebna kontinuirana ulaganja u razvoj i prilagodbu infrastrukture.

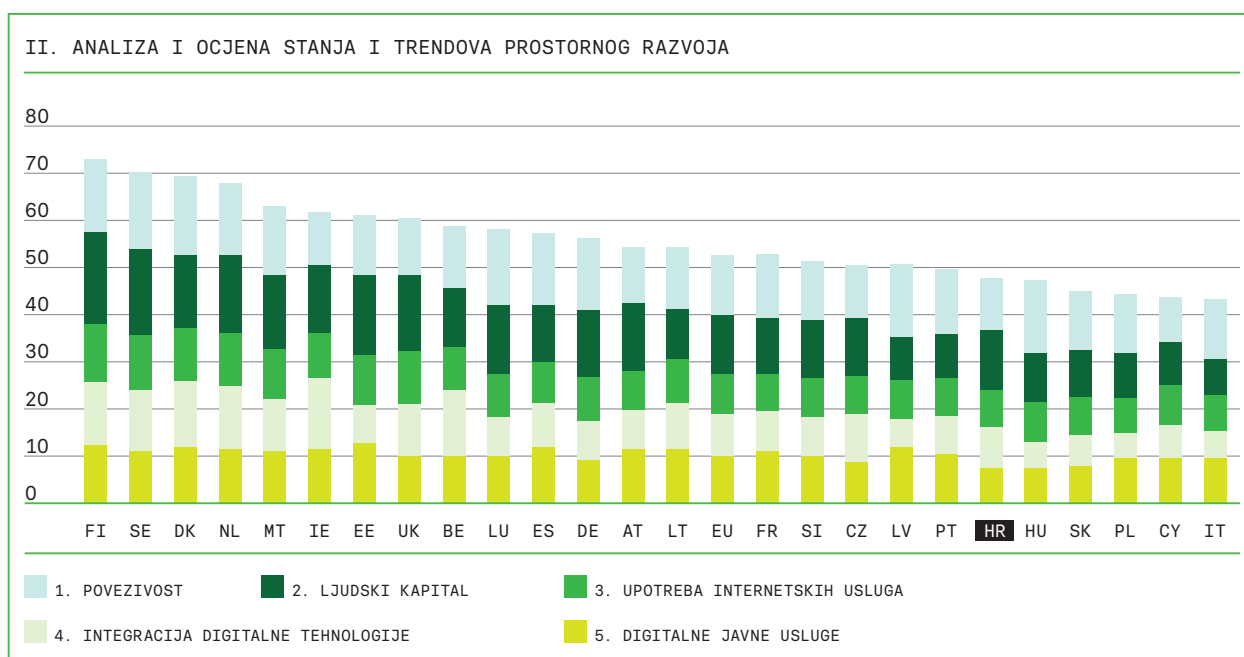
Hrvatska po stupnju digitalizacije društva i gospodarstva zaostaje za prosjekom EU-a. Daljnjim razvojem elektroničke komunikacijske infrastrukture planira se ravnopravno uključivanje u digitalno tržište EU-a.

Korištenje digitalnih javnih usluga u RH je također ispod EU prosjeka, a najbolji su rezultati u korištenju usluga e-zdravstva. (EK, Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI), Izvješće za Hrvatsku 2018.) Strategijom eHrvatska 2020. i Akcijskim planom za provedbu Strategije te e-upravom i planom informatizacije uprave (svibanj 2017.) namjeravaju se poduprijeti pozitivne razvojne promjene u tom području, uključujući interoperabilne sustave.

U RH prevladava širokopojasni pristup internetu putem xDSL tehnologije koji pruža većina operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga. Da bi se omogućio značajan kvalitativni iskorak u dostupnosti širokopojasnog interneta i pristupnim brzinama, potrebna su ulaganja u infrastrukturu na cijelom području RH. Planiranje, implementacija i izgradnja širokopojasnih mreža sljedeće generacije financijski je zahtjevan poduhvat koji ovisi o zemljopisnim i geodemografskim karakteristikama države. Jedinični troškovi izgradnje mreža u pravilu rastu sa smanjenjem gustoće naseljenosti pa će, s obzirom na disperznost naselja i veliki udio ruralnih područja s malom gustoćom stanovništva, biti potrebno istražiti optimalnu kombinaciju tehnologija te modele financiranja i poticajnih mjera za izgradnju mreže.

U 2019. godini broj priključaka širokopojasnog pristupa internetu putem nepokretne mreže iznosio je 1154 773, a putem pokretne mreže 3 623 860. Broj priključaka širokopojasnog pristupa internetu neravnomjerno je

Slika 1. Poredak zemalja članica EU-a prema indeksu digitalnoga gospodarstva i društva županijama; izvor: DESI, 2019.

raspoređen. Čak 25,70 % priključaka odnosi se na područje Grada Zagreba. Županija s najmanjim brojem priključaka internetu je Ličko-senjska u kojoj je, na kraju 2019. godine, bilo 10 906 priključaka ili manje od 1 % ukupnog broja na razini RH. (izvor: HAKOM – tržišni pokazatelji)

Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 112/2018) propisana je obveza uspostave katastra infrastrukture koji se osniva i vodi na temelju evidencija koje su za pojedinu vrstu infrastrukture dužni osnovati i voditi vlasnici odnosno njihovi upravitelji. DGU je nadležan za osnivanje, vođenje i održavanje katastra infrastrukture, a ujedno je i jedinstvena informacijska točka koja podatke o infrastrukturi i obavijesti o tekućim i planiranim građevinskim radovima stavlja na raspolaganje. DGU je pokrenuo projekt uspostave informacijskog sustava u funkciji jedinstvene informacijske točke i katastra infrastrukture (e-katastar infrastrukture) u okviru kojeg će se razviti odgovarajuća računalna rješenja. DGU je 31. ožujka 2017. godine pustilo u rad aplikaciju e-Oglasna ploča – Obavijesti o tekućim ili planiranim građevinskim radovima, koja predstavlja prvu fazu uspostave jedinstvene informacijske točke i omogućuje kreiranje, objavljivanje i pregled zaprimljenih obavijesti o tekućim ili planiranim građevinskim radovima koje su mrežni operatori sukladno Zakonu o mjerama za smanjenje troškova postavljanja električnih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/16) obvezni objaviti putem jedinstvene informacijske točke u svrhu koordinacije građevinskih radova. HAKOM je izradio interaktivni portal (<http://bbzone.hakom.hr/>) koji daje prikaz podataka o dostupnosti i korištenju brzina širokopojasnog pristupa, objedinjenom planu operatora pokretnih komunikacija i područjima namjere gradnje svjetlovodne distribucijske mreže.

Glavni prioriteti sektora elektroničkih komunikacija

Prioriteti razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture usko su povezani s nacionalnim strateškim opredjeljenjem za uravnotežen i održiv razvoj na cijelom teritoriju RH. U tom smislu važno je:

- poticati izgradnju mreža vrlo velikog kapaciteta (VHCN – *very high capacity networks*) na cijelom području RH
- poticati zajednička ulaganja u mreže vrlo velikog kapaciteta (država, lokalna samouprava i operatori), kao i korištenje postojeće elektroničke komunikacijske infrastrukture smanjiti troškove postavljanja mreža vrlo velikog kapaciteta
- unaprijediti i ujednačiti primjenu zakonodavnog okvira u području gradnje te poboljšati prakse prostornog planiranja vezano uz postavljanje mreža vrlo velikog kapaciteta
- osigurati potrebne preduvjete za uvođenje 5G mreža
- razvijati digitalne javne usluge, kao što su uvođenje novih e-sadržaja u obrazovanje, zdravstvo i javnu upravu.”

2.3.6. Uvjeti planiranja prostora

Uvjeti planiranja prostora predstavljaju pravila propisana ZPU-om koja se moraju poštivati u izradi i donošenju prostornih planova.

U svrhu propisivanja uvjeta planiranja prostora ZPU-om prostor jedinice lokalne samouprave podijeljen je u dvije osnovne prostornoplanske "zone" tj. područja. To su **građevinsko područje** koje čine izgrađeni dijelovi naselja i površina planirane za njihovo uređenje, razvoj i proširenje i **područje izvan građevinskog područja**, namijenjeno razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na svoju namjenu mogu planirati izvan građevinskih područja. Građevinsko područje sastoji se od **građevinskog područja naselja, izdvojenog dijela građevinskog područja naselja i izdvojenoga građevinskog područja izvan naselja**, a određuje se prostornim planom uređenja grada, odnosno općine i Prostornim planom Grada Zagreba. Građevinsko područje naselja i izdvojeni dio građevinskog područja naselja u nacionalnom parku i parku prirode određuje se prostornim planom nacionalnog parka, odnosno prostornim planom parka prirode. Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja može se odrediti i državnim planom prostornog razvoja i prostornim planom županije u svrhu provedbe zahvata u prostoru od važnosti za državu, odnosno županiju.

Zbog osobite vrijednosti i osjetljivosti obalnog područja mora odredbama članka 46. do 49. ZPU-a uspostavljeni su **Zaštićeno obalno područje mora** i **Prostor ograničenja** u kojima se planiranje i korištenje prostora radi zaštite, ostvarenja ciljeva održivog, svrhovitog i gospodarski učinkovitog razvoja provodi uz ZPU-om propisana posebna ograničenja.

Uvjeti planiranja prostora i spomenuta posebna ograničenja propisana ZPU-om nisu od utjecaja na mogućnost planiranja i gradnje građevina EKI-ja, stoga nisu važni za ovaj priručnik.

03

---

3. PROSTORNI PLANOVI PREMA ZPU-U

NOVI PROSTORNI PLANOVI

Prema ZPU-u prostorni se planovi donose na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Prostorni planovi **državne razine** jesu: Državni plan prostornog razvoja (DPR), prostorni planovi područja posebnih obilježja (Prostorni plan ZERP-a, Prostorni plan epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske, prostorni plan nacionalnog parka, prostorni plan parka prirode i prostorni plan područja posebnih obilježja određen DPR-om) i urbanistički plan uređenja državnog značaja. Prostorni planovi **područne (regionalne) razine** jesu prostorni plan županije, Prostorni plan Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja županijskog značaja. Prostorni planovi **lokalne razine** jesu prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja.

3.1. OPĆE ZNAČAJKE PROSTORNIH PLANOVA

Svi prostorni planovi imaju snagu i **pravnu prirodu** podzakonskog propisa, a donose ih, svaki za svoje područje, Hrvatski sabor i predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim urbanističkog plana uređenja državnog značaja koji donosi Vlada Republike Hrvatske. Prostorni planovi objavljuju se u "Narodnim novinama", odnosno službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i u ISPU-u. Na prostornim planovima, njihovim nacrtima i planskim rješenjima ne mogu se stjecati autorska prava. Novi prostorni planovi koji se donose na temelju ZPU-a izrađuju se u elektroničkom obliku, a donose se u analognom obliku. Analogni oblik prostornog plana ispis je elektroničkog oblika prostornog plana na papir. Elektronički oblik prostornog plana ima istu pravnu snagu kao analogni oblik prostornog plana ako je izrađen u skladu s elektroničkim standardom koji se propisuje pravilnikom.

Prostorni planovi **moraju biti dostupni na uvid javnosti** u tijeku njihove izrade, donošenja i važenja, osim onog sadržaja koji je prema posebnom zakonu povjerljive naravi. Dostupnost javnosti elektroničkog oblika prostornog plana tijekom njegove izrade, donošenja i važenja osigurava se putem informacijskog sustava. Dostupnost javnosti analognog oblika prostornog plana tijekom njegove izrade, donošenja i važenja osigurava nositelj izrade prostornog plana u svojem sjedištu. Dostupnost javnosti donesenog prostornog plana državne razine u analognom obliku osiguravaju Ministarstvo i Zavod u svojem sjedištu. Dostupnost javnosti donesenog prostornog plana područne (regionalne) i lokalne razine u analognom obliku osigurava upravno tijelo u svojem sjedištu.

Prostornim se planovima u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja, **uređuje** svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unaprjeđenje i zaštitu prostora države, županija, gradova i općina, te se **propisuje** uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana (uvjeti provedbe zahvata u prostoru), smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano ZPU-om i mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne.

Svaki prostorni plan **mora biti u skladu** sa ZPU-om i propisima donesenim na temelju tog zakona, te prostorni plan niže razine mora biti usklađen s prostornim planom više razine, prostorni plan užega područja mora biti usklađen s prostornim planom širega područja iste razine, prostorni planovi iste razine moraju biti međusobno usklađeni. Pri tome se prostornim planom lokalne razine užega područja mogu propisati stroži kvantitativni i kvalitativni uvjeti i mjere za provedbu zahvata u prostoru, odnosno viši prostorni standardi od onih propisanih prostornim planom lokalne razine širega područja te se ne moraju planirati sve namjene prostora određene prostornim planom širega područja kao mogućnost, ako takvih ima.

Svaki prostorni plan obvezno sadrži:

1. **tekstualni dio** (odredbe za provedbu prostornog plana) koji u obliku pravne norme odvojeno sadrži odredbe kojima se propisuje uvjeti provedbe zahvata u prostoru od smjernica za izradu prostornih planova užih područja u slučajevima propisanim ZPU-om i od mjera za urbanu sanaciju, ako su takve mjere potrebne,
2. **grafički dio** koji se sastoji od kartografskih prikaza na koje upućuju odredbe za provedbu prostornog plana,
3. **obrazloženje** koje sadrži polazišta (analizu), ciljeve prostornog uređenja i obrazloženje planskih rješenja.

3.2. IZRADA I DONOŠENJE PROSTORNIH PLANOVA

Postupak izrade i donošenja prostornih planova uređen je ZPU-om. Prema tom zakonu administrativne poslove vezane uz postupak izrade i donošenja prostornog plana obavlja **nositelj izrade** koji je različit za svaku razinu prostornog plana. Za planove na državnoj razini to je Ministarstvo, za planove na regionalnoj i lokalnoj razini to je stručno upravno tijelo županije, odnosno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave. Stručne poslove u vezi s izradom nacрта prijedloga i nacрта konačnog prijedloga prostornog plana obavlja **stručni izrađivač prostornog plana**. Stručni izrađivač može biti Zavod za prostorni razvoj u sklopu Ministarstva, županijski zavod, odnosno Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba, pravna osoba registrirana za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja i fizička osoba – ovlašteni arhitekt (urbanist).

Izrada svakog prostornog plana započinje **odlukom o izradi prostornog plana**²¹ koja, ovisno o vrsti prostornog plana i postupku njegove izrade (izrada novog plana, njegovih izmjena i/ili dopuna, odnosno zasebno stavljanje izvan snage), sadrži pravnu osnovu za izradu i donošenje prostornog plana, razloge donošenja prostornog plana, obuhvat prostornog plana, sažetu ocjenu stanja u obuhvatu prostornog plana, ciljeve i programska polazišta prostornog plana, popis sektorskih strategija, planova, studija i drugih dokumenata propisanih posebnim zakonima kojima, odnosno u skladu s kojima se utvrđuju zahtjevi za izradu prostornih planova, način pribavljanja stručnih rješenja prostornog plana, popis javnopravnih tijela određenih posebnim propisima koja daju zahtjeve za izradu prostornog plana te drugih sudionika korisnika prostora koji trebaju sudjelovati u izradi prostornog plana, planirani rok za izradu prostornog plana, odnosno njegovih pojedinih faza i rok za pripremu zahtjeva za izradu prostornog plana tijela i osoba određenih posebnim propisima, ako je taj rok, ovisno o složenosti pojedinog područja, duži od trideset dana, izvore financiranja izrade prostornog plana, odluku o drugim pitanjima značajnim za izradu nacрта prostornog plana. Odluka o izradi prostornog

plana objavljuje se u “Narodnim novinama”, odnosno u službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave koja je tu odluku donijela. Nositelj izrade po objavi odluke o izradi prostornog plana obavještava javnost o izradi prostornog plana na mrežnoj stranici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i preko ISPU-a putem Zavoda.

Sudjelovanje javnopravnih tijela u samom početku izrade i donošenja prostornog plana osigurava se dostavom odluke o izradi prostornog plana tim tijelima od kojih se traže njihovi **zahtjevi za izradu prostornog plana**. Javnopravno tijelo svoje zahtjeve za izradu prostornog plana temelji na odredbama posebnih propisa, sektorskih strategija, planova, studija i drugih dokumenata propisanih posebnim zakonima. Rok za davanje tih zahtjeva iznosi najviše 30 dana. Ako se ti zahtjevi ne dostave u propisanom roku, smatra se da zahtjeva nema, ali u tom se slučaju u izradi i donošenju prostornog plana uzimaju u obzir uvjeti koji su od utjecaja na prostorni plan prema odgovarajućem posebnom propisu i/ili dokumentu. Također, ZPU-om je omogućeno da se prilikom izrade prostornog plana mogu pribaviti stručna rješenja prostornog plana lokalne razine izradom više varijantnih rješenja koja izrađuju različitih stručnih izrađivača tako da se ona mogu međusobno usporediti. Jedno od tih rješenja podloga je za izradu prostornog plana.

Sudjelovanje javnosti osigurano je provedbom **javne rasprave** o prijedlogu prostornog plana u kojoj može sudjelovati svatko. Javna rasprava o prijedlogu prostornog plana državne razine objavljuje se u “Narodnim novinama” i na mrežnim stranicama Ministarstva, o prijedlogu prostornog plana područne (regionalne) razine u službenom glasilu jedinice područne (regionalne) samouprave te na mrežnim stranicama Ministarstva i jedinice područne (regionalne) samouprave, a o prijedlogu prostornog plana lokalne razine objavljuje se u dnevnom tisku te na mrežnim stranicama Ministarstva i jedinice lokalne samouprave. Javna rasprava

sastoji se od omogućavanja javnog uvida²² u **prijedlog prostornog plana** putem oglasne ploče i mrežne stranice nositelja izrade prostornog plana te ISPU-a i javnog izlaganja koje organizira nositelj izrade za vrijeme javnog uvida na kojemu stručni izrađivač prostornog plana daje obrazloženje rješenja, smjernica i mjera iz prostornog plana. Tijekom javne rasprave sudionici u javnoj raspravi, uključujući i javnopravna tijela, mogu davati svoje primjedbe, prijedloge i mišljenja usmenim putem na javnom izlaganju i/ili pisanim putem, u roku koji je određen u objavi javne rasprave.

Sve primjedbe, prijedloge, mišljenja i očitovanja sudionika u javnoj raspravi obrađuje nositelj izrade zajedno sa stručnim izrađivačem prostornog plana te izrađuje **izvješće o javnoj raspravi** u kojemu se očituje o prihvaćenim prijedlozima i primjedbama te daje argumentirana očitovanja o neprihvaćenim prijedlozima i primjedbama o kojima se sudionicima u javnoj raspravi mora dostaviti obavijest prije upućivanja konačnog prijedloga plana lokalne razine predstavničkom tijelu na donošenje. Prihvaćene primjedbe ugrađuju se u nacrt

konačnog prijedloga prostornog plana te se utvrđuje **konačni prijedlog prostornog plana** o kojemu se u propisanom slučaju traže mišljenja i suglasnosti određenih javnopravnih tijela,²³ a nakon što se dobiju, prijedlog se upućuje nadležnom tijelu na donošenje.

Opisani postupak izrade i donošenja prostornog plana primjenjuje se i za izradu izmjena i dopuna prostornog plana kao i za stavljanje prostornog plana izvan snage. Iznimno od toga, postupak javne rasprave ne provodi se u slučaju usklađivanja prostornog plana sa ZPU-om, prostornim planom više razine ili šireg područja, drugim propisom donesenim na temelju ZPU-a ili posebnim propisom, kao ni u slučaju otklanjanja nezakonitosti i/ili nepravilnosti naređenog rješenjem Ministarstva donesenim u provedbi nadzora nad provedbom ZPU-a. Pri tome se to ne odnosi na slučaj usklađivanja prostornog plana ako se time mijenja namjena prostora, osim u slučaju usklađenja prostornog plana lokalne razine s prostornim planom područne (regionalne) razine i/ili prostornog plana područne (regionalne) razine s prostornim planom državne razine.

Slika 2: Shematski prikaz osnovnih faza u postupku izrade i donošenja prostornog plana

ODLUKA O IZRADI	ZAHTJEVI ZA IZRADU	IZRADA NACRTA PRIJEDLOGA / JAVNA RASPRAVA	IZVJEŠĆE O JAVNOJ RASPRAVI	IZRADA KONAČNOG PRIJEDLOGA	DONOŠENE PROSTORNOG PLANA
nakon provedenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja PP na okoliš odluku donosi nositelj izrade prostornog plana (MGIPU, J(R) LS)	Javnopravna tijela , npr. u Ministarstvu kulture i medija – Konzervatorski odjeli Stručne podloge za izradu prostornog plana	Zaključak o utvrđivanju PP za javnu raspravu Javno izlaganje Primjedbe javnopravnih tijela i drugih sudionika u javnoj raspravi	odgovorni voditelj i nositelj izrade obrađuje primjedbe sudionika u javnoj raspravi te izrađuje Izvješće o javnoj raspravi	prije donošenja KPP-a dostava sudionicima pisane obavijesti o razlozima neprihvaćanja primjedbi mišljenja Zavoda suglasnost Ministarstva	objava Odluke o donošenju prostornog plana u javnom glasilu objava pročišćenog teksta odredbi za provedbu i grafičkog dijela prostornog plana
SUDJELOVANJE JAVNOPRAVNIH TIJELA					

Izmjene i dopune prostornih planova različitog obuhvata i/ili razine mogu se izrađivati i donositi istodobno. Nakon svake izmjene i/ili dopune prostornog plana predstavničko tijelo koje je donijelo prostorni plan dužno je objaviti pročišćeni tekst odredbi za provedbu prostornog plana i grafičkog dijela prostornog plana u elektroničkom obliku i analognom obliku u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu odluke o izmjenama i/ili dopunama prostornog plana. Pročišćeni tekst prostornog plana objavljuje se na način propisan za odluku o donošenju prostornog plana.

3.3. FINANCIRANJE IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Prema ZPU-u sredstva za izradu stručnih podloga određenih u izvješću o stanju u prostoru i prostornog plana koje donosi Hrvatski sabor osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, a prostornog plana koji donosi Vlada u državnom proračunu Republike Hrvatske i iz drugih izvora sukladno zakonu. Sredstva za izradu prostornog plana koji donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave osiguravaju se iz sredstava državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave te iz drugih izvora sukladno zakonu.

Troškove ili dio troškova potrebnih za izradu urbanističkog plana uređenja može snositi vlasnik zemljišta ili druga zainteresirana osoba koja s jedinicom lokalne samouprave sklopi ugovor o financiranju uređenja građevinskog zemljišta uređen odredbama članaka 167., 168. i 169. ZPU-a.

04

---

4. PROSTORNI PLANOVI OSTAVLJENI NA SNAZI

STARI PROSTORNI PLANOVI

Do danas nije donesen niti jedan od nabrojenih (novih) prostornih planova pa su na snazi Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99 i 84/13), prostorni planovi doneseni na temelju Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) te prostorni planovi doneseni na temelju Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) koje je ZPU-u ostavio na snazi do donošenja odgovarajućih novih prostornih planova, s tim što se oni, pod propisanim uvjetima, mogu mijenjati i dopunjavati, a što se često događalo i događa. Uz navedene planove na snazi su ostavljeni i neki provedbeni urbanistički planovi (PUP-ovi) doneseni na temelju Zakona o prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 54/80, 16/86, 18/89, 34/91, 61/91 i 59/93).

Prostorni planovi ostavljeni na snazi na temelju ZPU-a jesu prostorni planovi područja posebnih obilježja (PPPPPO) – prostorni planovi nacionalnih parkova, prostorni planovi parkova prirode i prostorni planovi područja posebnih obilježja čija su izrada i donošenje određeni Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske ili prostornim planom županije, prostorni planovi županija (PPŽ), Prostorni plan Grada Zagreba (PPGZ), prostorni planovi uređenja velikog grada, grada ili općine (PPUG/O), generalni urbanistički planovi (GUP), urbanistički planovi uređenja (UPU), detaljni planovi uređenja (DPU) i provedbeni urbanistički planovi (PUP).

STRATEŠKI DOKUMENTI	ZPUG 2007.	ZPUG 2013.	PLANOVI I DOKUMENTI DRŽAVNE RAZINE
	SPURH - PPURH	SPPRH	
PROSTORNI PLANOVI	PPPPO - NP - PP	DPPRH - PPPPO - ZERP - EP - NP - PP - DR. PREMA DPPR-U - UPU	PLANOVI PODRUČNE (REGIONALNE) RAZINE
	PPŽ - PPPPO	PPŽ - UPU	
	PPUG/O - GUP - UPU - DPU (I PUP, PUMN)	PPUG/O - GUP - UPU - DPU (I IZMJENE I DOPUNE DPU, PUP, PUMN)	

Slika 3: Usporedba sustava prostornih planova prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji i ZPU-u

4.1. EKI U PROGRAMU PROSTORNOG UREĐENJA RH

Prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji koji je važio do stupanja na snagu ZPU-a Program prostornog uređenja Republike Hrvatske bio je dokument prostornog uređenja. Odredbom članka 60. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 65/17) propisano je: "Do stupanja na snagu prostornih planova koji se donose na temelju Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13.) i ovoga Zakona, lokacijske dozvole i drugi akti za provedbu prostornih planova donose se na temelju dokumenata prostornog uređenja donesenih na temelju propisa koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13.) te na temelju Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske donesene na temelju Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13.) do stupanja na snagu Državnog plana prostornog razvoja."

To znači da se na temelju Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, iako nije prostorni plan, do stupanja na snagu Državnog plana prostornog razvoja, mogu izdavati lokacijske dozvole i drugi akti za provedbu prostornih planova pa u tom smislu Program ima karakter "starog" prostornog plana.

Pitanja vezana uz EKI u spomenutom programu obrađena su u poglavlju "3.1.6. Telekomunikacijski promet", kako slijedi:

"Program razvoja telekomunikacijske mreže temelji se na unapređenju već postignutog, relativno visokog stupnja razvijenosti i pratit će dostignuća razvijenih država Zapada.

Treba osigurati kontinuitet dosadašnjih programa i mjera te i dalje primjenjivati i pratiti nove tehnologije komuniciranja uz sljedeće smjernice:

- promijeniti neke odredbe regulative koje onemogućavaju istovremeno izgradnju kabelaških mreža i cestovne i željezničke infrastrukture
- pojačati koridore koji Hrvatsku povezuju (kabelski) sa susjednim zemljama (prvenstveno Mađarskom i Italijom)
- istražiti lokaciju zemaljske satelitske stanice (TT i RTV komunikacija)
- izgraditi preostalu mrežu odašiljača kako bi se pokrivenost teritorija Države što više približila 100 % pokrivanju, a kod izgradnje primijeniti tehnologiju odašiljača bez posada kako bi zahtijevani prostor za instalaciju bio što manji (minimalno zahtijevan)
- kod izvođenja rekonstrukcija ili zamjena postrojenja, zahvate izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima te koristiti postojeće koridore, a stare mreže zamjenjivati.

Prioriteti se odnose na priključenje još nepriključenih mjesta, odnosno povećanje i modernizaciju postojećih kapaciteta. Treba dovršiti magistralnu mrežu svjetlovodnih komunikacija, povećati broj međunarodnih priključaka sa susjednim državama, te istražiti i izgraditi mrežu RTV odašiljača za pokrivanje cijelog područja Republike Hrvatske."

4.0. POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE		
4.1. POŠTA		
PPŽ, PPGZ, PPPO, PPUO/G		
ŽUTA CRNA		GLAVNI POŠTANSKI CENTAR d = 0,5 mm; v = 9,0 mm
ŽUTA CRNA		POŠTANSKI CENTAR d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		JEDINICA POŠTANSKE MREŽE d = 0,8 mm; v = 5,5 mm
4.2. JAVNE TELEKOMUNIKACIJE		
TELEFONSKA MREŽA / KOMUTACIJSKI ČVORovi U NEPOKRETNJOJ MREŽI		
ŽUTA CRNA		MEĐUNARODNA RAZINA MEĐUNARODNA CENTRALA I. KATEGORIJE d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		MEĐUNARODNA CENTRALA II. KATEGORIJE d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		TRANZITNA RAZINA TRANZITNA CENTRALA d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		TANDEM-TRANZITNA CENTRALA d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		PRISTUPNA RAZINA MJESNA CENTRALA d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
ŽUTA CRNA		PODRUČNA CENTRALA d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
VODOVI I KANALI		
TK ŽUTA		MEĐUNARODNI – PODZEMNI ILI POMORSKI d = 1,0 mm
TK ŽUTA		MAGISTRALNI d = 0,8 mm
TK ŽUTA		KORISNIČKI I SPOJNI d = 0,6 mm
TK ŽUTA		NADZEMNI VODOVODI d = 0,5 mm
JAVNE TELEKOMUNIKACIJE U POKRETNJOJ MREŽI		
GUP, UPU, DPU		
ŽUTA CRNA		RADIJSKA RELEJNA POSTAJA d = 0,8 mm; v = 2,5 mm
ŽUTA CRNA		BAZNA RADIJSKA STANICA d = 0,8 mm; v = 2,5 mm
TELEGRAFSKA MREŽA		
ŽUTA CRNA		MEĐUNARODNA I TRANZITNA TELEGRAFSKA CENTRALA d = 0,8 mm; v = 9,0 mm
ŽUTA CRNA		KRAJNJA TELEGRAFSKA CENTRALA d = 0,5 mm; v = 7,0 mm

RADIO I TV SUSTAV VEZA		
CRNA		VEĆA POSTAJA RADIJA I TV-a d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
CRNA		RADIJSKO ODAŠILJAČKO SREDIŠTE d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
CRNA		RADIJSKO PRIJAMNO SREDIŠTE d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
RR CRNA		RADIJSKI KORIDORI d = 2 x 0,6/0,3 mm
CRNA		TV ODAŠILJAČ d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
CRNA		TV PRETVARAČ d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
KABELSKA TV		
CRNA		KTV GLAVNA POSTAJA d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
CRNA		KTV PRIJAMNI ANTENSKI SUSTAV d = 0,8 mm; v = 7,0 mm
CRNA		KTV KABELSKA MREŽA (VODOVI I UREĐAJI) d = 0,8 mm

Slika 4: Izvod iz grafičkog dijela Pravilnika

4.2. EKI U STARIM PROSTORNIM PLANOVIMA

Sadržaj većine starih prostornih planova propisan je Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova. Taj pravilnik donesen je 1998. pa ne poznaje pojam (pravno-tehnički termin) "elektroničke komunikacijske infrastrukture". Međutim, poznaje tj. rabi pojam "javne telekomunikacije" kao dio (sastavnicu) šireg pojma "prometna infrastruktura" koji uz javne telekomunikacije obuhvaća i ceste, željeznice, zračne, morske i riječne luke te produktovode. Pojam "javne telekomunikacije" sadržajno u potpunosti odgovara pojmu elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Prema tom pravilniku PPŽ-om, PPGZ-om, PPPPO-om i PPUO/G-om planira se građenje telefonske mreže

– komunikacijski čvorovi u nepokretnoj mreži (međunarodne centrale I. i II. kategorije, tranzitne centrale, tandem tranzitne centrale, mjesne centrale, područne centrale), vodovi i kanali (međunarodni – podzemni i podmorski, magistralni, korisnički i spojni, nadzemni vodovi). GUP-om, UPU-om i DPU-om planira se građenje javne telekomunikacije u pokretnoj mreži (radijske relejne postaje i bazne radijske stanice), telegrafске mreže (međunarodna i tranzitna telegrafска centrala i krajnja telegrafска centrala), sustava radijskih i TV veza (veće postaje radija i TV-a, radijsko odašiljačko središte, radijsko prijamno središte, radijski koridor, TV odašiljač, TV pretvarač), kabelske televizije (KTV glavna postaja, KTV prijamni antenski sustav, KTV kabelска mreža – vodovi i uređaji).

4.3. USKLAĐIVANJE STARIH PROSTORNIH PLANOVA S POTREBOM GRADNJE MREŽA GRAĐEVINA ELEKTRONIČKE POKRETNE KOMUNIKACIJE (SAMOSTOJEĆIH ANTENSKIH STUPOVA)

Do danas na temelju ZPU-a nije donesen niti jedan (novi) prostorni plan. Uz takvo stanje stvari, kao i imajući u vidu da su Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske vrlo općeniti pa je njihova izravna provedba vrlo teška, odnosno zahtjevna, najznačajniji prostorni planovi za izgradnju građevina EKI-ja važeći su prostorni planovi regionalne razine, koji su, od važećih prostornih planova, planovi najviše razine. Važeći prostorni planovi regionalne razine jesu prostorni planovi županija i Prostorni plan Grada Zagreba.

Donošenjem Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08), koji je stupio na snagu 1. srpnja 2008. i koji, uz ostalo, uvodi pojam "elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme" (EKI), povećava se interes za izgradnju mreža građevina EKI-ja koje nisu planirane tada važećim prostornim planovima. U svrhu poticanja planiranja samostojećih antenskih stupova kao najvažnijih dijelova mreža građevina elektroničke pokretne komunikacije u odgovarajućim prostornim planovima – prostornim planovima županija i Prostornom planu Grada Zagreba, tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva zavodima za prostorno planiranje svih županija i Grada Zagreba dostavlja okružnicu, KLASA: 350-01/08-02/643, URBROJ: 531-01-08-9 od 23. prosinca 2008. (Prilog 1.) kojom objašnjava način planiranja mreža građevina elektroničke pokretne komunikacije (samostojećih antenskih stupova) u skladu s tada novim Zakonom o elektroničkim komunikacijama i okružnicu, KLASA: 350-01/08-02/643, URBROJ: 531-01-08-3 od 19. studenog 2008. (Prilog 2.) kojom se objašnjavaju razlozi zbog kojih prilikom izmjene i dopune tih prostornih planova u svrhu planiranja tih mreža nije potrebno provoditi postupke strateške procjene utjecaja plana na okoliš čija je provedba uređena Zakonom o zaštiti okoliša.

Svi prostorni planovi županija i Prostorni plan Grada Zagreba izmijenjeni su i dopunjeni u skladu s prvo navedenom okružnicom te imaju planirane zone EKI-ja. Te su zone područja za smještaj samostojećih antenskih stupova EKI-ja, a prikazane su u svim prostornim planovima županija i Prostornom planu Grada Zagreba na posebnom grafičkom prikazu *Elektronička komuni-*

kacijska infrastruktura, s tim što je u nekim planovima zadržan i stari naziv *Telekomunikacije*. Na kartografskim prikazima većinom su ucrtani i postojeći antenski stupovi (aktivne lokacije koje su bile u funkciji u vrijeme izrade navedenih izmjena i dopuna planova), a unutar planiranih zona omogućava se postava antenskih stupova sukladno odredbama za provođenje. Konkretno lokacije postave antenskih stupova u nekim su planovima na kartografskim prikazima točno određene (ucrtane) u PPŽ, a u nekima su određene (ucrtane) zone unutar kojih se točna lokacija određuje u postupku izdavanja lokacijske dozvole. Te lokacije i zone kao i uvjeti gradnje EKI-ja na tim lokacijama, odnosno u zonama, usklađeni su na razini države s javnopravnim tijelima nadležnim za zaštitu okoliša i prirode, zaštitu kulturnih dobara i EKI-jem.

U odnosu na EKI, donošenjem Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 76/2022) usklađeni su propisi iz područja EKI i područja prostornog planiranja. Neusklađenost propisa odnosila se na situaciju u kojoj je donesena Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme iz 2015. godine koju je donijela Vlada protivno odredbama Zakona o prostornom uređenju kojeg je donio Hrvatski sabor i koji je bio na snazi od 01.01.2014.

Naime, Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme i starih prostornih planova, odredbom članka 13. stavak 1., obvezuje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave uskladiti odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama te Uredbe prigodom njihove prve izrade ili prve izrade njihovih izmjena i/ili dopuna nakon stupanja na snagu iste Uredbe, dok stavak 2. tog članka propisuje da se do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama Uredbe ista primjenjuje neposredno.

Donošenjem Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima iz 2022. godine usklađena je navedena Uredba s propisom iz područja gradnje, na način da je utvrđeno da se građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture mogu graditi :

- sukladno i odredbama Uredbe o mjerilima razvoja EKI u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje
- unutar prostorno-planskih infrastrukturnih koridora i obuhvata zahvata drugih postojećih infrastrukturnih građevina, što ustvari znači da njihova gradnja nije protivna prostornom planu unutar tih koridora i obuhvata zahvata.

Na ovaj način uklonile su se neusklađenosti ili ograničenja koja bi mogla proizaći iz prostornih planova u gradnji građevina elektroničke telekomunikacijske infrastrukture te je time omogućeno nesmetano ostvarivanja ciljeva razvoja EKI.

4.4. HAKOM-ove SMJERNICE ZA PROSTORNO UREĐENJE U DIJELU PLANIRANJA ELEKTRONIČKIH KOMUNIKACIJA OD SRPNJA 2011.

HAKOM je u srpnju 2011. na svojim internetskim stranicama objavio Smjernice za prostorno uređenje u dijelu planiranja elektroničkih komunikacija. U okolnostima uvođenja novih elektroničkih komunikacijskih tehnologija (građevina i uređaja) i usluga, privatizacije pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga, promjene načina korištenja i upravljanja zatečenom elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom na kojoj nisu u potpunosti riješeni imovinskopravni odnosi, a koja je u dobrom dijelu bila zastarjela, nezakonito izgrađena i prostorno neevidentirana, te potpuno novih propisa s tim u vezi, Smjernice jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te stručnim izrađivačima prostornih planova predstavljaju značajan i vrijedan izvor informacija i objašnjenja potrebnih za razumijevanje novih odnosa te za zakonito i ciljno racionalno planiranje EKI-ja u prostornim planovima, a prije svega i posebice za usklađivanje važećih (starih) prostornih planova s novonastalim potrebama s tim u vezi.

Istovremeno, za navedene Smjernice treba istaknuti sljedeće:

- Zakon o prostornom uređenju i gradnji ne rabi termin “ostala infrastruktura”, kako se to u Smjernicama pogrešno navodi, već termin “Javna infrastruktura državne i regionalne razine”²⁴ koji obuhvaća većinu građevina EKI-ja, a pojam “druga infrastruktura”²⁵, koji Zakon također rabi, pravno-tehnički je termin (*terminus technicus*) koji ne umanjuje važnost pojmova koje obuhvaća. Danas važeći ZPU rabi pojam “infrastruktura” koji obuhvaća komunalne, prometne, energetske, vodne, pomorske, komunikacijske, elektroničke komunikacijske i druge građevine namijenjene gospodarenju s drugim vrstama stvorenih i prirodnih dobara.²⁶ Građenje komunalne, prometne, energetske, vodne i pomorske infrastrukture prema posebnim je zakonima od interesa za RH i nema ništa manju važnost od EKI-ja pa to ne može biti razlog za

poseban “tretman” kako to HAKOM, izgleda, zaključuje. Dakle, Zakon o prostornom uređenju i gradnji “prepoznaje EKI kao bitan element u prostoru i svrstava ga” upravo tamo gdje mu je mjesto – u infrastrukturu.

- Kvaliteta prostornoplanskih rješenja u pogledu EKI-ja ne ovisi samo o radu stručnih izrađivača prostornog plana i njegova donositelja već ponajprije o stručnim podlogama, zahtjevima, mišljenjima i drugim ulaznim podacima koje u postupku izrade i donošenja prostornih planova osigurava i dostavlja HAKOM (čl. 17. st. 1. i čl. 90. st. 1. ZPU-a u vezi s člankom 59. st. 11. alineja 1. ZEK-a). Mogućnost dostave i kvaliteta stručnih prijedloga i zahtjeva ovisi o propisima, sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim sektorskim dokumentima propisanim posebnim zakonom, tj. ZEK-om (čl. 17. st. 2. i čl. 90. st. 1. ZPU-a i odgovarajući članci ZEK-a), a njihova izrada nije u djelokrugu stručnog izrađivača prostornog plana i njegova donositelja. Dakle, stručni izrađivači prostornih planova ne moraju (niti mogu) prikupljati podatke o postojećem ili kakvu drugom stanju EKI-ja od sudionika na tržištu, tj. od infrastrukturnih operatera pokretnih i nepokretnih komunikacija, kako se to u Smjernicama pogrešno navodi, već sve “podatke” o toj infrastrukturi potrebne za izradu prostornog plana mora na njegovo traženje dostaviti HAKOM. To, naravno, ne isključuje mogućnost izravnog sudjelovanja infrastrukturnih operatera u postupku izrade i donošenja prostornog plana na način propisan ZPU-om (javna rasprava i dr.).
- Iako vrijedne i korisne, Smjernice nisu propis niti drugi akt u skladu s kojim se mora izrađivati prostorni plan, kako bi se to moglo pogrešno shvatiti iz “nespretno” sročeno dijela rečenice u njihovu zaključku, koji glasi: “Kod izrade planova prostornog ili urbanističkog uređenja nekog područja, u dijelu koji se tiče elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, treba se pridržavati ovih smjernica kao i važeće regulative koja uređuje ovo područje”, u kojemu se “smjernice” i “važeća regulativa” prividno izjednačavaju. Dakle, prostorni planovi kao i njihove izmjene i dopune moraju se izrađivati u skladu s važećim propisima (“važećom regulativom”), a pri tome je poželjno (ne i obvezno) primjenjivati dijelove Smjernica koji nisu protivni važećim propisima.

Budući da navedeno ne umanjuje značajnu vrijednost Smjernica, one se u **Prilogu 1.** prenose u cijelosti.

4.5. EKI U PROSTORNIM PLANOVIMA REGIONALNE

RAZINE

Prostorni planovi regionalne razine (prostorni planovi županija i Prostorni plan Grada Zagreba) vezani uz gradnju građevina EKI-ja, a posebice uz gradnju mreža građevina elektroničke pokretne komunikacije (samostojećih antenskih stupova) dovoljno su detaljni za nesmetanu provedbu. Zbog njihove važnosti za gradnju građevina EKI-ja u nastavku se daje popis tih planova, a u **Prilogu 2.** sumarni prikaz odredbi prostornih planova županija i Prostornog plana Grada Zagreba kojima se planira gradnja mreža građevina elektroničke pokretne komunikacije (samostojećih antenskih stupova).

1. **Prostorni plan Zagrebačke županije**
("Glasnik ZZ", br. 3/02, 6/02 – ispr., 8/05, 8/07, 4/10, 10/11, 14/12 – proć. tekst, 27/15, 31/15 – proć. tekst, 43/20, 46/20 – ispr., 2/21 – proć. tekst)
2. **Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije**
("Službeni glasnik KZZ", br. 4/02, 6/10 i 8/15)
3. **Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije**
("Službeni glasnik SMŽ", br. 4/01, 12/10, 10/17, 12/19, 23/19 – proć. tekst)
4. **Prostorni plan Karlovačke županije**
("Glasnik KŽ", br. 26/01, 33/01 – ispr., 36/08, 56/13, 7/14 – ispr., 50b/14, 6c/17, 29c/17 – proć. tekst, 8a i 19/18 – proć. tekst)
5. **Prostorni plan Varaždinske županije**
("Službeni vjesnik VŽ", br. 8/00, 29/06 i 16/09)
6. **Prostorni plan Koprivničko-križevačke županije**
("Službeni glasnik KKŽ", br. 8/01, 8/07, 13/12, 5/14, 3/21 i 6/21 – proć. tekst)
7. **Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije**
("Županijski glasnik BBŽ", br. 2/01, 13/04, 7/09, 6/15, 5/16 i 1/19)
8. **Prostorni plan Primorsko-goranske županije**
("Službene novine PGŽ", br. 32/13, 7/17 – ispr., 41/18 i 4/19)
9. **Prostorni plan Ličko-senjske županije**
("Županijski glasnik LSŽ", br. 16/02, 17/02 – ispr., 19/02 – ispr., 24/02, 3/05, 3/06, 15/06 – proć. tekst, 19/07, 13/10, 22/10 – proć. tekst, 19/11, 4/15, 7/15 – proć. tekst, 6/16, 15/16 – proć. tekst, 5/17, 9/17 – proć. tekst i 29/17 – ispr.)
10. **Prostorni plan Virovitičko-podravske županije**
("Službeni glasnik VPŽ", br. 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 3a/10 – proć. tekst, 2/12, 4/12 – proć. tekst, 2/13, 3/13 – proć. tekst, 11/18, 2/19 – proć. tekst, 2/21 i 9/21 – proć. tekst)
11. **Prostorni plan Požeško-slavonske županije**
("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 5/02, 5a/02, 04/11, 4/15 i 5/19)
12. **Prostorni plan Brodsko-posavske županije**
("Službeni vjesnik BPŽ", br. 4/01, 6/05, 11/08, 14/08 – proć. tekst, 5/10, 9/12, 39/20, 45/20 – proć. tekst)
13. **Prostorni plan Zadarske županije**
("Službeni glasnik ZZ", br. 2/01, 6/04, 2/05, 17/06, 25/09, 3/10 – ispr., 15/14 i 14/15)
14. **Prostorni plan Osječko-baranjske županije**
("Županijski glasnik OBŽ", br. 1/02, 4/10, 3/16, 5/16, 6/16 – proć. tekst, 5/20, 7/20 – proć. tekst, 1/21, 3/21 – proć. tekst)
15. **Prostorni plan Šibensko-kninske županije**
("Službeni glasnik ŠKŽ", br. 11/02, 10/05, 3/06, 5/08, 6/12, 9/12 – proć. tekst, 4/13, 8/13 – ispr., 2/14 i 4/17)
16. **Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije**
("Službeni vjesnik VSŽ", br. 7/02, 8/02, 8/07, 9/07 – ispr., 9/11, 19/14, 14/20, 5/21 – proć. tekst i 22/21)
17. **Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije**
("Službeni glasnik SDŽ", br. 1/03, 8/04, 5/05, 5/06 – ispr., 13/07, 9/13, 147/15 – ispr. i 154/21)
18. **Prostorni plan Istarske županije**
("Službene novine IŽ", br. 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 – proć. tekst, 10/08, 7/10, 16/11 – proć. tekst, 13/12, 9/16 i 14/16 – proć. tekst)
19. **Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije**
("Službeni glasnik DNŽ", br. 6/03, 3/05, 3/06*, 7/10, 4/12 – ispr., 9/13, 2/15, 10/15 – presuda VUSRH, 7/16, 2/19, 6/19 – proć. tekst, 3/20 i 12/20 – proć. tekst)
20. **Prostorni plan Međimurske županije**
("Službeni glasnik MŽ", br. 7/01, 8/01, 23/10, 3/11 – proć. tekst i 7/19)
21. **Prostorni plan Grada Zagreba**
("Službeni glasnik GZ", br. 8/01, 16/02, 11/03, 2/06, 1/09, 8/09, 21/14, 23/14 – proć. tekst, 26/15, 3/16 – proć. tekst, 22/17 i 3/18 – proć. tekst)

05

5.

PLANIRANJE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE

5.1. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA U KOJIMA SE PLANIRA EKI

Prema ZPU-u i Uredbi o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja prostornim planovima **državne razine** planiraju se međunarodni i međužupanijski elektronički komunikacijski vodovi s pripadajućim građevinama, koridori EKI-ja radijskih i televizijskih operatora elektroničkih komunikacija državnog značaja i građevine namijenjene zaštiti i kontroli radiofrekvencijskog spektra Republike Hrvatske. Prostornim planovima **područne (regionalne) razine** planiraju se odašiljači nepokretnih i pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža izvan građevinskog područja i županijski elektronički komunikacijski vodovi s pripadajućim građevinama. Prostornim planovima **lokalne razine** planira se ostali EKI.

Međutim, od svih prostornih planova koji se donose na navedenim razinama moguće je izraditi i donijeti samo Državni plan prostornog razvoja jer je samo za njega donesen Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja kojim se propisuje, odnosno određuje način

propisivanja uvjeta provedbe zahvata u prostoru, sadržaj namjena pojedinih zona i koridora koji se planiraju tim planom i namjena građevina koje se u njima mogu graditi, prostorni standardi za određivanje određenih zemljišta tim planom te pobliži sadržaj, mjerila kartografskih prikaza, standard elaborata, elektronički standard i sadržaj obrazloženja tog plana. Zato je u ovom trenutku planiranje EKI-ja moguće jedino u Državnom planu prostornog razvoja čija je izrada u tijeku te u dokumentima prostornog uređenja ostavljenim na snazi ZPU-om do donošenja odgovarajućih novih prostornih planova, putem njihovih izmjena i dopuna. U tom smislu planiranje EKI-ja na **državnoj razini** moguće je izmjenama i dopunama Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99 i 84/13), na **područnoj (regionalnoj) razini** izmjenama i dopunama prostornih planova županija i Prostornog plana Grada Zagreba, a na **lokalnoj razini** izmjenama i dopunama prostornih planova uređenja gradova i općina, generalnih urbanističkih planova, urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova uređenja.

5.2. PROPIISI U SKLADU S KOJIMA SE PLANIRA EKI

Iako je načelno postupak izrade i donošenja novih prostornih planova koji se donose prema ZPU-u isti kao za izradu i donošenje izmjena i dopuna (starih) prostornih planova koji su ZPU-om ostavljeni na snazi, postoje sljedeće razlike:

- Stari prostorni planovi mijenjaju se i/ili dopunjavaju te se stavljaju izvan snage u postupku propisanom ZPU-om za mijenjanje i/ili dopunjavanje, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova, s tim što izmjene i dopune starih prostornih planova ne moraju biti izrađene u skladu s propisima donesenim na temelju ZPU-a, ali se njihove izmjene i dopune mogu donositi i u svrhu njihova usklađenja s tim propisima. Iznimno od toga izmjene i dopune starih prostornih planova moraju biti izrađene u skladu s propisima donesenim na temelju ZPU-a kojima se uređuje standard elaborata prostornih planova i elektronički standard prostornih planova (članak 198. stavak 4., 5. i 6. ZPU-a).
- Za razliku od novih prostornih planova koji se donose u elektroničkom obliku, izmjene i dopune starih prostornih planova izrađuju se elektroničkom obliku, ali se donose u analognom obliku (članak 63. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 39/19).
- Postupci izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja započeti po Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) do stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13) dovršit će se po odredbama tog zakona i propisa donesenih na temelju tog zakona, ako Zakonom o prostornom uređenju nije drukčije propisano (članak 188. stavak 1. ZPU-a).
- Postupci izrade i donošenja prostornih planova započeti po Zakonu o prostornom uređenju (NN 153/13) do dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 65/17) dovršit će se po zakonu po kojem je njihovo donošenje započeto, osim urbanističkih planova uređenja državnog značaja koji će se završiti po potonje

navedenom zakonu (članak 59. stavak 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 65/17).

Za izradu i donošenje Državnog plana prostornog razvoja, kao i za izradu i donošenje drugih planova kada bude donesen pravilnik kojim se propisuje njihov sadržaj i druga pitanja s tim u vezi, uz ostalo, vrijede pravila propisana:

- ZPU-om i propisima donesenim na temelju tog zakona detaljno opisana pod naslovom “3. Prostorni planovi prema ZPU-u (Novi prostorni planovi)”
- Zakonom o gradnji te propisima i drugim aktima donesenim na temelju tog zakona (posebno Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima)
- posebnim propisima navedenim pod naslovom “1.3.4. Drugi posebni propisi važni za planiranje i gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture” i
- ZEK-om te propisima i drugim aktima donesenim na temelju tog zakona (posebno Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme) na koje upućuju odredbe ZPU-a, a o kojima više u nastavku.

5.3. PRIMJENA PROPISA O EKI-ju

Prije svega valja istaknuti da se u izradi i donošenju prostornih planova primjenjuju odredbe ZEK-a te propisa i drugih akata donesenih na temelju tog zakona na koje upućuju odredbe ZPU-a, a koje nisu protivne ZPU-u. Naime, odredbe ZEK-a i propisa donesenih na temelju tog zakona koje su protivne ZPU-u ne mogu se primijeniti u izradi i donošenju prostornih planova zbog odredbe članka 4. stavka 3. ZPU-a koja glasi: "Odredbe posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona primjenjuju se u provedbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije."

Prilikom planiranja EKI-ja u prostornim planovima načelno se moraju koristiti nazivi građevina EKI-ja i njihovih dijelova (termini) koji se rabe u propisima o EKI-ju. Međutim, na EKI se odnose i termini koji se rabe u ZPU-u i propisima donesenim na temelju tog zakona te u posebnim propisima. Primjerice, sve što je prostornim planom propisano za "infrastrukturu" odnosi se i na EKI jer definicija tog pojma prema ZPU-u, uz ostalo, obuhvaća i elektroničke komunikacijske građevine.

(A)

U izradi i donošenju prostornih planova u dijelu koji se odnosi na planiranje EKI-ja u naprijed opisanom postupku uređenom ZPU-om uz navedene propise iz područja prostornog uređenja i posebnih upravnih područja, primjenjuju se **odredbe ZEK-a** navedene i opisane pod naslovom: "2.2. Ostvarivanje potreba i interesa elektroničke komunikacijske infrastrukture u prostoru". U tom smislu prostorni se planovi izrađuju i donose:

- uz uvažavanje nacionalnih planova, smjernica i programa kojima se utvrđuju temeljna načela i ciljevi politike razvoja elektroničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj te određuju nacionalni prioriteti u planiranju gradnji, postavljanju i pružanju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, EKI-ja, koje donosi Vlada RH (članak 6. stavak 1.)
- u skladu s normama i tehničkim specifikacijama sadržanim u popisu obvezujućih normi i/ili tehničkih specifikacija, koji se objavljuje u Službenom listu Europske unije u skladu s mjerodavnim pravom Europske unije, podredno u skladu s normama i tehničkim specifikacijama Europskog instituta za telekomunikacijske norme (ETSI), Europskog odbora za normizaciju (CEN) i Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) te normama, odlukama i preporukama Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU), Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO), Međunarodnoga elektrotehničkog povjerenstva (IEC) i Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT) te drugih mjerodavnih međunarodnih normizacijskih/normiranih organizacija, a naposljetku podredno i u skladu s izvornim hrvatskim normama (članak 55. stavak 1., 2. i 3.)
- na način kojim se omogućuje pristup i dostupnost javnih elektroničkih komunikacijskih usluga i osobama s invaliditetom (članak 55. stavak 4.)
- na način da se osigura mogućnost projektiranja i izvođenja kabelaške kanalizacije elektroničke komunikacijske mreže velike brzine i zajedničkog antenskog sustava za prijam zemaljskih radijskih i televizijskih programa, od pristupne točke do svake stambene ili poslovne jedinice u svim zgradama prilikom njihove gradnje i prilikom opsežnih radova na obnovi zgrade (članak 56. stavak 1., 2. i 3.)
- u skladu s pravilnicima kojima se detaljnije propisuju uvjeti za prostorno planiranje i gradnju EKI-ja i uvjeti koji se odnose na temeljne zahtjeve za građevinu koje donosi Vijeće HAKOM-a (čl. 55. stavak 10.)
- u skladu s uredbom kojom se propisuju mjerila razvoja EKI opreme, koju donosi Vlada RH za (članak 59. stavak 3.)
- na način da se EKI (posebice samostojeći antenski stupovi, tornjevi i kabelaška kanalizacija) u prostornim planovima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave planira u skladu s podacima iz Zemljopisnog pregleda dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža na način koji ne ograničava njezin razvoj i koji osigurava zahtjeve zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša (članak 59. stavak 2.)

- uz pribavljanje mišljenja HAKOM-a o konačnom prijedlogu prostornog plana o usklađenosti s podacima iz Zemljopisnog pregleda dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža, pravilnicima članak 55. stavak 9. i uredbom iz članka 59. stavak 3. ZEK-a (članak 59. stavak 3.)
- uz pribavljanje zahtjeva (podataka i uvjeta) HAKOM-a za zahvate u prostoru unutar zone EKI-ja te zaštitne zone i radijskog koridora određenih radijskih postaja (članak 59. stavak 11. alineja 1.).

Do stupanja na snagu navedenih pravilnika i uredbi, koji trebaju biti doneseni na temelju ZEK-a, u izradi i donošenju prostornih planova primjenjuju se pravilnici i uredba ostavljeni na snazi tim zakonom (članak 184. stavak 5.) navedeni pod naslovom: "1.3.3. Posebni propisi koji uređuju elektroničku komunikacijsku infrastrukturu".

(B)

Za planiranje EKI-ja, posebice samostojećih antenskih stupova i kableske kanalizacije, u prostornim planovima koji se donose na temelju ZPU-a, kao i za njegovo planiranje izmjenama i dopunama prostornih planova ostavljenih na snazi tim zakonom, od presudne je važnosti **Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme** u skladu s kojom se moraju izrađivati prostorni planovi i njihove izmjene i dopune.

Tom se uredbom propisuju mjerila razvoja EKI-ja, što obuhvaća mjerila za izradu te uvjete i način planiranja EKI-ja u provedbenim dokumentima prostornog uređenja te u prostornim planovima županija, Grada Zagreba, gradova i općina te generalnim urbanističkim planovima. Uredbom se uvodi **načelo gradnje integrirane infrastrukture** prema kojemu se gradnja EKI-ja planira u načelu, u koridoru ili trasi drugih infrastrukture te obuhvaća usklađenje planiranih trasa EKI-ja s trasama drugih infrastrukture u odnosu na smještaj u prostoru i rokove gradnje. Nadalje, uvodi se **Objedinjeni plan**

razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture u skladu s kojim se u prostornim planovima županija i Grada Zagreba mora planirati položaj EKI-ja u pokretnim komunikacijskim mrežama (samostojećih antenskih stupova). Također, odredbom članka 3. stavka 1. Uredbe propisana je obveza infrastrukturnih operatora da u postupku izrade prostornih planova županija, Grada Zagreba, gradova i općina te generalnih urbanističkih planova dostave stanje postojećeg i planiranog EKI-ja na razini trasa glavnih kabela, međužupanijskih i međudržavnih poveznica i čvorišta elektroničkih komunikacijskih mreža i njihovih poveznica u nepokretnoj komunikacijskoj mreži, kao i stanje postojećeg i planiranog EKI-ja i druge povezane opreme u mrežama pokretnih komunikacija. Navedena mjerila razvoja EKI-ja, objedinjeni plan razvoja i obveza infrastrukturnih operatora nesumnjivo olakšavaju i unaprjeđuju prostorno planiranje i razvoj EKI-ja.

Međutim, predmetnom se uredbom **onemogućilo planiranje antenskih prihvata** koji se postavljaju na postojeće građevine (članak 5. stavak 9.) što je protivno načelu integralnog pristupa u prostornom planiranju izraženom u odredbi članka 8. stavka 1. ZPU-a prema kojoj se prostornim planovima planira provedba svih zahvata u prostoru bez obzira na njihovu lokaciju, namjenu ili vrstu, a nastavno na odredbu članka 114. stavka 1. istog zakona prema kojoj se svaki zahvat u prostoru provodi u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima, ako tim zakonom ili propisima kojima se uređuje gradnja nije propisano drukčije. S obzirom na naprijed citiranu odredbu članka 4. stavka 3. ZPU-a ta se odredba Uredbe nije primjenjivala u postupcima izrade i donošenja prostornih planova.

Antenski prihvat, kao i druge građevine i radovi iz okvira Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, u praksi se nisu planirali prostornim planovima. Međutim, zbog neosnovanog straha građana od zračenja, jedinice lokalne samouprave i županije pribjegle su planiranju antenskih prihvata u prostor-

nim planovima, iako isti, kao i druga slična oprema i građevine (satelitske antene, klima uređaji i dr.) nisu prostorno-planska kategorija. Kao posljedica takvog planiranja, projektiranje i izgradnja antenskih prihvatata je u pojedinim županijama u potpunosti onemogućena te je, stoga bilo nužno izmijeniti postojeći pravni okvir (konkretno ZEK-om i Uredbom), otkloniti značajne upravno-administrativne barijere i omogućiti razvoj EKI, osobito mobilne infrastrukture.

Kako se za planiranje EKI od 2022. godine primjenjuje i Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 67/22), kao propis koji je donesen na temelju Zakona o gradnji i kojim se uređuje gradnja u smislu navedenog članka 114. stavka 1. ZPU-a, te koji u članku 1. stavcima 3., 4. i 5. propisuje iznimke od gradnje u skladu s prostornim planom, treba reći da se u tom smislu ovaj Pravilnik primjenjuje kao propis iz domene gradnje koji navedeno pitanje uređuje drukčije od ZPU-a.

(C)

Za planiranje određenih građevina EKI-ja važni su i:

- Pravilnik o tehničkim uvjetima za kablsku kanalizaciju kojim se, uz ostalo, propisuju tehnički uvjeti koji moraju biti ispunjeni prilikom planiranja, kablске kanalizacije i
- Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone električne komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora te obveze investitora radova ili građevine kojim se, uz ostalo, propisuju način i uvjeti određivanja zone EKI-ja i druge povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora, o kojima treba voditi računa prilikom izrade prostornih planova.

Glavni (osnovni) prijemor koji se pojavio u provedbi ZEK-a vezano uz planiranje EKI-ja u prostornim planovima jest pitanje ustavnosti i zakonitosti ograničenja prava jedinica lokalne samouprave na prostorno planiranje njihova prostora koje je prema Ustavu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u njihovu izvornom djelokrugu, a koje proizlazi iz Uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 131/12 i 92/15).

Ustavnopravna i upravnosudska praksa rješava taj prijemor tako što, sukladno Ustavu i zakonima, jasno izražava stav da se ustavna prava lokalne samouprave moraju izvršavati (koristiti) u okvirima određenim Ustavom i zakonima te tako što Visoki upravni sud Republike Hrvatske o zakonitosti općih akata jedinica lokalne samouprave odlučuje u tim okvirima.

O pitanju mogućnosti primjene odredbi ZEK-a i Uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme koje su protivne odredbama ZPU-a, a koje se u provedbi tog zakona s obzirom na odredbu članka 4. stavka 3. ZPU-a²⁷ ne mogu primijeniti, nije do sada raspravljano pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Glede sudske prakse Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, presudom poslovnog broja Usž-938/19-2 od 26.09.2019. isti je potvrdio presudu Upravnog suda u Rijeci poslovnog broja Us 1-1519/17 od 19.10.2018. kojom je utvrđeno da Uredba prema kojoj se sukladno članku 5. stavku 9. antenski prihvati, koji se postavljaju na postojeće građevine, ne planiraju u dokumentima prostornog uređenja, kao i da pored toga sve odredbe dokumenta prostornog uređenja moraju biti u skladu s odredbama te Uredbe i Objedinjenim planom koji čini sastavni dio te Uredbe te se dokumentima prostornog uređenja ne smiju ograničavati elektroničke komunikacijske zone koje su definirane Objedinjenim planom, a niti se smije ograničavati razvoj elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture suprotno odredbama Uredbe. Nadalje, Visoki upravni sud Republike Hrvatske je presudom poslovnog broja Usoz-77/18-8 od 27.09.2019. utvrdio da su jedinice lokalne samouprave obavezne u svojim dokumentima prostornog uređenja planirati EKI i drugu povezanu opremu na način koji ne odstupa od Uredbe, a isti stav je izražen i u presudama Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovnog broja Usoz-111/19-10 od 29.11.2021. i Usoz-41/21-7 od 01.03.2022.

6.1. OGRANIČENJE PRAVA NA PROSTORNO PLANIRANJE JEDINIČA LOKALNE SAMOUPRAVE PROIZAŠLO IZ ZEK-a I UREDBE

Određene jedinice lokalne samouprave gradnju antenskih stupova i antenskih prihvata mobilnog EKI-ja pokušavaju onemogućiti prostornim planovima čije je donošenje u njihovoj nadležnosti, ali i donošenjem drugih općih akata koji nisu prostorni planovi.

6.1.1. Rješenje Ustavnog suda RH

Spomenuti prijedor jasno je riješen i obrazložen Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, Broj: U-II-2392/2014 od 27. ožujka 2018., kojim nije prihvaćen prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 5. stavka 3. i članka 13. predmetne uredbe za koje se tvrdilo da nisu u suglasnosti s člancima 3., 4., 70. stavkom 1. i 129.a Ustava, a podredno i s člankom 25. stavkom 3. ZEK-a. Odredbe osporavanih članaka Uredbe glase:

“Članak 5.
(...)”

(3) Odredbe za provođenje prostornih planova županija i Grada Zagreba ne smiju umanjivati i/ili ograničavati elektroničke komunikacijske zone koje su na temelju objedinjenog plana iz stavka 1. ovoga članka unesene u grafički prikaz tih prostornih planova.

(...)

Članak 13.

(1) Obvezuju se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da usklade odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama ove Uredbe prigodom njihove prve izrade, ili prve izrade njihovih izmjena i/ili dopuna nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

(2) Do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama ove Uredbe neposredno se primjenjuje ova Uredba.”

U svojem rješenju Ustavni je sud, suprotno navodima predlagatelja, utvrdio da je predmet te ustavnosudske ocjene propis donesen radi provedbe zakona, stoga prema odredbi članka 5. stavka 1. Ustava²⁸ mora biti u skladu sa zakonom na temelju kojeg je donesen i s Ustavom, što znači da se u postupku ocjene zakonito-

sti i ustavnosti takva propisa ispituje je li ga donijelo ovlašteno tijelo, je li donositelj imao zakonsko ovlaštenje za njegovo donošenje (pravna osnova donošenja) te je li taj propis po svom sadržaju u granicama koje je odredio zakon, a sukladno Ustavu. Sve što bi bilo izvan zakonom utvrđenih granica dovelo bi u sumnju zakonitost takva propisa, a time i njegovu suglasnost s Ustavom. Postupajući u smislu navedenog, Ustavni je sud utvrdio da je osporavana Uredba donesena od zakonom ovlaštene osobe radi razrade mjerodavne odredbe članka 25. Zakona o elektroničkim komunikacijama, pri čemu način njezina donošenja, sadržaj i doseg u primjeni poštuju granice određene Zakonom kojeg je ona provedbeni propis.

Razmatrajući prigovore predlagatelja, Ustavni sud polazi od činjenice da ustavna prava lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju svoje Ustavom predviđene granice. Prije svega, sam Ustav u članku 129.a stavku 3. jasno propisuje da se poslovi lokalnog i područnog (regionalnog) djelokruga uređuju zakonom. Nadalje, Ustavni sud ukazuje na činjenicu da se odredba članka 129.a stavka 1. Ustava, kojom se određuje da jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana koji žive na konkretnom području lokalne samouprave, ne može tumačiti na način da je lokalna samouprava potpuno slobodna u reguliranju pitanja koja se odnose na potrebe građana na njezinu području, kao što je između ostalog i uređenje naselja i stanovanja te prostorno i urbanističko planiranje na kojima inzistira podnositelj. U tom smislu u obrazloženju Rješenja dodatno se navodi: “Ovlasti lokalne samouprave nisu i ne mogu biti imune na interese od općeg značenja za sve građane i građanke Republike Hrvatske za koje je, sukladno Ustavu, nadležan zakonodavac” i “Ustavom osigurane ovlasti jedinice vlasti lokalne samouprave moraju biti u ravnoteži s općim interesom svih građana i građanki Republike Hrvatske. U tom smislu Ustavni sud ukazuje da je člankom 52. Ustava jasno određeno da more, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobito kulturnog, povijesnog, gospodarskog

i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu. Ustav obvezu i ovlast zaštite stvari od osobitog gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, dodjeljuje Hrvatskom saboru kao zakonodavcu.”

U odnosu na navode predlagatelja da se osporavanim odredbama Uredbe krši nepovredivost vlasništva zajamčena člankom 3. Ustava, Ustavni sud “primjećuje kako se radi o tvrdnji koja nije ni na koji način ustavnopravno obrazložena. Tvrdnja da su vlasnicima nekretnina koje se nalaze u blizini “antenskog stupa” koje je postavio mobilni operater temeljem postupka propisanog Uredbom “‘vezane ruke’ prema susjedu – vlasniku zemljišta koji je za vrlo vjerojatno visoku novčanu naknadu dao suglasnost mobilnom operateru za pothvat ovakve vrste na njegovom zemljištu” pa stoga “Neminovno je da se time povređuje njihovo ustavom zajamčeno pravo vlasništva jer vrijednost njihovih nekretnina nakon podizanja antenskog stupa visine 36 m u neposrednom susjedstvu, znatno će pasti”, predstavlja vrlo subjektivnu, paušalnu ocjenu. Sama tvrdnja da nešto predstavlja povredu Ustava jer je podnositelj subjektivno ocijenio da je nešto “neminovno” nije ustavnopravni argument na temelju kojeg bi se Ustavni sud mogao upustiti u ocjenu ustavnosti odnosno zakonitosti pravnih propisa. Ocjena ustavnosti na temelju takvih paušalnih navoda neminovno bi ušla u područje nagađanja o hipotetskim mogućnostima i kao takva nije primjerena ulozi koja je Ustavnom sudu namijenjena kada postupa po prijedlogu iz članka 38. Ustavnog zakona.”

Navode podnositelja da se osporavanim odredbama Uredbe krši članak 70. Ustava koji jamči pravo na zdrav život, Ustavni sud ocjenjuje kao: “puko navođenje navodnih istraživanja, tekstova i pojedinačnih utvrđenja koja pri tome nisu popraćena niti osnovnom referencom na njihov izvor predstavlja subjektivnu, paušalnu tvrdnju koja nije temeljena na ustavnopravnim razlozima temeljem kojih bi se Ustavni sud mogao upustiti u ocjenu ustavnosti i zakonitosti pravnih propisa.”

6.1.2. Praksa Visokog upravnog suda RH u kontroli zakonitosti prostornih planova

Sukladno pravnom stajalištu Ustavnog suda zauzetom u obrazloženju opisanog rješenja razvija se praksa Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u kontroli zakonitosti prostornih planova jedinica lokalne samouprave. U nastavku se daju dva primjera.

a) Tako se presudom tog suda, poslovni broj: Usoz-111/19-10 od 29. studenoga 2021., ukida odredba članka 133. Prostornog plana uređenja Grada Samobora (“Službeni list Grada Samobora”, br. 7/06, 7/07, 3/14 i 2/15), u dijelu koji glasi: “Svaki koncesionar treba izraditi mrežu potrebnih lokacija repetitora, pretvarača, antenskih stupova i sl., i na nju ishoditi suglasnost Gradskog vijeća.” U obrazloženju Presude jasno se ističe da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prema odredbi članka 25. stavka 2. ZEK-a u svojem dokumentima prostornog uređenja (prostornim planovima) obavezne planirati “EKI i drugu povezanu opremu, koja osobito obuhvaća samostojeće antenske stupove, tornjeve i kabelsku kanalizaciju, na način kojim se ne ograničuje razvoj elektroničke komunikacijske mreže i EKI, pri čemu se osobito moraju zadovoljiti zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša”.

b) Presudom istog suda, poslovni broj: Usoz-77/18-8 od 27. rujna 2019., ukida se odredba članka 66. stavka 2. alineja 1. Prostornog plana uređenja Općine T. (“Službeni glasnik Općine Tribunj”, br. 10/16) koja glasi: “U skladu s navedenim iz prethodnog stavka unutar područja obuhvata ovoga Plana omogućuje se smještaj osnovnih postaja (baznih stanica) pokretnih komunikacija na slobodnostojeće antenske stupove i/ili na građevine u skladu s posebnim propisima o zaštiti zdravlja i drugim sličnim posebnim propisima uz poštivanje sljedećih uvjeta: bazne stanice postavljaju se izvan prostora ograničenja u ZOP-u, unutar zone označene kartografskim prikazom 2. Infrastrukturni sustavi.” Iz obrazloženja te presude proizlazi da su predmetna odredba Plana i dio kartografskog priloga ukinuti zbog svoje protivnosti Objedinjenom planu razvoja pokret-

ne komunikacijske infrastrukture koji je sastavni dio Uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme.

6.1.3. Praksa Visokog upravnog suda RH u kontroli zakonitosti općih akata koji nisu prostorni planovi

Sukladno pravnom stajalištu Ustavnog suda zauzetom u obrazloženju opisanog rješenja razvija se i praksa Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u kontroli zakonitosti općih akata jedinica lokalne samouprave koji nisu prostorni planovi. U nastavku se daju četiri primjera.

(A)

Presudom tog suda, poslovni broj: Usoz-64/21-5 od 5.srpnja 2022., ukida se Odluka o baznim stanicama telekomunikacijske infrastrukture i uvođenju 5G tehnologije Općine Crnac ("Službeni glasnik Općine Crnac", br. 3/20) donesena na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, članka 25. i 27. ZEK-a i članka 28. Statuta Općine Crnac kojom se "... obustavlja uvođenje 5G tehnologije na području Općine Crnac dok god se ne dokaže da spomenuta tehnologija nema negativan utjecaj na ljude i okolinu, a sve putem neovisne i nepristrane studije." Iz obrazloženja Presude proizlazi da je predmetna odluka ukinuta jer članak 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i članci 25. i 27. ZEK-a, na koje se poziva donositelj Odluke, ne daju ovlasti jedinici lokalne samouprave za donošenje takve odluke te zato što se njome suprotno ZEK-u sprječava razvoj EKI-ja na cijelom području jedne jedinice lokalne samouprave. U tom smislu navodi se da je odredba članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi načelne naravi i da, sama za sebe, bez odgovarajućeg materijalnog propisa, ne čini valjanu osnovu za donošenje općeg akta, a da odredba članka 27. ZEK-a daje jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ovlaštenje za odbijanje izdavanja suglasnosti za gradnju EKI-ja u pojedinačnim slučajevima, a ne i za propisivanje generalne zabrane gradnje na području cijele jedinice lokalne samouprave.

(B)

Presudom istog suda, poslovni broj: Usoz-63/21-6 od 25. travnja 2022., ukida se Odluka o baznim stanicama telekomunikacijske infrastrukture i uvođenje 5G tehnologije Grada Biograda na Moru ("Službeni glasnik Grada Biograda na Moru", br. 6/20) donesena na temelju članka 48. stavka 1. točke 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, članka 25. i 27. ZEK-a i članka 35. stavka 1. točke 1. Statuta Grada Biograda na Moru ("Službeni glasnik Grada Biograda na Moru", br. 5/09, 3/13, 8/13 – pročišćeni tekst, 4/15 i 2/18) kojom se "... odbija uvođenje 5G tehnologije na području Grada Biograda na Moru dok god se ne dokaže da spomenuta tehnologija nema negativan utjecaj na ljudsko zdravlje i okoliš, a sve putem neovisne i nepristrane studije." Iz obrazloženja Presude proizlazi da je predmetna odluka ukinuta iz istih razloga kao i naprijed opisana odluka.

(C)

Presudom istog suda poslovni broj: Usoz-58/21 od 25.04.2022. ukida se Odluka o baznim stanicama telekomunikacijske infrastrukture i uvođenje 5G tehnologije Grada Hvara («Službeni glasnik Grada Hvara», 4/20.) donesena na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, članka 25. i 27. ZEK-a i članka 25. Statuta Grada Hvara («Službeni glasnik Grada Hvara», 3/18. i 10/18.) kojom se "... obustavlja uvođenje 5G tehnologije na području grada Hvara dok god se ne dokaže da spomenuta tehnologija nema negativan utjecaj na ljude i okolinu, a sve putem neovisne i nepristrane studije." Iz obrazloženja Presude proizlazi da je predmetna odluka ukinuta iz bitno istovjetnih razloga kao i naprijed opisana odluka.

(D)

Presudom istog suda poslovni broj Usoz-41/21-7 od 01.03.2022. ukida se odredba članka 33. stavak 4. Odluke o komunalnom redu (Službeni glasnik Grada Dubrovnika broj: 12/20), a koja je odredba onemogućavala i ograničavala razvoj i postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture na području grada Dubrovnika. Tom presudom Visoki upravni sud Republike

Hrvatske je utvrdio da opći akti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti u skladu i suglasnosti s pravnim propisima kojima se regulira planiranje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, kao i da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne planirati u svojim dokumentima prostornog uređenja elektroničku komunikacijsku infrastrukturu na način kojim se ne ograničuje razvoj elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture. Sud utvrđuje i da je člankom 5. stavkom 9. Uredbe propisano da se antenski prihvat, koji se postavljaju na postojeće građevine, ne planiraju u dokumentima prostornog uređenja, kao i da antenski prihvat na postojećim građevinama nisu prostorno-planska kategorija, a jedinica lokalne samouprave obvezna je planirati EKI i drugu povezanu opremu na način koji ne odstupa od Uredbe.”

6.2. PROSTORNO PLANIRANJE I UREĐENJE NASELJA U OKVIRIMA VAŽEĆIH PROPISA KOJE NIJE PROTIVNO ZEK-U I UREDBI

Također, sukladno pravnom stajalištu Ustavnog suda zauzetom u obrazloženju opisanog rješenja razvija se i praksa Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u kontroli zakonitosti općih akata jedinica lokalne samouprave kojima se prostor tih jedinica planira, odnosno naselje uređuje u okvirima važećih propisa na način koji nije protivan ZEK-u i Uredbi. U nastavku se daju tri primjera.

(A)

Presudom tog suda, poslovni broj: Usoz-51/20-10 od 1. ožujka 2022., odbija se zahtjev za pokretanje postupka ocjene zakonitosti članka 44. stavaka 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. te kartografskog prikaza 3. Prometna i komunalna infrastrukturna mreža – 3b Energetski sustav, pošta i telekomunikacije Odluke o donošenju Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba (“Službeni glasnik Grada Zagreba”, br. 16/07, 8/09, 7/13 i 9/16) – u daljnjem tekstu: GUP) te zahtjev za obustavu izvršenja osporavanih odredbi GUP-a do donošenja presude. Oспораване одредебe navode se u nastavku kurzivom:

“6.2. Telekomunikacije i pošte

Članak 44.

(1) *Generalnim urbanističkim planom određene su površine i koridori za rekonstrukciju i gradnju:*

1. *distributivne kanalizacije*
2. *telefonskih centrala*
3. *građevine Udaljenog pretplatničkog stupnja (UPS-a)*
4. *radioodašiljačkih postaja i koridora*
5. *mikrovalnih veza HRT-a, TV pretvarača, odašiljača i veza HRT-a*
6. *poštanskih ureda.*

(2) *Postojeće i planirane građevine i mreže telekomunikacije prikazane su na kartografskom prikazu 3. Prometna i komunalna infrastrukturna mreža – 3b Energetski sustav, pošta i telekomunikacije. Simboli korišteni u kartografskim prikazima označavaju načelnu lokaciju.*

(3) *Generalnim urbanističkim planom omogućuje se poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija, u cilju razvoja sustava pokretnih komunikacija, ali pod uvjetom da nemaju štetan utjecaj na zdravlje stanovništva.*

(4) U cilju preventivne zaštite stanovništva, a primarno djece kao naročito osjetljive skupine, jakost električnog polja (E) ne smije premašivati $6,1 \text{ V/m}$, a ukupna gustoća toka snage (S) 66 mW/m^2 na čitavom području obuhvata Plana.

(5) Postavljanje osnovnih postaja pokretne telekomunikacije na samostojeće antenske stupove omogućuje se unutar zona označenih sa G, K1, K2, I, IS i Z, ali na udaljenosti ne manjoj od visine stupa u odnosu na najbližu zonu stambene (S), mješovite (M, M1, M2) i javne i društvene namjene – socijalne (D2), predškolske (D4) i školske (D5). Smještaj samostojećih antenskih stupova moguć je i u zonama javne i društvene namjene, osim socijalne, predškolske i školske.

(6) Omogućuje se smještaj sklopova pokretnih komunikacija antenskim prihvatom na građevinama, u skladu s posebnim propisima, osim u zonama individualne i niske gradnje stambene (S), mješovite (M, M1, M2) i javne i društvene namjene – socijalne (D2), predškolske (D4) i školske (D5), na udaljenosti ne manjoj od visine građevine s antenskim prihvatom (mjereno do najviše točke krovnog antenskog prihvata) od navedenih zona ili od građevina društvenih djelatnosti – socijalnih, predškolskih i školskih.

(7) Odredbe iz prethodne alineje ne primjenjuju se na građevine javne i društvene namjene koje, radi obavljanja temeljne djelatnosti, imaju posebne potrebe za širokopojasnim pristupom preko vlastitog uređaja.

(8) Antenski prihvati ne mogu se postaviti ako bi njihovim djelovanjem jakost električnog polja ili ukupna gustoća toka snage porasli iznad vrijednosti navedenih u st. 4. ovoga članka.

(9) Antenski prihvat mora biti najmanje 12 metara viši od svih građevina u krugu od 100 m.

(10) Gradnja i postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i antenskih prihvata, odredit će se imajući u vidu ograničenja u odnosu na **Mjere očuvanja i zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i nepokretnih kulturnih dobara.**

(11) Generalnim urbanističkim planom omogućuje se ubrzanje tehnološkog razvoja nepokretne širokopojasne mreže na području Grada Zagreba izgradnjom svjetlovodnih distribucijskih mreža.

(12) Omogućuje se smještaj distribucijskih čvorova – samostojećih vanjskih kabineta u skladu sa zakonskom regulativom, pravilima struke i odredbama ove odluke.

(13) Za sve visoke građevine unutar radijskih koridora potrebno je ishoditi posebne uvjete nadležnog tijela.”

Prema obrazloženju Presude zahtjev je odbijen jer predmetna uredba ne isključuje mogućnost propisivanja detaljnih uvjeta za provođenje zahvata u prostoru, u vezi s postavljanjem antenskih prihvata. Ona se odnosi samo na obvezu planiranja položaja samostojećih antenskih stupova u grafičkom prikazu prostornih planova koji moraju biti u suglasju s objedinjenim planom iz Uredbe, dok u odnosu na antenske prihvate koji se postavljaju na postojeće građevine ne propisuje obvezu planiranja njihova položaja u prostornim planovima. Određivanjem smjernica za pozicioniranje antenskih prihvata na način da je pri odabiru lokacija za antenske prihvate u blizini škole, dječjih vrtića, bolnice sličnih ustanova potrebno poštovati sigurnosno preventivnu udaljenost, po ocjeni Suda, postupljeno je u cilju zaštite najranjivijih skupina stanovništva, sukladno ustavnim postulatima i u okviru nadležnosti jedinice lokalne samouprave temeljem članka 129. Ustava Republike Hrvatske. Propisivanje minimalne sigurnosne udaljenosti elektroničke komunikacijske infrastrukture od određenih područja urbane sredine u skladu je s praksom u drugim europskim državama pa je, primjerice, tako odredbom članka 8. Rezolucije Europskog parlamenta od 2. travnja 2009. godine o zdravstvenim problemima povezanim s elektromagnetskim poljima (2008/2211 INI) utvrđeno da je u općem interesu osigurati da se nove GSM antene ili visokonaponski kabeli postavljaju na određenoj, sigurnoj udaljenosti od škola, umirovljeničkih domova, zdravstvenih ustanova i slično. Prema ocjeni Suda, navedenom odredbom prostornog plana, postavljanje antenskih prihvata nije planirano, već su, u skladu s ovlaštenjem iz članka 129. Ustava, u samostalnom obavljanju poslova iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana (u ovom slučaju prostornog planiranja), određeni parametri za postavljanje tih uređaja, čija je svrha zaštita stanovništva, poglavito djece i ostalih ranjivih skupina, koje traže posebnu brigu.

(B)

Isto pravno stajalište zauzeto je i u presudi, poslovni broj: Usoz-101/17-11 od 26. studenoga 2019. godine, kojom se odbija zahtjev za ocjenu zakonitosti članka 117. stavka 11. Prostornog plana uređenja Grada Pule ("Službene novine Grada Pule", br. 12/06, 12/12, 05/14, 08/14 – pročišćeni tekst, 07/15, 10/15 – pročišćeni tekst, 5/16 i 8/16 – pročišćeni tekst), koji glasi: "Dopušteno je postavljanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na postojećim (legalno izgrađenim) građevinama, u skladu s važećom zakonskom regulativom. Pri odabiru lokacija za antenske prihvate u blizini škola, dječjih vrtića, bolnica i sličnih ustanova potrebno je poštivati sigurnosnu preventivnu udaljenost od 400 m."

(C)

Presudom, poslovni broj: Usoz-26/20-5 od 24. svibnja 2021., odbijen je zahtjev za ocjenu zakonitosti članka 11. Odluke o komunalnom redu Općine Tisno ("Službeni glasnik Općine Tisno", br. 6/18) donesene na temelju članka 104. stavka 1. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18) koji glasi:

- "(1) Postavljanje elemenata urbane opreme iz članka 10. ove Odluke na građevine ili opremu u Općini Tisno odobrava se rješenjem.
- (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka izdaje upravno tijelo u čijoj su nadležnosti poslovi prostornog planiranja, osim u slučajevima kada je ovom odlukom utvrđena nadležnost drugog upravnog tijela."

Prema odredbi članka 10. stavka 1. iste odluke *elementi urbane opreme* jesu komunalni objekti i uređaji u općoj uporabi, kiosci, pokretne naprave, oprema za dodatnu regulaciju prometa, putokazi, oprema za reklamiranje, oprema za plakatiranje te oprema i uređaji koji se postavljaju na vanjske dijelove građevine. Prema, pak, odredbi članka 10. stavka 3. Odluke urbana oprema može se postavljati samo na način da svojim položajem i smještajem što bolje udovolji svrsi i namjeni za koju se postavlja i to na lokacijama na kojima: a) svojim postavljanjem ne ometa odvijanje kolnog i pješačkog prometa; b) ne sprječava ili otežava korištenje zgrada ili drugih građevina; c) ne ugrožava sigurnost ljudi, odnosno ne predstavlja potencijalnu opasnost za imovinu; d) ne

ometta održavanje komunalne i druge infrastrukture; e) ne smanjuje preglednost (zaklanja vertikalnu i horizontalnu signalizaciju, smanjuje trokut preglednosti i sl.); f) ne utječe negativno na oblikovanje i funkcioniranje okolnog prostora; g) ne utječe negativno na građevine i ambijente graditeljske baštine; h) ne utječe negativno na zelene površine; i) ne predstavlja dodatni izvor buke i onečišćenja.

Prema obrazloženju Presude za ocjenu osnovanosti zahtjeva mjerodavne su odredbe:

- članka 25. stavka 2. ZEK-a, na koji se poziva podnositelj, prema kojemu su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne planirati u svojim dokumentima prostornog uređenja elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu, koja osobito obuhvaća samostojeće antenske stupove, tornjeve i kabelsku kanalizaciju, na način kojim se ne ograničava razvoj elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture, pri čemu se osobito moraju zadovoljiti zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša
- članka 5. stavka 9. Uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, prema kojima se u dokumentima prostornog uređenja ne planiraju antenski prihvatili koji se postavljaju na postojeće građevine i
- članka 13. spomenute uredbe, kojima se obvezuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da usklade odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama ove uredbe prigodom njihove prve izrade ili prve izrade njihovih izmjena i dopuna nakon stupanja na snagu Uredbe, s tim što se do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama Uredbe neposredno primjenjuje Uredba.

Sud ne nalazi da bi sadržaj osporavanog članka 11. predmetne odluke bio u nesuglasju s navedenim odredbama ZEK-a i Uredbe. Naime, postavljanje elemenata urbane opreme (među kojima su i antenski prihvatili) uvjetovano je ishođenjem rješenja nadležnog tijela, što, samo po sebi, nije u nesuglasju ni sa ZEK-om niti s Uredbom.

07

7. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

7.1. INSTRUMENTI PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA

Instrumenti provedbe prostornih planova, a time i način provedbe prostornih planova, propisani su izrijekom odredbom članka 114. stavka 2. ZPU-a. Prema toj odredbi prostorni planovi provode se izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata (u daljnjem tekstu: akti za provedbu prostornih planova) te građevinske dozvole na temelju posebnog zakona (ZOG-a). Prema, pak, odredbi članka 112. ZOG-a na izdavanje građevinske dozvole za građevinu za čije se građenje prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola u pogledu primjene prostornih planova i drugih propisa na odgovarajući se način primjenjuju odredbe kojima je uređeno izdavanje lokacijske dozvole. Iz citiranih odredbi proizlazi da je primjena prostornih planova kao podzakonskih propisa obvezna samo u navedenim postupcima.

Također, specifični (pasivni) instrumenti provedbe prostornih planova propisani su odredbama:

- članka 124. stavka 1. ZPU-a, prema kojoj se odluka o koncesiji na temelju posebnog zakona koja obuhvaća provedbu zahvata u prostoru može donijeti ako je taj zahvat planiran prostornim planom i
- članka 128. ZOG-a, prema kojima se građevine određene Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima mogu graditi bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta, tipskog projekta za koji je ministarstvo nadležno za poslove graditeljstva donijelo rješenje o tipskom projektu, drugog akta, odnosno bez akta ako je to propisano tim Pravilnikom ako to nije zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornom planu, osim za izvođenje zahvata u prostoru za koje je člankom 1. stavcima 3., 4. i 5. Pravilnika propisana iznimka od izvođenja u skladu s prostornim planom.

Od navedenih instrumenata za gradnju građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture, tj. za ovaj priručnik, važni su lokacijska dozvola, građevinska dozvola i građenje građevina i izvođenja radova iz Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima koje se grade, odnosno koje se izvode bez građevinske dozvole, a prikaz kojih se daje pod naslovima:

- “9. Lokacijska dozvola”,
- “12. Građevinska dozvola” i
- “13. Građenje bez građevinske dozvole”.

7.2. NEUSKLAĐENOST PROPISA U PROVEDBI PROSTORNIH PLANOVA I PRESTANAK VAŽENJA, ODNOSNO PROMJENA PLANA

Prije toga daje se prikaz uređenja nekoliko pitanja koja su jednaka za obje dozvole, a neka od njih odnose se i na gradnju bez građevinske dozvole. To su pitanje rješavanja neusklađenosti propisa u provedbi prostornih planova i prestanka važenja, odnosno promjene plana, pitanje primjene Uredbe o mjerilima razvoja električne komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme i Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima u provedbi prostornih planova, izdavanje lokacijske i građevinske dozvole elektroničkim putem (e-dozvola), pitanje pravnih lijekova u postupcima izdavanja tih dozvola, lokacijska informacija i mišljenje o provedbi prostornog plana.

Prema odredbi članka 114. stavka 1. ZPU-a svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima, ako tim zakonom ili propisima kojima se uređuje gradnja nije propisano drukčije, a prema odredbi članka 122. stavka 1. istog zakona akt za provedbu prostornog plana izdaje se u skladu sa ZPU-om, prostornim planom i drugim propisima donesenim na temelju tog zakona i posebnim propisima, ako tim zakonom nije propisano drukčije. U svrhu omogućavanja učinkovite provedbe prostornih planova u uvjetima moguće i u određenoj mjeri prisutne međusobne neusklađenosti prostornih planova različitih razina, prostornih planova iste razine, ali različitog obuhvata, te neusklađenosti prostornih planova i posebnih propisa sa ZPU-om, tim su zakonom propisana pravila koja u provedbi prostornih planova jasno rješavaju takve neusklađenosti – tzv. *exceptio illegalis* (izuzeće protupravnosti). U tom smislu u slučaju **protivnosti odredbe prostornog plana odredbi ZPU-a** prilikom izdavanja akta za provedbu prostornog plana primjenjuje se odredba tog zakona, a u slučaju protivnosti odredbe prostornog plana odredbi propisa donesena na temelju tog zakona prilikom izdavanja akta za provedbu prostornog plana primjenjuje se odredba propisa donesena na temelju tog zakona. U slučaju, pak, **protivnosti prostornog plana niže razine prostornom planu više razine** prilikom izdavanja akta za provedbu prostornog plana primjenjuje se prostorni plan više razine. U slučaju protivnosti odredbe, odnosno dijela prostornog plana lokalne razine užega područja odredbi, odnosno dijelu prostornog plana lokalne razine širega područja, prilikom izdavanja akta za provedbu prostornog plana primjenjuje se odredba, odnosno dio prostornog plana širega područja.

Nadalje, odredbama članka 4. stavka 3., 4. i 5. ZPU-a²⁹ riješeno je i pitanje **sukoba posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona sa ZPU-om**. Prema tim odredbama odredbe posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona primjenjuju se u provedbi ZPU-a i propisa donesenih na temelju tog Zakona ako ZPU-om nije propisano drukčije. Pravilnici i tehnički propisi, čije je donošenje propisano posebnim zakonima, a koji utječu na propisivanje uvjeta za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru ili određivanje lokacijskih uvjeta, donose se uz suglasnost ministra za prostorno uređenje te se ne primjenjuju ako su doneseni bez te suglasnosti. Na gotovo isti način to je pitanje uređeno i odredbama članka 5. ZOG-a.³⁰ Prema tim odredbama odredbe posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu primjenjuju se u provedbi tog zakona i propisa donesenih na temelju tog zakona ako tim zakonom nije propisano drukčije. Također, pravilnici i tehnički propisi, čije je donošenje propisano posebnim zakonima, a koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu, donose se uz suglasnost ministra nadležnog za graditeljstvo, a ako nisu doneseni uz njegovu suglasnost, ne primjenjuju se u provedbi ovoga ZOG-a.

Citiranim odredbama ZPU-a i ZOG-a, kako to eksplicitno proizlazi iz njihova sadržaja, uređeno je pitanje rješavanja kolizije posebnih zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju tih zakona u provedbi prostornih planova (izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola i građenju građevina bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta ili bez tog projekta). To znači da se kolizija posebnog zakona ili drugog posebnog

propisa sa ZPU-om ili ZOG-om u provedbi prostornog plana ne može rješavati primjenom općeprihvaćenih pravnih načela *Lex specialis derogat legi generali* i *Lex posterior derogat priori*. Naime, primjena tih načela u navedenom slučaju bila bi očito protivna načelu zakonitosti iz Ustava Republike Hrvatske i Zakona o općem upravnom postupku.

Također, ZPU-om riješeno je i pitanje **promjene, odnosno prestanka važenja prostornog plana** tijekom postupka izdavanja akta za provedbu prostornog plana. U tom je smislu propisano da se akt za provedbu prostornog plana izdaje u skladu s prostornim planom koji važi na dan podnošenja zahtjeva za njegovo izdavanje, odnosno u skladu s prostornim planom koji važi na dan izdavanja akta za provedbu prostornog plana ako to podnositelj zahtjeva zatraži.

7.3. POSEBNA PRAVILA ZA GRADNJU GRAĐEVINA EKI-ja

Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima te Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme na koju upućuje taj pravilnik propisane su iznimke od citiranih odredbi članka 114. stavka 1. i članka 122. stavka 1. ZPU-a za gradnju građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture koje se mogu graditi **bez građevinske dozvole**. Također, iznimke od citiranih odredbi propisane se spomenutom Uredbom za gradnju građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture.

7.3.1. Primjena Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 74/22) koji je stupio na snagu 30. lipnja 2022. izmijenjen je članak 1. Pravilnika tako da sada glasi:

“Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom određuju jednostavne i druge građevine i radovi koji se mogu graditi, odnosno izvoditi bez građevinske dozvole u skladu s glavnim projektom i bez glavnog projekta, građevine koje se mogu uklanjati bez projekta ukidanja te se propisuje obveza prijave početka građenja i stručni nadzor građenja tih građevina, odnosno izvođenja radova.

(2) U projektiranju i građenju građevina te izvođenju radova iz stavka 1. ovoga članka investitor, projektant i izvođač dužni su pridržavati se svih propisa i pravila struke koji se odnose na njihovo građenje te se iste ne smiju projektirati, graditi, odnosno izvoditi ako je to zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornom planu.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka protivno prostornom planu može se bez građevinske dozvole i glavnog projekta na građevnoj čestici postojeće zgrade za potrebe te zgrade graditi cisterna za vodu i septička jama zapremine do 27 m³, te sustav sunčanih kolektora, odnosno fotonaponskih modula u svrhu proizvodnje toplinske, odnosno električne energije bez mogućnosti predaje u mrežu, osim u nacionalnom parku i parku prirode.

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka protivno prostornom planu može se izraditi glavni projekt za:

1. završavanje nezavršene zgrade, odnosno nezavršenog dijela zgrade, stambene namjene, poslovne namjene koja nije proizvodna ili namijenjena za obavljanje isključivo poljoprivredne djelatnosti, za koju je doneseno rješenje o izvedenom stanju u okviru ozakonjenih gabarita te za izvođenje na istoj fasadi i ravnog, kosog ili zaobljenog krova bez nadozida

2. rekonstrukciju zgrade stambene namjene, poslovne namjene koja nije proizvodna ili namijenjena za obavljanje isključivo poljoprivredne djelatnosti koja je ozakonjena kao završena sa ravnim krovom, a koja se rekonstrukcija sastoji u izvođenju kosog ili zaobljenog krova bez nadozida

3. ugradnju, odnosno izgradnju dizala na postojećoj zgradi ili građevnoj čestici postojeće zgrade

4. radove iz članka 5. točke 21. i točke 22. ovoga Pravilnika.

(5) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, elektronička komunikacijska infrastruktura i s njom povezana oprema, kontrolne mjerne postaje s kontrolno-mjernim sustavom pasivnih antena namijenjenih zaštiti i kontroli radiofrekvencijskog spektra Republike Hrvatske, što uključuje skup pojmova iz posebnih propisa iz područja elektroničkih komunikacija može se graditi i sukladno propisima iz područja elektroničke komunikacijske infrastrukture u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje, kao i unutar prostorno planskih koridora infrastrukturnih građevina te unutar obuhvata zahvata postojećih infrastrukturnih građevina.”

Dakle, kako je to propisano odredbom stavka 5. citiranog članka, građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture mogu se graditi sukladno propisima iz područja elektroničke komunikacijske infrastrukture u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje iako je njihova gradnja zabranjena prostornim planom ili na drugi način protivna prostornom planu ako se grade unutar prostornoplanskih koridora infrastrukturnih građevina³⁰ te unutar obuhvata zahvata postojećih infrastrukturnih građevina.

Na opisani način uklanjaju se sve moguće “administrativne barijere ili ograničenja” koja bi mogla proizaći iz prostornih planova u gradnji građevina elektroničke telekomunikacijske infrastrukture bez građevinske dozvole (određene predmetnim pravilnikom) te je time omogućeno “nesmetano” ostvarivanja ciljeva reforme planirane NPOO-om i to posebice ciljeve:

- omogućiti dostupnost mreža vrlo velikog kapaciteta kućanstvima uz širokopojasni pristup s brzinama od najmanje 100 Mbit/s u smjeru prema korisniku (engl. *download*),
- omogućiti glavnim društveno-ekonomskim pokretačima dostupnost mrežama vrlo velikog kapaciteta koje podržavaju širokopojasni pristup sa simetričnim brzinama od najmanje 1 Gbit/s, i
- potaknuti investicije u postavljanje 5G mreža u urbanim i ruralnim područjima i duž glavnih kopnenih prometnih pravaca (5G koridori) koje uključuju autoceste, državne ceste i željezničke pruge u Hrvatskoj, u sklopu transeuropske prometne mreže (TEN-T).

Omogućavanje gradnje građevina elektroničke telekomunikacijske infrastrukture unutar prostornoplanskih koridora infrastrukturnih građevina te unutar obuhvata zahvata postojećih infrastrukturnih građevina, iako je njihova gradnja zabranjena prostornim planom ili na drugi način protivna prostornom planu, cijeni se toliko dobrim rješenjem da bi ga valjalo ZPU-om proširiti i na gradnju tih građevina za koje se izdaju lokacijska i/ili građevinska dozvola, s time što bi, kao i u predmetnom Pravilniku, valjalo propisati da se time ne smije onemogućavati ili ometati gradnja i uporaba planirane, odnosno postojeće građevine. Naime, s obzirom na namjenu i druge karakteristike planskih koridora i obuhvata zahvata infrastrukturnih građevina, gradnja građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture u skladu s navedenim ne kolidira s gradnjom i uporabom planiranih, odnosno postojećih infrastrukturnih građevina niti neočekivano opterećuje prostor emisijama ili na drugi način. Također, imajući u vidu da je riječ o prostoru rezerviranom (planiranom) za gradnju infrastrukturnih građevina, odnosno prostoru zauzetom infrastrukturom, gradnja građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture u skladu s navedenim ne

kolidira niti s gradnjom građevina druge namjene. Zato u takvim slučajevima posebno planiranje građevina EKI-ja nije nužno.

Međutim, navedeno proširenje je, s planerskog stajališta, upitno u odnosu na mogućnost gradnje građevina EKI-ja izvan koridora ili zahvata infrastrukture sukladno propisima iz područja EKI-ja u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje čija je gradnja zabranjena prostornim planom ili na drugi način protivna prostornom planu jer se time ruši načelo integralnosti na kojemu se temelji sustav prostornog uređenja te se apsolutna prednost u prostoru pred svim infrastrukturnim i drugim građevinama i interesima drugih korisnika prostora daje građevinama EKI-ja i njihovim operaterima, a za što nema opravdanja niti potrebe.

Iako je uvođenjem promjena u administrativnom postupku planiranja i ishođenja dozvola za gradnju EKI u Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, kroz izmjene i dopune predmetnog Pravilnika od 30.06.2022. (NN 74/2022), olakšan pravni okvir u pogledu planiranja i gradnje EKI, navedeno nije dostatno kako bi se u rokovima dostigli ciljevi „Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2021.-2027.“ kao i ciljevi reforme planirane „Nacionalnim planom oporavka i otpornosti“ (NPOO) s obzirom na postojeću (ne)primjenu propisanog pravnog okvira u praksi. Dapače, postoji potreba da se predmetni pravni okvir za planiranje i gradnju EKI dodatno relaksira, a bez čega neće biti moguće ostvariti strateške ciljeve RH u predviđenim rokovima, na sljedeći način:

- da se izmjenama ZPU i ZOG propiše da je Uredba o EKI posebni propis za planiranje i gradnju EKI te da se usklade ostali dokumenti prostornog uređenja s istom. Pri tom, valja reći da Državni plan prostornog razvoja (DPPR) nije prihvatljivo rješenje za operatore jer uvrštavanje i planiranje EKI u DPPR-u neće doprinijeti pojednostavljenju i ubrzanju izgradnje EKI, što će utjecati i na željenu dinamiku ubrzanja razvoja EKI. Također, na EKI bi se primjenjivao nepovoljniji (stroži) režim izgradnje što bi dovelo do povećanja troškova izgradnje EKI za investitore, administrativnog opterećenja investitora zbog potrebe za ishođenjem

- dodatnih dozvola za izgradnju EKI, dužih rokova javnopravnim tijelima za izdavanje navedenih dozvola, itd.e,
- da se omogući administrativno rješavanje IPO na nekretninama privatnih vlasnika (pravo puta) u svrhu polaganja EKI na jedan način kao na javnim površinama
  - da se pokrene postupak izrade i usvajanje propisa u cilju ozakonjenja nezakonito izgrađenih infrastrukturnih građevina, uključujući EKI, uz naknadu koja ne može biti veća od stvarnih troškova obrade zahtjeva za ozakonjenje (tzv. administrativni troškovi)
  - da se u Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima odredba iz članka 3. st. 15. uskladi s člankom 3. st. 16. na način da se isti postupak koji je propisan za zamjenu opreme na građevini EKI (antenskom stupu) u članku 3. st. 15. uvede i za dodavanje opreme na građevini EKI (antenskom stupu) za slučaj kad predmetno dodavanje opreme ne utječe na temeljne i druge zahtjeve za građevinu
  - da se odrede konkretne mjere i plan za provedbu Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/2016)

7.3.2. Primjena Uredbe o mjerilima razvoja EKI-ja i druge povezane opreme

Odredbom članka 13. stavka 1. Uredbe o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme obvezuju se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da usklade odredbe dokumenata prostornog uređenja iz svojeg djelokruga s odredbama ove uredbe prigodom njihove prve izrade, ili prve izrade njihovih izmjena i/ili dopuna nakon stupanja na snagu ove uredbe. Prema, pak, odredbi stavka 2. istog članka do usklađenja dokumenata prostornog uređenja s odredbama ove uredbe **neposredno se primjenjuje ova uredba.**

Prema odredbama članka 4. stavka 3. ZPU-a i članka 5. stavka 1. ZOG-a odredbe posebnih zakona i propisa

donesenih na temelju tih zakona primjenjuju se u provedbi ZPU-a i ZOG-a (uz ostalo, izdavanju lokacijskih i građevinskih dozvola) ako tim zakonima nije propisano drukčije. Odredbom članka 13. stavka 2. navedene uredbe propisano je da se do usklađenja dokumenata prostornog uređenja (prostornog plana) s odredbama ove uredbe neposredno primjenjuje ta uredba. To znači da se zahvati u prostoru mogu provoditi protivno prostornom planu (u skladu s Uredbom) tj. da se lokacijske i/ili građevinske dozvole mogu izdavati protivno prostornom planu (u skladu s Uredbom). Međutim, odredbama članka 114. stavka 1. i članka 122. stavka 1. ZPU-a propisano je da se iznimka od pravila provedbe zahvata u prostoru (izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola) u skladu s prostornim planom može propisati samo ZPU-om ili propisima kojima se uređuje gradnja (ZOG-om ili podzakonskim propisom donesenim na temelju tog zakona). To znači da se iznimka ne može propisati ZEK-om niti uredbom koja se donosi na temelju tog zakona. Dakle, odredbama članka 114. stavka 1. i članka 122. stavka 1. ZPU-a u pogledu mogućnosti propisivanja iznimki od provedbe zahvata u prostoru (izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola) u skladu s prostornim planom propisano je drukčije nego odredbom članka 13. stavka 2. Uredbe pa se ta odredba Uredbe nije mogla pravno primjenjivati u provedbi ZPU-a i ZOG-a (uz ostalo, izdavanju lokacijskih i građevinskih dozvola).

Međutim, temeljem članka 112 i članka 128. Zakona o gradnji i članka 114. stavka 1. i članka 122. stavka 1. ZPU-a 2022. godine je donesena izmjena Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, koji u članku 1. stavku 5. propisuje iznimku od građenja sukladno prostornom planu, pa je tako propisano da se EKI može graditi i sukladno propisima iz područja elektroničke komunikacijske infrastrukture u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje (Uredba), a koja odredba je valjana i nije suprotna ZPU-u, tj. ista se primjenjuje sukladno članku 114. stavku 1. i članku 122. stavku 1. ZPU-a.

7.4. eDOZVOLA

Postupak izdavanja, uz ostalo i akata za provedbu prostornih planova provodi se putem elektroničke aplikacije eDozvola. Pod pojmom e-dozvola podrazumijeva se izrada nacрта zaključaka, poziva, zapisnika, zabilješki u spisu, rješenja, dozvola i drugih akata (u daljnjem tekstu: akti) u postupku izdavanja upravnih i drugih akata koji se izdaju na temelju ZPU-a i ZOG-a te provedba tih postupaka, elektroničkim putem na način propisan Naputkom o izradi nacрта akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem. Prema spomenutom naputku upravna tijela i Ministarstvo nadležni za izdavanje spomenutih akata izrađuju nacрте akata i provode postupke primjenom elektroničkog programa eDozvola koji je dostupan na internetskoj adresi Ministarstva: <https://dozvola.mgipu.hr>. Akti čiji su nacrti izrađeni primjenom spomenutog elektroničkog programa donose se i otpremaju u analognom obliku kao ispis elektroničkog oblika akta te se ulažu u spis predmeta sukladno posebnim propisima koji uređuju uredsko poslovanje. Podnositelji zahtjeva za izdavanje upravnih i drugih akata koji se izdaju na temelju ZPU-a i ZOG-a, čiji se postupak izdavanja provodi primjenom spomenutog elektroničkog programa ostvaruje svoje pravo uvida u tijek postupka izdavanja akta putem internetske adrese Ministarstva: <https://dozvola.mgipu.hr> uporabom korisničkog imena i zaporke. Korisničko ime i zaporka određuje se automatski u slučaju predaje zahtjeva elektroničkim putem, a u slučaju predaje samo ispisa obrasca zahtjeva korisničko ime i zaporku određuje upravno tijelo, odnosno Ministarstvo na zahtjev podnositelja zahtjeva.

Prema ZPU-u i ZOG-u zahtjevi za izdavanje lokacijske dozvole i građevinske dozvole sa svim dokumentima koji se moraju priložiti uz zahtjev mogu se podnijeti u elektroničkom obliku i elektroničkim putem s tim što se uz zahtjev mora priložiti i jedan primjerak ispisa idejnog, odnosno glavnog projekta s ovjerom projektanta. Za podnošenje zahtjeva u elektroničkom obliku Uredbom o Tarifi upravnih pristojbi ("Narodne novine", broj 92/21, 93/21 i 95/21) propisano je umanjenje upravne pristojbe za 15 % ako je zahtjev podnesen u elektroničkom obliku i ispunjen u skladu s Naputkom o izradi nacрта

akata u postupku izdavanja akata na temelju Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji te provedbi tih postupaka elektroničkim putem. Naravno, ta mogućnost ne isključuje mogućnost podnošenja spomenutih zahtjeva i dokumenata u analognom obliku poštom ili neposredno nadležnom javnopravnom tijelu, ali u tom slučaju uz zahtjev se mora priložiti idejni, odnosno glavni projekt u elektroničkom obliku jer se ti projekti izvorno izrađuju kao elektronički zapis i potpisuju elektroničkim potpisom. Ako se lokacijska, odnosno građevinska dozvola izdaje za zahvat u prostoru koji neposredno graniči s više od deset nekretnina, stranke se radi uvida u spis predmeta pozivaju putem javnog poziva koji se objavljuje na oglasnoj ploči upravnog tijela, odnosno Ministarstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči. Također, u postupcima izdavanja tih dozvola putem elektroničke oglasne ploče dostavljaju se i drugi akti u propisanim slučajevima.

Prema istim zakonima opis i grafički prikaz zahvata u prostoru (koji sadrži, odnosno prikazuje podatke koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja), izrađuje se u elektroničkom obliku i potpisuje se elektroničkim potpisom. Upravno tijelo, Ministarstvo, javnopravno tijelo i projektant u postupcima utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja međusobno komuniciraju elektroničkim putem primjenom elektroničkog programa eDozvola, a posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđuju se kao elektroničke isprave.

Sustav eDozvole implementiran je na razini države te se od kraja 2014. godine primjenjuje u svim nadležnim upravnim tijelima i Ministarstvu. Ministarstvo kontinuirano dorađuje i nadopunjuje sustav novim alatima i podacima što dodatno skraćuje trajanje upravnih postupaka i poboljšava njihovu kvalitetu. Uvođenje e-dozvole u hrvatski pravni sustav na opisani način donosi višestruke koristi. Prije svega, znatno se smanjuje potreba pisanja prilikom izrade pojedinih akata čime se ubrzavaju pojedini postupci i povećava broj predmeta koji

7.5. PRAVNI LIJEKOVI U POSTUPCIMA IZDAVANJA LOKACIJSKIH I GRAĐEVINSKIH DOZVOLA

se može riješiti, a strankama se omogućava trenutačna informiranost o stanju postupka. Nadalje, značajno se smanjuje mogućnost nenamjernih pogrešaka u provedbi postupka u postupovnom materijalnopravnom smislu kao i u pogledu pogrešaka u pisanju, pri čemu će namjerne pogreške u navedenom smislu biti teško opravdati. Osim toga, na opisani način ujednačava se postupanje na području čitave države, što povezano s naprijed rečenim značajno doprinosi povećanju pravne sigurnosti stranaka i smanjenju troškova u vezi s dokumentacijom potrebnom za građenje i općenito s investicijama u gradnju.

Za provedbu postupaka izdavanja dozvola u sustavu eDozvole osobito su značajne odredbe članka 94. Zakona o općem upravnom postupku kojima je uređena dostava akata elektroničkim putem, odnosno u slučajevima u kojima je zahtjev za izdavanje dozvole predan putem sustava eDozvole, odnosno kada to stranka zahtjeva. Prema odredbama toga članka dostava se obavlja elektroničkim putem na zahtjev, uz izričit pristanak stranke ili kad je to propisano zakonom. Međutim, ako je stranka zahtjev podnijela u elektroničkom obliku, smatra se da je pristala da joj se dostava obavlja elektroničkim putem dok se ne izjasni drukčije. Elektronička dostava može se obaviti u bilo koje vrijeme. Kad osobna dostava nije obvezna, dostava elektroničkim putem može se obaviti na adresu elektroničke pošte naznačene u zahtjevu ili s koje je zahtjev poslan, a smatra se obavljenom u trenutku kad je pismeno zabilježeno na poslužitelju za primanje poruka. Stranka elektroničkim putem potvrđuje primitak pismena na zahtjev službene osobe. Dostava elektroničkim putem u korisnički pretinac informacijskog sustava povezanog na državnu informacijsku infrastrukturu smatra se obavljenom potvrdom primitka pismena, a najkasnije po isteku osmog dana od dana kad je pismeno zabilježeno na poslužitelju za primanje poruka osim ako zakonom nije propisan kraći rok. Dostava elektroničkim putem obavljena dostavom u korisnički pretinac informacijskog sustava koji je povezan na državnu informacijsku infrastrukturu smatra se osobnom dostavom.

Protiv lokacijske i građevinske dozvole te rješenja o njihovoj izmjeni, dopuni, ukidanju ili poništenju, rješenja o odbijanju ili odbacivanju zahtjeva za izdavanje dozvole te rješenja o obustavi postupka, koje donosi **upravno tijelo**, može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje Ministarstvo. Protiv rješenja Ministarstva o žalbi može se pokrenuti upravni spor, a kada je protiv te odluke pokrenut upravni spor, Ministarstvo može do okončanja spora poništiti ili izmijeniti svoju dozvolu, odnosno rješenje iz onih razloga iz kojih bi sud mogao poništiti takvu dozvolu, odnosno rješenje.

Ako Ministarstvo povodom žalbe poništi dozvolu ili rješenje i vrati predmet na ponovni postupak, upravno tijelo dužno je u svemu postupiti po rješenju Ministarstva. Nepostupanje po tom rješenju teška je povreda službene dužnosti službene osobe koja provodi postupak, nepostupanje po rješenju Ministarstva kojim je povodom žalbe zbog nerješavanja zahtjeva u roku određen novi rok za donošenje rješenja teška je povreda službene dužnosti čelnika upravnog tijela. Ako upravno tijelo ne postupi po spomenutim rješenjima, na izvršenje ga se prisiljava novčanom kaznom koja se izriče jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave čije je to upravno tijelo.

Protiv lokacijske i građevinske dozvole te rješenja o njihovoj izmjeni, dopuni, ukidanju, poništenju, rješenja o odbijanju ili odbacivanju zahtjeva za izdavanje dozvole te rješenja o obustavi postupka, koje donosi **Ministarstvo**, ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

7.6. LOKACIJSKA INFORMACIJA

U svrhu upoznavanja s namjenom prostora iz prostornih planova na određenom zemljištu upravno tijelo na čijem se području nalazi zemljište, po zahtjevu zainteresirane osobe, izdaje lokacijsku informaciju u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Lokacijska informacija, valja istaknuti, nije uvjet za izradu idejnog, glavnog ili drugog projekta i nije upravni akt, tj. akt koji bi stvarao kakva prava ili obveze za bilo koga (tijelo koje ju je izdalo, osobu po čijem je zahtjevu izdana ili treću osobu). Na temelju nje ne može se pristupiti provedbi zahvata u prostoru niti izradi projekata. Za izradu projekata nužno je koristiti podatke koji se uzimaju izravno iz prostornog plana.

U zahtjevu za izdavanje lokacijske informacije navodi se ime, prezime i adresa, odnosno tvrtka i sjedište podnositelja zahtjeva te katastarska oznaka jednog ili više zemljišta (broj katastarske čestice i katastarska općina) za koje se traži izdavanje informacije.

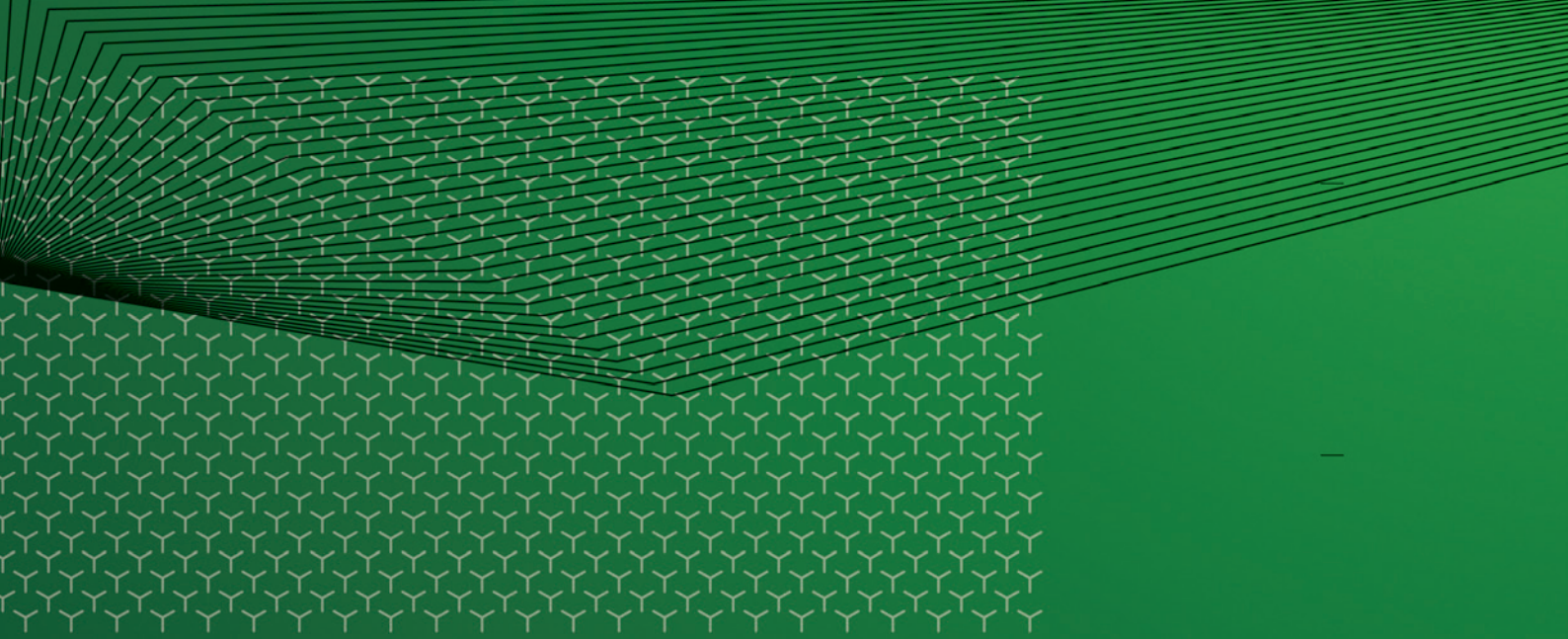
Lokacijska informacija izdaje se u pisanom obliku za zemljište navedeno u zahtjevu, a sadrži informaciju o: 1. prostornim planovima svih razina unutar čijeg se obuhvata nalazi zemljište, 2. namjeni prostora propisanoj prostornim planovima svih razina, 3. područjima u kojima je posebnim propisima propisan poseban režim korištenja prostora (kulturnim dobrima upisanim u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske i dr.) ako se zemljište nalazi na takvu području, 4. obvezi donošenja urbanističkog plana uređenja ako se zemljište nalazi na području za koje je takva obveza propisana ovim zakonom, 5. prostornim planovima i/ili njihovim izmjenama i dopunama čija je izrada i donošenje u tijeku i 6. mjestima na kojima se može izvršiti uvid u prostorne planove i vrijeme kada se to može učiniti. Lokacijska informacija sadrži i napomenu da se na temelju nje ne može pristupiti provedbi zahvata u prostoru niti izradi projekata propisanih posebnim zakonom. Lokacijska se informacija na zahtjev stranke dostavlja elektroničkim putem.

7.7. OBAVIJESTI O NAČINU PROVEDBE ZAKONA I PROSTORNOG PLANA

Prema odredbama članka 134. ZPU-a i članka 80. ZOG-a projektant može u svrhu izrade idejnog projekta, odnosno glavnog projekta, od upravnog tijela, odnosno Ministarstva, zatražiti da ga obavijesti o načinu provedbe tih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona i/ili pojedinih odredbi prostornog plana.

Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, dužno je na spomenuti upit odgovoriti u roku od 15 dana od dana njegova zaprimanja.

08

8.
POSEBNI
UVJETI
I UVJETI
PRIKLJUČENJA

—

8.1.
UTVRĐIVANJE
POSEBNIH UVJETA
I UVJETA
PRIKLJUČENJA

—

8.2.
PRAVNI
LIJEKOVI

|

|

|

|

---

8. POSEBNI UVJETI I UVJETI PRIKLJUČENJA

Posebni uvjeti uvjeti su za provedbu zahvata u prostoru koje u slučaju propisanom posebnim propisom u svrhu provedbe tog propisa javnopravno tijelo utvrđuje na način propisan ovim zakonom, osim uvjeta priključenja, uvjeta koji se utvrđuju u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.³² **Uvjeti priključenja** uvjeti su za provedbu zahvata u prostoru koje u slučaju propisanom posebnim propisom u svrhu provedbe tog propisa javnopravno tijelo utvrđuje na način propisan ovim zakonom, a kojim se uvjetima određuje tehnička mogućnost i tehnički uvjeti priključenja zahvata u prostoru za njegove potrebe na niskonaponsku električnu mrežu, građevine javne vodoopskrbe i odvodnje, odvodnju oborinskih voda, prometnu površinu, električne komunikacijske građevine, građevine energetske infrastrukture ili na drugu infrastrukturnu građevinu.³³

8.1. UTVRĐIVANJE POSEBNIH UVJETA I UVJETA PRIKLJUČENJA

8.1.1. Posebni uvjeti i uvjeti priključenja za izradu idejnog projekta

Posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđuju se u svrhu izrade idejnog projekta u slučaju u kojem je to propisano posebnim propisom, kao i u svrhu izrade glavnog projekta potrebnog za izdavanje građevinske dozvole.

Posebne uvjete i uvjete priključenja **po službenoj dužnosti** utvrđuje javnopravno tijelo određeno posebnim propisom na traženje upravnog tijela, odnosno Ministarstva nadležnog za izdavanje lokacijske dozvole, kada to od njega zatraži projektant. U svojem traženju projektant navodi podatke koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja ili uz traženje prilaže opis i grafički prikaz zahvata u prostoru i/ili elaborat koji je prema posebnom zakonu uvjet za utvrđivanje posebnih uvjeta. Opis i grafički prikaz zahvata u prostoru sadrži, odnosno prikazuje podatke koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, a izrađuje ga projektant u elektroničkom obliku i potpisuje elektroničkim potpisom. Javnopravno tijelo od upravnog tijela, Ministarstva, odnosno druge osobe, ne može u svrhu utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja tražiti plaćanje predujma troškova, odnosno troškova utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja niti dostavu, odnosno izradu drugih dokumenata ili elaborata, osim opisa i grafičkog prikaza građevine i elaborata koji je prema posebnom zakonu uvjet za utvrđivanje posebnih uvjeta.

Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, dužno je od javnopravnog tijela zatražiti utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, u roku od osam dana od dana primitka urednog traženja projektanta. Javnopravno tijelo dužno je utvrditi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja ili postupak njihova utvrđivanja, ili rješenjem obustaviti te uvjete, odnosno rješenje dostaviti upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu i projektantu u roku od 15 dana od dana primitka traženja, odnosno u roku od 30 dana ako su zatraženi posebni uvjeti, odnosno uvjeti priključenja za građevini-

nu koja je propisima o gradnji razvrstana u 1. skupinu građevina. Posebni uvjeti i uvjeti priključenja u skladu s kojima je izrađen idejni projekt koji je sastavni dio lokacijske dozvole **prestaju važiti** s danom prestanka važenja lokacijske dozvole.

Postupak utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, obustavlja se ako njihovo utvrđivanje prema posebnim propisima nije moguće, odnosno ako ne postoji mogućnost priključenja. Smatra se da posebnih uvjeta nema, odnosno da se zahvat u prostoru može priključiti na infrastrukturu ako javnopravno tijelo u roku od 15 dana upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu i projektantu, ne dostavi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja ili rješenje kojim se obustavlja postupak utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja.

Nakon što su utvrđeni svi propisani posebni uvjeti i uvjeti priključenja, odnosno nakon što je postupak njihova utvrđivanja pravomoćno obustavljen, upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, o tome obavještava projektanta. Ta obavijest, valja spomenuti, nema konstitutivni karakter i nije uvjet za izradu idejnog projekta u skladu s posebnim uvjetima i uvjetima priključenja jer su oni utvrđeni prije izdavanja te potvrde i to kao elektronička isprava koja je dostupna projektantu putem sustava eDozvole.

Traženje utvrđivanja posebnih uvjeta ili uvjeta priključenja od strane upravnog tijela, odnosno Ministarstva, njihovo utvrđivanje od strane javnopravnog tijela ili dobivanje spomenute obavijesti o utvrđivanju uvjeta, odnosno obustavi njihova utvrđivanja, ne znači da je zahvat u prostoru za koji je utvrđivanje tih uvjeta zatraženo ili za koji su oni utvrđeni u skladu s prostornim planom.³⁴

8.1.2. Posebni uvjeti za provedbu zahvata u prostoru za koji se ne izdaje lokacijska dozvola i koji se provodi bez građevinske dozvole i glavnog projekta

Posebni se uvjeti, također, **utvrđuju u svrhu provedbe zahvata u prostoru** za koji se ne izdaje lokacijska dozvola, a koji se prema posebnom propisu provodi bez građevinske dozvole i glavnog projekta. U tom slučaju javnopravno tijelo određeno posebnim propisom po zahtjevu zainteresirane osobe utvrđuje posebne uvjete u slučaju u kojem je to propisano posebnim propisom. U zahtjevu za utvrđivanje tih posebnih uvjeta navode se podatci koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta. Javnopravno tijelo od zainteresirane osobe ne može u svrhu utvrđivanja posebnih uvjeta tražiti plaćanje predujma troškova, odnosno troškova utvrđivanja posebnih uvjeta niti dostavu, odnosno izradu dokumenata ili elaborata.

Javnopravno tijelo dužno je na zahtjev zainteresirane osobe utvrditi posebne uvjete ili zahtjev za njihovo utvrđivanje rješenjem odbiti u roku od petnaest dana od dana primitka urednog zahtjeva.

8.2. PRAVNI LIJEKOVI

Na rješenje javnopravnog tijela o obustavi postupka utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, projektant ima pravo žalbe, odnosno pravo pokretanja upravnog spora ako je rješenje donijelo tijelo državne uprave. O žalbi odlučuje javnopravno tijelo koje je prema posebnom zakonu nadležno za odlučivanje o žalbama protiv akata javnopravnog tijela u roku od 30 dana od dana predaje uredne žalbe.

Tijelo nadležno za odlučivanje o žalbi i sud dužni su upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, dostaviti odluku o žalbi, odnosno tužbi protiv rješenja o obustavi postupka utvrđivanja posebnih uvjeta ili uvjeta priključenja.

09

9.
LOKACIJSKA
DOZVOLA

9.1.
PРАВНА ПРИРОДА
LOKACIJSKE
DOZVOLE

9.2.
NADLEŽNOST
ZA IZDAVANJE
LOKACIJSKE
DOZVOLE

9.3.
ZAHVATI
U PROSTORU
ZA KOJE SE IZDAJE
LOKACIJSKA DOZVOLA

9.4.
POKRETANJE
POSTUPKA
ZA IZDAVANJE
LOKACIJSKE DOZVOLE

---

9. LOKACIJSKA DOZVOLA

Lokacijska dozvola nesumnjivo je najznačajniji instrument provedbe prostornih planova. ZPU razlikuje dvije vrste tih dozvola. Prvu vrstu predstavlja lokacijska dozvola kojom se ne dopušta provedba zahvata u prostoru u naravi, a drugu vrstu predstavlja lokacijska dozvola za provedbu zahvata u prostoru koji nisu građenje i kojom se dopušta provedba zahvata u prostoru u naravi. Potonja dozvola ne izdaje se za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu, stoga se u nastavku ne spominje.

9.1. PРАВNA ПРИРОДА ЛОКАЦИЈСКЕ ДОЗВОЛЕ

Formalnopравни karakter lokacijske dozvole određen je Zakonom o općem upravnom postupku (NN 47/09) (u daljnjem tekstu: ZUP) i ZPU-om, a prema kojima je lokacijska dozvola upravni akt. Takvo formalnopravno određenje lokacijske dozvole određuje postupak u kojemu se izdaje, tj. određuje da se izdaje po postupku propisanom ZUP-u s tim što su pojedina pitanja s tim u vezi uređena ZPU-om. Primjerice, to se odnosi na određivanje stranaka i način njihova pozivanja na očitovanje u postupku izdavanja dozvole, rok njezina važenja i mogućnost njezine izmjene, dopune i poništenja ako to zahtijeva osoba zbog čijeg je zahtjeva izdana. U smislu ZUP-a, dakle, postupovno uzevši, lokacijska dozvola ima **karakter rješenja**.

S procesne točke promatranja lokacijska je dozvola **pozitivno rješenje** koje se donosi isključivo **na zahtjev stranke**, te je **složeno rješenje** (akt kolaboracije). Karakteristika pozitivnosti proizlazi već iz imena "dozvola", a osim toga lokacijskom se dozvolom uvijek usvaja, tj. pozitivno rješava zahtjev predlagatelja. Nemogućnost izdavanja lokacijske dozvole po službenoj dužnosti proizlazi iz odredbe članka 124. stavka 1. ZUP-a prema kojoj će nadležni organ pokrenuti postupak po službenoj dužnosti kada to određuje zakon ili na zakonu utemeljen propis i kada utvrdi ili sazna da s obzirom na postojeće činjenično stanje, treba radi zaštite javnog interesa pokrenuti upravni postupak te s tim u svezi iz činjenice da ZPU-om, a niti drugim propisima nije određeno da se postupak za izdavanje lokacijske može pokrenuti po službenoj dužnosti niti se istom dozvolom može štiti javni interes. Složenost lokacijske dozvole proizlazi iz stručne složenosti i njezina raznolika sadržaja, a očituje se u sudjelovanju različitih, ovisno o zahvatu u prostoru, javnopravnih tijela u njezinu izdavanju putem utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za provedbu zahvata u prostoru kada je to određeno posebnim propisima.

Lokacijska dozvola nije rješenje koje bi se moglo **izdavati djelomično** niti rješenje koje bi se moglo **prinudno izvršiti**. Nemogućnost izdavanja lokacijske dozvole kao djelomičnog rješenja proizlazi iz kompleksnosti njezina sadržaja, odnosno zadaće da odredi parametre

važne za smještaj, oblikovanje i djelovanje u prostoru građevine za koju se izdaje i istovremeno zadaće da međusobno i u odnosu na druge građevine i datosti u prostoru sve njih uskladi. Nemogućnost, pak prisilnog izvršenja lokacijske dozvole proizlazi iz prirode prava koje se utvrđuje tom dozvolom i vlasničkim, odnosno drugim stvarnim pravima na predmetu te dozvole tj. na nekretninama. Naime, lokacijskom dozvolom ne stječe se pravo izvođenja zahvata u prostoru u naravi niti se vlasnika nekretnine, odnosno nositelja stvarnog prava građenja, može prisiliti da izvede zahvat u prostoru za koji je izdana lokacijska dozvola.

Imajući u vidu odredbe ZPU-a koje se odnose na lokacijsku dozvolu kojom se ne dopušta provedba zahvata u prostoru u naravi, naročito one kojima se određuje temelj njezina donošenja i sadržaj, odredbe ZOG-a koje se odnose na građevinsku dozvolu, međusobni odnos takve lokacijske dozvole i građevinske dozvole, kao i formalnopравни karakter lokacijske dozvole, može se zaključiti da je takva lokacijska dozvola prema **sadržajnom učinku stvarni konstitutivni upravni akt**. **Karakteristika konstitutivnosti** znači da se lokacijskom dozvolom uspostavlja (osniva) pravo (mogućnosti) da se na određenome mjestu u prostoru izvede određeni zahvat u prostoru, naravno samo s aspekta prostornih planova i posebnih zakona i propisa značajnih za prostorno uređenje. Naime, tom lokacijskom dozvolom ne stječe se i pravo na građenje (izvođenje radova u naravi). To proizlazi iz odredbe ZOG-a prema kojoj se građenju građevine može pristupiti na temelju građevinske dozvole. Vezano uz konstitutivnost lokacijske dozvole valja istaknuti, iako to nije česta karakteristika konstitutivnih upravnih akata, da lokacijska dozvola faktički može imati retroaktivni učinak. Naime, ishodom lokacijske dozvole za zahvat u prostoru kakav je (ne koji!) izveden prije izdavanja te dozvole "legalizira" se u prostornoplanskom smislu taj zahvat. Međutim, lokacijske dozvole vrlo često sadrže i **deklaratorno-informativni** dio. Primjerice, to je dio izreke u kojemu se navodi da se na temelju te dozvole ne smije pristupiti građenju, već da je potrebno ishoditi potvrdu građevinsku dozvolu, te onaj dio u kojemu se navodi da se rok važenja lokacijske dozvole može produžiti. Ti dijelovi

9.2. NADLEŽNOST ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE

nisu nužni za egzistenciju odnosno zakonitost lokacijske dozvole, ali pozitivno djeluju na otklanjanje refleksnog učinka imena "dozvola" na neuke stranke. **Stvarni karakter** lokacijske dozvole znači da prava i obveze koje proizlaze iz te dozvole nisu osobne naravi (nisu vezane isključivo uz osobu povodom čijeg je zahtjeva izdana dozvola), već su vezane uz stvar (nekretninu) za koju je izdana dozvola. Najvažnija praktična posljedica te karakteristike jest da lokacijska dozvola djeluje po načelu sukcesije. Primjerice, novi vlasnik nekretnine može ishoditi građevnu dozvolu za zahvat u prostoru prema lokacijskoj dozvoli koju je ishodio njegov pravni prednik u pogledu te nekretnine.

Sukladno ZPU-u lokacijska je dozvola upravni akt kojim se utvrđuje mogućnost provođenja određenog zahvata u prostoru i određuje način i uvjeti provođenja određenog zahvata u prostoru s aspekta prostornih planova i posebnih propisa. Dakle, lokacijskom se dozvolom s jedne strane utvrđuje pravo (mogućnost) provođenja određenog zahvata u prostoru, ali s druge se strane određuje način i uvjeti provođenja tog zahvata u prostoru. U tom smislu lokacijskom se dozvolom aktivnoj stranci, odnosno budućem investitoru, istovremeno utvrđuju i prava i dužnosti, što znači da je lokacijska dozvola istovremeno **ovlašćujući (favoribilni) i obvezujući (onerozni)** upravni akt. Međutim, osim takvog dvostrukog **neposrednog** djelovanja lokacijska dozvola ima i stanovito **posredno** djelovanje, tj. djelovanje prema drugim osobama i to ponajviše prema vlasnicima susjednih nekretnina koji su dužni trpjeti posljedice zahvata u prostoru za koji je izdana lokacijska dozvola, a koje nastaju u odnosu na njihove nekretnine.

Lokacijsku dozvolu izdaje Ministarstvo te upravno tijelo velikoga grada, Grada Zagreba i županije nadležno za upravne poslove prostornog uređenja. Rješenje o izmjeni, dopuni, produženju važenja, ukidanju ili poništenju lokacijske dozvole donosi Ministarstvo, odnosno tijelo koje je izdalo dozvolu. Podjela nadležnosti za izdavanje dozvole između Ministarstva i upravnog tijela propisana je s obzirom na prostorni plan kojim je planiran zahvat u prostoru za koji se traži izdavanje lokacijske dozvole, s tim što Ministarstvo u slučaju provedbe pojedinog zahvata u prostoru može prenijeti nadležnost za izdavanje lokacijske dozvole prenijeti na upravno tijelo.

Ministarstvo izdaje lokacijske dozvole za zahvate u prostoru planirane prostornim planom državne razine, osim u parku prirode, određene Uredbom o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja kao građevine i drugi zahvati u prostoru državnog značaja³⁵ i planirane prostornim planovima područne (regionalne) razine na području dviju ili više županija, odnosno Grada Zagreba. U slučaju provedbe pojedinog zahvata u prostoru Ministarstvo može prenijeti nadležnost za izdavanje pojedine lokacijske dozvole na upravno tijelo.

Upravno tijelo županije izdaje lokacijske dozvole na svojem području (osim na području velikoga grada) za zahvate u prostoru planirane prostornim planom državne razine u parku prirode, prostornim planom područne (regionalne) razine, prostornim planom lokalne razine izvan područja velikoga grada i prostornim planovima lokalne razine na području velikoga grada i drugog grada ili općine. Upravno tijelo Grada Zagreba izdaje lokacijsku dozvolu za provedbu zahvata u prostoru planiranih prostornim planom državne razine u parku prirode, prostornim planom Grada Zagreba i prostornim planom lokalne razine na svojem području, osim za zahvat u prostoru koji se proteže na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

Upravno tijelo velikoga grada izdaje lokacijske dozvole za provedbu zahvata u prostoru planiranih prostornim planom lokalne razine na svojem području osim za zahvat u prostoru koji se proteže na njezinu području i području druge jedinice lokalne samouprave.

Iznimno od navedenog na području određenih gradova koji nisu veliki gradovi lokacijsku dozvolu izdaje **upravno tijelo grada** jer je na te gradove županija na temelju Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi prenijela nadležnost za izdavanje tih dozvola i drugih upravnih poslova prostornog uređenja i graditeljstva. To su sljedeći gradovi: Samobor, Petrinja, Kutina, Vinkovci, Rovinj, Poreč, Vodnjan, Buje, Labin, Umag, Novigrad, Trogir, Kaštela i Makarska. Također, iznimno od navedenog, lokacijske dozvole na području grada Požege, koji je veliki grad, ne izdaje njegovo upravno tijelo već upravno tijelo županije.

Do donošenja Državnog plana prostornog razvoja i drugih prostornih planova na temelju ZPU-a Ministarstvo izdaje lokacijske dozvole za zahvate u prostoru koji su Uredbom o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja određene kao zahvati u prostoru državne važnosti i za druge zahvate u prostoru na području dviju ili više županija, odnosno Grada Zagreba, dok za ostale zahvate u prostoru spomenute dozvole izdaju upravna tijela županija i gradova, svako na svojem području, a na području dvaju velikih gradova upravno tijelo županije.

Dakle, **Ministarstvo** izdaje lokacijske dozvole za međunarodne i međužupanijske elektroničke komunikacijske vodove s pripadajućim građevinama i za građevine namijenjene zaštiti i kontroli radiofrekvencijskog spektra Republike Hrvatske. **Upravno tijelo županije**, odnosno Grada Zagreba, izdaje lokacijske dozvole za odašiljače nepokretnih i pokretnih elektroničkih komunikacij-

skih mreža izvan građevinskog područja i županijske elektroničke komunikacijske vodove s pripadajućim građevinama te za ostale građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture ako se grade na području velikoga grada i jedne ili više jedinica lokalne samouprave. **Upravno tijelo velikoga grada** izdaje lokacijske dozvole za ostale građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture.

9.3. ZAHVATI U PROSTORU ZA KOJE SE IZDAJE LOKACIJSKA DOZVOLA

Stupanjem na snagu ZPU-a i ZOG-a uvedeno je načelno pravilo da se za građenje građevina izdaje jedan upravni akt – građevinska dozvola, a da se dva upravna akta – lokacijska i građevinska dozvola izdaju samo u slučajevima u kojima je to nužno, a koji su taksativno navedeni u ZPU-u.³⁶ Na taj se način u velikom broju slučajeva znatno skratilo vrijeme potrebno za pripremu dokumentacije i dobivanje dozvola za građenje te su se značajno smanjili troškovi potrebne dokumentacije, pri čemu to nije utjecalo na zaštitu javnog interesa, interesa stranaka i kvalitetu gradnje. Istovremeno je investitoru ostavljena mogućnost procjene i odabira hoće li za građenje ishoditi oba navedena akta ili samo jedan, čime je omogućeno korištenje prednosti koje daje lokacijska dozvola – pravna sigurnost u pogledu mogućnosti i uvjeta provedbe zahvata u prostoru uz daleko manja ulaganja od ulaganja potrebnih za dobivanje građevinske dozvole.

Dakle, za građenje građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture lokacijska se dozvola prema ZPU-u izdaje:

- ako se građevina želi graditi etapno i/ili fazno³⁷
- ako na zemljištu, odnosno građevini na kojima se namjerava graditi investitor nije riješio imovinsko-pravne odnose ili je potrebno provesti postupak izvlaštenja
- ako to stranka zatraži.

9.4. POKRETANJE POSTUPKA ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE

Postupak izdavanja lokacijske dozvole pokreće se po zahtjevu zainteresirane stranke i ne može se pokrenuti po službenoj dužnosti.

9.4.1. Zahtjev i prilozi zahtjevu

Zahtjevu za izdavanje lokacijske dozvole podnositelj zahtjeva prilaže: 1. idejni projekt u elektroničkom obliku, 2. ispis idejnog projekta s ovjerom projektanta, 3. rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš ako je riječ o zahvatu u prostoru za koji se prema posebnim propisima provodi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, 4. rješenje o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš ako to rješenje sadrži mjere zaštite okoliša i/ili program praćenja stanja okoliša, 5. potvrdu o nostrifikaciji idejnog projekta ako je projekt izrađen prema stranim propisima.

Navedena dokumentacija, osim ispisa idejnog projekta, može se podnijeti u elektroničkom obliku i elektroničkim putem. U tom slučaju zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole podnosi se na obrascu zahtjeva dostupnom na internetskoj adresi Ministarstva: <https://dozvola.mgipu.hr>, a predaje se upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu. Sustav eDozvole omogućit će predaju zahtjeva elektroničkim putem na navedenoj adresi. Ako je u zahtjevu navedena e-adresa, na nju se dobiva primjerak potvrde. Ako zahtjev za izdavanje akta nije predan elektroničkim putem, elektronički oblik obrasca zahtjeva popunjava upravno tijelo, odnosno Ministarstvo. Upravno tijelo i Ministarstvo dužni su u svojim službenim prostorijama strankama osigurati besplatno ispisivanje spomenutog obrazca zahtjeva.

9.4.2. Pravni interes za pokretanje postupka (aktivna legitimacija)

Naprijed citiranom odredbom ZPU-a nije propisana obveza prilaganja uz zahtjev dokaza o pravnom interesu podnositelja zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole, kako je to bilo propisano ranije važećim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji iz 2007., ali je istom odredbom propisano da se postupak pokreće po zahtjevu "zainteresirane" stranke. Pri tome nije propisano koja bi se stranka mogla smatrati zainteresiranom. Zakonom o prostornom uređenju i gradnji iz 2007., također, nije bilo propisano što se smatra dokazom pravnog interesa za izdavanje lokacijske dozvole. Međutim, to u provedbi citirane odredbe u praksi ne stvara probleme. Naime, iako Zakon o prostornom uređenju iz 1994. nije sadržavao odredbu prema kojoj bi podnositelj zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole morao dokazivati pravni interes za izdavanje te dozvole, upravno-pravna i upravnosudska praksa, polazeći od činjenice da je lokacijska dozvola upravni akt, postojanje pravnog interesa podnositelja zahtjeva postavljala je kao uvjet za izdavanje te dozvole, tako da je u vezi s pitanjem što se smatra dokazom pravnog interesa za izdavanje lokacijske dozvole razvijena bogata upravno-pravna i upravnosudska praksa.

U tom smislu pravni interes za pokretanje postupka izdavanja te dozvole u dosadašnjoj upravno-pravnoj i upravnosudskoj praksi priznaje se: 1. osobi koja prema ZOG-u može biti investitor (osoba koja može pridonijeti dokaz pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole); 2. osobi koja za to ima dopuštenje vlasnika nekretnine;³⁸ 3. osobi čiji pravni interes za određenu vrstu zahvata u prostoru proizlazi iz nekog posebnog propisa, npr. pravni interes grada odnosno županije za izdavanje lokacijske dozvole za izgradnju nerazvrstanih cesta proizlazi iz odredbe članka 7. stavka 2. Zakona o cestama (NN 56/91 – P.T., 42/92 i 9/93);³⁹ 4. osobi koja ima pravni interes za pokretanje postupka izvlaštenja; 5. zakupcu koji koristi poslovni prostor u skladu s ugovorom o zakupu, odnosno koji ima suglasnost zakupodavca za adaptaciju tog prostora;⁴⁰ 6. vlasniku objekta koji nema putnu vezu

s javno-prometnom površinom za lokacijsku dozvolu za put preko tuđeg zemljišta.⁴¹

Pravni interes **operatora**⁴² i **infrastrukturnog operatora**⁴³ za izdavanje lokacijske dozvole (ne i građevinske) za građenje elektroničke komunikacijske infrastrukture proizlazi iz odredbe članka 27. stavka 1. ZKI-ja. Naime, prema toj odredbi operatori javnih komunikacijskih mreža imaju prava infrastrukturnog operatora na cijelom području Republike Hrvatske, što obuhvaća gradnju, održavanje, razvoj i korištenje elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture na općem dobru, na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na nekretninama u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba, u skladu s tim zakonom i posebnim propisima.

9.4.3. Idejni projekt

Idejni projekt najvažniji je prilog koji se prilaže uz zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole i bez njega nije moguće izdavanje te dozvole. Idejni je projekt sastavni dio lokacijske dozvole. Prema ZPU-u idejni je projekt skup međusobno usklađenih nacрта i dokumenata struka koje, ovisno o vrsti zahvata u prostoru, sudjeluju u projektiranju, kojima se: 1. daju osnovna oblikovno-funkcionalna i tehnička rješenja zahvata u prostoru (idejno-tehničko rješenje), 2. prikazuje smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici i/ili unutar obuhvata zahvata u prostoru i 3. određuju osnovna polazišta značajna za osiguravanje postizanja temeljnih zahtjeva za građevinu i drugih zahtjeva za građevinu. Idejni projekt za lokacijsku dozvolu kojom se određuje formiranje građevne čestice, odnosno obuhvat zahvata u prostoru te smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici, odnosno obuhvatu zahvata uz navedene nacрте i dokumente sadrži: 1. geodetsku situaciju stvarnog stanja terena u položajnom i visinskom smislu koja je sastavni dio geodetskog elaborata, 2. potvrdu katastarskog ureda da je geodetski elaborat iz podstavka 1. ovoga stavka predan na pregled i potvrđivanje, 3. geodetsku

situaciju građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru te smještaja jedne ili više građevina na toj čestici, odnosno tom obuhvatu u položajnom i visinskom smislu i 4. popis koordinata lomnih točaka građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru te jedne ili više građevina na toj čestici, odnosno tom obuhvatu predan i izrađen u GML formatu.

Idejni projekt mora na neposredan i odgovarajući način sadržavati sve podatke potrebne za izdavanje lokacijske dozvole (lokacijske uvjete) te mora biti izrađen na način iz kojeg je vidljivo da su projektirana idejno-tehnička rješenja u skladu s propisima i aktima u skladu s kojima se izdaje lokacijska dozvola i posebnim propisima kojima se uređuje zaštita okoliša i prirode.

Idejni projekt izrađuje projektant. Projektant je fizička osoba koja prema posebnom zakonu ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštenu arhitekt ili ovlaštenu inženjer. Projektant je odgovoran da je idejni projekt izrađen u skladu sa ZPU-om, uvjetima za provedbu zahvata u prostoru propisanim prostornim planom, posebnim propisima i posebnim uvjetima te da su njegovi pojedini dijelovi međusobno usklađeni. Zato idejni projekt sadrži izjavu projektanta da je izrađen u skladu s prostornim planom te posebnim zakonima i propisima u skladu s kojima se izdaje lokacijska dozvola. Projektant koji je izradio izmjene i/ili dopune idejnog projekta odgovoran je za cijeli idejni projekt. Autorska prava na zahvatu u prostoru projektiranom idejnim projektom i provedenom zahvatu u prostoru u skladu s tim projektom stječu se sukladno posebnom zakonu, osim ako ugovorom o izradi projekta nije ugovoreno drukčije.

Idejni projekt, odnosno njegovi dijelovi, moraju biti izrađeni na način koji osigurava njegovu jedinstvenost s obzirom na zahvat u prostoru za koji je izrađen (ime projektanta, tvrtka osobe registrirane za poslove projektiranja, naziv zahvata u prostoru, ime ili tvrtka investitora, datum izrade i dr.). Idejni projekt, odnosno njegovi dijelovi, izrađuju se kao elektronički zapis tako da je onemogućena promjena njegova sadržaja, odnosno zamjena njegovih dijelova, osim u propisanom

slučaju, te se potpisuju elektroničkim potpisom. Ako je za organizaciju gradilišta na kojem će se provesti zahvat u prostoru za koji se izrađuje idejni projekt, potrebna privremena građevina, idejni projekt sadrži i tehničko rješenje privremene građevine.

Podrobniji obvezni sadržaj i elemente idejnog projekta, način opremanja, uvjete promjene sadržaja, označavanja projekta i način na koji odgovorne osobe ovjeravaju projekt, pravila za ispis projekta i ovjeru ispisa projekta propisani su Pravilnikom o obveznom sadržaju idejnog projekta.

9.4.4. Predmet (sadržaj) lokacijske dozvole

Prema ZPU-u lokacijskom se dozvolom, ovisno o vrsti zahvata u prostoru i vrsti radova, određuju sljedeći **lokacijski uvjeti**: 1. vrsta radova (građenje nove građevine, rekonstrukcija postojeće građevine i sl.), 2. lokacija zahvata u prostoru, 3. namjena građevine s brojem posebnih dijelova nekretnine koji su samostalne uporabne cjeline (stan, poslovni prostor, garaža i sl.) i/ili funkcionalnih jedinica (hotelska soba, apartman i sl.), 4. veličina građevine (vanjske dimenzije nadzemnog i podzemnog dijela građevine te broj i vrsta etaža ako ih ima), 5. uvjeti za oblikovanje građevine, 6. oblik i veličina građevne čestice i/ili obuhvata zahvata u prostoru, 7. smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici i/ili unutar obuhvata zahvata u prostoru, 8. uvjeti za uređenje građevne čestice, osobito zelenih i parkirališnih površina, 9. uvjeti za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti, 10. način i uvjeti priključenja građevne čestice, odnosno građevine na prometnu površinu i drugu infrastrukturu, 11. mjere (način) sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš i prirodu određene u skladu s prostornim planom, 12. ostali uvjeti iz prostornog plana od utjecaja na zahvat u prostoru, 13. dijelovi složene građevine za koje se izdaju građevinske dozvole u slučaju etapnog građenja i/ili dijelovi građevine za koje se izdaju građevinske dozvole u slučaju faznog građenja građevine, 14. posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđeni prema

posebnim propisima, 15. uvjeti važni za provedbu zahvata u prostoru (obveza uklanjanja postojećih građevina, sanacija terena građevne čestice, obveza ispitivanja tla, kompenzacijski uvjeti i dr.). Lokacijski uvjeti određuju se u skladu s propisima i aktima u skladu s kojima se izdaje lokacijska dozvola.

Lokacijski uvjeti određuju se u skladu s propisima i aktima u skladu s kojima se izdaje lokacijska dozvola, a sastavni je dio svake lokacijske dozvole idejni projekt koji mora sadržavati, odnosno prikazivati spomenute lokacijske uvjete.

Mogući sadržaj navedenih lokacijskih uvjeta uglavnom je sadržan u prostornim planovima, posebnim propisima i ZPU-u, a u skladu s kojima se, kako je to naprijed navedeno, izdaje lokacijska dozvola. U nastavku se daje okvirni prikaz uobičajenog sadržaja danas važećih prostornih planova, ZPU-a i nekih posebnih propisa, koji je značajan za određivanje nekih lokacijskih uvjeta u lokacijskoj dozvoli za građenje građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture.

Riječi "ovisno o vrsti zahvata u prostoru i vrsti radova" znače da se lokacijskom dozvolom određuju samo oni od u zakonu nabrojanih lokacijskih uvjeta koji su karakteristični odnosno važni za konkretan zahvat u prostoru – za onaj zahvat za koji se izdaje konkretna lokacijska dozvola. Dakle, svi nabrojani lokacijski uvjeti, odnosno svi njihovi dijelovi, nužno se ne određuju svakom lokacijskom dozvolom za svaki zahvat u prostoru. Sintagma "vrsta zahvata u prostoru" ima dvostruko značenje. Naime, unutar te sintagme razlikujemo dvije kategorije zahvata u prostoru. Prvu kategoriju čine zahvati u prostoru koji se međusobno razlikuju najviše po tome trebaju li se odvijati na neizgrađenom zemljištu ili na već postojećoj građevini. U tom smislu kao zahvat u prostoru razlikuje se građenje nove građevine od izvođenja radova na postojećoj građevini, a ti se radovi prema ZOG-u nazivaju rekonstrukcijom. Razlikovanje građenja nove građevine od rekonstrukcije ima dvostruko značenje za izdavanje lokacijskih dozvola. U prvom redu lokacijskom dozvolom za rekonstrukciju, za razliku od lokacijske dozvole za novu građevinu, ne utvrđuju se

nužno svi spomenuti lokacijski uvjeti koji su karakteristični, odnosno važni za određenu vrstu građevine. Osim toga, to kod određenih vrsta građevina, obično zgrada, može biti od utjecaja i u materijalnopravnom smislu jer prostorni planovi na određenim područjima zabranjuju (ne planiraju) gradnju novih građevina određene namjene, ali dopuštaju njihovu rekonstrukciju ili propisuju različite uvjete za rekonstrukciju i građenje građevina iste namjene. Pravila o mogućnosti provođenja te kategorije zahvata u prostoru sadržana su u prostornim planovima obično u dijelovima koji nose naslov: "urbana pravila", "oblici intervencije" ili "režimi korištenja prostora", a za građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture u dijelovima koji nose naslov: "javne telekomunikacije" ili "prometna infrastruktura". Drugu kategoriju čine zahvati u prostoru koji se međusobno razlikuju ponajprije po svojoj namjeni.

a) Namjena građevine

Može se reći da je namjena građevine, s prostornoplan-skog aspekta, osnovna (najvažnija) karakteristika građevine. Svi drugi lokacijski uvjeti koji se određuju lokacijskom dozvolom, kao i potreba pribavljanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja, najviše ovisi o namjeni građevine. Mogućnost ili nemogućnost gradnje građevina određene namjene na nekom području propisuje se prostornim planovima i posebnim propisima.

Osnovni institut iz važećih prostornih planova važan za utvrđivanje mogućnosti gradnje građevine određene namjene na određenoj lokaciji jest granica građevinskog područja i s tim u vezi ZPU-om propisane mogućnosti gradnje unutar granica građevinskog područja i izvan tog područja. Međutim, ta podjela nije od presudne važnosti za građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture jer se njihova gradnja planira u oba područja, s tim što uvjeti gradnje tih građevina ne moraju biti isti u oba područja.

Namjena građevina koje se mogu graditi, odnosno čija je gradnja planirana na određenom području u prostornim planovima redovito se određuje na četiri osnovna načina: 1. zonski koji određuje zone za izgradnju gra-

devina iste namjene ili zone za izgradnju građevina različite namjene (tako da se grafički odredi uža ili šira zona za izgradnju određene vrste građevina), 2. točkasto (tako da se odredi točna ili približna lokacija za izgradnju određene građevine), 3. koridorski (za linijske građevine, tako da se odredi koridor za izgradnju određene građevine), 4. programski (tako da se općenito za šire područje planira izgradnja građevine određene namjene pri čemu se ne određuje mjesto ili se određuju samo točke u prostoru koje će ta građevina povezivati). Koji će se od navedenih načina primijeniti ovisi o obuhvatu (razini) prostornog plana i vrsti građevina. Najčešće se u prostornim planovima koriste dva ili više od navedenih načina s tim što se može reći da je zonski način svojstven prostornim planovima kojima se planira građevinsko područje, a programski način prostornim planovima kojima se planira prostor izvan građevinskog područja.

Posebnim propisima određuje se za određena područja mogućnost izgradnje građevina samo određene namjene pod određenim posebnim uvjetima ili se zabranjuje gradnja građevina određene namjene.

U lokacijskoj dozvoli namjena građevine određuje se u tekstualnom dijelu, a vidljiva je i iz idejnog projekta koji je njezin sastavni dio.

b) Veličina građevine (vanjske dimenzije nadzemnog i podzemnog dijela građevine te broj i vrsta etaža ako ih ima)

Minimalna i maksimalna veličina propisuje se prostornim planovima i posebnim zakonima i propisima donesenim na temelju tih zakona.

Posebni zakoni i propisi doneseni na temelju tih zakona propisuju minimalne i maksimalne (obično samo minimalne) veličine određenih vrsta građevina (građevina određene namjene).

Prostorni planovi propisuju izravno i neizravno minimalne i maksimalne veličine građevina ovisno o njihovoj namjeni, vrsti zahvata u prostoru, načinu izgradnje,

udaljenosti od drugih građevina i sl. Elementi veličine građevine koji se propisuju te načini propisivanja veličine (prostorni pokazatelji) različiti su. Najčešće se propisuju: 1. tlocrtna izgrađenost građevne čestice (površina dobivena vertikalnom projekcijom zatvorenih nadzemnih prostora na parcelu), a izražava se u postotku u odnosu na površinu građevne čestice; 2. u apsolutnim iznosima kao građevinska (bruto) površina; 3 koeficijentom izgrađenosti (kig) (odnos izgrađene površine zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice, pri čemu je zemljište pod građevinom vertikalna projekcija svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona, na građevnu česticu, uključujući i terase u prizemlju građevine kada su one konstruktivni dio podzemne etaže; 4. koeficijentom iskorištenosti (kis) koji je definiran kao odnos ukupne (bruto) izgrađene površine građevine i površine građevne čestice.

Visina građevine propisuje se na dva osnovna načina, za zgrade obično kumulativno. Prvi je način propisivanjem maksimalnog i/ili minimalnog broja etaža, pri čemu se razlikuju podzemne, nadzemne i potkrovnne etaže koje se definiraju na različite načine. Podzemne etaže (podrum) obično se definiraju volumenom ili visinom koja je ukopana (ispod zemlje), a potkrovlja visinom nadozida kod kosih krovova ili smanjenom površinom u odnosu na ostale etaže kod ravnih krovova ili kombinacijom obaju kriterija. Poneki planovi propisuju maksimalne i/ili minimalne visine etaža. Drugi je način propisivanjem visine (izražene u metrima) od najniže, najviše ili srednje kote zaravnatog terena na kojemu se nalazi građevina do vijenca i/ili sljemena krova i/ili najviše točke građevine. Člankom 20. stavkom 3. pravnih pravila Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova propisano je da se visina građevine određuje u metrima tako da se ovisno o vrsti građevine određuje najniža ili najniža i najviša ili obvezna visina građevine do vijenca odnosno sljemena krova, računajući od najniže kote zaravnatog okolnog zemljišta.

Za određivanje veličine konkretne građevine u lokacijskoj dozvoli nisu isključivo važne odredbe prostornih

planova i posebnih propisa kojima se izravno i neizravno propisuje veličina građevine, kako je to naprijed opisano, već i one odredbe prostornih planova i podzakonskih propisa i posebnih propisa kojima se propisuju ostali uvjeti, poput minimalne udaljenosti od granice građevne čestice i/ili susjednih građevina ili oblikovanje građevine, a koje i te kako mogu biti od utjecaja, naročito na određivanje maksimalne veličine i površine građevine.

Valja napomenuti da se veličina građevine u lokacijskoj dozvoli mora odrediti egzaktno, a ne mogućim rasponom veličine kako je to obično propisano prostornim planom. To proizlazi iz pravne prirode lokacijske dozvole kao upravnog akta kojim se stječe određeno pravo, što podrazumijeva da je to pravo potrebno točno odrediti, kao i, naravno, činjenice da je sastavni dio te dozvole idejni projekt.

c) Oblik i veličina građevne čestice i obuhvata zahvata u prostoru

Prema ZPU-u **građevna čestica** u načelu je jedna katastarska čestica čiji je oblik, smještaj u prostoru i veličina u skladu s prostornim planom te koja ima pristup na prometnu površinu sukladan prostornom planu, ako ovim ZPU-om nije propisano drukčije. S gledišta "nastajanja" građevne čestice može se reći da je ona u načelu⁴⁴ jedna katastarska čestica koja se parcelacijskim elaboratom formira od jedne ili od više katastarskih čestica, odnosno njihovih dijelova u skladu s lokacijskom dozvolom, odnosno drugim aktom ili prostornim planom kako je to propisano ZPU-om.⁴⁵ Pojam **obuhvata zahvata u prostoru** nije eksplicitno definiran ZPU-om, ali je njime propisano da se on, ovisno o vrsti građevine, lokacijskom dozvolom određuje se kao koridor, odnosno površina katastarskih čestica i/ili njezinih dijelova određen na odgovarajući način, pri čemu tim zakonom i drugim propisom nije određeno (uvjetovano) spajanje katastarskih čestica, odnosno njihovih dijelova unutar određenog koridora, odnosno površine u jednu katastarsku česticu. Prema definiciji iz Pravilnika o obveznom sadržaju idejnog projekta obuhvat zahvata u prostoru jest prostor utvrđen sukladno prostornom

planu, posebnim zakonima i propisima, unutar kojega se može provesti pojedinačni zahvat, koji u slučajevima zahvata u prostoru od interesa za Republiku Hrvatsku i zahvata državnog značenja obuhvaća i prostor "pripadajuće" infrastrukture (pristupnog puta, ceste i druge infrastrukture) u funkciji zahvata izvan obuhvata osnovnog zahvata u prostoru u slučaju u kojem za njih nije izdana građevinska dozvola.

Dakle, osnovna razlika između građevne čestice i obuhvata zahvata u prostoru jest u tome što je građevna čestica u načelu jedna katastarska čestica, dok obuhvat zahvata u prostoru u načelu čini više katastarskih čestica i/ili njihovih dijelova. To ima za posljedicu različitu kvalitetu stvarnopravne povezanosti između građevine i zemljišta, a nastavno i različitu mogućnost dokazivanja pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole na temelju Zakona o gradnji.

Smisao određivanja oblika i veličine građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru, s prostornoplanskoga gledišta ponajprije je smještanje zahvata u prostoru i osiguranje (rezervacija) određenog zemljišta – prostora isključivo, odnosno pretežno, potrebnog za smještaj i funkcioniranje jedne ili više građevina koje su tehničko-tehnološki povezane. Osim toga, na taj se način provode određeni prostornoplanski standardi, propisani planovima za određena područja, tj. ti se standardi na taj način primjenjuju na konkretne slučajeve. Također, određivanje građevne čestice odnosno obuhvata zahvata u prostoru nužan je uvjet za izvlaštenje nekretnina u svrhu pripreme zemljišta za građenje građevina koje su od interesa za Republiku Hrvatsku. Dakle, građevna čestica ima nesumnjivo **tehnički i javnopravni** (upravnopravni) karakter. Međutim, ona je značajna i za **stvarnopravne odnose** jer određuje zemljište s kojim će građevina relativno trajno biti povezana u stvarnopravnom smislu, a to se zemljište ne može od nje fizički odvajati, smanjivati ili povećavati, osim u slučaju rekonstrukcije građevine ili građenja nove građevine u skladu s prostornim planom.

Osnovni kriteriji za određivanje oblika i površine građevne čestice u načelu su propisani prostornim plano-

vima. U tom smislu prostorni planovi obično propisuju minimalnu i maksimalnu površinu te minimalnu širinu i dužinu građevne čestice pri čemu se njezin oblik uvjetuje mogućnošću smještaja građevine i/ili se propisuje obveza pravilnog oblika (pravokutnika, kvadrata i sl.) ili se u tom pogledu često ne propisuje ništa. Površina građevne čestice koja se propisuje prostornim planom redovito je povezana, odnosno ovisi o namjeni i veličini građevine te o njezinu smještaju na građevnoj čestici (načinu izgradnje). Minimalna površina građevne čestice potrebna za smještaj slobodno stojeće zgrade redovito je veća od minimalne površine građevne čestice za smještaj napola ugrađene zgrade, a ona je veća od minimalne površine za smještaj ugrađene zgrade. Također, neki planovi mogućnost provođenja zahvata u prostoru povezuju s postojanjem građevne čestice ili dopuštaju samo one zahvate u prostoru za koje nije potrebno mijenjati oblik i površinu građevne čestice odnosno formiranje građevne čestice. Broj i detaljnost kriterija za određivanje oblika i površina građevne čestice sadržanih u pojedinom prostornom planu u načelu ovisi o njegovu obuhvatu (razini). Plan užeg područja u načelu sadrži više i preciznije kriterije za određivanje oblika i površine građevne čestice. Urbanistički planovi uređenja sadrže u svom grafičkom dijelu točan oblik i površinu građevnih čestica planiranih za javne površine.

Hoće li se lokacijskom dozvolom u konkretnom slučaju određivati **oblik i veličina građevne čestice i/ili obuhvat zahvata u prostoru**, ovisi ponajviše o namjeni građevine za koju se izdaje ta dozvola. To pitanje uređeno je Pravilnikom o obveznom sadržaju idejnog projekta. S tim u vezi ovaj pravilnik razlikuje četiri slučaja i to slučaj u kojemu se lokacijskom dozvolom određuje: 1. građevna čestica,⁴⁶ 2. obuhvat zahvata u prostoru unutar kojeg se ne formiraju građevne čestice,⁴⁷ 3. obuhvat zahvata u prostoru unutar kojeg se formiraju građevne čestice – naknadno u skladu s lokacijskom dozvolom,⁴⁸ 4. obuhvat zahvata u prostoru unutar kojeg se za dio zahvata određuje građevna čestica.⁴⁹ Prema tom pravilniku za kabelske vodove različitih namjena pa tako i za **kabelske kanalizacije, cijevi, zdence i ulične ormare, s komunikacijskim instalacijama** određuje se obuhvat zahvata

u prostoru i to određivanjem njihove trase. Također, za određene građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture to je pitanje uređeno Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme. Prema odredbi članka 12. stavka 1. te uredbe za **samostojeći antenski stup određuje se obuhvat zahvata u prostoru**. Za antenske prihvate i antene te radove koji se grade (postavljaju), odnosno izvode na postojećim građevinama, po prirodi stvari, **ne određuje se građevna čestica niti obuhvat zahvata u prostoru**, uz ostalo, jer su oni već određeni za građevinu na kojoj se radovi izvode.

d) Smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici, odnosno unutar zahvata u prostoru

Određivanjem smještaja građevine na građevnoj čestici, odnosno unutar zahvata u prostoru precizno se određuje njezin položaj u prostoru, što je važno radi uređenja njezina odnosa s drugim građevinama i za evidentiranje u javnim evidencijama. Isto kao i veličina građevine, smještaj građevine na građevnoj čestici, odnosno unutar zahvata u prostoru, mora biti egzaktno određen, osim u slučajevima gdje to zbog načina gradnje i projektiranja nije moguće. U lokacijskoj dozvoli smještaj građevine na građevnoj čestici, odnosno unutar zahvata u prostoru prikazuje se (određuje) u idejnom projektu koji je njezin sastavni dio.

Pravila za smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici, odnosno unutar obuhvata zahvata u prostoru trebala bi biti propisana pravilnikom o prostornim standardima koji treba biti doneseni na temelju ZPU-a. Do donošenja tog pravilnika na snazi je Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora koji u III. glavi "Zajednički prostorni normativi i standardi" propisuje, uz ostalo, parametre za smještaj građevine na građevnu česticu. Međutim, čini se da postupanje po tom pravilniku u postupcima provedbe prostornih planova u praksi nije dosljedno. Također, to bi trebalo biti propisano prostornim planovima i/ili posebnim propisima, ali to je, osim za zgrade, prilično rijetko.

U tom smislu u prostornim planovima i posebnim propisima za **linijske građevine** propisuju se planski koridori i zaštitni koridori te minimalne udaljenosti od drugih građevina, čime se na posredan način propisuje i smještaj građevine unutar obuhvata zahvata u prostoru. Primjerice, Pravilnikom o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju definira se i propisuje koridor kableske kanalizacije. Zato se smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici, odnosno unutar obuhvata zahvata u prostoru koje nisu zgrade u praksi određuje u svakom konkretnom slučaju ovisno o mogućnostima, potrebama i tehničkim pravilima. Osnovna polazišta zato su tehničke karakteristike (sastavni dijelovi, veličina, stabilnost i dr.) građevine, namjena građevine i prostorne mogućnosti.

U pogledu smještaja **zgrada** prostorni planovi redovito razlikuju tri osnovna tipa zgrada s obzirom na njihov smještaj na građevnoj čestici. To su: 1. slobodno stojeća zgrada (koja se ne naslanja na drugu građevinu ili među građevne čestice, 2. napola ugrađena zgrada (koja se jednom stranom naslanja na drugu građevinu ili među građevne čestice) i 3. ugrađena zgrada (koja se sa najmanje dviju strana, obično nasuprotnih, naslanja na drugu ili druge građevine ili međe građevne čestice).

Smještaj građevina na građevnim česticama u odredbama za provođenje prostornih planova uobičajeno se određuje za zgrade i to: 1. opisno na različite načine (općenito – tako da smještaj građevine ne smije smetati drugima odnosno pogoršavati uvjete života i rada u drugim građevinama, kontinuiranošću izgradnje na međi u određenom potezu i sl.); 2. udaljenošću građevine od međa građevne čestice i/ili udaljenošću od susjednih građevina. Ta udaljenost od međe najčešće za niske stambene i pomoćne građevine te manje poslovne građevine tihe i čiste namjene iznosi najmanje 3,0 m ako se na toj strani izvode otvori s time da udaljenost, obično u već izgrađenim dijelovima naselja može biti i manja, ali ne manja od 1,0 m, s tim da se na toj strani ne smiju izvoditi otvori. Minimalna udaljenost od drugih građevina uobičajeno iznosi najmanje 4,0 m; 3. udaljenošću građevine od regulacijske linije koja odjeljuje prostor namijenjen za regulaciju prometa (prometne

koridore) od građevne čestice; 4. obaveznim građevinskim pravcem koji se mora poštivati pri smještaju glavnog i/ili pomoćnog objekta na parceli; 5. za pomoćne i gospodarske građevine u odnosu na glavnu građevinu na građevnoj čestici i udaljenošću od međa i/ili građevina na drugim česticama.

e) Uvjeti za oblikovanje građevine

Osnovni smisao (cilj) određivanja uvjeta za oblikovanje građevine u lokacijskoj dozvoli jest njezino estetsko uklapanje među okolne građevine i/ili krajolik. Međutim, važno je napomenuti da smisao određivanja oblikovanja građevine može biti i funkcionalne naravi te da određeno oblikovanje redovito utječe na tehnička svojstva građevine. Čak štoviše, u nekim se prostornim planovima propisuje da oblikovanje, način gradnje i izbor građevnog materijala građevine moraju osiguravati racionalno korištenje energije.

Parametre ili, kako se često nazivaju, smjernice za oblikovanje građevine redovito, ali sažeto sadržavaju prostorni planovi. Te su smjernice uglavnom usmjerene na: 1. **oblik građevine** odnosno njezinih pojedinih dijelova i to vrlo općenito (npr. građevina oblikovno mora poštivati postojeće odnose u prostoru ili dopušta se mediteranski tip izgradnje) ili detaljno (npr. krovšte mora biti koso dvostrešno nagiba 30° do 45°) i 2. **materijal i način gradnje** građevine i to općenito (npr. u starim dijelovima naselja s vrijednom autohtonom arhitekturom koristit će se građevinski materijali uobičajeni za taj prostor) ili detaljno (npr. pokrov mora biti od kupe kanalice) ili se određeni materijali i načini gradnje zabranjuju (npr. stambene zgrade ne mogu se graditi kao montažni objekti).

Također, odredbe značajne za oblikovanje građevine sadržane su u posebnim propisima i određuju se suglasnostima, uvjerenjima, potvrđama, mišljenjima i drugim aktima izdanim na temelju posebnih propisa. Pri tome ti propisi i akti ne propisuju uvijete za samo oblikovanje već propisuju tehničke karakteristike koje utječu na oblikovanje (npr. postavljanjem barijere za zaštitu od buke na autocesti prema posebnom zakonu ili aktu

donesenom na temelju zakona, itekako se utječe na oblikovanje te autoceste).

Kada su u pitanju zahvati na građevinama koje su zaštićeni spomenici kulture ili su u njihovoj neposrednoj blizini ili koji se nalaze u naseljima registriranim kao povijesne urbanističke cjeline, tada je pitanje oblikovanja uređeno Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. U takvim slučajevima oblikovanje građevine određuje se sukladno aktima propisanim tim zakonom, a koje izdaje tijelo nadležno za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

f) Uvjeti za uređenje građevne čestice, osobito zelenih i parkirališnih površina

Pitanje uređenja građevnih čestica, iako vrlo šturo, uređuje se prostornim planovima. Ti planovi u tom pogledu najčešće propisuju estetsko-tehničke karakteristike ograda, potpornih zidova, planiranja terena, minimalne površine pod zelenilom, odvod oborinskih voda, broj i uređenje parkirališnih mjesta i komunikacija (npr. u velikim tvorničkim krugovima). Broj parkirališnih mjesta koji je potrebno izvesti na građevnoj čestici zgrade redovito ovisi o veličini i namjeni zgrade, a kod stambenih zgrada uglavnom o broju stanova.

Neke općenite odredbe koje se posredno odnose i na uređenje građevne čestice sadrži i Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti (npr. to su odredbe koje uređuju pitanje pristupa do objekta).

g) Uvjeti za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti

Prostorni planovi rijetko sadrže odredbe koje su važne za određivanje uvjeta za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti. Ti se uvjeti određuju u skladu s odredbom članka 12. ZOG-a i odredbama Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti koji je ostavljen na snazi ZOG-om.

Prema odredbi članka 24. stavka 4. ZEK-a elektronička komunikacijska mreža, elektronička komunikacijska infrastruktura i druga povezana oprema mora se planirati, projektirati, proizvoditi, postavljati i ugrađivati na način kojim se omogućuje pristup i dostupnost javnih elektroničkih komunikacijskih usluga i osobama s invaliditetom.

h) Način i uvjeti priključenja građevne čestice, odnosno građevine na prometnu površinu, komunalnu i drugu infrastrukturu

Obvezu priključenja građevne čestice odnosno građevine na prometnu površinu (često na javnu prometnu površinu) kao i minimalnu širinu te površine (puta) te na drugu komunalnu infrastrukturu (obično na kanalizaciju i vodovod) redovito propisuju prostorni planovi. Prostorni planovi u grafičkom dijelu sadrže i plan prometa i druge infrastrukture i to manje ili više detaljno, ovisno o obuhvatu (razini) prostornog plana. Obveza priključenja na komunalnu infrastrukturu propisana je Zakonom o komunalnom gospodarstvu, a obveza priključenja na niskonaponsku električnu mrežu određenih zgrada propisana je samo ZPU-om i ZOG-om. Osim toga, odredbe značajne za određivanje načina i uvjeta priključenja građevne čestice, odnosno građevine na spomenutu infrastrukturu sadrže posebni propisi i to naročito s područja prometa, komunalnog gospodarstva i distribucije električne energije.

U lokacijskim dozvolama način i uvjeti priključenja građevne čestice, odnosno građevine na prometnu površinu, komunalnu i drugu infrastrukturu određuju se sukladno navedenim propisima, postojećoj situaciji i mogućnostima te u skladu s posebnim uvjetima i uvjetima priključenja koje utvrđuju različita javnopravna tijela u slučajevima u kojima je to propisano posebnim propisima.

Valja istaknuti da je riječ o lokacijskim uvjetima koji su po svojoj prirodi drukčiji od ostalih lokacijskih uvjeta jer mogućnost njihova utvrđivanja ovisi o uređenosti zemljišta za koje se dozvola izdaje tj. o tome postoji li u konkretnom slučaju mogućnost priključenja i jer nepostojanje takve mogućnosti ima za posljedicu odbijanje

zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole u navedenom slučaju (vidi: "5.4.8. Mogućnost priključenja građevne čestice, odnosno zgrade").

i) Mjere (način) sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš i prirodu, određene u skladu s prostornim planom

Sprječavanje nepovoljnog utjecaja zahvata u prostoru na okoliš i prirodu uz racionalno korištenje prostora danas je osnovni cilj i smisao prostornog planiranja. Zato se u izradi svakog prostornog plana polazi od imperativa sprječavanja nepovoljnog utjecaja postojećih i budućih zahvata u prostoru na okoliš, a time i na prirodu. Osnovni i najznačajniji načini sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš ugrađeni su u prostornim planovima na **netransparentan način** i sastoje se zapravo u tehnici prostornog planiranja tj. u razmještanju i kapacitiranju zahvata u prostoru, s obzirom na njihove karakteristike i potrebe za njima, tako da jedni na druge, kao i na okoliš, imaju što manje negativnih utjecaja. Primjerice, odvajaju se zone različitih namjena – industrijske od stambenih pri čemu se međusobno i u odnosu na ostale zone smještanju ovisno o meteorološkim, geološkim i drugim uvjetima, tako da štetni utjecaj industrijske zone što manje djeluje na stambenu. Osim toga prostorni planovi sadrže i **izričite odredbe** čiji je cilj sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš, a koje se izražavaju kao: 1. zabrane (npr. zabrana stvaranja vizualnih ili drugih barijera, zabrana upotrebe određenih tehnologija, zabrana gradnje određenih građevina na određenim područjima i sl.), 2. ograničenja (ograničenje kapaciteta, ograničenje određenih emisija i sl.), 3. obveze (obveze izgradnje zaštitnih pojaseva ili zidova, obvezni predtretman otpadnih voda, osiguranje smještaja i odvoza smeća i otpada, obveza istraživanja opterećenosti okoliša i sl.). Osim toga, takvi zahtjevi prema prostornom planiranju i prostornim planovima izravno proizlaze iz propisa o zaštiti okoliša i prirode.

Od predmetnih mjera sprječavanja nepovoljnog utjecaja zahvata u prostoru na okoliš i prirodu valja razlikovati postupke ocjene prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu te uvjete zaštite okoliša i prirode koji se utvrđuju u tim postupcima na temelju propisa o zaštiti okoliša i

prirode, a koje ima u vidu odredbe članka 140. stavka 1. podstavka 14. ZPU-a.

9.4.5. Uvjeti za izdavanje lokacijske dozvole

Prema ZPU-u lokacijska dozvola izdaje se nakon što je u provedenom postupku utvrđeno: 1. da je uz zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole priložena propisana dokumentacija (vidi: "5.4.1. Zahtjev i prilozi zahtjevu"); 2. da je idejni projekt izrađen u skladu s prostornim planom; 3. da su utvrđeni svi posebni uvjeti; 4. da je donesen urbanistički plan uređenja (UPU), ako se dozvola izdaje na području za koje je ovim ZPU-om propisana obveza njegova donošenja; 5. da je vlasnik građevinskog zemljišta ispunio svoju dužnost iz članka 171. ZPU-a, ako takva dužnost postoji (dužnost predaje zemljišta i osnivanja prava služnosti); 6. da je prostorni plan na temelju kojega se izdaje lokacijska dozvola u skladu s prostornim planom širega područja, odnosno više razine i 7. da odredbe prostornog plana na temelju kojega se izdaje dozvola nisu u protivnosti s odgovarajućim odredbama ZPU-a.

Kada je u pitanju izdavanje lokacijske dozvole za **gradnju zgrade**, ona se izdaje nakon što je u provedenom postupku utvrđeno: 1. da su ispunjeni svi naprijed navedeni uvjeti; 2. da postoji mogućnost priključenja građevne čestice, odnosno zgrade na prometnu površinu ili da je izdana građevinska dozvola za građenje prometne površine; 3. da postoji mogućnost priključenja zgrade na javni sustav odvodnje otpadnih voda, ako prostornim planom nije omogućeno priključenje na vlastiti sustav odvodnje i 4. da postoji mogućnost priključenja zgrade na niskonaponsku električnu mrežu ili da ima autonomni sustav opskrnom električnom energijom, ako je riječ o zgradi u kojoj je projektirano njezino korištenje.

9.4.6. Obveznost donošenja UPU-a

Prema ZPU-u obveza donošenja urbanističkog plana uređenja kao uvjeta za izdavanje lokacijske, odnosno građevinske dozvole propisana je za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju. Donošenje urbanističkog plana uređenja nije obvezno za spomenuto područje za koje su prostornim planom uređenja grada, odnosno općine, odnosno generalnim urbanističkim planom propisani uvjeti provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. Do usklađenja starih prostornih planova uređenja gradova i općina sa ZPU-om neuređenim dijelom građevinskog područja smatraju se neizgrađeni dijelovi građevinskog područja određeni prostornim planovima uređenja velikih gradova, gradova ili općina, odnosno Prostornim planom Grada Zagreba, koji su na snazi na dan stupanja na snagu ZPU-a, a izgrađenim dijelovima građevinskih područja planiranim za urbanu preobrazbu smatraju se dijelovi građevinskog područja određeni za urbanu obnovu spomenutim prostornim planovima.⁵⁰ Navedena nemogućnost izdavanja dozvola ne odnosi se na izdavanje dozvole za građenje zamjenskih građevina i za rekonstrukciju postojećih građevina. Zamjenska građevina u navedenom smislu jest nova građevina izgrađena na mjestu ili u neposrednoj blizini mjesta prethodno uklonjene postojeće građevine unutar iste građevne čestice, odnosno obuhvata u prostoru, kojom se značajno ne mijenja namjena, veličina i utjecaj na okoliš dotadašnje građevine.

9.4.7. Dužnost predaje zemljišta i osnivanja prava služnosti

Odredbom članka 171. stavka 1. ZPU-a propisano je da je vlasnik građevinskog zemljišta unutar granica građevinskog područja dužan prije dobivanja lokacijske dozvole prenijeti jedinici lokalne samouprave u vlasništvo dio tog zemljišta koje je prostornim planom određeno za građenje komunalne infrastrukture koja služi njegovoj građevnoj čestici ili građevini koja će se

izgraditi na toj čestici. Odredbom stavka 2. istog članka propisano je da je vlasnik građevinskog zemljišta unutar granica građevinskog područja dužan prije dobivanja lokacijske dozvole s jedinicom lokalne samouprave ili drugom ovlaštenom osobom sklopiti ugovor o osnivanju služnosti provoza i/ili prolaza ili druge služnosti na svojoj građevnoj čestici ili građevini koja će na njoj biti izgrađena za korist komunalne infrastrukture kada je to prema prostornom planu potrebno.

9.4.8. Mogućnost priključenja građevne čestice, odnosno zgrade

Prilikom provedbe odredbi članka 146. stavka 3. podstavaka 2., 3. i 4. ZPU-a valja voditi računa o tome da je odredbom podstavka 2. propisana obveza postojanja mogućnosti priključenja na *prometnu površinu*, a ne na *površinu javne namjene* kako se to u praksi ponekad (pogrešno) shvaća te se neosnovano odbijaju zahtjevi za izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola. Naime, prema odredbi članka 3. stavka 1. podstavka 33. *prometna površina* jest površina javne namjene, površina u vlasništvu vlasnika građevne čestice ili površina na kojoj je osnovano pravo služnosti prolaza u svrhu pristupa do građevne čestice, dok je prema odredbi podstavka 32. istog stavka *površina javne namjene* svaka površina čije je korištenje namijenjeno svima i pod jednakim uvjetima (javne ceste, nerazvrstane ceste, ulice, biciklističke staze, pješačke staze i prolazi, trgovi, tržnice, igrališta, parkirališta, groblja, parkovne i zelene površine u naselju, rekreacijske površine i sl.). S obzirom, pak, na eksplicitni izričaj odredbi članka 140. stavka 1. podstavka 10. i članka 146. stavka 3. podstavaka 2. ZPU-a, kojima je propisana obveza određivanja lokacijskom dozvolom načina i uvjeta priključenja građevne čestice na *prometnu površinu* i postojanje mogućnosti priključenja na *prometnu površinu* u postupku izdavanja lokacijske i građevinske dozvole ne može se inzistirati na određivanju priključenja i postojanju mogućnosti priključenja na *površinu javne namjene*. Pri tome nema utjecaja što određeni prostorni planovi propisuju obvezu priključenja građevne čestice, odnosno građevine na površinu javne namjene (javnu prometnu površinu) i činjenica

da se lokacijska dozvola, uz ostalo, izdaje u skladu s prostornim planom, jer su takve odredbe prostornih planova u kontekstu izdavanja lokacijske dozvole protivne navedenim odredbama ZPU-a pa se prilikom izdavanja lokacijske i građevinske dozvole, prema odredbi članka 122. stavka 2. ZPU-a, moraju primijeniti navedene odredbe ZPU-a. Naravno, to ne znači da se u slučaju u kojem postoji mogućnost priključenja na površinu javne namjene to neće odrediti lokacijskom dozvolom. Naime, pojam prometne površine prema svojoj definiciji obuhvaća površinu javne namjene što znači da pristup na površinu javne namjene znači i pristup na prometnu površinu.

Nemogućnost izdavanja lokacijske i građevinske dozvole propisana odredbama članka 146. stavka 3. podstavka 2., 3. i 4. ZPU-a u slučaju nemogućnosti priključenja na prometnu površinu, javni sustav odvodnje, odnosno niskonaponsku električnu mrežu, valja istaknuti, ne postoji u slučaju u kojem je izdana građevinska dozvola za građenje prometne površine, u kojem prostorni plan planira ili dopušta mogućnost priključenje na vlastiti sustav odvodnje koji se planira u idejnom projektu, odnosno u kojem se namjerava izvesti autonomni sustav opskrbe električnom energijom, kao i u slučaju zgrada koje se priključuju na srednjonaponsku ili visokonaponsku električnu mrežu.

9.4.9. Način utvrđivanja činjenica u postupku

Utvrđivanje (opisanih) činjenica u postupku izdavanja lokacijske dozvole obavlja se prije svega uvidom u isprave i propise te provedbom određenih drugih postupovnih radnji propisanih Zakonom o općem upravnom postupku i ZPU-om. To su, prije svega, otklanjanje nedostataka zahtjeva i omogućavanje uvida strankama u spis predmeta radi izjašnjenja.

Prema Zakonu o općem upravnom postupku ako tijelo koje izdaje lokacijsku dozvolu utvrdi da je zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole neuredan ili da nisu ispunjeni propisani uvjeti za izdavanje lokacijske dozvole, dužno je zaključkom podnositelju zahtjeva odrediti primjereni

rok za ispunjenje tih uvjeta. Pod pojmom “propisani uvjeti” u navedenom smislu, po prirodi stvari, misli se samo na one “uvjete” čije ispunjenje ovisi o volji, odnosno dopuštenom i mogućem ponašanju podnositelja zahtjeva. Primjerice, to može biti otklanjanje formalnih nedostataka zahtjeva, poziv na prilaganje dokumenata koji moraju biti priloženi uz zahtjev ili na izmjenu idejnog projekta u svrhu njegova usklađenja s prostornim planom, posebnim propisom ili posebnim uvjetima. Dakle, od podnositelja zahtjeva ne može se tražiti da ispuni “propisane uvjete” čije je ispunjenje u djelokrugu javnopravnih tijela. Primjerice, ne može ga se pozvati da donese ili osigura donošenje urbanističkog plana uređenja bez kojega se ne može izdati lokacijska dozvola ili na donošenje posebnih uvjeta koje je nadležno tijelo dužno samo pribaviti prije pokretanja postupka izdavanja lokacijske dozvole.

Ako za to postoji potreba, spomenuti se zaključak donosi odmah nakon zaprimanja predmeta u rad te pregleda zahtjeva i priloga, ali se može donijeti i kasnije, a i ponovo (drukčijeg sadržaja) ako se tada utvrdi da nisu ispunjeni propisani uvjeti.

Podnositelj zahtjeva može jednom zatražiti produljenje određenog mu roka ako je to potrebno. Ako podnositelj zahtjeva ne postupi po osnovanom traženju tijela koje izdaje lokacijsku dozvolu i ne ispuni propisane uvjete, tijelo koje izdaje lokacijsku dozvolu odbit će zahtjev rješenjem. Ako traženje tijela koje izdaje dozvolu nije bilo osnovano na zakonu, što u praksi nije rijedak slučaj, a podnositelj zahtjeva na to upozori tijelo ili to tijelo naknadno samo uvidi, zahtjev će se riješiti u skladu s relevantnim propisima, tj. provest će se postupak te će se izdati lokacijska dozvola ako se u postupku utvrdi da su za to ispunjeni propisani uvjeti.

Prema ZPU-u prije izdavanja lokacijske dozvole tijelo koje ju izdaje dužno je stranci pružiti mogućnost uvida u spis predmeta radi izjašnjenja. Stranka u postupku lokacijske dozvole jest podnositelj zahtjeva, vlasnik nekretnine za koju se izdaje lokacijska dozvola i nositelj drugih stvarnih prava na toj nekretnini te vlasnik i nositelj drugih stvarnih prava na nekretnini koja neposredno

graniči s nekretninom za koju se izdaje lokacijska dozvola. Iznimno od toga, stranka u postupku lokacijske dozvole za provedbu zahvata u prostoru koji je od interesa za Republiku Hrvatsku ili koju izdaje Ministarstvo jest podnositelj zahtjeva, vlasnik nekretnine za koju se izdaje lokacijska dozvola i nositelj drugih stvarnih prava na toj nekretnini.

Ako se lokacijska dozvola izdaje za zahvat u prostoru koji neposredno graniči s više od deset nekretnina, stranke se radi uvida u spis predmeta pozivaju putem **javnog poziva** koji se objavljuje na oglasnoj ploči upravnog tijela, odnosno Ministarstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči. Javni poziv smatra se dostavljenim po isteku osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči upravnog tijela, odnosno Ministarstva, čime je ispunjena dužnost pružanja stranci mogućnosti uvida u spis predmeta radi izjašnjenja. Javni poziv prema ZPU-u obvezno sadrži: 1. naziv upravnog tijela, odnosno Ministarstva; 2. ime i adresu, odnosno tvrtku podnositelja zahtjeva; 3. naznaku da je riječ o predmetu izdavanja lokacijske dozvole; 4. naziv, vrstu i lokaciju zahvata u prostoru za koji se izdaje lokacijska dozvola; 5. mjesto i vrijeme na kojemu zainteresirana stranka može izvršiti uvid u spis predmeta i izjasniti se; 6. obavijest da se pozivu može odazvati osobno ili putem svojeg opunomoćenika i 7. obavijest da se lokacijska dozvola može izdati iako se stranka ne odazove pozivu. Javni se poziv objavljuje, odnosno izlaže, najmanje deset dana prije dana koji je u pozivu određen za uvid.

Ako se lokacijska dozvola izdaje za zahvat u prostoru koji neposredno graniči s deset nekretnina ili manje, poziv za uvid u spis predmeta dostavlja se strankama **osobnom dostavom** u skladu sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Osoba koja se odazove pozivu za uvid u spis predmeta dužna je dokazati da ima svojstvo stranke. Osobi koja ne dokaže svojstvo stranke odbit će se rješenjem zahtjev za uvid u spis predmeta. Žalba protiv tog rješenja ne zadržava tijek postupka. Stranci koja se odazvala pozivu za uvid u spis upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, može na njezin zahtjev odrediti rok od najviše

osam dana u kojemu je stranka dužna izjasniti se o namjeravanom zahvatu u prostoru pisanim putem. Ako se stranka ne izjasni u tom roku, smatra se da joj je pružena mogućnost uvida u spis predmeta i da nema primjedbi. Ako se stranka iz opravdanih razloga ne može odazvati pozivu za uvid u spis predmeta, uvid može izvršiti i naknadno, ali najkasnije u roku od osam dana od zadnjeg dana određena u pozivu za uvid, a u tom je slučaju stranka dužna dokazati opravdanost razloga zbog kojih se nije mogla odazvati pozivu. Stranka koja se ne odazove javnom pozivu, odnosno pozivu, ne može zbog toga tražiti obnovu postupka izdavanja lokacijske dozvole.

9.4.10. Dostava lokacijske dozvole

Lokacijska dozvola, odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole, dostavlja se: 1. podnositelju zahtjeva s idejnim projektom; 2. strankama koje su izvršile uvid u spis predmeta ili su se javile upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu; 3. strankama koje nisu izvršile uvid u spis predmeta i nisu se javile upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, izlaganjem na oglasnoj ploči upravnog tijela, odnosno Ministarstva, i na elektroničkoj oglasnoj ploči u trajanju od osam dana. U potonjem slučaju dostave lokacijska dozvola, odnosno rješenje smatra se dostavljenim po isteku osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči.

Lokacijska dozvola za energetska postrojenja koje proizvodi električnu energiju i/ili toplinsku energiju dostavlja se ministarstvu nadležnom za poslove energetike putem elektroničke oglasne ploče. Lokacijska dozvola za zahvat u prostoru koji je bio predmetom postupka procjene utjecaja na okoliš, postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš ili postupka ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu prema posebnim propisima objavljuje se radi upoznavanja javnosti i zainteresirane javnosti na elektroničkoj oglasnoj ploči najmanje trideset dana. Javnost i zainteresirana javnost obavještava se putem elektroničke oglasne ploče o zahvatu u prostoru koji se prema propisima kojima se uređuje gradnja ne smatra građenjem, a koji

je bio predmetom postupka procjene utjecaja na okoliš, postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš ili postupka ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu prema posebnim propisima o podnesenom zahtjevu za izdavanje lokacijske dozvole, sadržaju tog zahtjeva, podnesenim dokumentima uz taj zahtjev i o izdanoj lokacijskoj dozvoli za taj zahvat.

9.4.11. Izmjena i/ili dopuna lokacijske dozvole

Izvršna, odnosno pravomoćna, lokacijska dozvola može se po zahtjevu podnositelja zahtjeva, odnosno investitora, izmijeniti, dopuniti, ukinuti i/ili poništiti. Rješenje o izmjeni i/ili dopuni lokacijske dozvole donosi se u skladu s prostornim planom u skladu s kojim je lokacijska dozvola izdana ili u skladu s prostornim planom koji je na snazi u vrijeme donošenja rješenja ako to podnositelj zahtjeva, odnosno investitor, zatraži. U postupku donošenja rješenja o izmjeni i/ili dopuni lokacijske dozvole pribavljaju se samo oni posebni uvjeti i/ili uvjeti priključenja na koje izmjena i/ili dopuna ima utjecaja te se strankama pruža mogućnost uvida u spis predmeta radi izjašnjenja samo ako se izmjene i/ili dopune lokacijske dozvole odnose na vanjsku veličinu građevine, veličinu i oblik građevne čestice ili smještaj građevine na građevnoj čestici.

9.4.12. Važenje lokacijske dozvole

Lokacijska dozvola prestaje važiti ako se u roku od dvije godine od dana pravomoćnosti lokacijske dozvole: 1. ne podnese zahtjev za davanje koncesije, 2. ne podnese zahtjev za donošenje rješenja o izvlaštenju, 3. ne podnese prijedlog za donošenje odluke o služnosti ili pravu građenja na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, 4. ne podnese zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, odnosno, 5. ne pristupi provedbi zahvata u prostoru za koji se ne izdaje akt za građenje.

Spomenuti rok od dvije godine ne teče za vrijeme trajanja postupka davanja koncesije, izvlaštenja, izdavanja građevinske dozvole, odlučivanja o prijedlogu za rješa-

vanje imovinskopravnih odnosa na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, provođenja parcelacijskog elaborata u katastru, odnosno tijekom provedbe zahvata u prostoru za koji se ne izdaje akt za građenje, a prestaje teći donošenjem rješenja o izvlaštenju, izdavanjem građevinske dozvole, rješavanjem imovinskopravnih odnosa, odnosno provedbom zahvata u prostoru. Ako se za građenje građevine za koju je izdana jedna lokacijska dozvola izdaje više građevinskih dozvola, spomenuti rok prestaje teći izdavanjem prve građevinske dozvole.

Lokacijska dozvola u skladu s kojom je izdana građevinska dozvola prestaje važiti s danom prestanka važenja građevinske dozvole. Lokacijska dozvola za zahvat u prostoru koji se prema propisima o gradnji ne smatra građenjem i zahvat u prostoru iz članka 125. stavka 1. podstavka 1. ovoga zakona za koji je u sklopljen ugovor o koncesiji za vrijeme važenja lokacijske dozvole, važi do isteka roka trajanja koncesije.

Važenje lokacijske dozvole **produžuje** se na zahtjev podnositelja zahtjeva ili investitora jednom za još dvije godine ako se nisu promijenili uvjeti propisani prostornim planom u skladu s kojima je lokacijska dozvola izdana.

Prestanak važenja lokacijske dozvole ne utvrđuje se posebnim aktom, već se činjenica važenja lokacijske dozvole utvrđuje u svakom postupku u kojemu je ona važna. Primjerice, u postupku izdavanja građevinske dozvole za građenje građevine za koje je izdana lokacijska dozvola.

Upravno područje gradnje obuhvaća **projektiranje, građenje** (što obuhvaća i uklanjanje) i **uporabu** svih građevina na području Republike Hrvatske, osim na gradnju rudarskih objekata i postrojenja određenih posebnim zakonom, gradnju vojnih građevina određenih posebnim propisima i gradnju drugih građevina određenih posebnim zakonom. Odredbe ZOG-a koje se odnose na gradnju nove građevine na odgovarajući se način primjenjuju na rekonstrukciju, održavanje i uklanjanje građevine ako tim zakonom ili propisom donesenim na temelju tog zakona nije drukčije propisano.

Cilj upravnog područja gradnje jest osigurati da svaka građevina, ovisno o svojoj namjeni, tijekom svog trajanja ispunjava:

1. **temeljne zahtjeve** za građevinu propisane ZOG-om, Zakonom o građevnim proizvodima, tehničkim propisima i posebnim propisima;
2. **druge uvjete** za građevinu propisane tehničkim propisima i drugim propisima koji su od utjecaja na temeljne zahtjeve za građevinu i **lokacijske uvjete**.

Glavni su instrumenti upravnog područja temeljni zahtjevi za građevinu, sudionici u gradnji, projekti, građevinska dozvola, uređeni postupak građenja i uporabna dozvola.

10

---

10. GRADNJA

10.1. TEMELJNI I DRUGI ZAHTJEVI ZA GRAĐEVINU

10.1.1. Obveza ispunjavanja temeljnih i drugih zahtjeva za građevinu

Prema odredbama članka 7. ZOG-a svaka građevina, ovisno o svojoj namjeni, mora biti projektirana i izgrađena na način da tijekom svog trajanja ispunjava **temeljne zahtjeve za građevinu** te **druge zahtjeve, odnosno uvjete**, propisane tim zakonom i posebnim propisima koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu. Također, građevni i drugi proizvodi koji se ugrađuju u građevinu moraju ispunjavati zahtjeve propisane tim zakonom i posebnim propisima. Prema, pak, odredbama članka 20. istog zakona svaka zgrada, ovisno o vrsti i namjeni, mora biti projektirana, izgrađena i održavana tako da tijekom uporabe ispunjava propisane **zahtjeve energetske učinkovitosti** ako tehničkim propisom

donesenim na temelju ZPU-a nije propisano drukčije. Također, svaka zgrada, ovisno o vrsti i namjeni, mora biti projektirana i izgrađena tako da je moguće bez značajnih troškova osigurati individualno mjerenje potrošnje energije, energenata i vode s mogućnošću daljinskog očitavanja za pojedine posebne dijelove zgrade.

Temeljni su zahtjevi za građevinu: 1. mehanička otpornost i stabilnost, 2. sigurnost u slučaju požara, 3. higijena, zdravlje i okoliš. 4. sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe, 5. zaštita od buke, 6. gospodarenje energijom i očuvanje topline, 7. održiva uporaba prirodnih izvora.

ZOG-om je uređeno pitanje mogućnosti odstupanja od temeljnih zahtjeva za građevinu ako bi se njihovim poštivanjem narušila važna spomenička svojstva građevine upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske ili građevina koja se nalazi u kulturno-povije-

snoj cjelini upisanoj u taj registar prilikom njihove rekonstrukcije te ako se rekonstruira građevina da bi se osobama smanjene pokretljivosti osigurao nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad. Navedeno odstupanje dopušteno je uz suglasnost ministarstva koje se izdaje na prijedlog investitora, po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za kulturu u prvo navedenom slučaju te po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za zaštitu od požara u oba slučaja ako se odstupa od temeljnog zahtjeva za sigurnosti u slučaju požara. Ta se suglasnost može izdati ako u svrhu ispunjavanja temeljnog zahtjeva za građevinu nije moguće izvesti odgovarajuće tehničko rješenje ili je mogućnost izvođenja rješenja takva da bi uložena vrijednost bila značajno nerazmjerna u odnosu na korist. Davanje suglasnosti može se uvjetovati određenim postupkom, zahvatom ili mjerom kojom bi se na odgovarajući način djelomice nadomjestilo cjelovito tehničko rješenje. Suglasnost nije upravni akt.

10.1.2. Primjena i donošenje posebnih propisa⁵¹

Odredbe **posebnih zakona** i propisa donesenih na temelju tih zakona koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu primjenjuju se u provedbi ZOG-a i propisa donesenih na temelju tog zakona, ako tim zakonom nije propisano drukčije. **Pravilnici i tehnički propisi**, čije je donošenje propisano posebnim zakonima, a koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu, donose se uz suglasnost ministra nadležnog za poslove graditeljstva, a pravilnici i tehnički propisi doneseni bez te suglasnosti ne primjenjuju se u provedbi ZPU-a.

10.2. SUDIONICI U GRADNJI

Sudionici u gradnji jesu:

.....
1. investitor

.....
2. projektant

.....
3. izvođač

.....
4. nadzorni inženjer

.....
5. revident

Sudionici u gradnji, valja istaknuti, nisu jedine osobe, odnosno funkcije koje su vezane uz gradnju i uporabu građevine, a čiji je stručni rad prema važećim propisima obavezan ili fakultativan, ali poželjan. To su:

- osoba ovlaštena za energetske certificiranje, energetski pregled zgrade i redoviti pregled sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi iz članka 27. ZOG-a
- osoba koji obavlja projektantski nadzor (uobičajeno ovlašteni arhitekt koji je izradio arhitektonski dio glavnog projekta)
- odgovorna osoba za vođenje građenja, odnosno vođenje radova, koju mora imenovati izvođač (glavni inženjer gradilišta, inženjera gradilišta i/ili voditelja radova, tj. voditelj građenja i voditelj radova u smislu Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje)
- voditelj projekta koji upravljanja projektom gradnje u smislu članka 33. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje
- pravna ili fizička osoba obrtnik koja obavlja djelatnost ispitivanja i prethodnih istraživanja u smislu članka 40. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje
- osoba koji obavlja "investitorski" nadzor, čije sudjelovanje u gradnji nije propisano, ali je u praksi prisutna radi kontrole ispunjenja obveza izvođača i nadzornog inženjera, posebice u slučajevima u kojima je plaćanje radova ugovoreno po izvedenim "situacijama".

10.2.1. Investitor

Investitor je pravna ili fizička osoba u čije se ime gradi građevina. Prema propisima koji uređuju upravno područje gradnje dužnosti su investitora:

- osigurati projektiranje, kontrolu i nostrifikaciju projekata, građenje i stručni nadzor građenja te to povjeriti ovlaštenim osobama (investitor koji je ujedno i izvođač mora stručni nadzor građenja povjeriti drugoj osobi koja ispunjava uvjete za obavljanje stručnog nadzora građenja)
- povjeriti projektantu glavnog projekta projektantski nadzor građenja građevine ako je takav nadzor predviđen glavnim projektom
- ishoditi akt za građenje
- pribaviti elaborat iskolčena građevine
- pisano prijaviti početak građenja, odnosno nastavak radova (najkasnije 8 dana prije početka izvođenja radova)
- paziti da se tijekom građenja ne odstupi od akta za građenje
- poduzeti mjere radi osiguranja građevine i susjednih nekretnina u slučaju prekida građenja
- osigurati dokumente i podatke potrebne za sastavljanje pisane izjave o izvedenim radovima i o uvjetima održavanja građevine ako tijekom građenja dođe do promjene izvođača.

10.2.2. Projektant

Projektant je fizička osoba koja prema posebnom zakonu ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer. Projektant je odgovoran da projekt koji je izradio ispunjava propisane uvjete, da je građevina projektirana u skladu s lokacijskom dozvolom, odnosno uvjetima za građenje građevina propisanim prostornim planom te da ispunjava temeljne zahtjeve za građevinu, zahtjeve propisane za energetska svojstva zgrada i druge propisane zahtjeve i uvjete. Projektant koji je izradio izmjene i/ili dopune glavnog projekta, odnosno izvedbenog projekta odgovoran je za cijeli glavni projekt, odnosno izvedbeni projekt.

Ako u projektiranju sudjeluje više projekatana, za cjelovitost i međusobnu usklađenost projekata odgovoran je glavni projektant. Glavni projektant može biti istodobno i projektant jednog od dijelova glavnog projekta. Glavni projektant koji ispunjava uvjete propisane posebnim propisom može prilikom izrade projekta biti koordinator zaštite na radu. Glavnog projektanta određuje investitor ugovorom o projektiranju ili druga osoba određena tim ugovorom.

10.2.3. Izvođač

Izvođač je osoba koja gradi ili izvodi pojedine radove na građevini. Graditi može osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti građenja prema posebnom zakonu. Izvođač može pristupiti građenju na temelju pravomoćne, odnosno izvršne građevinske dozvole na odgovornost investitora i nakon što je prethodno izvršena prijava građenja, ako ovim zakonom nije propisano drukčije. Izvođač ne smije biti uključen u provođenje stručnog nadzora građenja iste građevine.

Izvođač je dužan graditi u skladu s građevinskom dozvolom, ZOG-om, tehničkim propisima, posebnim propisima, pravilima struke i pri tome: 1. povjeriti izvođenje građevinskih radova i drugih poslova osobama koje ispunjavaju propisane uvjete za izvođenje tih radova, odnosno obavljanje poslova; 2. radove izvoditi tako da se ispune temeljni zahtjevi za građevinu, zahtjevi propisani za energetska svojstva zgrada i drugi zahtjevi i uvjeti za građevinu; 3. ugrađivati građevne i druge proizvode te postrojenja u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima; 4. osigurati dokaze o svojstvima ugrađenih građevinskih proizvoda u odnosu na njihove važne značajke, dokaze o sukladnosti ugrađene opreme i/ili postrojenja prema posebnom zakonu, isprave o sukladnosti određenih dijelova građevine s temeljnim zahtjevima za građevinu, kao i dokaze kvalitete (rezultati ispitivanja, zapisi o provedenim procedurama kontrole kvalitete i dr.) za koje je obveza prikupljanja tijekom izvođenja građevinskih i drugih radova za sve izvedene dijelove građevine i za radove koji su u tijeku određena ovim Zakonom, posebnim propisom ili

projektom; 5. gospodariti građevnim otpadom nastalim tijekom građenja na gradilištu sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom; 6. oporabiti i/ili zbrinuti građevni otpad nastao tijekom građenja na gradilištu sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom; 7. sastaviti pisanu izjavu o izvedenim radovima i o uvjetima održavanja građevine čiji sadržaj propisuje ministar pravilnikom.

Građevine za koje se ne izdaje građevinska dozvola izvođač je dužan graditi u skladu s glavnim projektom, ZOG-om, tehničkim propisima, posebnim propisima i pravilima struke, ako nije drukčije propisano pravilnikom donesenim na temelju tog zakona.

Izvođač mora imenovati **inženjera gradilišta**, odnosno **voditelja radova** u svojstvu osobe koja vodi građenje, odnosno pojedine radove. Inženjer gradilišta, odnosno voditelj radova, odgovoran je izvođaču za provedbu naprijed navedenih obveza izvođača.

Ako u građenju sudjeluju dva ili više izvođača, investitor ugovorom o građenju određuje **glavnog izvođača** koji je odgovoran za međusobno usklađivanje radova i koji imenuje glavnog inženjera gradilišta. **Glavni inženjer gradilišta** odgovoran je glavnom izvođaču za cjelovitost i međusobnu usklađenost radova, za međusobnu usklađenost provedbe naprijed navedenih obveza izvođača te ujedno koordinira primjenu propisa kojima se uređuje sigurnost i zdravlje radnika tijekom izvođenja radova. Glavni inženjer gradilišta može biti istodobno i inženjer gradilišta jednog od izvođača, odnosno voditelj radova za određenu vrstu radova. Za glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta, odnosno voditelja radova, može se imenovati osoba koja za to ispunjava uvjete propisane zakonom kojim se uređuju poslovi i djelatnosti prostornog uređenja i gradnje.

10.2.4. Nadzorni inženjer

Nadzorni inženjer fizička je osoba koja prema posebnom zakonu ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštenu arhitekt ili ovlaštenu inženjer i provodi u ime investitora stručni nadzor građenja. Nadzorni inženjer, odnosno glavni nadzorni inženjer, ne može biti zaposlenik osobe koja je izvođač na istoj građevini.

Na građevinama na kojima se izvodi više vrsta radova ili radovi većeg opsega stručni nadzor mora provoditi više nadzornih inženjera odgovarajuće struke, a investitor ili osoba koju on odredi dužna je pisanim ugovorom odrediti **glavnog nadzornog inženjera**, koji je odgovoran za cjelovitost i međusobnu usklađenost stručnog nadzora građenja i koji je o tome dužan sastaviti završno izvješće. Glavni nadzorni inženjer može biti istodobno i nadzorni inženjer za određenu vrstu radova.

Nadzorni inženjer dužan je u provedbi stručnog nadzora građenja: 1. nadzirati građenje tako da bude u skladu s građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom, ovim zakonom, posebnim propisima i pravilima struke; 2. utvrditi ispunjava li izvođač i odgovorna osoba koja vodi građenje ili pojedine radove uvjete propisane posebnim zakonom; 3. utvrditi je li isklonjenje građevine obavila osoba ovlaštena za obavljanje poslova državne izmjere i katastra nekretnina prema posebnom zakonu; 4. odrediti provedbu kontrolnih ispitivanja određenih dijelova građevine u svrhu provjere, odnosno dokazivanja ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu i/ili drugih zahtjeva, odnosno uvjeta predviđenih glavnim projektom ili izvješćem o obavljenoj kontroli projekta i obveze provjere u pogledu građevnih proizvoda; 5. bez odgode upoznati investitora sa svim nedostacima, odnosno nepravilnostima koje uoči u glavnom projektu i tijekom građenja, a investitora i građevinsku inspekciju i druge inspekcije o poduzetim mjerama; 6. odrediti način otklanjanja nedostataka, odnosno nepravilnosti građenja građevine ako za to postoji potreba; 7. sastaviti završno izvješće o izvedbi građevine.

Stručni nadzor građenja provodi se prilikom građenja svih građevina i izvođenja svih radova za koje se izdaje

građevinska dozvola i/ili uporabna dozvola ako ZOG-om nije propisano drukčije. Stručni nadzor građenja zgrada 3.a i 3.b skupine provodi se samo u odnosu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva mehaničke otpornosti i stabilnosti.

Način provedbe stručnog nadzora građenja, obrazac, uvjete i način vođenja građevinskog dnevnika i sadržaj završnog izvješća nadzornog inženjera propisuje ministar pravilnikom.

10.2.5. Revident

Revident je fizička osoba ovlaštena za kontrolu projekata prema propisu kojim se uređuje udruživanje u komoru arhitekata i komore inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju.

Revident je odgovoran da projekt ili dio projekta za koji je proveo kontrolu i dao pozitivno izvješće udovoljava zahtjevima iz ZOG-a, posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona, tehničkih specifikacija i pravila struke u pogledu kontroliranog svojstva, a to je ispunjavanje temeljnog zahtjeva mehaničke otpornosti i stabilnosti u propisanim slučajevima.

Revident ne može obaviti kontrolu projekta u čijoj je izradi u cijelosti ili djelomično sudjelovao ili ako je taj projekt u cijelosti ili djelomično izrađen ili nostrificiran u pravnoj osobi u kojoj je zaposlen.

10.3. PROJEKTI

Projekti se u smislu ZOG-a razvrstavaju prema namjeni i razini razrade na: 1. glavni projekt, 2. izvedbeni projekt, 3. tipski projekt, 4. projekt uklanjanja građevine. Za ovaj priručnik važni su glavni projekt i izvedbeni projekt pa se oni razmatraju u nastavku. Autorska prava na građevini projektiranoj glavnim ili drugim projektom i građenjem u skladu s tim projektom stječu se sukladno posebnom zakonu ako je to ugovoreno ugovorom o izradi projekta.⁵²

S obzirom na razinu razrade, glavnom projektu i izvedbenom projektu prethodi idejni projekt čija su namjena i sadržaj uređeni ZPU-om i koji je prema tom zakonu sastavni dio lokacijske dozvole. Iako idejni projekt i glavni projekt izrađuju iste osobe – projektanti koji su ovlašteni inženjeri za iste građevine – i iako su oba projekta obavezni sastavni dijelovi dozvola koje izdaju vlasti, uloga i važnost tih projekata za građenje nisu iste niti jednake. Naime, iako idejni projekt ima ulogu u osiguranju javnog interesa propisana prostornim planovima tj. u izdavanju lokacijske dozvole i važnost za izradu glavnog projekta, osiguranje tog interesa tj. izdavanje lokacijske dozvole i izrada glavnog projekta, moguće je bez tog projekta. Međutim, osiguranje ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu i drugih uvjeta prilikom građenja moguće je samo putem glavnog projekta.

Također, ni odgovornost projektanta za te dvije vrste projekata nije ista. Unatoč tome što to iz ZPU-a i ZOG-a proizlazi, to u tim zakonima nije eksplicitno navedeno tj. propisano. To u praksi predstavlja značajan problem u razdvajanju odgovornosti projektanta i službene osobe koja izdaje građevinsku dozvolu te u određivanju predmeta postupka izdavanja te dozvole, a posljedica je toga nepotrebno otezanje postupaka izdavanja tih dozvola i sukob zbog nezakonitog uplitanja službenih osoba u sadržaj glavnog projekta i njegova tehnička rješenja. Zato se mora istaknuti da je prema navedenim zakonima predmet izdavanja lokacijske dozvole i “provjere” idejnog projekta od službene osobe u cijelosti, dok je predmet izdavanja građevinske dozvole i “provjere” glavnog projekta ograničen odredbama članka 110. ZOG-a, koje ne omogućavaju (dopuštaju) provjeru ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu

i tehničkih rješenja u glavnom projektu (vidi: "8.4.1. Uvjeti za izdavanje građevinske dozvole"). Rješavanje tih pitanja u isključivom je "djelokrugu" projekatana koji su sami odgovorni za njihovo rješavanje ili nerješavanje. Službena osoba nije ovlaštena provjeravati ta pitanja, stoga ne može biti odgovorna za njihovo rješavanje ili nerješavanje.

10.3.1. Izrada i čuvanje projekata

Projekti se izrađuju u skladu sa ZOG-om, propisima donesenim na temelju tog zakona i posebnim propisima te pravilima struke u pogledu pitanja koja nisu uređena ZOG-om ili spomenutim propisima. Projekti moraju sadržavati sve propisane dijelove te moraju biti izrađeni tako da se, ovisno o namjeni i razini razrade, ispunjava njihova svrha. Projekti se izrađuju na hrvatskom jeziku latiničnim pismom.

Projekti, odnosno njihovi dijelovi, izrađuju se kao elektronički zapis i potpisuju elektroničkim potpisom. Projekti, odnosno njihovi dijelovi, moraju biti izrađeni na način koji osigurava njihovu jedinstvenost s obzirom na građevinu za koju su izrađeni (ime projektanta, tvrtka osobe registrirane za poslove projektiranja, naziv građevine, ime ili tvrtka investitora, datum izrade i dr.). Projekti, odnosno njihovi dijelovi, izrađuju se tako da je onemogućena promjena njihova sadržaja, odnosno zamjena njihovih dijelova, osim u propisanom slučaju.

Obvezni detaljniji sadržaj i elemente projekta, način opremanja, uvjete promjene sadržaja, označavanja projekta, način i značenje ovjere projekta od strane odgovornih i službenih osoba, način razmjene elektroničkih zapisa, u skladu s posebnim propisima te pravila za ispis projekata i ovjeru ispisa projekata propisani su Pravilnikom o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina.

Glavni projekt i izvedbeni projekt zajedno s građevinskom dozvolom dužan je trajno čuvati investitor, njegov pravni slijednik, odnosno vlasnik građevine. Glavni pro-

jekt zajedno s građevinskom dozvolom dužno je trajno čuvati upravno tijelo, odnosno Ministarstvo.

10.3.2. Glavni projekt

Glavni je projekt skup međusobno usklađenih projekata kojima se daje tehničko rješenje građevine i dokazuje ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu te drugih propisanih i određenih zahtjeva i uvjeta. Glavni projekt sastavni je dio građevinske dozvole ili je samostalan tehnički akt na temelju kojeg se u propisanim slučajevima može graditi.

ZOG razlikuje tri vrste glavnih projekata. To su glavni projekt za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu izdaje lokacijska dozvola, glavni projekt za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola i glavni projekt za građenje građevine za koju se ne izdaje građevinska dozvola. Glavni projekt za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu **izdaje lokacijska dozvola** izrađuje se u skladu s lokacijskim uvjetima određenim tom dozvolom, posebnim uvjetima koji se utvrđuju u postupku procjene utjecaja na okoliš i u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, posebnim propisima, ZOG-om, tehničkim propisima i drugim propisima donesenim na temelju ZOG-a, drugim propisima kojima se uređuju zahtjevi i uvjeti za građevinu te pravilima struke. Glavni projekt za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu **ne izdaje lokacijska dozvola** izrađuje se u skladu s uvjetima za građenje građevina propisanim prostornim planom, posebnim uvjetima, uvjetima priključenja, ZOG-om, tehničkim propisima i drugim propisima donesenim na temelju ZOG-a, drugim propisima kojima se uređuju zahtjevi i uvjeti za građevinu te pravilima struke. Glavni projekt za građenje građevine **za koju se ne izdaje građevinska dozvola** izrađuje se u skladu s tehničkim propisima i drugim propisima kojima se uređuju zahtjevi i uvjeti za građevinu te ne smije biti protivan prostornom planu.

Glavni projekt ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, sadrži: 1. arhitektonski projekt, 2. građevinski projekt, 3. elektrotehnički projekt, 4. strojarski projekt. U glavnom projektu moraju biti navedeni podatci potrebni za izračun komunalnog doprinosa i vodnog doprinosa, a njegovi dijelovi moraju sadržavati podatke iz elaborata koji su poslužili kao podloga za njihovu izradu te projektirani vijek uporabe građevine i uvjete za njezino održavanje.

Izradi glavnog projekta, odnosno pojedinih projekata koje sadrži, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, ako je to propisano posebnim zakonom ili ako je potrebno, prethodi izrada: 1. krajobraznog elaborata, 2. geomehaničkog elaborata, 3. prometnog elaborata, 4. elaborata tehničko-tehnološkog rješenja, 5. elaborata zaštite na radu, 6. elaborata zaštite od buke, 7. konzervatorskog elaborata, 8. drugog potrebnog elaborata, koji se izrađuju se u skladu sa ZOG-om, propisom donesenim na temelju tog zakona i posebnim propisom.

10.3.3. Tipski projekt

Članak 128. stavak 2. trenutno važećeg ZOG-a propisuje da se građenju građevina i izvođenju radova propisanih Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima može pristupiti, između ostaloga, i na temelju tipskog projekta za koji je ministarstvo nadležno za poslove graditeljstva donijelo rješenje o tipskom projektu iz članka 77. stavka 1. ZOG-a.

Sukladno ranijem pravnom uređenju gradnje, odnosno izvođenja radova EKI, ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja i graditeljstva izdavalo je rješenje o tipskom projektu sukladno članku 196. stavku 1. ranije važećeg Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 76/07), a kojim je rješenjem to ministarstvo utvrđivalo da predmetni tipski projekt EKI izrađen sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Tipski projekt za kojeg je izdano predmetno rješenje tog ministarstva zahtijevao se za izvođenje radova bez akta kojim se odobrava građenje i bez lokacijske dozvole na postojećoj građevini kojim se postavlja

elektronička komunikacijska oprema (antenski prihvati), a sukladno članku 3. točki 5. Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima (NN br. 21/09).

10.3.4. Izvedbeni projekt

Izvedbenim projektom razrađuje se tehničko rješenje dano glavnim projektom. Izvedbeni projekt ne smije biti izrađen protivno glavnom projektu. Izvedbeni projekt nužan je za građenje tehnički zahtjevnijih građevina, ali i obavezan u dva slučaja propisan ZOG-om, tj. za građenje građevina 1. skupine ili ako su to investitor i izvođač ugovorili ugovorom o građenju.

11

---

11. POSEBNI UVJETI, UVJETI PRIKLJUČENJA I POTVRDA GLAVNOG PROJEKTA

Posebni uvjeti jesu uvjeti za građenje koje u slučaju propisanom posebnim propisom u svrhu provedbe tog propisa javnopravno tijelo utvrđuje na način propisan ZOG-om, odnosno ZPU-om, osim uvjeta priključenja, uvjeta koji se utvrđuju u postupku procjene utjecaja na okoliš, postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.⁵³ **Uvjeti priključenja** uvjeti su za građenje koje u slučaju propisanom posebnim propisom u svrhu provedbe tog propisa javnopravno tijelo utvrđuje na način propisan ZOG-om, odnosno ZPU-om, a kojim se uvjetima određuje tehnička mogućnost i tehnički uvjeti priključenja građevine za njezine potrebe na niskonaponsku električnu mrežu, građevine javne vodoopskrbe i odvodnje, odvodnju oborinskih voda, prometnu površinu, elektroničke komunikacijske građevine, građevine energetske infrastrukture ili na drugu infrastrukturnu građevinu.⁵⁴ ZOG-om je propisan način utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za izradu glavnog projekta koji je sastavni dio građevinske dozvole za građenje građevina za koju se prema ZPU-u

ne izdaje lokacijska dozvola, a ZPU-om je propisan način utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za izradu idejnog projekta koji je sastavni dio lokacijske dozvole. **Potvrda glavnog projekta** jest potvrda da je glavni projekt izrađen u skladu s posebnim uvjetima koju izdaje javnopravno tijelo u slučajevima propisanim posebnim zakonom na način propisan ZOG-om.⁵⁵

Zbog čestih pogrešaka i nezakonitog postupanja u praksi utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja koje ide izravno i nedvojbeno na štetu investitora i projektanta, potrebno je istaknuti da je ZOG-om i ZPU-om uređen način (postupak) utvrđivanja tih uvjeta, a ne i konkretni slučajevi u kojima se oni utvrđuju i nadležnost javnopravnog tijela za njihovo utvrđivanje. Konkretni slučajevi u kojima se oni utvrđuju i nadležnost javnopravnog tijela za njihovo utvrđivanje propisuje se posebnim propisom. Dakle, ako posebnim propisom nije propisana obveza utvrđivanja posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja, nije moguće tražiti njihovo utvrđivanje i nije moguće njihovo utvrđivanje.

Osobito ne pozivom na odredbe ZOG-a i ZPU-a jer tim odredbama nisu propisani konkretni slučajevi u kojima se utvrđuju ovi uvjeti niti nadležnost za njihovo utvrđivanje. Prema odredbama ZOG-a i ZPU-a ta se pitanja uređuju posebnim propisima u slučajevima u kojima je to potrebno s aspekta upravnih područja koje se tim propisima uređuju. Nadalje, prema ZOG-u izdavanje potvrde da je glavni projekt izrađen u skladu s posebnim uvjetima moguće je tražiti i izdati je samo ako su prethodni uvjeti utvrđeni. Ako je nadležno javnopravno tijelo utvrdilo da posebnih uvjeta nema ili se smatra da ih nema jer je nadležno javnopravno tijelo propustilo propisani rok za njihovo utvrđivanje, ne može se tražiti izdavanje potvrde glavnog projekta niti se ona može izdati, odnosno ne može se utvrditi na nema uvjeta za njezino izdavanje ili odbiti njezino izdavanje. Također, u postupku izdavanja građevinske dozvole ne može se tražiti potvrda javnopravnog tijela da je glavni projekt izrađen u skladu s uvjetima priključenja jer takva mogućnost nije propisana ZOG-om. To se odnosi i na slučajeve u kojima je takva obveza određena u uvjetima priključenja.

S druge pak strane, investitori i projektanti u pojedinačnim slučajevima smatraju da utvrđivanje posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja znači da je namjeravani zahvat u prostoru u skladu s prostornim planom i da se za taj zahvat mora izdati građevinska, odnosno lokacijska dozvola. Takvo shvaćanje u izravnoj je suprotnosti s odredbom članka 85. ZOG-a i članka 138. ZPU-a kojima je propisano da traženje utvrđivanja posebnih uvjeta ili uvjeta priključenja od strane upravnog tijela, odnosno Ministarstva, njihovo utvrđivanje od strane javnopravnog tijela ili dobivanje obavijesti o utvrđivanju uvjeta, odnosno obustavi njihova utvrđivanja, ne znači da je građevina za koju je utvrđivanje tih uvjeta zatraženo ili za koju su oni utvrđeni u skladu s prostornim planom. S obzirom na citirane odredbe zakona predmet postupka utvrđivanja posebnih uvjeta i uvjeta priključenja nije utvrđivanje usklađenosti namjeravanog zahvata u prostoru s prostornim planom pa eventualna neusklađenost zahvata u prostoru s prostornim planom ne može biti razlog za obustavu postupka, odnosno odbacivanje ili odbijanje prijedloga za utvrđivanje tih uvjeta.

11.1. UTVRĐIVANJE POSEBNIH UVJETA I UVJETA PRIKLJUČENJA

11.1.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građevinsku dozvolu

Prema odredbi članka 81. stavka 1. ZOG-a posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđuju se u svrhu izrade glavnog projekta za građenje građevine za koju se prema ZPU-u ne izdaje lokacijska dozvola u slučaju u kojem je to propisano posebnim propisom, ali se mogu koristiti i u svrhu izrade idejnog projekta potrebnog za izdavanje lokacijske dozvole.⁵⁶

Posebne uvjete i uvjete priključenja **po službenoj dužnosti** utvrđuje javnopravno tijelo određeno posebnim propisom na traženje upravnog tijela, odnosno Ministarstva nadležnog za izdavanje građevinske dozvole, kada to od njega zatraži projektant. U svojem traženju projektant navodi podatke koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja ili uz traženje prilaže opis i grafički prikaz građevine i/ili elaborat koji je prema posebnom zakonu uvjet za utvrđivanje posebnih uvjeta. Opis i grafički prikaz građevine sadrži, odnosno prikazuje, podatke koji su u smislu posebnog propisa potrebni za utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, a izrađuje ga projektant u elektroničkom obliku i potpisuje elektroničkim potpisom. Javnopravno tijelo od upravnog tijela, Ministarstva, odnosno druge osobe, ne može u svrhu utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, tražiti plaćanje predumjma troškova, odnosno troškova utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja niti dostavu, odnosno izradu drugih dokumenata ili elaborata, osim opisa i grafičkog prikaza građevine i elaborata koji je prema posebnom zakonu uvjet za utvrđivanje posebnih uvjeta.

Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, dužno je od javnopravnog tijela zatražiti utvrđivanje posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja u roku od osam dana od dana primitka urednog traženja projektanta. Javnopravno tijelo dužno je utvrditi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja ili rješenjem obustaviti postupak njihova utvrđivanja, odnosno rješenje dostaviti upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu i projektantu u

roku od 15 dana od dana primitka traženja, odnosno u roku od 30 dana ako su zatraženi posebni uvjeti, odnosno uvjeti priključenja za građevinu koja je propisima o gradnji razvrstana u prvu skupinu građevina. Posebni uvjeti i uvjeti priključenja u skladu s kojima je izrađeni glavni projekt koji je sastavni dio građevinske dozvole **prestaju važiti** s danom prestanka važenja građevinske dozvole.

Postupak utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, obustavlja se ako njihovo utvrđivanje prema posebnim propisima nije moguće, odnosno ako ne postoji mogućnost priključenja. Smatra se da posebnih uvjeta nema, odnosno da se građevina može priključiti na infrastrukturu ako javnopravno tijelo u roku od 15 dana upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu i projektantu, ne dostavi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja ili rješenje kojim se obustavlja postupak utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja.

Imajući u vidu da upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja može tražiti samo na traženje projektanta i pravnu fikciju prema kojoj se smatra da posebnih uvjeta nema, odnosno da se građevina može priključiti na infrastrukturu ako javnopravno tijelo u roku od 15 dana upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu i projektantu, ne dostavi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja ili rješenje kojim se obustavlja postupak utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja, valja istaknuti da nastupom spomenute pravne fikcije tj. protekom propisanog roka nije moguće ponovo zatražiti niti utvrditi posebne uvjete, odnosno uvjete priključenja.

Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, nakon što su utvrđeni svi propisani posebni uvjeti i uvjeti priključenja, odnosno nakon što je postupak njihova utvrđivanja pravomoćno obustavljen, o tome obavještava projektanta. Ta obavijest, valja spomenuti, nema konstitutivni karakter i nije uvjet za izradu glavnog projekta u skladu s posebnim uvjetima i uvjetima priključenja jer su oni utvrđeni prije izdavanja te potvrde i to kao elektronička isprava koja je dostupna projektantu putem sustava eDozvole.

U praksi se često događa da upravno tijelo nadležno za poslove graditeljstva, koje je temeljem članka 82. stavka 1. ZOG-a dužno od javnopravnog tijela zatražiti utvrđivanje posebnih uvjeta u roku od osam dana od dana primitka urednog traženja projektanta, izdaje obavijesti da neće prosljediti zahtjev za utvrđivanjem posebnih uvjeta nadležnim javnopravnim tijelima uz obrazloženje da planirani zahvat izgradnje, odnosno postavljanja bazne stanice nije u skladu s prostornim planom. Nakon toga projektant podnosi prigovor na takvo postupanje upravnog tijela te s obzirom na prigovor, kao i na sudsku praksu koja potvrđuje da u ovoj fazi upravno tijelo ima tek ulogu posrednika između projektanta i javnopravnog tijela te u toj fazi postupka ne može meritorno odlučivati ni o kojem pitanju, pa tako niti o tome je li planirani zahvat u skladu s prostornim planom ili nije, upravno tijelo ipak prosljeđuje zahtjev javnopravnim tijelima na utvrđivanje posebnih uvjeta. Zbog inicijalnog pogrešnog postupanja upravnog tijela zbog kojeg je potrebno podnositi prigovor, postupak izdavanja dozvola za gradnju EKI se nepotrebno odugovlači i usporava, a što doprinosi kašnjenju i zaostatku u izgradnji EKI i razvoju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.

11.1.2. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za idejni projekt za lokacijsku dozvolu

Prema odredbi članka 135. Stavka 1. ZPU-a posebni uvjeti i uvjeti priključenja utvrđuju se u svrhu izrade idejnog projekta koji je sastavni dio lokacijske dozvole u slučaju u kojem je to propisano posebnim propisom, ali se mogu koristiti i u svrhu izrade glavnog projekta potrebnog za izdavanje građevinske dozvole za građenje građevine za koju se prema ZPU-u ne izdaje lokacijska dozvola.⁵⁷

Način (postupak) utvrđivanja tih posebnih uvjeta i uvjeta priključenja uređen je odredbama članka 135. do 139.a ZPU-a na isti način kao i za utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za izradu glavnog projekta za građenje građevine za koju se prema ZPU-u ne izdaje lokacijska dozvola, koji je opisan pod prethodnim

naslovom “11.1.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građevinsku dozvolu” pa to ne treba ponavljati.

11.1.3. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građenje bez građevinske dozvole

Odredbe članaka 81. i 82. ZOG-a opisane pod naslovom “11.1.1. Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za glavni projekt za građevinsku dozvolu” na odgovarajući se način primjenjuju i na utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja za izradu glavnog projekta za građenje, bez građevinske dozvole.⁵⁸

11.2. IZDAVANJE POTVRDE GLAVNOG PROJEKTA

Traženje izdavanja potvrde glavnog projekta od strane upravnog tijela, odnosno Ministarstva, ili njezino izdavanje od strane javnopravnog tijela ne znači da je građevina za koju je izdavanje te potvrde zatraženo ili za koju je ona izdana u skladu s prostornim planom (članak 88. ZOG-a).

11.2.1. Potvrda glavnog projekta za građevinsku dozvolu

Prema odredbama članka 86. ZOG-a u svrhu utvrđivanja usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima, odnosno posebnim uvjetima određenim lokacijskom dozvolom, javnopravno tijelo određeno posebnim propisom na traženje upravnog tijela, odnosno Ministarstva, po službenoj dužnosti u postupku izdavanja građevinske dozvole izdaje potvrdu glavnog projekta koji je izrađen u skladu s posebnim uvjetima, odnosno posebnim uvjetima određenim lokacijskom dozvolom, ako ovim ZOG-om nije propisano drukčije. Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, dužno je zatražiti izdavanje te potvrde u roku od 8 dana od dana zaprimanja urednog zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole.

I ovdje je primjetno da se u praksi vrlo često događa da upravna tijela ne poštuju navedeni rok od osam dana te ga višestruko prekoračuju, a za što nije propisana nikakva sankcija niti druga mjera. Stoga se i zbog navedenog postupak izdavanja dozvola za gradnju EKI nezakonito odugovlači i usporava pa i to doprinosi kašnjenju i zaostatku u izgradnji EKI i razvoju električnih komunikacijskih mreža i usluga.

Javnopravno tijelo od upravnog tijela, Ministarstva, odnosno druge osobe, ne može u svrhu izdavanja potvrde glavnog projekta tražiti plaćanje predujma troškova, odnosno troškova izdavanja te potvrde niti dostavu, odnosno izradu drugih dokumenata ili elaborata, osim glavnog projekta. Javnopravno tijelo dužno je izdati potvrdu glavnog projekta ili postupak njezina izdavanja obustaviti rješenjem te potvrdu, odnosno rješenje, dostaviti upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, projektantu i investitoru u roku od 15 dana od dana primitka

traženja upravnog tijela, odnosno Ministarstva, odnosno u roku od 30 dana ako je zatražena potvrda glavnog projekta za građevinu razvrstanu u prvu skupinu građevina. Smatra se da je glavni projekt izrađen u skladu s posebnim uvjetima, odnosno posebnim uvjetima određenim lokacijskom dozvolom i da je javnopravno tijelo izdalo potvrdu glavnog projekta ako javnopravno tijelo upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, projektantu i investitoru, ne dostavi potvrdu glavnog projekta ili rješenje o obustavi postupka izdavanja potvrde glavnog projekta u navedenom propisanom roku.

11.2.2. Potvrda glavnog projekta za građenje bez građevinske dozvole i u slučaju iz članka 106.a stavka 3. ZOG-a⁵⁹

Izdavanje potvrde glavnog projekta u navedenim slučajevima uređeno je odredbama članka 87. ZOG-a. Prema tim odredbama u svrhu utvrđivanja usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima u slučaju iz članka 106.a stavka 3. ovoga ZOG-a te za građenje, odnosno izvođenje jednostavnih i drugih građevina i radova određenih Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, javnopravno tijelo određeno posebnim propisom po službenoj dužnosti izdaje potvrdu glavnog projekta u slučaju u kojem je to propisano posebnim propisom.

Izdavanje potvrde glavnog projekta traži projektant putem upravnog tijela, odnosno Ministarstva putem kojega je tražio utvrđivanje posebnih uvjeta. Uz traženje projektant prilaže glavni projekt u elektroničkom obliku.

Upravno tijelo, odnosno Ministarstvo, dužno je zatražiti izdavanje potvrde glavnog projekta u roku od 8 dana od dana zaprimanja urednog traženja projektanta.

Na izdavanje te potvrde na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 86. stavaka 3., 4. i 5. ZOG-a.

11.2.3. Potvrda glavnog projekta o usklađenosti s rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš, odnosno rješenjem o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš

U svrhu utvrđivanja usklađenosti glavnog projekta s rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš, odnosno rješenjem o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš koje sadrži mjere zaštite okoliša i/ili program praćenja stanja okoliša, ako je riječ o zahvatu u prostoru za koji se prema posebnim propisima provodi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš, postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje izdaje potvrdu glavnog projekta.

Na izdavanje te potvrde na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 86., članka 90. stavaka 2., 3. i 4. te članaka 91. i 92. ZOG-a.

11.3. PRAVNI LIJEKOVI

Pitanja vezana uz pravne lijekove riješena su ZOG-om i ZPU-om na isti način.

Na rješenje javnopravnog tijela o obustavi postupka utvrđivanja posebnih uvjeta, odnosno uvjeta priključenja projektant ima pravo žalbe, odnosno pravo pokretanja upravnog spora ako je rješenje donijelo središnje tijelo državne uprave. Na rješenje javnopravnog tijela o obustavi postupka izdavanja potvrde glavnog projekta projektant i investitor imaju pravo žalbe, odnosno pravo pokretanja upravnog spora ako je rješenje donijelo središnje tijelo državne uprave. O navedenim žalbama odlučuje javnopravno tijelo koje je prema posebnom zakonu nadležno za odlučivanje o žalbama protiv akata javnopravnog tijela, a rješenje o žalbi tijelo nadležno za odlučivanje o žalbi dužno je donijeti u roku od 30 dana od dana predaje žalbe.

Dokaz o izjavlivanju žalbe, odnosno pokretanju upravnog spora protiv rješenja o obustavi postupka izdavanja potvrde glavnog projekta projektant, odnosno investitor je u roku od 15 dana od dana primitka rješenja dužan dostaviti upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, koje u tom slučaju postupak izdavanja građevinske dozvole prekida do donošenja odluke o žalbi, odnosno tužbi. Ako projektant, odnosno investitor, ne postupi tako ili protiv rješenja o obustavi postupka izdavanja potvrde glavnog projekta ne izjavi žalbu, odnosno ne pokrene upravni spor, zahtjev za izdavanje građevinske dozvole se odbija.

Tijelo nadležno za odlučivanje o žalbi i sud dužni su upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu, radi znanja dostaviti odluku o žalbi, odnosno tužbi protiv rješenja o obustavi postupka utvrđivanja posebnih uvjeta, uvjeta priključenja i rješenja o obustavi postupka izdavanja potvrde glavnog projekta.

12

---

12. GRAĐEVINSKA DOZVOLA

Stupanjem na snagu ZPU-a i ZOG-a uvedeno je načelno pravilo da se za građenje građevina izdaje jedan upravni akt – građevinska dozvola, a da se dva upravna akta – lokacijska i građevinska dozvola izdaju samo u slučajevima u kojima je to nužno, a koji su taksativno navedeni u ZPU-u. Za prednosti takva rješenja vidi: “**5.3. Zahvati u prostoru za koje se izdaje lokacijska dozvola**”. Radi provedbe takva rješenja ZOG-om je uređeno izdavanje **dviju vrsta građevinskih dozvola** koje se, prije svega, razlikuju po predmetu postupka njihova donošenja. To su građevinska dozvola za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola i građevinska dozvola za građevinu za koju se prema posebnom zakonu izdaje lokacijska dozvola. Dakle, koja će se “vrsta” građevinske dozvole izdati u konkretnom slučaju, ovisi o tome je li za određeni zahvat u prostoru

izdana lokacijska dozvola ili nije. Također, koja će se od navedenih građevinskih dozvola izdavati za pojedinu ciljanu gospodarsku građevinu, ovisi o konkretnom slučaju tj. građevini (vidi: “2.3.3. Zahvati u prostoru za koje se izdaje lokacijska dozvola”).

To razlikovanje važno je u kontekstu dokumenata koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, predmeta postupka za izdavanje te dozvole. Predmet postupka izdavanja tih dozvola razlikuje se, prije svega, što se u prvom slučaju u tom postupku ispituje usklađenost glavnog projekta s prostornim planom, dok se u drugom slučaju ispituje njegova usklađenost s lokacijskom dozvolom.

12.1. PRAVNA PRIRODA GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Formalnopravno građevinska dozvola jest **upravni akt** jer njome nadležno tijelo rješava o pravu pojedinca (investitora) na građenje određene građevine na određenome mjestu te rješava o uvjetima, odnosno obvezama u skladu s kojima investitor mora graditi tu građevinu. Takvo formalnopravno određenje građevinske dozvole određuje i postupak njezina izdavanja, na način da se ta dozvola izdaje u postupku propisanom Zakonom o općem upravnom postupku i postupovnim odredbama ZOG-a. U smislu Zakona o općem upravnom postupku građevinska dozvola ima **karakter rješenja**.

S procesne točke promatranja građevinska je dozvola, jednako kao i lokacijska dozvola, **pozitivno rješenje** koje se donosi isključivo **na zahtjev stranke** te je **složeno rješenje** (akt kolaboracije). Jednako tako građevinska dozvola nije rješenje koje bi se moglo **izdavati djelomično** niti rješenje koje bi se moglo **prinudno izvršiti**. Međutim, kako se građevinskom dozvolom dopušta građenje, dakle radnja u naravi, to u pogledu provođenja takve radnje (građenja) postoje instrumenti kojima se investitor može (mora) prisiliti da gradi u skladu s građevinskom dozvolom, ako od nje odstupi, a koji zbog prirode stvari kod lokacijske dozvole ne mogu postojati.

Nadalje, građevinska je dozvola prema sadržajnom učinku istovremeno **stvarni, personalni i konstitutivni** upravni akt. Karakteristika **konstitutivnosti** znači da se građevinskom dozvolom uspostavlja (osniva) pravo (mogućnost) da se na određenome mjestu izgradi određena građevina. Građevinska dozvola, isto kao i lokacijska dozvola, može imati retroaktivni učinak, tj. njezinim naknadnim izdavanjem postiže se efekt "legalizacije" građevine koja je izgrađena bez građevinske dozvole. Međutim, građevinska dozvola redovito sadrži **deklaratorni** odnosno **informativni dio**. Primjerice, dio izreke u kojemu se navodi da se građenju može pristupiti tek po konačnosti odnosno pravomoćnosti dozvole, ili onaj u kojemu se navodi da je u slučaju promjene in-

vestitora novi investitor dužan ishoditi izmjenu dozvole u dijelu koji se odnosi na investitora. **Stvarni i relativno personalni** karakter građevinske dozvole znači da su prava i obveze koje proizlaze iz te dozvole istovremeno vezane uz stvar (nekretninu na kojoj se dopušta građenje) i osobu povodom čijeg je zahtjeva dozvola izdana (investitora). Vezanost građevinske dozvole uz osobu naročito je značajna zbog činjenice da se njome odobrava građenje (izvođenje radova u naravi) pod točno određenim uvjetima, što iziskuje potrebu kontrole i osobu koja je odgovorna za građenje u skladu s tim uvjetima. **Relativnost personalnog karaktera** očituje se u činjenici da je osobu investitora, kako je to naprijed spomenuto, moguće promijeniti.

Također, građevinska je dozvola, isto kao i lokacijska dozvola, **ovlašćujući** (favoribilni) i **obvezujući** (onerozni) upravni akt te osim takva dvostrukog **neposrednog djelovanja** ima i stanovito **posredno djelovanje** prema drugim osobama, ponajprije vlasnicima susjednih nekretnina koji su dužni trpjeti građenje građevine koja je u skladu s dozvolom. Posebnost građevinske dozvole u odnosu na lokacijsku dozvolu jest da ona ovlašćujuće i obvezujuće, osim prema investitoru, djeluje i prema izvođaču. Naime, ZOG-om nisu propisane sankcije samo za investitora koji gradi bez građevinske dozvole ili protivno njoj već i za izvođača koji to čini.

12.2. NADLEŽNOST ZA IZDAVANJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Građevinsku dozvolu izdaje Ministarstvo te upravno tijelo velikoga grada, Grada Zagreba i županije nadležno za upravne poslove graditeljstva (u daljnjem tekstu: tijelo graditeljstva). Rješenje o izmjeni i/ili dopuni građevinske dozvole donosi tijelo graditeljstva koje je izdalo dozvolu.

U svrhu podjele nadležnosti za izdavanje građevinske dozvole između navedenih tijela ZOG razvrstava građevine i radove na tim građevinama s obzirom na zahtjevnost postupaka u vezi s gradnjom u pet skupina, od zahtjevnijih prema manje zahtjevnima, kako slijedi: 1. skupina – građevine koje se planiraju Državnim planom prostornog razvoja; 2.a skupina – građevine za koje se utvrđuju posebni uvjeti i provodi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš, postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu; 2.b skupina – građevine za koje se utvrđuju posebni uvjeti, a ne provodi postupak donošenja rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš, odnosno postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu; 3.a skupina – građevine za koje se ne utvrđuju posebni uvjeti; 3.b skupina – zgrade stambene namjene čija građevinska (bruto) površina ne prelazi 400 m² i zgrade poljoprivredne namjene čija građevinska (bruto) površina ne prelazi 600 m², za koje se ne utvrđuju posebni uvjeti. U slučaju ispunjavanja više navedenih uvjeta ili sumnje, pri utvrđivanju skupine za određenu građevinu primjenjuje se zahtjevnija skupina.

Ministarstvo izdaje građevinske dozvole za građevine prve skupine i za građevine ostalih skupina na području dviju ili više županija, odnosno Grada Zagreba, s tim da u slučaju građenja pojedine građevine Ministarstvo može prenijeti nadležnost za izdavanje pojedine dozvole na upravno tijelo velikoga grada, Grada Zagreba, odnosno županije.

Upravno tijelo županije izdaje građevinske dozvole za građevine 2.a, 2.b, 3.a i 3.b skupine na svom području, izvan područja velikoga grada, te za navedene građevine koje se protežu na području velikoga grada i drugoga grada ili općine.

Upravno tijelo Grada Zagreba, odnosno velikoga grada, izdaje građevinske dozvole za građevine 2.a, 2.b, 3.a i 3.b skupine na svom području, osim u slučajevima u kojima građevinsku dozvolu na njihovu području izdaje Ministarstvo ili upravno tijelo županije.

Iznimno od navedenog, na području određenih gradova koji nisu veliki gradovi građevinsku dozvolu izdaje **upravno tijelo grada** jer je na te gradove županija na temelju Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi prenijela nadležnost za izdavanje tih dozvola. To su sljedeći gradovi: Samobor, Petrinja, Kutina, Vinkovci, Rovinj, Poreč, Vodnjan, Buje, Labin, Umag, Novigrad, Trogir, Kaštela i Makarska. Također, iznimno od navedenoga, građevinske dozvole na području grada Požege, koji je veliki grad, ne izdaje njegovo upravno tijelo već upravno tijelo županije.

Do donošenja Državnog plana prostornog razvoja, Ministarstvo na temelju ZPU-a izdaje građevinske dozvole za zahvate u prostoru koji su Uredbom o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja određene kao zahvati u prostoru državnog značenja i za druge zahvate u prostoru na području dviju ili više županija, odnosno Grada Zagreba, dok za ostale zahvate u prostoru građevinsku dozvolu izdaju upravna tijela županija i gradova, svako na svojem području, a na području velikoga grada i drugoga grada ili općine upravno tijelo županije.

12.3. POKRETANJE POSTUPKA ZA IZDAVANJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE

O podnesenom zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole, sadržaju tog zahtjeva, podnesenim dokumentima uz taj zahtjev, izdanim potvrdama glavnog projekta i o izdanoj građevinskoj dozvoli za građenje građevinu razvrstanu u 2.a skupinu građevina javnost se obavještava putem elektroničke oglasne ploče.

12.3.1. Zahtjev i prilozi zahtjevu

Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole **podnosi investitor**. Zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole za građenje građevine za koju se prema posebnom zakonu **ne izdaje lokacijska dozvola** investitor prilaže: 1. glavni projekt u elektroničkom obliku; 2. ispis glavnog projekta koji je ovjerio projektant i glavni projektant ako je u njegovoj izradi sudjelovalo više projekatana; 3. iskaznicu energetske svojstava zgrade u elektroničkom obliku, potpisanu elektroničkim potpisom; 4. ispis iskaznice energetske svojstava zgrade koju je ovjerio projektant i glavni projektant ako je u njezinoj izradi sudjelovalo više projekatana; 5. pisano izvješće o kontroli glavnog projekta ako je kontrola propisana; 6. potvrdu o nostrifikaciji glavnog projekta, ako je projekt izrađen prema stranim propisima; 7. dokaz pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole; 8. dokaz da može biti investitor (koncesija, suglasnost ili drugi akt propisan posebnim propisom) ako je riječ o građevini za koju je posebnim zakonom propisano tko može biti investitor i 9. dokaz da je vlasnik građevinskog zemljišta ispunio svoju dužnost prijenosa dijela zemljišta u vlasništvo jedinice lokalne samouprave, odnosno dužnosti sklapanja ugovora o osnivanju služnosti provoza i/ili prolaza, propisane posebnim zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje, ako takva dužnost postoji.

Zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole za građevinu za koju se prema posebnom zakonu **izdaje lokacijska dozvola** investitor, uz navedene priloge, prilaže: 1. lokacijsku dozvolu i 2. parcelacijski elaborat koji je ovjerilo tijelo nadležno za državnu izmjeru i katastar nekretnina i potvrdilo Ministarstvo, odnosno upravno tijelo koje je izdalo lokacijsku dozvolu za građevinu za koju je

lokacijskom dozvolom određeno formiranje građevne čestice ili je lokacijskom dozvolom određen obuhvat zahvata u prostoru unutar kojeg se formira građevna čestica u skladu s lokacijskom dozvolom, izrađen u elektroničkom obliku i ovjeren elektroničkim potpisom.

Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole i sva navedena dokumentacija, osim ispisa glavnog projekta i ispisa iskaznice energetske svojstava zgrade koju je ovjerio projektant i glavni projektant ako je u njezinoj izradi sudjelovalo više projekatana, može se podnijeti u elektroničkom obliku i elektroničkim putem. Zahtjev se podnosi na obrascu zahtjeva dostupnom na internetskoj adresi Ministarstva: <https://dozvola.mgipu.hr>, a predaje se upravnom tijelu, odnosno Ministarstvu. Sustav eDozvole omogućit će predaju zahtjeva elektroničkim putem na navedenoj adresi. Ako zahtjev za izdavanje građevinske dozvole nije predan elektroničkim putem, elektronički oblik obrasca zahtjeva popunjava upravno tijelo, odnosno Ministarstvo. Upravno tijelo i Ministarstvo dužni su u svojim službenim prostorijama strankama osigurati besplatno ispisivanje spomenutog obrasca zahtjeva.

12.3.2. Dokaz pravnog interesa

Dokazom pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole u pogledu **građevne čestice ili građevine** smatra se: 1. izvadak iz zemljišne knjige iz kojeg je vidljivo da je investitor vlasnik ili nositelj prava građenja na građevnoj čestici ili građevini na kojoj se namjerava graditi; 2. predugovor, ugovor ili ugovor sklopljen pod uvjetom, na temelju kojeg je investitor stekao ili će steći pravo vlasništva ili pravo građenja; 3. odluka nadležne vlasti na temelju koje je investitor stekao pravo vlasništva ili pravo građenja; 4. ugovor o ortaštvu sklopljen s vlasnikom nekretnine čiji je cilj zajedničko građenje; 5. pisana suglasnost vlasnika zemljišta, odnosno vlasnika postojeće građevine te suglasnost Republike Hrvatske, tijela nadležnog za upravljanje državnom imovinom, za nekretnine kojima Ministarstvo državne imovine upravlja na temelju članka 71. Zakona o uprav-

ljanju državnom imovinom (NN 52/18); 6. pisana suglasnost fiducijarnog vlasnika dana dotadašnjem vlasniku nekretnine koji je investitor.

Dokazom pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole u pogledu **obuhvata zahvata u prostoru** smatra se: 1. naprijed spomenuti izvadak, ugovor, odluka ili suglasnost; 2. izvadak iz zemljišne knjige iz kojeg je vidljivo da je investitor nositelj prava služnosti; 3. predugovor, ugovor ili ugovor sklopljen pod uvjetom na temelju kojeg je investitor stekao ili će steći pravo služnosti, zakupa ili korištenja; 4. odluka nadležne državne vlasti na temelju koje je investitor stekao pravo služnosti.

Dokazom pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole u pogledu nekretnine na kojoj **stjecanje stvarnih prava nije moguće** ili se prema posebnom zakonu pravo građenja **stječe koncesijom** smatra se ugovor o koncesiji kojim se stječe pravo građenja, ili drugi akt određen posebnim zakonom, a jedinica lokalne samouprave svoj pravni interes za građenje infrastrukture i jednostavnih građevina na pomorskom dobru dokazuje planom upravljanja pomorskim dobrom za tekuću godinu ili drugim aktom određenim posebnim zakonom.

Dokazom pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole za građenje građevine čije je **građenje od interesa za Republiku Hrvatsku**, osim navedenih dokaza, smatra se i odluka Vlade Republike Hrvatske o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske ili poziv na odredbu posebnog zakona kojom je utvrđen interes Republike Hrvatske za građenje građevine za koju je zatražena građevinska dozvola, ako je investitor podnio zahtjev za izvlaštenje, odnosno ako je investitor podnio zahtjev za rješavanje imovinskopravnih odnosa na zemljištu, građevinama ili drugim nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinice područne (regionalne) ili lokalne samouprave. Dokazom pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole za građenje građevine čije je građenje u interesu Republike Hrvatske na **javnoj cesti, nerazvrstanoj cesti, željezničkoj infrastrukturi i javnom vodnom dobru** smatra se suglasnost osobe, odnosno tijela koje upravlja tom cestom, infrastrukturom, odnosno javnim vodnim dobrom.

12.4. POSTUPAK IZDAVANJA GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Građevinska dozvola izdaje se za: 1. građenje cijele građevine, 2. izvođenje radova na postojećoj građevini propisanih ovim zakonom, 3. građenje jedne ili više cjelovitih građevina složene građevine (etapa) određenih lokacijskom dozvolom ili 4. jednu ili više faza pojedine građevine određenih lokacijskom dozvolom.⁶⁰ Glavni projekt sastavni je dio građevinske dozvole, što na njemu mora biti navedeno i ovjereno po tijelu graditeljstva.

12.4.1. Uvjeti za izdavanje građevinske dozvole

Na izdavanje građevinske dozvole za građevinu za čije se građenje prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola u pogledu primjene prostornih planova i drugih propisa na odgovarajući se način primjenjuju odredbe kojima je uređeno izdavanje lokacijske dozvole. Sukladno tome, vezano uz uvjete za izdavanje navedene dozvole vrijede komentari iz dijela "5.4.5. Uvjeti za izdavanje lokacijske dozvole".

Tijelo graditeljstva dužno je izdati građevinsku dozvolu za **građevinu za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola** nakon što u provedenom postupku utvrdi: 1. da su uz zahtjev priloženi svi propisani dokumenti; 2. da su utvrđeni svi propisani posebni uvjeti i uvjeti priključenja; 3. da su izdane sve propisane potvrde glavnog projekta; 4. da je glavni projekt u pogledu lokacijskih uvjeta izrađen u skladu s uvjetima za provedbu zahvata u prostoru propisanim prostornim planom; 5. da je glavni projekt izradila ovlaštena osoba; 6. da je glavni projekt propisno označen i da je izrađen tako da je onemogućena neovlaštena promjena njegova sadržaja, odnosno zamjena njegovih dijelova; 7. da je donesen urbanistički plan uređenja ako se dozvola izdaje na području za koje je posebnim zakonom propisana obveza njegova donošenja. Sedmi navedeni uvjet ne odnosi se na izdavanje građevinske dozvole za prvu rekonstrukciju postojeće građevine i građenje nove građevine na mjestu ili u neposrednoj blizini mjesta prethodno uklonjene postojeće građevine unutar iste građevne čestice, kojom se značajno ne mijenja namjena, izgled, veličina i utjecaj na okoliš dotadašnje građevine.

Tijelo graditeljstva dužno je izdati građevinsku dozvolu za građenje **nove zgrade** za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola nakon što u provedenom postupku utvrdi: 1. da su ispunjeni naprijed navedeni uvjeti; 2. da postoji mogućnost priključenja građevne čestice, odnosno zgrade na prometnu površinu ili da je izdana građevinska dozvola za građenje prometne površine; 3. da postoji mogućnost priključenja zgrade na javni sustav odvodnje otpadnih voda, ako prostornim planom nije omogućeno priključenje na vlastiti sustav odvodnje i 4. postoji mogućnost priključenja zgrade na niskonaponsku električnu mrežu ili da ima autonomni sustav opskrbe električnom energijom ako je riječ o zgradi u kojoj je projektirano korištenje takva sustava. Uvjeti navedeni pod 2., 3. i 4. ne odnose se na rekonstrukciju postojeće zgrade.

Građevinsku dozvolu za **građevinu za koju se prema posebnom zakonu izdaje lokacijska dozvola** tijelo graditeljstva dužno je izdati nakon što u provedenom postupku utvrdi: 1. da su uz zahtjev priloženi svi propisani dokumenti, 2. da su izdane sve propisane potvrde glavnog projekta, 3. da je glavni projekt izrađen u skladu s uvjetima za provedbu zahvata u prostoru **određenim** lokacijskom dozvolom, 4. da je glavni projekt izradila ovlaštena osoba i 5. da je glavni projekt propisno označen i da je izrađen tako da je onemogućena neovlaštena promjena njegova sadržaja, odnosno zamjena njegovih dijelova.

12.4.2. Način utvrđivanja činjenica u postupku

Utvrđivanje (opisanih) činjenica u postupku izdavanja građevinske dozvole obavlja se, prije svega, uvidom u isprave i propise te provedbom određenih postupovnih radnji propisanih Zakonom o općem upravnom postupku i ZOG-om. To su, ponajprije, otklanjanje nedostataka zahtjeva i omogućavanje uvida strankama u spis predmeta radi izjašnjenja.

Ako tijelo graditeljstva utvrdi da je zahtjev za izdavanje građevinske dozvole neuređan ili da nisu ispunjeni propisani uvjeti za izdavanje građevinske dozvole,

prema Zakonu o općem upravnom postupku dužno je zaključkom, podnositelju zahtjeva (investitoru) odrediti primjeren rok za ispunjenje tih uvjeta. Pod pojmom "propisani uvjeti" u navedenom smislu, po prirodi stvari, misli se samo na one "uvjete" čije ispunjenje ovisi o volji odnosno dopuštenom i mogućem ponašanju podnositelja zahtjeva. Primjerice, to može biti otklanjanje formalnih nedostataka zahtjeva, poziv na prilaganje dokumenata koji moraju biti priloženi uz zahtjev ili na izmjenu glavnog projekta u svrhu njegova usklađenja s prostornim planom, posebnim propisom, posebnim uvjetima ili lokacijskom dozvolom. Dakle, od podnositelja zahtjeva ne može se tražiti da ispuni "propisane uvjete" čije je ispunjenje u djelokrugu javnopravnih tijela. Primjerice, ne može ga se pozvati da donese ili osigura donošenje urbanističkog plana uređenja bez kojega se ne može izdati građevinska dozvola ili na donošenje posebnih uvjeta ili potvrde glavnog projekta koje je nadležno tijelo dužno samo pribaviti prije pokretanja postupka izdavanja građevinske dozvole.

Ako za to postoji potreba, spomenuti se zaključak donosi odmah nakon zaprimanja predmeta u rad te pregleda zahtjeva i priloga, ali se može donijeti i kasnije, a i ponovo (drukčijeg sadržaja) ako se tada utvrdi da nisu ispunjeni propisani uvjeti.

Podnositelj zahtjeva može jednom zatražiti produljenje određenog mu roka ako je to potrebno. Ako podnositelj zahtjeva ne postupi po osnovanom traženju tijela graditeljstva i ne ispuni propisane uvjete, tijelo graditeljstva odbit će zahtjev rješenjem. Ako traženje tijela graditeljstva nije bilo osnovano na zakonu, što u praksi nije rijedak slučaj, a podnositelj zahtjeva na to upozori tijelo ili to tijelo naknadno samo uvidi, zahtjev će se riješiti u skladu s relevantnim propisima, tj. provest će se postupak te će se izdati građevinska dozvola ako se u postupku utvrdi da su za to ispunjeni propisani uvjeti.

Prema ZOG-u, prije izdavanja građevinske dozvole tijelo graditeljstva dužno je stranci pružiti mogućnost uvida u spis predmeta radi izjašnjenja. Stranka u postupku građevinske dozvole jest investitor, vlasnik nekretnine za koju se izdaje građevinska dozvola i nositelj dru-

gih stvarnih prava na toj nekretnini te vlasnik i nositelj drugih stvarnih prava na nekretnini koja neposredno graniči s nekretninom za koju se izdaje građevinska dozvola. Iznimno od toga, stranka u postupku izdavanja građevinske dozvole za građenje građevine od interesa za Republiku Hrvatsku ili koju izdaje Ministarstvo jest investitor te vlasnik nekretnine za koju se izdaje građevinska dozvola i nositelj drugih stvarnih prava na toj nekretnini.

Ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine koja neposredno graniči s više od deset nekretnina, odnosno ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine na građevnoj čestici koja se formira od deset ili više nekretnina ili za građenje građevine unutar obuhvata zahvata u prostoru koji se sastoji od deset ili više nekretnina, stranke se radi uvida u spis predmeta pozivaju **javnim pozivom** koji se objavljuje na oglasnoj ploči tijela graditeljstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči. Javni poziv obvezno sadrži: 1. naziv tijela graditeljstva; 2. ime i adresu, odnosno tvrtku investitora; 3. naznaku da je riječ o predmetu izdavanja građevinske dozvole; 4. naziv i vrstu građevine i radova za koje se izdaje građevinska dozvola; 5. mjesto i vrijeme na kojemu zainteresirana stranka može izvršiti uvid u spis predmeta i izjasniti se; 6. obavijest da se pozivu može odazvati osobno ili putem svojeg opunomoćenika i 7. obavijest da se građevinska dozvola može izdati iako se stranka ne odazove pozivu. Javni se poziv objavljuje najmanje deset dana prije dana koji je u pozivu određen za uvid. Javni poziv smatra se dostavljenim po isteku osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči tijela graditeljstva, čime je ispunjena dužnost omogućavanja stranci uvida u spis predmeta radi izjašnjenja.

Ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine koja neposredno graniči s deset nekretnina ili manje, poziv za uvid u spis predmeta dostavlja se strankama **osobnom dostavom**, osim u slučaju u kojem je takva dostava nemoguća ili neprikladna, a osobito osobama čija adresa nije upisana u zemljišnoj knjizi niti katastru, nepoznatim nasljednicima i osobama nepoznata boravišta, odnosno sjedišta, a kojima se poziv dostavlja javnim pozivom.

Stranka koja se ne odazove javnom pozivu, odnosno pozivu, ne može zbog toga tražiti obnovu postupka izdavanja građevinske dozvole.

Osoba koja se odazove pozivu za uvid u spis predmeta dužna je dokazati da ima svojstvo stranke. Osobi koja ne dokaže svojstvo stranke rješenjem će se odbiti zahtjev za uvid u spis predmeta. Žalba protiv tog rješenja ne zadržava tijek postupka. Stranci koja se odazvala pozivu za uvid u spis tijelo graditeljstva može na njezin zahtjev odrediti rok od najviše osam dana u kojemu je stranka dužna izjasniti se o namjeravanom građenju pisanim putem. Ako se stranka ne izjasni u roku iz stavka 1. ovoga članka, smatra se da joj je pružena mogućnost uvida u spis predmeta i da nema primjedbi. Ako se stranka iz opravdanih razloga ne može odazvati pozivu za uvid u spis predmeta, uvid može izvršiti i naknadno, ali najkasnije u roku od osam dana od zadnjeg dana određenog u pozivu za uvid, a u tom je slučaju stranka dužna dokazati opravdanost razloga zbog kojih se nije mogla odazvati pozivu.

12.4.3. Dostava građevinske dozvole

Građevinska dozvola, odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole, dostavlja se: 1. investitoru s glavnim projektom, 2. strankama koje su izvršile uvid u spis predmeta ili su se javile tijelu graditeljstva, 3. strankama koje nisu izvršile uvid u spis predmeta i nisu se javile tijelu graditeljstva izlaganjem na oglasnoj ploči tijela graditeljstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči u trajanju od osam dana. U slučaju dostave u potonjem slučaju građevinska dozvola, odnosno rješenje, smatra se dostavljenim po isteku osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči. Građevinska dozvola dostavlja se putem elektroničke oglasne ploče katastarskom uredu, jedinici lokalne samouprave na čijem se području namjerava graditi građevina i Hrvatskim vodama, s glavnim projektom.

Građevinska dozvola za građenje građevine za građevine razvrstane u 2.a skupinu građevina objavljuje se na elektroničkoj oglasnoj ploči najmanje 30 dana radi upoznavanja javnosti i zainteresirane javnosti.

12.4.4. Izmjena i/ili dopuna građevinske dozvole

Izvršna, odnosno pravomoćna, građevinska dozvola može se po zahtjevu investitora izmijeniti, dopuniti, poništiti i/ili ukinuti do izdavanja uporabne dozvole. U postupku donošenja rješenja o izmjeni i/ili dopuni građevinske dozvole na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZOG-a kojima je uređeno izdavanje građevinske dozvole, ako tim zakonom nije propisano drukčije.

Rješenje o izmjeni i/ili dopuni građevinske dozvole za građevinu za čije je građenje izdana lokacijska dozvola kojim se mijenjaju i/ili dopunjavaju lokacijski uvjeti donosi se nakon izmjene i/ili dopune lokacijske dozvole. Rješenje o izmjeni i/ili dopuni građevinske dozvole za građevinu za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola kojim se mijenjaju i/ili dopunjavaju lokacijski uvjeti donosi se u skladu s prostornim planom u skladu s kojim je građevinska dozvola izdana ili u skladu s prostornim planom koji je na snazi u vrijeme donošenja rješenja ako to investitor zatraži.

U postupku donošenja rješenja o izmjeni i/ili dopuni građevinske dozvole pribavljaju se samo oni posebni uvjeti i uvjeti priključenja, odnosno potvrde glavnog projekta na koje izmjena i/ili dopuna ima utjecaja te se ponovo ne utvrđuju činjenice koje su utvrđene u postupku izdavanja dozvole. U tom postupku mogućnost uvida u spis predmeta radi izjašnjenja pruža se strankama samo ako se izmjene i/ili dopune odnose na vanjsku veličinu građevine, veličinu i oblik građevne čestice ili smještaj građevine na građevnoj čestici.

12.4.5. Promjena investitora

Ako se nakon izdavanja građevinske dozvole promijeni investitor, novi je investitor dužan u roku od petnaest dana od dana promjene od tijela graditeljstva zatražiti izmjenu građevinske dozvole u vezi s promjenom imena, odnosno tvrtke investitora. Novi investitor zahtjevu za izmjenu prilaže dokaz pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole ili suglasnost prijašnjeg investitora te dokaz da može biti investitor (koncesija, suglasnost ili drugi akt propisan posebnim propisom) ako je riječ o građevini za koju je posebnim zakonom propisano tko može biti investitor. Rješenje o promjeni imena, odnosno tvrtke investitora, u građevinskoj dozvoli dostavlja se prijašnjem i novom investitoru te građevinskoj inspekciji.

Bez rješenja o promjeni imena, odnosno tvrtke investitora, u građevinskoj dozvoli novi investitor ne smije graditi građevinu za koju je izdana građevinska dozvola.

12.4.6. Važenje građevinske dozvole

Građevinska dozvola prestaje važiti ako investitor ne pristupi građenju u roku od tri godine od dana pravomoćnosti dozvole. Smatra se da je investitor pristupio građenju od dana prijave početka građenja. Spomenuti rok ne teče za vrijeme trajanja postupka izvlaštenja ili odlučivanja o prijedlogu za donošenje odluke o služnosti ili pravu građenja na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske.

Važenje građevinske dozvole produžuje se na zahtjev investitora jednom za tri godine ako se nisu promijenili uvjeti za provedbu zahvata u prostoru određeni prostornim planom, odnosno lokacijskom dozvolom u skladu s kojima je građevinska dozvola izdana.

12.4.7. Građevinska dozvola za pripremne radove

Izvođenju pripremnih radova za građenje građevine može se pristupiti na temelju pravomoćne, odnosno izvršne građevinske dozvole za građenje te građevine. Iznimno od toga, posebna građevinska dozvola potrebna je za pripremne radove koji mogu utjecati na život i zdravlje ljudi ili na stabilnost okolnih građevina i okolnog zemljišta, kao i za građenje privremenih građevina za potrebe organiziranja gradilišta, i to za: 1. asfaltnu bazu, separaciju agregata, tvornicu betona i sl.; 2. dalekovod i transformatorsku stanicu koju je potrebno izgraditi radi napajanja gradilišta električnom energijom; 3. privremenu zamjensku i spojnu cestu.

Građevinsku dozvolu za privremene radove izdaje tijelo graditeljstva koje je izdalo građevinsku dozvolu za građevinu za koju se organizira gradilište. Ta dozvola može se izdati i za građevinu koja nije planirana prostornim planom, a njome se mora odrediti rok u kojem se privremena građevina mora ukloniti i uspostaviti primjereno stanje na zemljištu.

13

---

13. GRAĐENJE BEZ GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Danas važeći ZOG, kao i ranije važeći zakoni koji su uređivali gradnju, razlikuju dvije skupine slučajeva u kojima dopuštaju građenje bez građevinske dozvole, odnosno drugog akta nadležne vlasti. Prvu skupinu čine tzv. **posebni slučajevi građenja** u kojima se grade građevine koje služe sprječavanju djelovanja, odnosno otklanjanju štetnih posljedica prirodnih nepogoda, ratnih ili drugih razaranja i slučajevi **obnavljanje oštećenih građevina** od prirodnih nepogoda, ratnih ili drugih razaranja. Drugu skupinu čine slučajevi građevina i radova koji zbog svoje male zahtjevnosti ili drugog razloga nužno ne zahtijevaju građevinsku, odnosno drugu dozvolu jer je zaštita, odnosno ispunjavanje javnog interesa moguće osigurati i bez takve dozvole. U nastavku se daje prikaz pravnog uređenja građenja građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture i radova na tim građevinama iz potonje skupine.

13.1. RAZVOJ I ZNAČENJE INSTITUTA

Svi zakoni koji su uređivali pitanje građenja u Republici Hrvatskoj unazad četrdeset godina mogućnost, tj. dopuštenost pristupanja građenju i građenje uvjetovali su u načelu, kao i važeći ZOG, ishodom, odnosno postojanjem građevinske dozvole, odnosno odgovarajućeg akta nadležnog tijela lokalne, regionalne ili državne uprave, a ti su akti imali različite nazive. Istovremeno ti zakoni propisuju da se određene građevine i radovi zbog svoje male zahtjevnosti ili drugog razloga mogu graditi bez građevinske dozvole, odnosno drugog akta za građenje nadležnog tijela. Prvo su te građevine i radovi bili određeni odredbama Zakona o izgradnji objekata iz 1981., Zakona o građenju iz 1992., Zakona o gradnji iz 1999. i Zakona o gradnji iz 2003., a poslije toga pravilnicima koje je ministar nadležan za poslove graditeljstva donosio na temelju Zakona o gradnji iz 2003., Zakona o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. te danas ZOG-a iz 2013. S tim u vezi zamjetno je postupno povećanje broja građevina koje se mogu graditi i radova koji se mogu izvoditi bez akta za građenje i to posebice od kada se te građevine i radovi određuju pravilnicima, te podrobnije uređuju određena važnih pitanja povezana s njima.

Imajući u vidu činjenicu da se predmetne građevine i radovi mogu graditi, odnosno izvoditi unatoč tome što nisu planirani prostornim planom, omogućavanje građenja, odnosno njihova izvođenja bez građevinske dozvole, koja se može izdati samo za planirane građevine i radove, od izuzetnog je značenja za građenje građevina čije građenje nije planirano prostornim planom, a za kojima u prostoru nesumnjivo postoji potreba. Primjerice, građenje određenih komunalnih građevina, poput reklamnih panoa, kioska i terasa na javnim površinama, kućica na stajalištima javnog prijevoza, nadstrešnica i sličnih građevina koje se tradicionalno ne planiraju prostornim planovima, već posebnim odlukama koje se donose na temelju zakona kojim se uređuje komunalno gospodarstvo.

Naravno, dobar su primjer i antenski prihvat i antenski stupovi elektroničke komunikacijske opreme koji u vrijeme kada je započeo razvoj masovne mobilne telefonije nisu bili planirani u prostornim planovima. Zato je Pravilnikom o jednostavnim građevinama i radovima (NN 21/09) bilo propisano da se bez akta kojim se odobrava građenje i lokacijske dozvole mogu izvoditi radovi na postojećoj građevini kojima se postavlja elektronička komunikacijska oprema (**antenski prihvat**) po tipskom projektu za koji je izdano rješenje iz članka 196. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, te radovi na postojećoj građevini kojima se **proširuje kapacitet glavnog razdjelnika nepokretne javne telefonske mreže** na način da se s vanjske strane građevine prigrade najviše tri ormarića oslonjena na tlo maksimalnih vanjskih dimenzija 0,60 x 2,00 x 2,00 m, pod uvjetom da su ormarići smješteni na građevnoj čestici građevine, a izmjenama i dopunama tog pravilnika (NN 48/11) bilo je dodano da se bez akta kojim se odobrava građenje i lokacijske dozvole može graditi **antenski stup** elektroničke komunikacijske infrastrukture mobilnog operatera za koji je doneseno rješenje o tipskom projektu na temelju članka 196. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, osim ako njegovo građenje nije protivno dokumentu prostornog uređenja. Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 79/14) popis radova proširuje se tako da se bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom, mogu izvoditi radovi na **postojećoj kabelskoj kanalizaciji i postojećim stupovima** kojima se zamjenjuju stari kabeli novima, odnosno postavljaju novi kabeli.

13.2. UVJETI GRAĐENJA I UPORABE GRAĐEVINA BEZ GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Prema odredbama članka 128. ZOG-a jednostavne i druge građevine i radovi određeni Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima grade se, odnosno izvode se, bez građevinske dozvole. Građenju tih građevina i izvođenju tih radova može se pristupiti na temelju glavnog projekta, tipskog projekta za koji je Ministarstvo donijelo rješenje o tipskom projektu, drugog akta, odnosno bez akta, a sve kako je to propisano spomenutim pravilnikom.

Navedenim pravilnikom propisuje se i potreba provedbe **stručnog nadzora građenja** građevina i izvođenja radova, obveza **prijave početka građenja**, odnosno izvođenja radova i potreba ishođenja **uporabne dozvole**.⁶¹ Također, tim se pravilnikom određuju i slučajevi u kojima glavni projekt mora imati **potvrdu** javnopravnog tijela propisanu posebnim propisima. Na izdavanje tih potvrda i na utvrđivanje posebnih uvjeta koje prethodi izdavanju tih potvrda, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o gradnji kojima je uređeno utvrđivanje posebnih uvjeta i izdavanje potvrda glavnog projekta za građenje građevine za koju se ne izdaje lokacijska dozvola.

U projektiranju i građenju navedenih građevina te izvođenju navedenih radova investitor, projektant i izvođač dužni su pridržavati se svih propisa i pravila struke koji se odnose na njihovo građenje te se one ne smiju projektirati, graditi, odnosno izvoditi ako je to **zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornom planu**.⁶²

S tim u vezi napominjemo da nije riječ o gradnji građevina za koje je potrebna lokacijska i/ili građevinska dozvola koje se prema ZPU-u i ZOG-u moraju izdati u skladu s prostornim planom, tj. mogu se izdati samo za građenje građevina koje su planirane prostornim pla-

nom. Riječ je o građevina koje se prema ZPU-u i ZOG-u mogu graditi bez lokacijske i građevinske dozvole i čija gradnja ne mora biti planirana prostornim planom. To jasno proizlazi iz predmetne sintagme: “ako to nije zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornom planu”. Po prirodi stvari gradnja određene vrste građevina (s obzirom na njihovu namjenu ili funkciju) “**zabranjena je prostornim planom**” ako je zabrana gradnje takvih građevina planom izrijekom propisana ili ako je planom izrijekom propisana zabrana gradnje takvih ili svih građevina na određenom području. Primjerice, “u obuhvatu ovoga plana na građevnim česticama postojećih zgrada ne smiju se graditi pomoćne zgrade namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji” ili “u zoni stambene namjene S1 ne smiju se graditi ograde”.

Sintagma “**na drugi način protivno prostornom planu**”, prije svega valja istaknuti, ne obuhvaća situaciju u kojoj je riječ o građenju građevine određene spomenutim pravilnikom kakva (s obzirom na njezinu namjenu ili funkciju) nije planirana prostornim planom. Primjerice, gradnja oglasnog panoa u obuhvatu prostornog plana koji ne planira (ne spominje) gradnju oglasnih panoa nije “na drugi način protivno prostornom planu”. Također, gradnja pomoćne građevine određene spomenutim pravilnikom na građevnoj čestici postojeće stambene zgrade koja se nalazi izvan granica građevinskog područja nije “na drugi način protivno prostornom planu” zato što prostornim planom nije planirana gradnja stambenih zgrada izvan granica građevinskog područja. “Na drugi način protivno prostornom planu” jest građenje građevine određene spomenutim pravilnikom ako konkretna građevina ne ispunjava uvjete provedbe zahvata u prostoru propisane prostornim planom za takve građevine. Primjerice, po međama građevne čestice želi se izgraditi ograda visine 1,50 m, a planom je visina takvih ograda ograničena na 0,80 m.

13.3. GRAĐEVINE EKI-ja

Za građenje svih građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture te za izvođenje svih radova na tim građevinama i drugim građevinama u vezi s tim građevinama potrebna je građevinska dozvola, osim za građevine i radove za koje je Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima propisano da se mogu izvoditi bez građevinske dozvole. Te građevine i radovi u Pravilniku su određene izravno – na način da se spominju određene građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture, ali i posredno – na način da se te građevine ne spominju, već se spominju radovi koji se, uz ostale građevine, odnose i na te građevine. Riječ je o građevinama i radovima koje se navode u nastavku.

Pravilo ZOG-a prema kojemu se građevine ne smiju projektirati, graditi, odnosno izvoditi ako je to zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornom planu značajno je ublaženo odredbom članka 1. stavka 5. Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima. O tome više pod naslovom "7.3.1. Primjena Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima".

Bez građevinske dozvole i glavnog projekta mogu se izvoditi radovi:

- redovitog održavanja postojeće građevine (članak 3. točka 1.), što uključuje i instalacije elektroničke komunikacijske infrastrukture
  - investitor nije dužan prijaviti početak građenja građevina niti osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na postojećoj zgradi, kojima se izvode sustavi i instalacije elektroničke komunikacijske mreže (kabelska mreža) (članak 3. točka 3.d.)
  - investitor nije dužan prijaviti početak građenja građevina niti osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.),
- na priključku kojim se postojeća građevina priključuje na infrastrukturne instalacije (niskonaponsku električnu mrežu, elektroničku komunikacijsku in-

frastrukturu i mrežu, vodovod, kanalizaciju, plinski distribucijski sustav srednje i niske tlačne razine, vrelovod, toplovod, parovod i kabelsku televiziju) (članak 3. točka 5.)

- investitor nije dužan prijaviti početak građenja građevina niti osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
- ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.).

Bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom može se graditi:

- antenski stup elektroničke komunikacijske opreme, uključujući i elektroničku komunikacijsku opremu (čl. 4. točka 15.)
  - glavni projekt mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (čl. 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (čl. 6. stavci 4. i 5.)
  - izdaje se uporabna dozvola (čl. 6. stavak 1.)
- antenski stup s pripadajućim kontrolno-mjernim sustavom pasivnih antena namijenjenih zaštiti i kontroli radiofrekvencijskog spektra RH (čl. 4. točka 16.)
  - glavni projekt mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (čl. 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (čl. 6. stavci 4. i 5.)
  - izdaje se uporabna dozvola (čl. 6. stavak 1.).

Bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom mogu se izvoditi radovi:

- na postojećoj građevini kojima se poboljšava ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu, a kojima se ne mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (članak 5. točka 1.), što se odnosi i na građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture
  - glavni projekt mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)

- investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na postojećoj građevini kojima se postavlja elektronička komunikacijska oprema (antenski prihvat) (članak 5. točka 8.)
  - glavni projekt mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na postojećoj građevini kojima se postavljaju najviše 3 ulična ormara ili kabineta namijenjena za smještaj elektroničke komunikacijske opreme oslonjena na tlo maksimalnih vanjskih dimenzija 0,60 x 2 x 2 m (članak 5. točka 9.)
  - glavni projekt ne mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na postojećoj kabelskoj kanalizaciji i postojećim stupovima kojima se zamjenjuju stari kabeli novima, odnosno postavljaju novi kabeli (članak 5. točka 16.)
  - glavni projekt ne mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na postojećoj električnoj mreži ili elektroničkoj komunikacijskoj mreži kojima se zamjenjuje jedan ili više stupova na istom mjestu (članak 5. točka 18.)
  - glavni projekt ne mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - ne izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)
- na razvodu električne ili komunikacijske mreže, vodovoda, odvodnje i drugih cjevovoda te rasvjete, uključujući stupove za rasvjetu, elektrifikaciju i video nadzor na građevnoj čestici ili u obuhvatu zahvata u prostoru postojeće građevine (kampu, golfskom igralištu, ribnjaku i sl.) (članak 5. točka 19.)
  - glavni projekt mora sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima (članak 6. stavak 2.)
  - investitor je dužan prijaviti početak građenja građevina i osigurati stručni nadzor građenja (članak 6. stavci 4. i 5.)
  - izdaje se uporabna dozvola (članak 6. stavak 1.)

14

---

14. POSTUPAK GRAĐENJA

14.1. OBVEZA GRAĐENJA U SKLADU S GRAĐEVINSKOM DOZVOLOM I IZNIMKE

Prema odredbama članka 106. ZOG-a građenju građevine može se pristupiti na temelju pravomoćne građevinske dozvole, a graditi se mora u skladu s tom dozvolom ako tim zakonom ili propisom donesenim na temelju tog zakona nije drukčije propisano. Investitor može na vlastitu odgovornost i rizik pristupiti građenju na temelju izvršne građevinske dozvole.

Građenju građevine za koju je lokacijskom dozvolom ili građevinskom dozvolom određeno formiranje građevne čestice može se pristupiti pod navedenim uvjetom ako je u katastru formirana građevna čestica, s tim što se to ne odnosi na građenje građevine za koju se lokacijskom dozvolom određuje obuhvat zahvata u prostoru unutar kojega se parcelacijskim elaboratom formira građevna čestica.

Investitor koji tijekom građenja namjerava na građevini učiniti izmjene kojima se mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima dužan je ishoditi izmjenu i/ili dopunu građevinske dozvole. Međutim, izmjene tijekom građenja kojima se utječe na ispunja-

vanje bilo kojeg temeljnog zahtjeva za građevinu, osim na temeljni zahtjev sigurnosti u slučaju požara, a kojima se ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima, investitor može učiniti na temelju izmjene i/ili dopune glavnog projekta koji je sastavni dio građevinske dozvole na temelju koje se gradi, s tim da izmjenu i/ili dopunu građevinske dozvole isходи prije podnošenja zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole. Izmjene tijekom građenja kojima se utječe na ispunjavanje temeljnog zahtjeva sigurnosti u slučaju požara, a kojima se ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima, investitor može učiniti na temelju izmjene i/ili dopune glavnog projekta koji je sastavni dio građevinske dozvole na temelju koje se gradi i za koje je javnopravno tijelo nadležno za zaštitu od požara izdalo potvrdu o usklađenosti s posebnim uvjetima zaštite od požara, s tim da izmjenu i/ili dopunu građevinske dozvole isходи prije podnošenja zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole.

Prilikom građenja građevine dopušteno je odstupanje u odnosu na glavni projekt sukladno pravilima struke

ako se time ne utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu i ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima. Iznimno od toga, prilikom građenja građevine dopušteno je odstupanje u odnosu na glavni projekt u pogledu vanjske mjere građevine do 0,30 metara, osim u pogledu odstupanja od obveznoga građevinskog pravca i najmanje udaljenosti od međe te prilikom građenja ili rekonstrukcije građevine upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske ili građevine koja se nalazi u kulturno-povijesnoj cjelini upisanoj u taj registar (članak 19. ZOG-a).

14.2. ODLUKA O PRIVREMENOJ ZABRANI IZVOĐENJA RADOVA

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave po prethodno pribavljenom mišljenju turističke zajednice općine, odnosno grada, može odlukom za određene vrste građevina, na određenim područjima, odrediti razdoblje iduće kalendarske godine i vrijeme u kojemu se ne mogu izvoditi zemljani radovi i radovi na izgradnji konstrukcije građevine. Ta se odluka ne odnosi na:

1. građevine, odnosno radove za čije je građenje, odnosno izvođenje utvrđen interes Republike Hrvatske;
2. uklanjanje građevina na temelju rješenja građevinske inspekcije ili odluke drugog tijela državne vlasti;
3. građenje građevina, odnosno izvođenje radova u godini u kojoj je odluka stupila na snagu.

Navedena odluka u pogledu navedenih radova ima za posljedicu privremenu nemogućnost građenja na temelju važeće izvršne građevinske dozvole.

Provedbu navedene odredbe provodi komunalni redar, a za njezino nepoštivanje jedinica lokalne samouprave može propisati prekršajnu kaznu.

14.3. PRIJAVA POČETKA GRAĐENJA I ISKOLČENJE

Investitor je dužan tijelu graditeljstva najkasnije u roku od osam dana prije početka građenja, odnosno nastavka radova, pisano prijaviti početak građenja. U prijavi početka građenja građevine koja se gradi na temelju građevinske dozvole investitor je dužan navesti klasu, urudžbeni broj i datum izdavanja građevinske dozvole, izvođača i nadzornog inženjera te uz prijavu priložiti dokaz da je u katastru formirana građevna čestica ako se gradi građevina za koju se određuje građevna čestica. Iznimno od navedenog, u prijavi početka građenja građevine za koju se lokacijskom dozvolom određuje obuhvat zahvata u prostoru unutar kojega se parcelacijskim elaboratom formira građevna čestica investitor ne prilaže dokaz da je u katastru formirana građevna čestica. Investitor u toj prijavi može navesti podatke propisane propisima o zaštiti na radu koji se prema tim propisima navode u prijavi gradilišta.

U prijavi početka građenja građevine koja se gradi bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta investitor je dužan navesti izvođača i nadzornog inženjera te uz prijavu priložiti glavni projekt u elektroničkom obliku s propisanim potvrdama.

Tijelo graditeljstva dužno je u roku od pet dana od primitka prijave početka građenja o tome putem elektroničke oglasne ploče obavijestiti Ministarstvo unutarnjih poslova, građevinsku inspekciju i inspekciju rada te im tim putem omogućiti uvid u građevinsku dozvolu, glavni projekt i dokaz da je u katastru formirana građevna čestica ako se gradi građevina za koju se određuje građevna čestica.

Prije početka građenja investitor je dužan osigurati provedbu iskolčenja građevine.

14.4. UREĐENJE GRADILIŠTA

Gradilište mora biti uređeno i u skladu s posebnim zakonom ako ZPU-om ili propisom donesenim na temelju tog zakona nije propisano drukčije. Privremene građevine i oprema gradilišta moraju biti stabilni te odgovarati propisanim uvjetima zaštite od požara i eksplozije, zaštite na radu i svim drugim mjerama zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Gradilište mora imati uređene instalacije u skladu s propisima.

Na gradilištu je potrebno predvidjeti i provoditi mjere:

1. zaštite na radu te ostale mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi u skladu s posebnim propisima i
2. kojima se onečišćenje zraka, tla i podzemnih voda te buka svodi na najmanju mjeru.

Privremene građevine izgrađene u okviru pripremnih radova, oprema gradilišta, neutrošeni građevinski i drugi materijal, otpad i sl. moraju se ukloniti i dovesti zemljište na području gradilišta i na prilazu gradilišta u uredno stanje prije izdavanja uporabne dozvole.

Gradilište mora biti osigurano i ograđeno radi sigurnosti prolaznika i sprječavanja nekontroliranog pristupa ljudi na gradilište. Na gradilištu koje se proteže na velikim prostranstvima (željezničke pruge, ceste, dalekovodi i sl.) dijelovi gradilišta koji se ne mogu ograditi moraju biti zaštićeni određenim prometnim znakovima ili označeni na drugi način. Ograđivanje gradilišta nije dopušteno na način koji bi mogao ugroziti prolaznike. Gradilište mora biti označeno pločom koja obvezno sadrži ime, odnosno tvrtku investitora, projektanta, izvođača i osobe koja provodi stručni nadzor građenja, naziv i vrstu građevine koja se gradi, naziv tijela koje je izdalo građevinsku dozvolu, klasifikacijsku oznaku, urudžbeni broj, datum izdavanja i pravomoćnosti, odnosno izvršnosti te dozvole, datum prijave početka građenja, kao i naznaku da je riječ o kulturnom dobru ako se radovi izvode na građevini upisanoj u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. U slučaju prekida građenja investitor je dužan poduzeti mjere radi osiguranja građevine i susjednih građevina, zemljišta i drugih stvari.

Pobliži sadržaj i izgled ploče kojom se označava gradilište propisuje ministar pravilnikom.

14.5. DOKUMENTACIJA NA GRADILIŠTU

Izvođač na gradilištu, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, mora imati: 1. rješenje o upisu u sudski registar, odnosno obrtnicu i suglasnost za obavljanje djelatnosti građenja sukladno posebnom propisu; 2. ugovor o građenju sklopljen između investitora i izvođača; 3. akt o imenovanju glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta, odnosno voditelja radova; 4. ugovor o stručnom nadzoru građenja sklopljen između investitora i nadzornog inženjera; 5. građevinsku dozvolu s glavnim projektom, odnosno glavni projekt, tipski projekt, odnosno drugi propisani akt za građevine i radove određene pravilnikom iz članka 128. stavka 1. ovoga zakona; 6. izvedbeni projekt ako je to propisano ovim zakonom ili ugovoreno; 7. izvješće o obavljenoj kontroli glavnog i izvedbenog projekta ako je to propisano; 8. građevinski dnevnik; 9. dokaze o svojstvima ugrađenih građevnih proizvoda u odnosu na njihove važne značajke, dokaze o sukladnosti ugrađene opreme i/ili postrojenja prema posebnom zakonu, isprave o sukladnosti određenih dijelova građevine temeljnim zahtjevima za građevinu, kao i dokaze kvalitete (rezultati ispitivanja, zapisi o provedenim procedurama kontrole kvalitete i dr.) za koje je obveza prikupljanja tijekom izvođenja građevinskih i drugih radova za sve izvedene dijelove građevine i za radove koji su u tijeku određena ovim zakonom, posebnim propisom ili projektom; 10. elaborat iskolčenja građevine i 11. propisanu dokumentaciju o gospodarenju otpadom sukladno posebnim propisima koji uređuju gospodarenje otpadom.

Sva navedena dokumentacija mora biti napisana na hrvatskom jeziku latiničnim pismom, a dokumentaciju navedenu pod 6., 7., 8. i 9. nakon završetka građenja dužan je trajno čuvati investitor, odnosno vlasnik građevine.

14.6. ROK ZA DOVRŠENJE ZGRADE

Zgrada, ovisno o skupini u koju je razvrstana, mora u pogledu vanjskog izgleda i uređenja građevne čestice biti dovršena u sljedećem roku:

1. zgrada 1. skupine u roku od deset godina
2. zgrada 2.a i 2.b skupine u roku od sedam godina
3. zgrada 3.a i 3.b skupine u roku od pet godina.

Navedeni rokovi počinju teći od dana prijave početka građenja. Navedeni rokovi ne odnose se na zgrade koje su pojedinačno zaštićeno kulturno dobro. Izmjena i/ili dopuna građevinske dozvole ne utječe na navedene rokove.

The background is a dark green color with a complex pattern of thin, light green lines. These lines form a series of nested, overlapping shapes that create a sense of depth and movement. Scattered throughout the background are small, light green 'Y' symbols, some of which are larger and more prominent than others. The overall effect is a modern, geometric, and somewhat futuristic aesthetic.

15

15.

UPORABNA DOZVOLA

Izgrađena građevina, odnosno rekonstruirana građevina, može se početi **koristiti**, odnosno **staviti u pogon** te se može **donijeti rješenje za obavljanje djelatnosti** u toj građevini prema posebnom zakonu, nakon što se za tu građevinu izda uporabna dozvola ako ZOG-om, posebnim zakonom ili Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima nije propisano drukčije. Građevina se rabi samo sukladno njezinoj namjeni.

ZOG-om je uređeno izdavanje **dviju vrsta uporabnih dozvola** koje se, prije svega, razlikuju po predmetu postupka njihova donošenja. To su uporabna dozvola za građevinu izgrađenu, odnosno rekonstruiranu na temelju građevinske dozvole i uporabna dozvola za građevinu i građenu, odnosno rekonstruiranu (bez građevinske dozvole) na temelju glavnog projekta. To je razlikovanje važno i u kontekstu dokumenata koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje uporabne dozvole i predmeta postupka za izdavanje te dozvole. Kod prve vrste ZOG razlikuje i dvije specifične vrste dozvola. To su privremena uporabna dozvola i uporabna dozvola za dio građevine.

15.1. PRAVNA PRIRODA UPORABNE DOZVOLE

Formalnopravno uporabna dozvola jest **upravni akt** jer njome nadležno tijelo rješava o pravu na uporabu određene građevine. Takvo formalnopravno određivanje uporabne dozvole određuje i postupak njezina izdavanja, na način da se ta dozvola izdaje u postupku propisanom Zakonom o općem upravnom postupku i postupovnim odredbama ZOG-a. U smislu Zakona o općem upravnom postupku uporabna dozvola ima **karakter rješenja**.

S procesne točke promatranja uporabna dozvola je, jednako kao lokacijska i građevinska dozvola, **pozitivno rješenje** koje se donosi isključivo **na zahtjev stranke** i **ne može se prinudno izvršiti**, ali za razliku od tih dozvola, nije složeno rješenje (nije akt kolaboracije) i može se izdati djelomično, tj. za dio građevine, kao i privremeno. Također, za razliku od navedenih dozvola, uporabna dozvola nema trajno, već samo **trenutačno djelovanje**. Naime, tom se dozvolom utvrđuje da su propisani, zapravo građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom određeni uvjeti, ispunjeni u trenutku njezina izdavanja i da se građevina može rabiti u trenutku izvršnosti te dozvole. Zato, uz ostalo, uporabna dozvola nema rok važenja.

Nadalje, građevinska je dozvola prema sadržajnom učinku istovremeno **stvarni, impersonalni i deklaratorni** upravni akt. Karakteristika **deklaratornosti** znači da se uporabnom dozvolom utvrđuje da je određena građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom te da se dopušta njezina uporaba. **Stvarni** karakter uporabne dozvole znači da su prava i obveze koje proizlaze iz te dozvole vezane uz stvar (građevinu čija se uporaba dopušta), a **impersonalnost** znači da uporaba građevine nije dopuštena određenoj osobi, već svakome. Također, uporabna je dozvola, isto kao lokacijska i građevinska dozvola, **ovlašćujući** (favoribilni) upravni akt, ali nije i **obvezujući** (onerozni) upravni akt jer nikoga ne obvezuje.

15.2. NADLEŽNOST ZA IZDAVANJE UPORABNE DOZVOLE

Uporabnu dozvolu izdaje Ministarstvo te upravno tijelo velikoga grada, Grada Zagreba i županije nadležno za upravne poslove graditeljstva. Nadležnost za izdavanje u uporabne dozvole između navedenih tijela ZOG-om je podijeljena na isti način kao i za građevinsku dozvolu (vidi: "8.2. Nadležnost za izdavanje građevinske dozvole"), s tim što uporabnu dozvolu za građevinu 1. skupine izdaje upravno tijelo velikoga grada, Grada Zagreba, odnosno županije na koje je prenesena nadležnost za izdavanje građevinske dozvole i koje je izdalo tu dozvolu.

Iznimno od navedenog, na području određenih gradova koji nisu veliki gradovi građevinsku dozvolu izdaje **upravno tijelo grada** jer je na te gradove županija na temelju Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi prenijela nadležnost za izdavanje lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola. To su sljedeći gradovi: Samobor, Petrinja, Kutina, Vinkovci, Rovinj, Poreč, Vodnjan, Buje, Labin, Umag, Novigrad, Trogir, Kaštela i Makarska. Također, iznimno od navedenog, uporabne dozvole na području grada Požege, koji je veliki grad, ne izdaje njegovo upravno tijelo već upravno tijelo županije.

15.3. POSTUPAK IZDAVANJA UPORABNE DOZVOLE

Uporabna dozvola izdaje se za građevinu, odnosno radove, za koju odnosno za koje je izdana građevinska dozvola, a može se izdati i za dio građevine za koju je izdana građevinska dozvola prije dovršetka građenja cijele građevine i to za dio građevine: 1. ako je to potrebno radi nastavka i dovršenja građenja (korištenje mosta za pristup gradilištu, trafostanice i dalekovoda za opskrbu energijom i dr.), 2. ako se određeni dio građevine može početi koristiti prije dovršenja cijele građevine, što mora biti predviđeno (projektirano) glavnim projektom.

15.3.1. Zahtjev za izdavanje uporabne dozvole i prilozi zahtjevu

Postupak izdavanja uporabne dozvole pokreće se po zahtjevu **investitora, odnosno vlasnika građevine**. Zahtjevu za izdavanje uporabne dozvole investitor, odnosno vlasnik građevine, prilaže: 1. fotokopiju građevinske dozvole, odnosno primjerak glavnog projekta za građevinu koja se može graditi ili radove koji se mogu izvoditi bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta; 2. podatke o sudionicima u gradnji; 3. pisanu izjavu izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine; 4. završno izvješće nadzornog inženjera o izvedbi građevine; 5. izjavu ovlaštenog inženjera geodezije da je građevina smještena na građevnoj čestici, odnosno unutar obuhvata zahvata u prostoru u skladu s građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom; 6. geodetsku snimku izvedenog stanja građevine ili geodetski elaborat i/ili drugi akt određen posebnim propisima na temelju kojega se u katastru, odnosno katastru infrastrukture i zemljišnoj knjizi evidentiraju zgrade, druge građevine, odnosno način korištenja zemljišta s podacima o lomnim točkama građevine, građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru prikazane u GML formatu u elektroničkom obliku; 7. dokaz da je u katastru formirana građevna čestica ako je riječ o građevini za koju se lokacijskom dozvolom određuje obuhvat zahvata u prostoru unutar kojega se parcelacijskim elaboratom formira građevna čestica, osim za izdavanje privremene uporabne dozvole i 8. energetska certifikat zgrade ako se zahtjev podnosi

za zgradu koja mora ispunjavati zahtjeve energetske učinkovitosti.

Sastavljanje **pisane izjava izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine** obveza je izvođača propisana ZOG-om, a njezin sadržaj propisan je Pravilnikom o sadržaju pisane izjave izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine. Sastavljanje **završnog izvješća nadzornog inženjera o izvedbi građevine** obveza je nadzornog inženjera, a njegov sadržaj propisan je Pravilnikom o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, obrascu, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera. **Geodetska snimka izvedenog stanja građevine** prikaz je lomnih točaka građevine, građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru koju u GML formatu na katastarskom planu u elektroničkom obliku izrađuje ovlašteni inženjer geodezije. **Energetskim certifikatom** predočuju se energetska svojstva zgrade, odnosno njezina posebnog dijela, a izdaje ga za to ovlaštena osoba. Izdavanje, značenje, važenje i druga pitanja vezana uz energetska certifikat uređena su odredbama članka 23. do 47. ZOG-a.

15.3.2. Pregled zahtjeva i stranke u postupku

Postupak izdavanja uporabne dozvole, kao i lokacijske i građevinske dozvole, započinje pregledom zahtjeva i dokumenata koji se prilažu uz zahtjev te poduzimanjem radnji propisanih Zakonom o općem upravnom postupku u svrhu otklanjanja nedostataka zahtjeva i priloga ako takvi postoje. Prema Zakonu o općem upravnom postupku ako tijelo graditeljstva utvrdi da je zahtjev za izdavanje uporabne dozvole neuređan ili da nisu ispunjeni propisani uvjeti za izdavanje te dozvole, dužno je podnositelju zahtjeva zaključkom odrediti primjeren rok za ispunjenje tih uvjeta. Pod pojmom "propisani uvjeti" u navedenom smislu, po prirodi stvari, misli se samo na one "uvjete" čije ispunjenje ovisi o volji odnosno dopuštenom i mogućem ponašanju podnositelja zahtjeva. Primjerice, to može biti otklanjanje formalnih

nedostataka zahtjeva, poziv na prilaganje dokumenata koji moraju biti priloženi uz zahtjev. Ako za to postoji potreba, spomenuti se zaključak donosi odmah nakon zaprimanja predmeta u rad te pregleda zahtjeva i priloga, ali se može donijeti i kasnije, a i ponovo (drukčijeg sadržaja) ako se tada utvrdi da nisu ispunjeni propisani uvjeti. Podnositelj zahtjeva može jednom zatražiti produljenje određenog mu roka ako je to potrebno. Ako podnositelj zahtjeva ne postupi po osnovanom traženju tijela graditeljstva i ne ispuni propisane uvjete, tijelo graditeljstva odbit će zahtjev rješenjem. Ako traženje tijela graditeljstva nije bilo osnovano na zakonu, što u praksi nije rijedak slučaj, a podnositelj zahtjeva na to upozori tijelo ili to tijelo naknadno samo uvidi, zahtjev će se riješiti u skladu s relevantnim propisima, tj. provest će se postupak te će se izdati uporabna dozvola ako se u postupku utvrdi da su za to ispunjeni propisani uvjeti.

Za razliku od postupka izdavanja lokacijske i građevinske dozvole, u postupku izdavanja uporabne dozvole nema uzgrednih stranaka ("susjeda") jer su stranke samo investitor, odnosno vlasnik građevine na čiji je zahtjev pokrenut postupak izdavanja te dozvole, stoga nema niti obveze pružanja mogućnosti uvida u spis predmeta radi očitovanja.

15.3.3. Tehnički pregled

Utvrđivanje relevantnih činjenica u postupku izdavanja uporabne dozvole obavlja se prije svega uvidom u građevinsku dozvolu, glavni projekt, izvedbeni projekt ako je izrađen, završno izvješće nadzornog inženjera o izvedbi građevina i druge dokumente koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje uporabne dozvole i dokumente koji se moraju pribaviti tijekom građenja, a u slučaju građevine izgrađene bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta i uvidom u prostorni plan te obveznom provedbom tehničkog pregleda građevine (specifičnog ZOG-om uređenog očevida) na kojemu se utvrđuje je li građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom.

Investitor, odnosno vlasnik građevine, dužan je omogućiti provedbu tehničkog pregleda, na tehničkom pregledu osigurati nazočnost svih sudionika u gradnji i na tehničkom pregledu dati na uvid propisanu dokumentaciju. Također, dužan je predstavniku javnopravnog tijela pozvanom na tehnički pregled, koji nije prisustvovao tom pregledu, omogućiti pregled građevine i uvid u dokumentaciju i nakon tehničkog pregleda, radi davanja mišljenja u propisanom roku.

Tijelo graditeljstva dužno je u roku od trideset, odnosno petnaest dana od dana primitka urednog zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole obaviti tehnički pregled građevine. Na tehnički pregled pozivaju se investitor, javnopravna tijela koja su u postupku lokacijske dozvole, odnosno građevinske dozvole utvrdila posebne uvjete, odnosno izdale potvrdu glavnog projekta i po potrebi neovisni stručnjaci koje odredi tijelo graditeljstva. Iznimno od toga, na tehnički pregled građevine 3.a i 3.b skupine te građevine izgrađene, odnosno radova izvedenih bez građevinske dozvole na temelju glavnog projekta poziva se investitor. Pozvani sudionici u gradnji i javnopravna tijela dužni su osigurati sudjelovanje svoga predstavnika na tehničkom pregledu, ali se tehnički pregled može održati i bez njihova sudjelovanja ako se nisu odazvali pozivu. Poziv na tehnički pregled javnopravnim se tijelima dostavlja putem elektroničke oglasne ploče.

Predstavnici sudionika u gradnji i javnopravnih tijela dužni su surađivati s voditeljem postupka izdavanja uporabne dozvole koji provodi tehnički pregled, a predstavnici sudionika u gradnji dužni su voditelju postupka i predstavnicima javnopravnih tijela dati odgovore i objašnjenja koja od njih zatraže. O obavljenom tehničkom pregledu sastavlja se zapisnik u koji se obvezno unosi obrazloženo mišljenje predstavnika javnopravnog tijela o izgrađenosti građevine u skladu s građevinskom dozvolom u dijelu koji se odnosi na ispunjavanje uvjeta propisanih posebnim propisom koji je u nadležnosti javnopravnog tijela i/ili posebnim uvjetima koje je to tijelo utvrdilo, a po potrebi i mišljenja, odgovori i objašnjenja sudionika u gradnji i neovisnog stručnjaka s tim u vezi.

Ako predstavnik javnopravnog tijela nije prisustvovao tehničkom pregledu niti je u roku od osam dana od dana određena za obavljanje tehničkog pregleda dostavio tijelu graditeljstva mišljenje, smatrat će se da je mišljenje toga tijela dano te da je građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom u dijelu koji se odnosi na ispunjavanje uvjeta propisanih posebnim propisom koji je u nadležnosti javnopravnog tijela i/ili posebnim uvjetima koje je utvrdilo to tijelo.

Ako se na tehničkom pregledu utvrdi **nedostatak** zbog kojeg građevina ne ispunjava jedan ili više temeljnih zahtjeva za građevinu, lokacijskih uvjeta ili drugih uvjeta određenih građevinskom dozvolom, odnosno glavnim projektom, a taj se nedostatak može otkloniti bez izmjene i/ili dopune građevinske dozvole, odnosno glavnog projekta, određuje se primjereni rok za otklanjanje takva nedostatka koji ne može biti duži od devedeset dana. Investitor je dužan obavijestiti tijelo graditeljstva o otklonjenom nedostatku radi nastavka tehničkog pregleda.

Ako se tehnički pregled obavlja izvan mjesta u kojem se nalazi sjedište ili ispostava tijela graditeljstva, javnopravnog tijela, odnosno adresa druge osobe koja sudjeluje na tehničkom pregledu, investitor je dužan nadoknaditi tijelu graditeljstva, javnopravnom tijelu, odnosno toj osobi putne troškove i dnevnice predstavnika koji su bili na tehničkom pregledu u visini određenoj posebnim propisima.

15.3.4. Pokusni rad

Ako u svrhu izdavanja uporabne dozvole postoji potreba ispitivanja ispunjenja temeljnih zahtjeva za građevinu pokusnim radom, investitor je obavezan početak pokusnog rada prijaviti tijelu graditeljstva te javnopravnom tijelu koje je utvrdilo posebne uvjete s tim u vezi. U tom slučaju investitor je dužan ispitivanje povjeriti osobi koja za to ispunjava uvjete propisane posebnim propisom. Prijavi pokusnog rada prilaže se: 1. plan i program ispitivanja temeljnih zahtjeva za građevinu u

tijeku pokusnog rada, 2. plan i program ispitivanja zadovoljavanja uvjeta priključenja građevine na energetsku infrastrukturu ako je sukladno posebnom propisu određen posebnim uvjetima, 3. usporedne vrijednosti parametara koji se ispituju u pokusnom radu i vrijednosti tolerancije i 4. predviđeni završetak pokusnog rada. Pokusni rad, temeljni zahtjevi koji se ispituju, vrijeme trajanja pokusnog rada i mjere osiguranja za vrijeme trajanja pokusnog rada moraju biti predviđeni i obrađeni glavnim projektom. Vrijeme trajanja pokusnog rada ne može biti duže od dvije godine.

15.3.5. Uvjeti za izdavanje uporabne dozvole

Uporabna dozvola za građevinu izgrađenu, odnosno radove izvedene **na temelju građevinske dozvole** izdaje se u roku od osam dana od dana obavljenoga tehničkog pregleda ako se utvrdi: 1. da je uz zahtjev za njezino izdavanje priložena propisana dokumentacija; 2. da je građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom, u pogledu ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu, lokacijskih uvjeta i drugih uvjeta određenih građevinskom dozvolom; 3. da je građevina priključena na prometnu površinu i druge građevine i uređaje komunalne ili druge infrastrukture određene građevinskom dozvolom i 4. da su privremene građevine izgrađene u okviru pripremnih radova, oprema gradilišta, neutrošeni građevinski i drugi materijal, otpad i sl. uklonjeni, a zemljište na području gradilišta i na prilazu gradilišta dovedeno u uredno stanje.

Uporabna dozvola za građevinu izgrađenu, odnosno radove izvedene bez građevinske dozvole **na temelju glavnog projekta** izdaje se u roku od osam dana od dana obavljenoga tehničkog pregleda ako se utvrdi: 1. da je uz zahtjev za njezino izdavanje priložena propisana dokumentacija; 2. da je građevina izgrađena u skladu s glavnim projektom u pogledu ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu, lokacijskih uvjeta i drugih uvjeta određenih glavnim projektom i 3. građevina svojom namjenom, smještajem i vanjskim mjerama svih nadzemnih i podzemnih dijelova nije protivna prostornom planu u vrijeme izrade glavnog projekta.

15.4. PRIVREMENA UPORABNA DOZVOLA

Privremena uporabna dozvola izdaje se za privremenu uporabu građevine za koju je na tehničkom pregledu utvrđeno da je izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom te da su provedeni svi kontrolni postupci u pogledu ocjenjivanja sukladnosti, odnosno dokazivanja kvalitete određenih dijelova građevine za sve radove tijekom građenja kada je ta obveza propisana ZOG-om, propisima donesenim na temelju tog zakona, posebnim propisima ili određena glavnim projektom ako: nema konačnih rezultata ispitivanja u pogledu ocjenjivanja sukladnosti, odnosno dokazivanja kvalitete određenih dijelova građevine i/ili u katastru nije formirana građevna čestica za građevinu čije je građenje u interesu Republike Hrvatske. Privremena uporabna dozvola izdaje se na rok koji nije duži od devedeset dana, a po isteku tog roka prestaje važiti. Privremena uporabna dozvola prestaje važiti po isteku roka od šest mjeseci od dana formiranja građevne čestice u katastru.

U svrhu nastavka korištenja građevine za koju je izdana privremena uporabna dozvola koja je prestala važiti, rada pogona u toj građevini, njezina evidentiranja u katastru i obavljanja djelatnosti prema posebnom zakonu u toj građevini potrebno je ishoditi uporabnu dozvolu.

15.5. UPORABNA DOZVOLA ZA DIO GRAĐEVINE

Uporabna dozvola može se na zahtjev investitora izdati prije dovršetka građenja cijele građevine i za dio građevine ako je to potrebno radi nastavka i dovršenja građenja (korištenje mosta za pristup gradilištu, trafo-stanice i dalekovoda za opskrbu energijom i dr.) ili ako se određeni dio građevine može početi koristiti prije dovršenja cijele građevine. Potreba izdavanja uporabne dozvole za dio građevine mora biti predviđena (projek-tirana) glavnim projektom.

16

---

16. SAŽETAK I ZAKLJUČAK

Polazišta za izradu ovoga priručnika sadržana su u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. iz srpnja 2021. (NPOO) kojim se planira reforma čiji je cilj osiguranje ravnomjerne dostupnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukture vrlo velikog kapaciteta čime se omogućuje gigabitna povezivost za kućanstva i socioekonomske pokretače, što je osnovni preduvjet za tranziciju prema digitalnom društvu i gospodarstvu. U svrhu ostvarivanja toga cilja i otklanjanja poteškoća s tim u vezi u upravnim područjima prostornog uređenja i gradnje te s njima povezanim posebnim upravnim područjima NPOO-om su određene sljedeće aktivnosti: 1. analiza i identifikacija administrativnih opterećenja prostornog planiranja i gradnje te izdavanja dozvola, 2. izrada smjernica za uklanjanje administrativnih opterećenja na primjerima dobre prakse zemalja članica EU-a, 3. izrada smjernica

za izradu prostornih planova za uvjete i način planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture, 4. izrada smjernica za usklađenje procedura za ishođenje akata za gradnju na temelju iskustava dobre prakse zemalja EU-a, 5. izrada priručnika za ishođenje akata za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, 6. administracija i upravljanje projektom i 7. edukacija korisnika, promidžba i vidljivost.

Ovaj priručnik predstavlja realizaciju pete aktivnosti: izrade priručnika za ishođenje akata za gradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, a zbog neodvojive povezanosti prostornih planova i akata za gradnju EKI-ja sadrži analizu i smjernice za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja u dijelu koji se odnosi na izradu i donošenje prostornih planova u segmentu elektroničke komunikacijske infrastrukture.

16.1. ISKUSTVA DOBRE PRAKSE ZEMALJA EUROPSKE UNIJE

Izradi ovog priručnika, sukladno NPOO-u, prethodila je izrada smjernica za uklanjanje administrativnih opterećenja na primjerima dobre prakse zemalja članica EU-a i izrada smjernica za usklađenje procedura za ishođenje akata za gradnju na temelju iskustava dobre prakse zemalja EU-a. U okviru izrade ovih smjernica sagledani su sustavi prostornog uređenja u Danskoj, Finskoj, Islandu, Norveškoj, Švedskoj, Austriji, Njemačkoj i Sloveniji, planiranje EKI-ja u Austriji, Danskoj, Njemačkoj i Sloveniji te implementacija 5G mreže u svim državama članicama Europske unije.

16.1.1. Dobra prakse zemalja članica EU-a u užem smislu riječi

Sustavi prostornog uređenja i planiranja građevina u prostoru, kao i sustavi izdavanja akata za gradnju u navedenim su državama različiti i odgovaraju unutarnjoj teritorijalnoj podjeli i specifičnom pravnom uređenju pojedinih država pa se, shodno tome, pitanje planiranja EKI-ja u prostoru te izdavanje akata za njegovu gradnju u tim državama uređuju na način koji odgovara unutarnjem pravnom uređenju. Unatoč sličnosti pojedinih instrumenata (instituta) prostornog uređenja, planiranja i izdavanja akata za gradnju EKI-ja u navedenim državama ne može se zaključiti da s tim u vezi u određenoj državi ili više njih postoje primjeri dobre prakse zemalja članica EU-a u užem smislu riječi, tj. instrumenti koji bi se svojom kvalitetom, odnosno učinkovitošću, posebno isticali i koje bi zato bilo dobro primijeniti u drugoj zemlji ili zemljama članicama. U tom smislu instrumenti koji se s tim u vezi rabe u Republici Hrvatskoj ne razlikuju se od instrumenata koji se rabe u drugim zemljama EU-a. U nastavku se kao primjer navedenog daje sažeti opis uređenja ovih pitanja u Republici Austriji, Kraljevini Danskoj i Republici Sloveniji.

Kraljevina Danska

Danska je unitarna država i svi su zakoni nacionalni. Unutar djelokruga nacionalnog zakonodavstva, općine mogu donositi prostorne planove koji sadrže odredbe o tome koja je vrsta građevina dopuštena i opća načela lokalne politike za pitanja kao što su telekomunikacijski stupovi.

Za većinu građevina EKI-ja dozvole izdaje općina u skladu s nacionalnim zakonima. To uključuje građevinske dozvole, dozvole za planiranje ruralnog područja, dozvole za kopanje, dozvole koje se odnose na očuvanje prirode i/ili kulturne baštine u određenim slučajevima i dozvole za pravo puta na općinskim cestama. Za kopanje i prava puta na državnim cestama potrebna je samo dozvola Direkcije za ceste, a za polaganje kabela na dno oceana potrebna je dozvola nekoliko državnih tijela, ali ne općine. Postoje izuzeća od izdavanja nekih dozvola za neke, uglavno jednostavnije (manje) radove i kao što je postavljanje antenskih prihвата na postojeće građevine. Izuzeće od izdavanja jedne dozvole ne znači izuzeće od izdavanja neke druge potrebne dozvole. Čak i kada nije potrebna niti jedna dozvola, mora se pridržavati prostornog plana ako se gradi na području za koje se takav plan primjenjuje. Izuzeće od dozvole za kopanje imaju radovi koji se ne mogu odgoditi, ali je te radove potrebno prijaviti nadležnom tijelu za ceste i postaviti upit u LER-u (Danskom registru vlasnika podzemnih vodova). Izuzeće od građevinske dozvole odnosi se na antenske stupove, antenske prijvate na postojećim građevinama, ormare za opremu i bežične pristupne točke malog područja, koji se koriste za radijsku komunikaciju u elektroničkim komunikacijskim mrežama, uključujući telekomunikacijsku infrastrukturu temeljenu na radijskim frekvencijama ili kabelima. Izuzeće od dozvola za planiranje ruralnih zona (u ruralnim zonama) odnosi se na antenske stupove, antenske prijvate na postojećim građevinama i ormare za opremu tlocrtno površine do 2 m² i visinom do 2,5 m koji se postavljaju neposredno uz antenski stup ili postojeću građevinu na kojoj je antenski prihvat.

Nema prešutnog odobravanja građenja EKI-ja u slučaju protoka roka propisana za izdavanje dozvole jer za to zbog ozbiljnosti pitanja ne bi bilo podrške javnosti. Osim toga za to niti nema razloga jer se dozvole gotovo redovito izdaju u propisanim rokovima. Dozvole za kopanje izdaju se unutar propisanog roka od 4 tjedna. Što se tiče antenskih stupova i antenskih prihвата, pitanje koje oduzima najviše vremena često nisu formalne dozvole, već identifikacija odgovarajućeg područja na kojemu se nalazi nekretnina i sklapanje ugovora o zakupu nekretnine, što nije dio postupka izdavanja dozvola. Dobrom praksom smatra se izuzeće od dozvola za određene građevine i radove EKI-ja, umjesto prešutnog odobravanja njihova građenja, odnosno izvođenja radova.

Institut prava puta kao administrativni (prisilni) način rješavanja imovinskopravnih odnosa na nekretninama u javnom vlasništvu (osim na cestama) i u privatnom vlasništvu u svrhu gradnje građevina EKI-ja ne postoji, već se oni rješavaju ugovorom između vlasnika i telekomunikacijskih operatera po komercijalnim principima.

Uvođenje 5G tehnologije naišlo je na zabrinutost građana. Međutim, primjetna je tendencija smanjenja broja upita građana i demonstracija s tim u vezi. To je posljedica suradnje nadležnih javnopravnih tijela, dobre i korektno komunikacije s javnošću i intenzivnog nadzora operatera.

Republika Austrija

Nadležnost za donošenje zakona i drugih propisa te njihovu provedbu podijeljena je između Republike Austrije, saveznih država i lokalnih zajednica. Primjerice, donošenje i provedba propisa kojima se uređuje urbanizam, gradnja i zaštita prirode u nadležnosti je devet saveznih država, a u nadležnosti Republike Austrije jest donošenje i provedba propisa o cestovnom prometu. EKI, uključujući i antenske stupove u privatnom je vlasništvu tj. vlasništvu telekomunikacijskog operatera i ništa nije u vlasništvu države. Telekomunikacijski operateri grade linijski EKI.

Planiranje antenskih stupova razlikuje se od jedne do druge savezne države, ali se može zaključiti da se antenski stupovi linijskog EKI-ja uglavnom ne planiraju u prostornim planovima. Država uvjetuje da na određenom malom području mora biti jedan stup, a novi operateri mogu na postojeće stupove staviti svoju opremu ili raditi nove stupove. Država je predložila da se 5G mreže grade uz autocestu ili željeznicu, ali to nije propisano kao obveza. Ne postoji obveza gradnje EKI-ja uz drugu postojeću infrastrukturu, ali se to u praksi uglavnom tako čini radi uštede prostora..

Sukladno propisima svake od saveznih država mogu biti potrebne različite dozvole za izdavanje različitih građevina, kao što su građevinska dozvola, dozvole vlasnika ili općine, dozvole puta, dozvole zakona o zaštiti okoliša, a uvjeti za njihovo izdavanje u određenoj se mjeri razlikuju. Međutim, postupak izdavanja dozvola uređen je u cijeloj zemlji na isti način. Lokacijska i uporabna dozvola ne postoje. U nekim savezним državama „za postavljanje EKI-ja“ nije potrebna građevinska dozvola. Nema prešutnog odobravanja građenja EKI-ja u slučaju protoka roka propisana za izdavanje dozvole.

Institut prava puta postoji, ali vlasnik može odbiti uspostavu stupa i ništa ga ne obvezuje. Građenje EKI-ja na nekretninama u javnom vlasništvu besplatno je.

Za gradnju EKI-ja ne provodi se procjena utjecaja na okoliš jer se prema Zakonu o telekomunikacijama prilikom gradnje i rada radijskih sustava i terminalne opreme mora zajamčiti zaštita života i zdravlja ljudi te nesmetan rad drugih radijskih sustava i terminalne opreme.

Javnost se sve više protivi uvođenju 5G tehnologije i digitalizaciji iz različitih razloga. Uglavnom iz zdravstvenih razloga i straha od pojačanog nadzora, a što se ponekad pojačava teorijama zavjere i lažnim informacijama. Nadležna javnopravna tijela zajednički poduzimaju različite protumjere od kojih su najznačajnije upoznavanje javnosti s činjenicama (na temelju tehničkog, pravnog i medicinskog znanja) i omogućavanje

slobodnog pristupa svim podacima na različite načine. Informativne kampanje usmjerene su na gradonačelnike i lokalnu razinu gdje nastaje najveći otpor.

Republika Slovenija

U Sloveniji su svi zakoni nacionalni. Na državnom nivou može se planirati EKI i željeznička infrastruktura. Namjera je da se uz to grade optički kabeli kako se ne bi posebno gradili. EKI je uglavnom sekundarna infrastruktura na glavnoj infrastrukturi. Prostorno planiranje na regionalnoj razini ne postoji. Općine u okviru nacionalnih propisa donose prostorne planove koji ne moraju, ali mogu uključivati EKI. Uobičajena je praksa da općine s obzirom na veliku autonomiju koju imaju u prostornom planiranju u svojim prostornim planovima određuju specifične uvjete za uspostavu komunikacijskih mreža. Geopozicioniranje EKI kabela u prostornim planovima nije propisano. Općine, također, sklapaju ugovore s operaterima i regulatorom o namjeri uspostave infrastrukture te ugovore o pravu služnosti na nekretninama u vlasništvu općine. U stvarnopravnom pogledu razlikuje se EKI koji je javna infrastruktura te predstavlja javno dobro i privatne mreže koje nisu djelovi javnog EKI sustava. EKI-jem koji je javno dobro upravlja nadležno državno tijelo. Država ne gradi infrastrukturu ako za to postoji tržišni interes. Od 2007. uspostavljen je 2D katastar infrastrukture, a u tijeku je i uspostava katastra EKI-ja (utičnice, kabeli, šahtovi i stupovi). To je podatkovni temelj na osnovi kojega se planira gradnja EKI-ja.

Za većinu građevina EKI-ja građevinske dozvole izdaje država putem dislociranih upravnih jedinica državne uprave, a za građevine EKI-ja od državnog značenja te dozvole izdaje Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja. Postoje izuzeća od izdavanja građevinskih dozvola za građevine EKI-ja koje nisu više od 10 m i/ili nemaju površinu veću od 30 m². Također, građevinska se dozvola ne izdaje za ugradnju uređaja – opreme u postojeće građevine jer to ne podliježe građevinskom zakonu niti za postavljanje kabela. Iako građevinska dozvola nije potrebna, gradnja ne smije biti u suprotnosti s prostornim planom (općinskim i državnim prostornim

planovima) te se graditi mora u skladu s važećim propisima. Nema prešutnog odobravanja građenja EKI-ja u slučaju protoka roka propisana za izdavanje dozvole i s tim u vezi nisu propisane posebne posljedice, već se primjenjuje opći režim plaćanja kazni.

Institut prava puta kao administrativni (prisilni) način rješavanja imovinskopravnih odnosa na nekretninama u javnom vlasništvu i u privatnom vlasništvu u svrhu gradnje građevina EKI-ja ne postoji, već se oni rješavaju ugovorom o služnosti ili drugim odgovarajućim ugovorom između vlasnika i telekomunikacijskog operatera, a ako to nije moguće, tada administrativnim putem izvlaštenjem (nepotpunim – ustanovljenjem služnosti, odnosno potpunim). Prilikom sklapanja ugovora o služnosti (ako ga sklapa bilo koji mrežni operater) obvezna je odredba o dopuštenosti zajedničkog korištenja i drugih operatera elektroničke mreže. Ako na nekretninama u vlasništvu države služnost nije ustanovljena, ugovorom o prijedlogu operatera za građenje EKI-ja na tom zemljištu odlučuje država i pri tome nije vezana propisima o izvlaštenju.

Za bazne stanice i antene nije potrebna procjena utjecaja na okoliš, a za građevine EKI-ja za koje je potrebna provodi se u okviru postupka izdavanja građevinske dozvole (objedinjeni postupak).

Pitanje navodnih zdravstvenih problema uzrokovanih EMR-om bilo je posebno aktualno 2019. kada su pokrenute mnoge javne rasprave. Smatra se da edukativne kampanje o EMR-u, kao i o drugim učincima EKI-ja na zdravlje i okoliš, mogu pomoći u uklanjanju nekih mitova i istodobno poboljšati svijest javnosti jer građani /potrošači postaju dobro informirani.

16.1.2. Dobra praksa zemalja članica EU-a u širem smislu riječi

Međutim, o primjerima dobre prakse zemalja članica EU-a može se govoriti u širem smislu riječi koji obuhvaća donošenje EU direktiva kojima se potiče, olakšava, koordinira i na druge načine uređuje i potiče razvoj EKI-ja, implementaciju tih direktiva na način usklađen s unutarnjim pravnim uređenjem pojedine zemlje članice, suradnju svih nadležnih, odnosno zainteresiranih subjekata i javnosti te njihovo informiranje i edukaciju.

Najznačajniji instrumenti povezani s prostornim planiranjem i gradnjom kojima se u navedenom smislu olakšava i potiče razvoj EKI-ja jesu:

- nacionalni planovi, smjernice i programi kojima se utvrđuju temeljna načela i ciljevi politike razvoja elektroničkih komunikacija te određuju nacionalni prioriteti u planiranju gradnji, postavljanju i pružanju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, EKI-ja
- pravila za planiranje, projektiranje, građenje, uporabu i održavanje EKI-ja koja su u skladu s normama, tehničkim specifikacijama i drugim pravilima EU-a te pravila za gradnju u zoni, odnosno koridorima EKI-ja
- obveza planiranja EKI-ja (posebice samostojećih antenskih stupova, tornjeva i kabelaške kanalizacije) u prostornim planovima na način koji ne ograničava njezin razvoj i koji osigurava zahtjeve zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša
- obveza projektiranja i izvođenja kabelaške kanalizacije elektroničke komunikacijske mreže velike brzine i zajedničkog antenskog sustava od pristupne točke do svake stambene ili poslovne jedinice u svim zgradama prilikom njihove gradnje i prilikom opsežnih radova na obnovi zgrade
- financiranje gradnje elektroničke komunikacijske mreže velike brzine javnim sredstvima tj. državnim potporama
- obveza kolokacije i zajedničkog korištenja EKI-ja
- obveza omogućavanja građenja EKI-ja prilikom građenja druge infrastrukture
- korištenje općeg dobra i nekretnina u javnom vlasništvu za građenje EKI-ja bez naknade

- omogućavanje administrativnog rješavanja imovinskopravnih odnosa na nekretninama u slučaju protivljenja vlasnika građenju EKI-ja.

U pravnom sustavu Republike Hrvatske primijenjeni su svi navedeni instrumenti dobre prakse zemalja članica EU-a u širem smislu riječi koji nesumnjivo omogućavaju nesmetan razvoj EKI-ja. Međutim, to ne znači da je sustav prostornog uređenja i planiranja EKI-ja i drugih građevina u prostoru, kao i sustav izdavanja akata za gradnju građevina, u Republici Hrvatskoj idealan i da ne postoji prostor i potreba za njegovim poboljšanjem.

16.2. SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA I GRADNJE

Gradnje i početak uporabe svih građevina, uključujući i građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture u Republici Hrvatskoj, moguće je, odnosno dopustivo, putem instituta upravnih područja prostornog uređenja i gradnje. U tom smislu za gradnje je potrebna lokacijska i/ili građevinska dozvola koja se izdaje u skladu s prostornim planom, s tim što se određene građevine mogu graditi i određeni radovi na postojećim građevinama mogu izvoditi, bez lokacijske i građevinske dozvole ako to nije protivno prostornom planu, uz već spomenute iznimke od gradnje u skladu s prostornim planom propisane člankom 5. stavkom 1. i 9. Uredbe te člankom 1. stavkom 5. Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima. Rabiti se, pak, može, uz rijetke izuzetke, građevina za koju je izdana uporabna dozvola.

Osnovni cilj upravnog područja prostornog uređenja jest osiguravanje uvjeta za korištenje (gospodarenje), zaštitu i upravljanje prostorom Republike Hrvatske te njezinim zaštićenim ekološko-ribolovnim pojasom i epikontinentalnim pojasom, kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom, čime se ostvaruju pretpostavke za društveni i gospodarski razvoj, zaštitu okoliša i prirode, vrsnoću gradnje i racionalno korištenje prirodnih i kulturnih dobara. Cilj upravnog područja gradnje jest osigurati da svaka građevina, ovisno o svojoj namjeni, tijekom svog trajanja ispunjava propisane temeljne zahtjeve za građevinu, lokacijske uvjete i druge propisane uvjete za građevinu. Osnovno i najvažnije obilježje sustava prostornog uređenja i s njim čvrsto povezanih instrumenata upravnog područja gradnje jest njihova multidisciplinarnost koja se očituje u sudjelovanju više struka (građevinska, arhitektonska, elektrotehnička, strojarska, geodetska, pravna, ekonomska i dr.) te time što je uređeno propisima više pravnih područja čime posebna upravna područja i gospodarstvo osiguravaju i ostvaruju svoje potrebe i interese u prostoru i vezano uz gradnju građevina. Mogući, odnosno dopušteni načini na koje se posebnim propisima mogu uređivati pitanja vezana uz osiguranje interesa i potreba posebnih upravnih područja i gospodarstva u prostoru putem instrumenata tih dvaju upravnih područja uređeni su Zakonom o prostornom uređenju i Zakonom o gradnji.

16.3. SADRŽAJ I PREDMET PRIRUČNIKA

U ovom priručniku daje se prikaz pravno i tehnički relevantnih dijelova važećih propisa kojima se u Republici Hrvatskoj uređuju upravna područja prostornog uređenja i gradnje u kontekstu prostornog planiranja, provedbe prostornih planova (gradnje) i početka uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture. S tim u vezi u ovom priručniku obrađuju se pitanja vezana uz sustav prostornog uređenja te postupak izrade i donošenja prostornih planova, izradu idejnih, glavnih i izvedbenih projekata, izdavanje lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola, gradnje na temelju građevinske dozvole i bez te dozvole i početak uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture (izdavanja uporabne dozvole).

Također, u ovom se priručniku analizira normativno uređenje procesa prostornog planiranja, gradnje i početka uporabe građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture i utvrđuju normativni i drugi problemi u provedbi tih procesa te se daju preporuke za njihovo rješavanje u skladu s europskom pravnom stečevinom, a u duhu hrvatskog pravnog sustava.

16.4. RAZVOJ EKI-ja

S aspekta upravnih područja prostornog uređenja i gradnje razlikuju se dva razdoblja u kojima je potrebno osigurati prostor i druge uvjete za brz razvoj EKI-ja. Prvo je razdoblje primarno povezano s gradnjom mreža pokretnih telekomunikacija (antenski stupovi i antenski prihvat), a drugo je razdoblje primarno povezano s gradnjom širokopojasne mreže velikih brzina. Iako prvo razdoblje načelno prethodi drugom, njihovo točno vremensko razgraničenje nije moguće. Također, ne može se reći da u drugom razdoblju više nije potrebno osiguravati prostor i uvjete za razvoj mreža pokretnih telekomunikacija.

16.4.1. Mreže pokretnih telekomunikacija (antenski stupovi i antenski prihvat)

Donošenjem Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08) koji je stupio na snagu 1. srpnja 2008. značajnije se povećava interes za izgradnju mreža pokretnih telekomunikacija (samostojećih antenskih stupova i antenskih prihvata na postojećim građevinama) koje u tada važećim prostornim planovima nisu planirane u dostatnoj mjeri. U svrhu otklanjanja tog problema i poticanja odgovarajućeg planiranja tih mreža, čime se ostvaruju uvjeti za njihovu izgradnju, tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva krajem 2008. poduzima mjere koje rezultiraju izmjenama i dopunama svih prostornih planova županija i Prostornog plana Grada Zagreba na način da su planirane zone EKI-ja. Te su zone područja za smještaj samostojećih antenskih stupova EKI-ja, a prikazane su u svim spomenutim prostornim planovima na posebnom grafičkom prikazu *Elektronička komunikacijska infrastruktura*, s tim što je u nekim planovima zadržan i stari naziv *Telekomunikacije*. Na kartografskim prikazima većinom su ucrtani i postojeći antenski stupovi (aktivne lokacije koje su bile u funkciji u vrijeme izrade tih izmjena i dopuna planova), a unutar planiranih zona omogućava se postava antenskih stupova sukladno odredbama za provođenje planova. Te lokacije i zone kao i uvjeti gradnje EKI-ja na tim lokacijama, odnosno u zonama usklađeni su na razini države s javnopravnim tijelima nadležnim za EKI, zaštitu okoliša i prirode te za-

štitu kulturnih dobara. Istovremeno, početkom 2009. to ministarstvo omogućava postavljanje antenskih prihvata na postojećim građevinama i proširenje kapaciteta glavnog razdjelnika nepokretne javne telefonske mreže bez građevinske dozvole i bez planiranja prostornim planom, a 2011. takva se mogućnost proširuje na izgradnju antenskih stupova EKI-ja i druge radove.

Danas se bez lokacijske i građevinske dozvole, uz ostalo, mogu graditi antenski stupovi i antenski prihvat EKI-ja na postojećim građevinama (za potrebe 5G mreže i druge komunikacijske potrebe), rekonstruirati postojeći EKI u kabelskoj kanalizaciji i na stupovima (zamjenom postojećih i/ili uvođenjem novih kabela i tehnologija, zamjenom stupova, postavom uličnih ormara ili kabineta i poboljšanjem temeljnih zahtjeva za građevine EKI-ja), izvoditi radovi na uvođenju i razvodu sustava i instalacija EKI-ja u postojećoj zgradi ili prostoru postojeće građevine (kampa, golfskog igrališta, ribnjaka i sl.) te radovi na priključenju postojećih građevina na EKI i održavanju EKI-ja. Pri tome, iznimno od spomenute obveze gradnje (projektiranja i građenja) građevina na način koji nije protivan prostornom planu, omogućena je gradnja EKI-ja koja se može graditi bez građevinske dozvole unutar prostornoplanskih koridora drugih infrastrukturnih građevina te unutar obuhvata zahvata drugih postojećih infrastrukturnih građevina iako je njihova gradnja zabranjena prostornim planom ili na drugi način protivna prostornom planu.

Na taj se način u najvećoj mogućoj mjeri otklanjaju "administrativne prepreke" u prostornoplanskom i građevinskom smislu za gradnju mreža pokretnih telekomunikacija i obnovu (povećanje kapacitete i stavljanje u funkciju) postojeće nepokretne mreže (podzemne i nadzemne), što rezultira razvojem tih mreža u mjeri koja sprječava značajnije zaostajanje u odnosu na razvoj druge infrastrukture i gospodarstva u zemlji, kao i u odnosu na razvoj tih mreža u državama članica Europske unije u to vrijeme.

16.4.2. Širokopojasne mreže velikih brzina

Razvoj novih elektroničkih komunikacijskih tehnologija, posebice širokopojasnih mreža velikih brzina, te liberalizacija tržišta elektroničkih komunikacija, posebice u segmentu pružanja usluga krajnjim korisnicima, donosi niz novih zahtjeva i problema od kojih su neki povezani i s planiranjem EKI-ja u prostornim planovima. Ti problemi, kao i mogućnost udovoljavanja tim zahtjevima, u velikoj su mjeri potencirani privatizacijom pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga, promjenom načina korištenja i upravljanja zatečenim EKI-jem na kojem nisu u potpunosti riješeni imovinskopravni odnosi, a koji je u dobrom dijelu zastario, nezakonito izgrađen i prostorno nije evidentiran u javnim i drugim evidencijama, otporom javnosti prema građevinama pokretnih telekomunikacija te hiperprodukcijom novih nepotrebno opširnih i teško razumljivih propisa loše pravne kvalitete.

Spomenuti zahtjevi i problemi, kao i većina navedenih razloga koji otežavaju njihovo rješavanje, prepoznati su na strateškoj razini, uz ostalo, u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99 i 84/13), Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2016. do 2020. godine (NN 68/16), Izvješću o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2019. godine (NN 105/21) i Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. iz srpnja 2021. Također, tim su dokumentima jasno postavljeni ciljevi daljnjeg razvoja EKI-ja i s njim povezanim pružanjem usluga.

Međutim, ni tim niti drugim dokumentima nisu u dovoljnoj mjeri uređeni načini rješavanja uočenih problema i ostvarivanja postavljenih ciljeva, tj. put i sredstva za rješavanje tih problema i posljedično postizanje tih ciljeva. Unatoč tome, u praksi se ti problemi postupno rješavaju, ali ne optimalnim redoslijedom i brzinom te se pri tome stvaraju novi problemi koji dodatno usporavaju i otežavaju postizanje zadanih ciljeva. Najznačajniji problemi s tim u vezi opisani su u ovom priručniku te su izravno ili posredno predloženi mogući načini njihova rješavanja koji se u nastavku sažeto navode.

16.5. SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE PLANIRANJA I GRADNJE EKI-ja

Izrada i donošenje prostornih planova multidisciplinarno je upravno područje pa planska rješenja i njihova kvaliteta ne ovise samo o kvaliteti propisa kojima se uređuje prostorno planiranje i kvaliteti rada stručnih izrađivača i donositelja prostornih planova već ovisi i o kvaliteti posebnih propisa od utjecaja na izradu i donošenje tih planova u predmetnom slučaju propisa kojima se uređuju elektroničke komunikacije i radu osoba i javnopravnih tijela u provedbi tih propisa. Načelno se može reći da kvaliteta prostornoplanskih rješenja prije svega ovisi o kvaliteti zahtjeva koje javnopravno tijelo postavlja u postupku izrade i donošenja prostornog plana i kvaliteti stručnih podloga potrebnih za ostvarenje tih zahtjeva, tj. za njihovu implementaciju u prostorni plan. Zato u svrhu otklanjanja uočenih problema u domeni upravnih područja prostornog uređenja i gradnje te ubrzanja i olakšavanja postizanja postavljenih ciljeva razvoja EKI-ja nije dovoljno poduzeti samo mjere u tim upravnim područjima već je, prije svega, određene mjere potrebno poduzeti u upravnom području elektroničkih komunikacija.

16.5.1. Smjernice za poduzimanje mjera u upravnom području elektroničkih komunikacija

Za poduzimanje mjera u upravnom području elektroničkih komunikacija daju se smjernice prema kojima je potrebno:

- u katastru vodova i u drugim evidencijama evidentirati građevine EKI-ja
- utvrditi stanje EKI-ja u kvantitativnom i kvalitativnom smislu
- usporediti utvrđeno i evidentirano stanje EKI-ja s postavljenim ciljevima razvoja te infrastrukture
- u skladu s utvrđenom razlikom između ciljeva razvoja EKI-ja i njegova stvarnog stanja u skladu s propisima koji uređuju gradnju te infrastrukture izraditi stručne podloge potrebne za izradu prostornih planova iz kojih je vidljivo koje je građevine EKI-ja potrebno planirati i gdje

- odrediti građevine EKI-ja koje se planiraju na državnoj razini vodeći računa o tome da je na toj razini manji utjecaj neopravdanog otpora javnosti
  - osigurati sudjelovanje javnopravnih tijela nadležnih za EKI u postupcima izrade i donošenja prostornih planova s odgovarajućim zahtjevima i potrebnim stručnim podlogama
  - uskladiti propise o elektroničkim komunikacijama s propisima o prostornom uređenju i drugim domaćim propisima
  - racionalizirati "količinu" propisa u upravnom području elektroničkih komunikacija i značajno poboljšati njihovu razumljivost, prije svega njihovom pravnotehničkom obradom.
  - omogućiti administrativno rješavanje IPO na nekretninama privatnih vlasnika (pravo puta) u svrhu polaganja EKI na jednak način kao na javnim površinama
  - odrediti konkretne mjere i plan za provedbu Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/2016)
- propisima iz područja elektroničke komunikacijske infrastrukture u dijelu koji se odnosi na prostorno uređenje
- pristupiti izradi i donošenju propisa kojima će se omogućiti ozakonjenje nezakonito izgrađenih građevina EKI-ja.

16.5.2. Smjernice za poduzimanje mjera u upravnim područjima prostornog uređenja i gradnje

Za poduzimanje mjera u upravnom području prostornog uređenja i gradnje daju se smjernice prema kojima je potrebno:

- bez odlaganja izraditi i donijeti Državni plan prostornog razvoja u skladu s utvrđenim potrebama razvoja EKI-ja i u skladu s propisima o elektroničkim komunikacijama
- hitno stvoriti normativne uvjete za izradu novih prostornih planova te nakon toga pristupiti njihovoj izradi i donošenju u skladu sa zahtjevima nadležnih javnopravnih tijela i propisima o elektroničkim komunikacijama do donošenja novih prostornih planova, bez odlaganja, omogućiti izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola za građenje EKI-ja u koridorima i zonama druge planirane i postojeće infrastrukture iako u njima nije planirana gradnja tih građevina, sukladno

---

PRILOG 1

SMJERNICE ZA PROSTORNO UREĐENJE U DIJELU PLANIRANJA ELEKTRONIČKIH KOMUNIKACIJA

ZAGREB, SRPANJ 2011.

1. Uvod

Liberalizacija tržišta elektroničkih komunikacija (dalje EK, prije telekomunikacija) osim objektivnih prednosti koje je trebala donijeti korisnicima usluga (niže cijene, nove usluge) djelovanjem slobodnog tržišta, donijela je i niz problema za koje nije postojala odgovarajuća regulativa ni mehanizmi kontrole. Najviše problema pojavilo se u korištenju postojeće i izgradnji nove elektroničke komunikacijske infrastrukture (dalje EKI). I dok se Zakonom o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, dalje ZEK), pravilnicima i regulatornim mjerama Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) korištenje postojećeg EKI-ja uspjelo urediti, izgradnja novog i dogradnja postojećeg EKI-ja postala je osnovnom zaprekom u bržem razvoju EK tržišta.

Kod korištenja postojećeg EKI-ja temeljni problem bilo je pitanje vlasništva i upravljanja. Izgradnja novog EKI-ja multidisciplinarno je područje uređeno s više zakona i stupnjeva odlučivanja. EKI je kao građevina u prostoru primarno određen regulativom građenja drugim uvjetima za gradnju!

Budući da je korištenje prostornih resursa temeljno pitanje održivog razvoja, svaka se izgradnja, osobito infrastrukturnih sustava, mora prvo kvalitetno plani-

rati u dokumentima prostornog planiranja. Analizom procesa izgradnje utvrđeno je da se najviše problema javlja upravo zbog neodgovarajućih prostornih planova (PP) svih razina u dijelu planiranja EKI-ja, odnosno poglavlju "Pošta i telekomunikacije". Ove smjernice služe ostvarenju prostornog planiranja elektroničkih komunikacija kao razvojnog plana koji, umjesto niza zabrane, potiče investiranje u EKI imajući kao konačni cilj ostvarenje mogućnosti povezivanja svakog korisnika u RH na širokopojasni pristup te poštujući načelo tehnološke neutralnosti i otvorenog pristupa komunikacijskim mrežama.

2. Planiranje elektroničke komunikacijske infrastrukture i regulativa elektroničkih komunikacija

Uočeni problemi u planiranju infrastrukture elektroničkih komunikacija imaju nekoliko različitih uzroka koje donosimo u nastavku.

- U uvjetima monopola jedini planer infrastrukture bio je HPT (Hrvatska pošta i telekomunikacije), javno (državno) poduzeće, pa su PP-i bili samo preslika takozvanih planova investicija HPT-a (kasnije Hrvatske telekomunikacije d. d., HT d. d.). Ukidanjem monopola i privatizacijom državnog poduzeća, planovi izgradnje

Hrvatskog Telekoma d. d., kao privatnog investitora, postaju selektivni, preispituje se isplativost svakog ulaganja u gradnju EKI-ja i maksimalno se nastoje koristiti postojeći resursi. Novi operatori na tržištu ne raspolažu dovoljnim sredstvima za veći investicijski zamah, a tamo gdje ima sredstava (pokretne komunikacije) javljaju se neočekivane zapreke jer ne postoje u prostornoplanskim dokumentima.

- Planeri, primarno orijentirani na arhitektonsko-krajobrazno-građevinski segment plana, još ne prepoznaju važnost kvalitetnog planiranja EKI-ja za ukupni gospodarsko-društveni razvoj i uglavnom unose razne oblike zabrana kao mjeru zaštite okoliša.
- Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje JLS), županije i Grad Zagreb, gradovi i općine kao nositelji planiranja prema članku 26. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (dalje ZOPUG, NN 76/07) ne uočavaju da je nestao dosadašnji subjekt planiranja (HT) u području EK-a i da su oni ti koji trebaju izrađivače planova obvezati na kvalitetno razvojno planiranje EKI-ja.
- Nedostatak stručnog kadra za planiranje EKI-ja.
- Ne postoji jedinstvena baza postojećeg stanja EKI-ja i povezane opreme, što je temelj svakog kvalitetnog planiranja, već se podatci prikupljaju od operatora EK-a (često ni oni nemaju upotrebljivu dokumentaciju o svojem EKI-ju), jedinica lokalne samouprave (JLS) i katastra.
- ZOPUG ne prepoznaje EKI kao važan element u prostoru i svrstava ga u ostalu infrastrukturu iako su prema odredbi članka 3. ZEK-a elektronička komunikacijska infrastruktura, obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, gradnja, održavanje, razvoj i korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme te upravljanje i uporaba radiofrekventijskog spektra i adresnog i brojevnog prostora, kao prirodno ograničenih općih dobara, od interesa za RH.

U području planiranja EKI-ja trenutačno je primjenjiva sljedeća regulativa:

- ZEK
- Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju (NN 114/10, dalje Pravilnik o KK-u)

- Pravilnik o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže (NN 108/10, dalje Pravilnik o SVDM-u)
- Pravilnik o načinu i uvjetima određivanja zone EKI-ja i povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora te obveze investitora radova ili građevine (NN 42/09, 39/11, dalje Pravilnik o zoni EKI-ja)
- Pravilnik o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada (NN 155/09, dalje Pravilnik o EKM-u zgrada)
- Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu (NN 183/04).

U daljnjem tekstu pokušat ćemo približiti djelovanje gornje regulative na sadržaj i proces planiranja EKI-ja u prostornim planovima (PP, UPU, DPU) različitih razina.

3. PPU županija, Grada Zagreba, velikih gradova i općina

Strateška dimenzija planiranja: Primjena ZEK-a, ZOPUG-a i preporuka Digitalne agende 2020 za Europsku uniju.

Relevantna regulativa:

Članak 71. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (ZOPUG, NN 76/07) propisuje da prostorni plan uređenja županije određuje osobito i osnovu gospodarski i okolišno održive razvojne prometne, javne i druge infrastrukture, dakle i elektroničke komunikacijske infrastrukture.

3.1. Postojeće stanje elektroničke komunikacijske infrastrukture na razini mogućnosti mjerila 1 : 25 000

PPU županija i Grada Zagreba kao dokumenti strateškog značenja utvrđuju stanje postojećeg EKI-ja na razini trasa glavnih kabela, međužupanijskih i međudržavnih poveznica i čvorišta mreža EK-a svih operatora elektroničkih komunikacija.

Ovdje bi se moglo pokušati utvrditi i moguće kapacitete u vidu položenih PEHD cijevi uz autoceste (HAC, odnosno upravitelji, kao Bina-Istra), podzemne kabelaške vodove viših (35 kV i više) naponskih razina (HEP), ST plinovoda (razni vlasnici), naftovoda (JANAF). Naime, do sada se u planove unosi jedino EKI kojim upravljaju HT i JLS, dok bi ovakva inventura kapaciteta mogla znatno ubrzati razvoj elektroničkih komunikacija na način da se ne grade paralelni EKI, već da se racionalno raspolaže onim što već postoji na terenu i stavi u javnu funkciju. Vlasnici te vrste EKI-ja (PEHD cijevi uz drugu infrastrukturu ili već postojeći svjetlovodi) trebali bi ubrzo uvidjeti isplativost najma EKI/EKM s obzirom na to da je u pravilu koriste isključivo za svoje potrebe. Svakako bi trebalo utvrditi i lokacije R/TV odašiljača (OIV) te lokacije antenskih stupova osnovnih postaja pokretnih komunikacija svih operatora (gradska područja i antenske prihvate na građevinama nije moguće pratiti u ovome mjerilu) i koridore usmjerenih RR veza.

3.2. Interesi jedinica lokalne samouprave, interesi operatora i njihovo objedinjavanje

Razvoj elektroničkih komunikacija nije interes samo operatora elektroničkih komunikacija već i jedinica lokalne samouprave. Kako svekoliki gospodarski i društveni napredak nije moguć bez ubrzanog razvoja suvremenih elektroničkih komunikacija, JLS kao nositelj planiranja mora značajno promijeniti svoj stav prema EKI-ju. Primarno mora utvrditi vlastite potrebe i interese za uspostavu kvalitetnog sustava povezivanja svojih punktova i lokacija te odlučiti o načinu podmirenja tih potreba. Takva ulaganja ne razlikuju se od gradnje ostalih komunalnih infrastruktura, služe u korist gospodarstvu i stanovnicima JLS-a te su kao takva opravdana. Značajna uloga planera sastoji se u detektiranju gore rečenog i objedinjavanju interesa JLS-a i operatora EKI-ja.

Pravilnik o SVDM-u, članak 4. stavak 4: "Planovi prostornog uređenja moraju sadržavati perspektivni plan razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture na svom području. Plan se mora temeljiti na načelima otvorenog pristupa mreži i elastičnom konceptu svjetlovodne distribucijske mreže te se mora obnavljati i na-

dopunjavati najmanje svakih 5 godina. Svako ulaganje u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu mora biti u skladu s navedenim planom. Prethodno mišljenje na navedeni plan daje HAKOM."

3.3. Planiranje podzemnih pravaca i glavnih mreža, planiranje kabelaške kanalizacije (postojeće, proširenje, novo) na podzemnim pravcima i glavnim mrežama

Utvrđeni zajednički interesi svih subjekata planiranja (pod JLS-om podrazumijevaju se interesi ne samo županija i Grada Zagreba nego i u njima sadržanih općina i gradova) objedinjuju se u prostorni plan rezerviranjem koridora i područja za buduću gradnju EKI-ja, ali određuju i mogući sadržaji tih koridora kao i obveze budućih investitora ako je na tom pravcu utvrđena potreba gradnje i drugih infrastruktura.

Koridori se planiraju grafički i opisno odredbama za provođenje, primjenjujući sljedeća načela:

- za međunarodno, magistralno i međumjesno povezivanje:
  - podzemno slijedeći koridore prometnica, željezničkih pruga i drugih infrastruktura
  - iznimno kada je to moguće, samo radi značajnog skraćivanja trasa, koridor se može planirati i izvan koridora prometnica ili željezničkih pruga vodeći računa o pravu vlasništva
- za velike gradove, gradove i naselja gradskog obilježja:
  - podzemno u zoni pješačkih staza ili zelenih površina
- za ostala naselja:
  - podzemno u zoni pješačkih staza ili zelenih površina;
- za izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu za pružanje javnih komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova, planirati dogradnju, odnosno rekonstrukciju te eventualno proširenje radi implementacije novih tehnologija i/ili kolokacija odnosno potreba novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora.

Područja za buduću gradnju EKI-ja također bi bilo nužno utvrditi makar i na strateškoj razini, osobito kada je riječ o smještanju osnovnih postaja pokretnih komuni-

kacija sa slobodnostojećim antenskim stupovima kao nosačima (antenski prihvat) antena. Takva područja rezultat su zajedničkog iskaza interesa operatora pokretnih komunikacija i jamče, zahvaljujući zajedničkom korištenju (time i investiranju), minimalan broj potrebnih objekata. Unutar takva područja planom nižeg reda uz suradnju planera operatora utvrdit će se moguće mikrolokacije. Planeri, ali i nositelji planiranja (JLS), moraju voditi brigu da se ograničenja gradnje koja se u novije doba ustanovljavaju u županijskim prostornim planovima ne mogu utvrđivati "odokativno", već moraju biti rezultat primjene određenog zakonskog ograničenja ili kriterija utvrđenih pravilnicima koji tu problematiku obrađuju. Sprječavanje gradnje EKI-ja pokretnih komunikacija udar je na vlastiti razvoj, osobito u područjima intenzivnih tercijarnih djelatnosti, poglavito turizma. Izrazito loši primjeri mogu se naći u zadnjim izmjenama i dopunama nekih županijskih prostornih planova u kojima je praktički onemogućen daljnji razvoj EKI-ja pokretnih komunikacija.

Čvorišta postojećih pristupnih mreža u ovom su trenutku zapravo lokacije komutacija i udaljenih pretplatničkih stupnjeva HT-a, a planiranje budućih pitanje je interpolacije u postojećim odnosno bu dućim građevinskim zonama ovisno o karakteru i namjeni građevinskog područja.

3.4. Usklađivanje planiranog EKI-ja s ostalim infrastrukturama, izgrađenim ili neizgrađenim, samostalno ili integrirano s ostalim infrastrukturama neovisno o investitoru infrastrukture

Nakon utvrđenog postojećeg stanja te planova za budućnost nužno je provesti analizu kojom se ustanovljavaju realne mogućnosti za realizaciju planova gradnje EKI-ja na prostoru županije odnosno Grada Zagreba. Analizu treba provesti na način da se utvrde koridori gdje će se EKI graditi zajednički s drugom infrastrukturom kao integrirana infrastruktura, a gdje i zašto samostalno u svom koridoru ili koridoru već postojeće infrastrukture ako su druge već izgrađene.

Županije i Grad Zagreb, osobito ondje gdje će se pojaviti kao investitori ili djelomični investitori, trebaju na-

stojati već kod planiranja drugih infrastruktura uvjetovati obveznu gradnju EKI-ja. Pri planiranju integrirane infrastrukture prije svega se misli na KK za uvlačenje **svjetlovodnih kabela**, a u tom se slučaju na međusobni položaj ne primjenjuju odredbe Pravilnika o zonama, koji je mjerodavan za građenje u zoni postojećih infrastruktura.

4. Urbanistički planovi uređenja (UPU i GUP) gradova i naselja

Provedbena dimenzija planiranja: Primjena ZEK-a, Pravilnika o KK, Pravilnika o SVDM, i Pravilnika o zonama

4.1. Inventura stanja u postojećoj elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi na prostoru zahvata, utvrđivanje potreba gradnje novih i/ili dogradnje postojećih kapaciteta elektroničke komunikacijske infrastrukture na temelju iskaza interesa operatora elektroničkih komunikacija i jedinica lokalne samouprave (poželjna obrada najmanje u mjerilu 1 : 5000)

Jednako kao i u planovima višeg reda, za dobro planiranje izuzetno je važno što točnije i sveobuhvatnije utvrditi postojeće stanje EKI-ja/EKM-a planskog područja. Kako je ovdje riječ o provedbenom planu užeg područja, ovisno o mjerilu u kojem se izrađuje, treba nastojati prikupiti što više podataka o EKI-ju, o čvorištima EK-a i pripadajućim mrežama te njihovu stanju.

Na toj razini planiranja važan je podatak završava li mreža podzemnim priključkom korisnika ili je riječ o zračnim priključcima s izvodnih stupova podzemne mreže te je li riječ o podzemno položenim kabelima izravno u zemlju ili kabelskoj kanalizaciji.

Zašto je toliko važno imati navedene podatke?

Planiranje EKI-ja novih građevinskih područja ovisno o namjeni (vrsta gradnje i namjena građevina) te broju potencijalnih budućih korisnika lako je odrediti primjenom navedenih pravilnika.

Planiranje dogradnje i osuvremenjivanja EKI-ja/EKM-a već izgrađenih postojećih područja mnogo je teža zadaća za čiju je uspješnost od presudne važnosti poznavanje postojećeg stanja. Podatci se prikupljaju od operatora EKI-ja, nadležnog ureda za katastar, a ponegdje i od općinskih/gradskih ureda za prostorno planiranje. Prikupljanje interesa operatora EK-a važno je upravo iz razloga planiranja eventualnih dogradnji, proširenja, ali i zamjene postojećih mreža svjetlovodnim mrežama. Naime, u nekim područjima velikog interesa operatora za pružanje usluga bolje je planirati gradnju nove svjetlovodne mreže u mikrotehnologiji jer, primjerice, kapacitet postojećeg KK-a ne omogućava dovoljan prostor za proširenje bakrenim kabelima, a obnova KK-a nije moguća, odnosno isplativa. Osim interesa operatora, interes JLS u cilju osuvremenjivanja komunalnih usluga, ali i povezivanja vlastitih lokacija i gradskih funkcija može zahtijevati značajan kapacitet EKI-ja na određenim područjima te utječe na planiranje.

4.2. Implementacija odrednica iz plana višeg reda i provedbeno situiranje u planove, sagledavanje stanja elektroničke komunikacijske infrastrukture s obzirom na stanje izgrađenosti elektroničke komunikacijske infrastrukture u neposrednom okolišu i potrebe eventualnih intervencija u cilju potpune funkcionalnosti područja

S obzirom na mjerilo i strateški karakter plana višeg reda (PPŽ i PPGZG) njegova implementacija zahtijevat će svakako usuglašavanje u smislu situiranja i usuglašavanja s utvrđenim interesima odnosno potrebama lokalnog značenja. Osobito je potrebno sagledati uklapanje sa susjednim područjima kako bi se ostvarila puna funkcionalnost šireg područja.

4.3. Provedbeno planiranje područja potencijalnih distribucijskih svjetlovodnih mreža s obzirom na plan namjene površina i potrebe područja, utvrđivanje poželjnijih rokova zamjene postojećih bakrenih mreža sa svjetlovodnim i mogućnosti angažmana jedinica lokalne samouprave u tom poslovnom području povezano s investicijama u urbanu obnovu i zamjenu ili uvođenje drugih komunalnih infrastrukture (plinifikacija,

izgradnja vodovoda, izgradnja kanalizacije, zamjena zračne niskonaponske elektromreže podzemnom, izgradnja javne rasvjete) na način gradnje integrirane infrastrukture

Nakon utvrđivanja svih interesa i postojećeg stanja planiranje EKI-ja provodi se primjenom odredbi Pravilnika o SVDM-u i Pravilnika o KK-u. Slijedeći odredbe pravilnika, po načelnom utvrđivanju potencijalnih područja SVDM-a i njihova kapaciteta na prostoru planiranja (svojevrsno ćelijsko planiranje) određuju se potrebe i trase potencijalnog KK-a (ili potrebe proširenja postojećeg) uzimajući osobito u obzir potrebe prema planovima višeg reda (povezivanje čvorišta, međumjesno i drugo povezivanje) i potrebe jedinice lokalne samouprave.

Kada je riječ o novom građevinskom području, mišljenja smo (HAKOM) da je planiranje integrirane infrastrukture apsolutni prioritet i potreba. Iako za integrirane infrastrukture (multidisciplinarni pristup) još uvijek ne postoje odgovarajući zajednički tehnički uvjeti, u određenoj se mjeri zajednički pristup može ostvariti i primjenom postojećih Pravilnika o KK-u i Pravilnika o SVDM-u. Za ostala područja, koja su potpuno ili djelomično izgrađena, potrebno je ustanoviti postojanje potrebe za eventualnom rekonstrukcijom i dogradnjom EKI-ja i očekivanom zamjenom odnosno izgradnjom SVDM-a, što je u području nepokretnih mreža izvjesno i samo je pitanje vremena.

U pogledu interpolacija EKI-ja pokretnih komunikacija mora prevladati svijest o tome da su Zakonom o zaštiti od neionizirajućeg zračenja (NN 91/2010) i pripadajućim pravilnikom dopuštene snage osnovnih postaja pokretnih komunikacija koje nemaju štetnih posljedica za ljudsko zdravlje te nema potrebe za njihovim zabranama. Eventualna ograničenja mogu biti jedino iz estetsko-prostornih razloga, ali ne bi smjela narušiti mogućnost ostvarenja djelatnosti (pokrivanje prostora radijskim signalom) operatora pokretnih komunikacija. U slučaju mogućih ograničenja zbog "estetsko-prostornih" razloga, moguće je koristiti takozvana kamuflažna rješenja kod kojih se objekti EKI-ja (u ovom slučaju antenski stupovi) zaklanjaju u prostore koji ne narušavaju

okoliš (kao na primjer u umjetne dimnjake, umjetna drveća, već postojeće crkvene tornjeve i slično).

Pravilnik o SVDM-u:

Članak 5. stavak 3.: “Planiranje kapaciteta svjetlovodne distribucijske mreže obavlja se u skladu s izgrađenim i planiranim kapacitetima stambenih i gospodarskih građevina na prostoru obuhvaćenom dokumentom prostornog uređenja područne (regionalne) ili lokalne razine. Građevinom u smislu mogućnosti povezivanja na svjetlovodnu distribucijsku mrežu smatraju se i razni komunalni objekti (semafori, trafostanice, prepumpne stanice, panoramske kamere i slično).”

Članak 5. stavak 4.: “Svjetlovodne distribucijske mreže se osobito moraju graditi u novim stambenim zonama, zonama poslovne i industrijske izgradnje te u stambenim zonama velike gustoće s postojećom bakrenom pristupnom infrastrukturom koja ne može podržati novu generaciju prijenosnih sustava na osnovi vektoriziranog modela kanala prema preporuci ITUG.993.5.”

5. Urbanistički plan uređenja, detaljni plan uređenja (UPU/DPU) dijelova naselja, zona (poslovnih, gospodarsko-poslovnih, sportsko-rekreacijskih i sl.)

Provedbena dimenzija planiranja: Primjena ZEK-a, Pravilnika o KK-u, Pravilnika o SVDM-u, Smjernice HAKOM-a za sadržaj UPU-a/DPU-a u dijelu planiranja EKI-ja i Pravilnika o zonama

5.1. Inventura stanja u postojećoj elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi na prostoru zahvata, utvrđivanje potreba gradnje novih i/ili dogradnje postojećih kapaciteta elektroničke komunikacijske infrastrukture; obrada najmanje u mjerilu 1 : 2000, a poželjno u mjerilu 1 : 500

Mogućnost preciznijeg utvrđivanja postojećeg stanja s više detalja i podataka. Potrebe gradnje zapravo su implementacija utvrđenih potreba iz UPU-a gradova i

naselja s korekcijama koje proizlaze iz detaljnijeg mjerenja i točnijeg utvrđivanja broja korisnika.

5.2. Implementacija odrednica iz plana višeg reda i detaljno situiranje u planu, sagledavanje stanja elektroničke komunikacijske infrastrukture s obzirom na stanje izgrađenosti elektroničke komunikacijske infrastrukture u neposrednom okolišu i potrebe eventualne intervencije u cilju potpune funkcionalnosti područja

UPU dijelova naselja, odnosno pojedinih zona, implementacija je UPU-a gradova i naselja, samo što mjerilo plana u tom slučaju dopušta mnogo preciznije pozicioniranje EKI-ja, a time i unos više detalja kao što su primjerice potencijalne lokacije čvorova distributivnih svjetlovodnih mreža pa sve do pozicija zdenaca KK-a ili prijelaza prometnica i sl. **Pri planiranju treba ipak paziti da se ne ode previše u detalje jer bi to u realizaciji moglo postati ograničavajućim čimbenikom.** Kako ova razina plana omogućava vrlo točno utvrđivanje potreba (broj potencijalnih korisnika), moguće je i točnije utvrđivanje područja SVDM-a i kapaciteta KK-a.

Pravilnik o KK-u:

Članak 5. stavak 2.: “Osnova za planiranje kapaciteta kabelske kanalizacije na nekom području je dokument prostornog uređenja toga područja. Pri tome se područje planiranja kabelske kanalizacije i dokument prostornog uređenja ne moraju poklapati. Planiranje kabelske kanalizacije se obavlja za određenu logičku cjelinu koja može biti samo dio područja obuhvaćenog dokumentom prostornog uređenja ili obuhvaćeno s više planova prostornog uređenja.”

Članak 5. stavak 3.: “Prostorni planovi uređenja područne razine i prostorni planovi uređenja gradova i općina sadrže planiranje kabelske kanalizacije na način da se odrede koridori za buduću izgradnju kabelske kanalizacije. Urbanistički plan uređenja i detaljni plan uređenja, kao provedbeni planovi u sklopu planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture uz koridore, definiraju i kapacitete kabelske kanalizacije.”

5.3. Detaljno planiranje područja potencijalnih distribucijskih svjetlovodnih mreža s obzirom na plan namjene površina i potreba područja, mogući angažman jedinica lokalne samouprave povezan s planiranjem urbane obnove i drugih komunalnih infrastruktura na način gradnje integrirane infrastrukture

Detaljno planiranje područja u pravilu je namijenjeno vrlo skoroj realizaciji te je potrebno na određeni način usuglašavanjem i objedinjavanjem planova infrastrukturnih operatora, jedinica lokalne samouprave i drugih investitora u komunalnu infrastrukturu već u planu uskladiti buduću realizaciju. Kako se na toj razini planiranja doista može s velikom pouzdanošću odrediti broj budućih korisnika EKM-a, potrebno je još jednom provjeriti potrebne kapacitete KK-a i SVDM-a te poveznice s okolnim područjem.

Pravilnik o KK-u:

Članak 5. stavak 13. Planiranje KK-a: "Za planiranu trasu kabelaške kanalizacije potrebno je prikupiti podatke i o planovima drugih komunalnih organizacija, kako bi se planovi po mogućnosti uskladili po pitanju smještaja u prostoru i dinamici izgradnje. U slučaju tehničkih mogućnosti, gdje god je moguće, treba poticati izgradnju zajedničke integrirane infrastrukture i to već u fazi planiranja. Nositelji prikupljanja ovih podataka su u pravilu jedinice lokalne uprave i samouprave. Planeri kabelaške kanalizacije mogu i sami prikupljati navedene podatke, te od lokalne uprave i samouprave zatražiti njihovo usklađenje i koordinaciju zajedničkih aktivnosti."

6. Zaključak

Prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08) elektronička komunikacijska infrastruktura, njezina gradnja, održavanje, razvoj i korištenje od interesa je za Republiku Hrvatsku te je kao takvu treba promatrati i prilikom provođenja prostornog planiranja, a sve u svrhu napretka gospodarstva i povećanja kvalitete života stanovništva područja, zaštite okoliša i zdravlja ljudi ne stvarajući zapreke razvoju elektroničkih komunikacija i tržišnom natjecanju.

Kod izrade planova prostornog ili urbanističkog uređenja nekog područja, u dijelu koji se tiče elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, **treba se pridržavati ovih smjernica** kao i važeće regulative koja uređuje ovo područje, a koja je navedena u točki 2. ovih smjernica. Vrlo važan element budućih planova jesu kvalitetni podatci postojećeg stanja. Izrađivači prostornih planova moraju prikupiti podatke o postojećem stanju od svih sudionika na ovome tržištu, a to su svi infrastrukturni operatori, kako operatori nepokretnih komunikacija, tako i operatori pokretnih komunikacija. Uz postojeće stanje važno je prikupiti potrebe i planove tih istih operatora kao i eventualno drugih potencijalnih operatora. Treba imati na umu da se jedinice lokalne samouprave u velikoj mjeri mogu uključiti u planiranje i izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture i to u dijelu kabelaške kanalizacije i svjetlovodne distribucijske mreže integriranom izgradnjom komunalne infrastrukture. U takvu slučaju značajno se smanjuju troškovi izgradnje infrastrukture i povećava kvaliteta življenja stanovništvu te unaprjeđuje gospodarstvo.

Budući da je HAKOM nadležan za provođenje odredbi Zakona o elektroničkim komunikacijama, važno je naglasiti da:

- nepridržavanje ovih smjernica u procesu izrade prostornih planova HAKOM će smatrati kršenjem odredbi ZEK-a, poglavito članka 25.
- uvođenje odredbi kojima se u prostornim planovima ograničava razvoj EKI-ja/EKM-a na nedopušten način također će se smatrati kršenjem odredbi ZEK-a.

Kvalitetni prostorni i urbanistički planovi olakšavaju odluku investitorima u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu realizaciju svojih projekata, što dodatno doprinosi unaprjeđenju promatranog područja i omogućuje realizaciju konačnog cilja, a to je širokopojasni pristup za svakog korisnika u Republici Hrvatskoj. Svaka investicija od strane operatora u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu dodatno će smanjiti troškove lokalnoj samoupravi koja će sredstva namijenjena za tu infrastrukturu moći preusmjeriti na druge projekte.

PRILOG 2

SUMARNI PRIKAZ ODREDBI
PROSTORNIH PLANOVA ŽUPANIJA
I PROSTORNOG PLANA GRADA
ZAGREBA KOJIMA SE PLANIRAJU
ANTENSKI STUPOVI EKI-ja

ŽUPANIJA / PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE	KARTOGRAFSKI PRIKAZ	UVJETI GRADNJE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	ODREDBA
Zagrebačka	Kartografski prikaz: 2.1. Infrastrukturni sustavi: Energetika i telekomunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - određene zone za smještaj samostojećih antenskih stupova u promjeru od 1000 m do 3000 m unutar kojih je moguće locirati samostojeće antenske stupove te položaj postojećih samostojećih antenskih stupova elektroničke komunikacijske infrastrukture - uvjetuje se gradnja samostojećeg antenskog stupa da može prihvatiti više operatora 	Čl. 104. Čl. 104.a
Krapinsko- zagorska	Kartografski prikaz: 2. Infrastrukturni sustavi 2.1. Elektronička komunikacijska infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> - u kartografskom prikazu označeno kružnicama promjera 1000 m, 1500 m, 2000 m i 3000 m područja unutar kojih je moguća postava jednog antenskog stupa - utvrđena ograničenja gradnje 	T. 6.1.1. Čl. 32.a
Sisačko- moslavačka	Kartografski prikaz: 2. Infrastrukturni sustavi, 2.2. Pošta i telekomunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - izvan i unutar građevinskih područja gradova: Sisak, Kutina i Glina - propisana ograničenja gradnje - daju se opće smjernice za izbor lokacije, odnosno smještaj samostojećeg antenskog stupa i povezane opreme u planiranim područjima/zonama radijusa od 500 do 2000 m - voditi računa o vizualnim odnosima (kulturno-povijesnih vrijednosti, osobito u pogledu visinskih gabarita, odnosno subdominanta, akcenata) 	T.6.1.7.2.
Karlovačka	Kartografski prikaz: 1.3. Korištenje i namjena prostora: Promet, pošta i telekomunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - međusobna udaljenost dviju osnovnih postaja postavljenih na samostojećim antenskim stupovima ne može biti manja od 1000 m - uvjetovati takvim projektnim rješenjem stupa koje će omogućiti instalaciju opreme više operatora na jednom zajedničkom antenskom stupu - propisana ograničenja - navode se točne lokacije samostojećih antenskih stupova 	T. 4.2.1.4. Čl. 8
Varaždinska	Kartografski prikaz: 2.1. Elektronička komunikacijska infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> - zone označene u kartografskom prikazu (kružnice promjera od 1000 do 3000 m) područja su unutar kojih je potrebna postava jednog antenskog stupa - u dokumentaciji (idejnom projektu) za ishođenje lokacijske dozvole potrebno je definirati točnu poziciju antenskog stupa - mora se graditi da mogu prihvatiti više operatora, odnosno sukladno tipskom projektu 	T. 6.1.13.

ŽUPANIJA / PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE	KARTOGRAFSKI PRIKAZ	UVJETI GRADNJE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	ODREDBA
Koprivničko- -križevačka	Kartografski prikaz: 2.1. Infrastrukturni sustavi: Komunikacijski i energetske sustavi	<ul style="list-style-type: none"> - daju se ograničenja za lociranje samostojećih antenskih stupova - zone za smještaj samostojećeg antenskog stupa u radijusu od 500 m do 1500 m 	T. 2.3.1. 6.1.17. do 6.1.18.
Bjelovarsko -bilogorska	Kartografski prikaz: 2.B. Infrastrukturni sustavi, energetski sustav, 2019. g.	<ul style="list-style-type: none"> - postojeći rešetkasti antenski stupovi označeni simbolom na lokaciji prema njihovim stvarnim koordinatama, ili je označeno područje za smještaj rešetkastog antenskog stupa s radijusom od 800 do 2000 m - moguće je građenje kontrolnog mjernog središta 	T. 6.1.7. Čl. 79. – 85.
Primorsko- -goranska	Kartografski prikaz: 1. Korištenje i namjena prostora, 2020. Izvod iz kart. prikaza za svaki JLS	<ul style="list-style-type: none"> - planirati podzemno slijedeći infrastrukturne koridore - samostojeći antenski stup mora biti takvih karakteristika da omogućava smještaj više operatera - koristiti tipska rješenja i projekte - navode se najvažniji koridori elektroničke komunikacijske infrastrukture 	T. 6.1.5. Čl. 172. – 179.
Ličko-senjska	1.B. Korištenje i namjena prostora – promet i elektroničke komunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - propisana su ograničenja za lociranje samostojećih antenskih stupova (povijesne graditeljske cjeline, javni prostori, krajobrazi) - izbjegavati lociranje stupova kojim bi ometali budući razvoj i uređenje prostora 	Čl. 116.a
Virovitičko- -podravska	Kartografski prikaz: 2. Infrastrukturni sustavi i mreže	<ul style="list-style-type: none"> - uz postojeći samostojeći antenski stup moguća izgradnja još samo jednog dodatnog zajedničkog stupa za ostale operatore ili operatora - do samostojećeg antenskog stupa nužno je osigurati kolni pristup s javne prometne površine - nakon prestanka korištenja potrebno je da operateri o svome trošku uklone sve objekte koji su služili u funkciji bazne stanice 	T. 6.1.7. Čl. 86.
Požeško- -slavonska	Kartografski prikaz: 2.B. Pošta i elektroničke komunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - elektroničke komunikacijske vodove unutar građevinskih područja potrebno je graditi u javnim površinama gdje god je to moguće, što je potrebno detaljnije razraditi prostornim planovima općina odnosno gradova - osigurati kolni pristup s javne prometne površine (riješiti prostorne planove općina odnosno gradova) 	T. 6.1.6. Čl. 164. – 167.g

ŽUPANIJA / PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE	KARTOGRAFSKI PRIKAZ	UVJETI GRADNJE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	ODREDBA
Brodsko- -posavska	Kartografski prikaz: 2.1.5. Pošta i telekomunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - označene su aktivne lokacije samostojećeg antenskog stupa i moguće gradnje područja elektroničkih komunikacijskih zona radijusa od 750 do 2000 m za smještaj samostojećih antenskih stupova - unutar građevinskih područja naselja najviše visine 38 m, a za ostale zone visine do 65 m - izvan građevinskih područja izgradnja samostojećih antenskih stupova do visine 65 m 	T. 6.1.7. Čl. 101. – 103.
Zadarska	Kartografski prikaz: Infrastrukturni sustavi: Prometni i telekomunikacijski sustav, 2014.	<ul style="list-style-type: none"> - na novoj lokaciji moguće je graditi samostojeći antenski stup ili rekonstruirati postojeći, tako da može prihvatiti više operatora, odnosno tipski projekt - uz postojeći, moguće je planirati još samo jedan za ostale operatore - propisana ograničenja 	Čl. 55.a Čl. 57.a
Osječko- -baranjska	Kartografski prikaz: 2.1.2. Pošta i elektroničke komunikacije, 2021.	<ul style="list-style-type: none"> - opreme utvrđena su područja za smještaj rešetkastog antenskog stupa u radijusu od 800 – 2000 m - elektroničke komunikacijske vodove unutar građevinskih područja u pravilu treba graditi unutar javnih površina, što treba detaljnije razraditi prostornim planovima općina odnosno gradova te drugim prostornim planovima užih područja 	T. 6.1.7. Čl. 79. do 85.
Šibensko- -kninska	Kartografski prikaz: 2.1. Infrastrukturni sustavi: Energetika i telekomunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - određene su elektroničke komunikacijske zone za smještaj samostojećih antenskih stupova u promjeru od 500 m do 3000 m unutar kojih je moguće locirati samostojeće antenske stupove - na potencijalnim lokacijama unutar planiranih zona treba provesti dodatna istraživanja vezana uz graditeljsku baštinu, moguće arheološke lokalitete i utjecaj na pejzažnu sliku i vizure šireg prostora 	T. 6.4. Čl. 127.
Vukovarsko- -srijemska	Kartografski prikaz: 2.B. Pošta i elektroničke komunikacije	<ul style="list-style-type: none"> - unutar i izvan građevinskih područja, osim na područjima gradova Vukovara i Vinkovaca - unutar građevinskih područja nije dopuštena izgradnja rešetkastih antenskih stupova već samo štapnih stupova visine do 30 m - u koridorima planiranih trasa dalekovoda 110 kV i više ne mogu se graditi samostojeći antenski stupovi 	Čl. 30.

ŽUPANIJA / PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE	KARTOGRAFSKI PRIKAZ	UVJETI GRADNJE ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	ODREDBA
Istarska	Kartografski prikaz: 2. Infrastrukturni sustavi, 2.2.1. Elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema na samostojećim antenskim stupovima, 2016.	<ul style="list-style-type: none"> - preporuka da se elektronička mreža vodi podzemno, u koridorima - antenski prijamnici u pravilu izvan naselja - zone radijusa 500 m do 2500 m - detaljni uvjeti za lociranje samostojećih antenskih stupova: ne smiju na P1 i P2, uz očitovanje nadležnog KO-a, ne smiju u NP i PR (eventualno rubno), prilagoditi okolini 	T. 6.2. Čl. 118. – 119.
Dubrovačko- neretvanska	Kartografski prikaz: 2. Infrastrukturni sustavi, 2.2. Pošta i telekomunikacije, 2020.	<ul style="list-style-type: none"> - smještaj samostojećih antenskih stupova utvrđuje se na temelju Objedinjenog plana razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture - označena područja za smještaj samostojećih antenskih stupova u radijusu od 1000 m do 3000 m unutar kojeg je moguće locirati samostojeći antenski stup, kao i položaji aktivnih lokacija, koje predstavljaju EKI zone s radijusom od 100 m 	T. 6.1.5. Čl. 147. – 147.z
Međimurska	Kartografski prikaz broj: 2. Infrastrukturni sustavi, 2019.	<ul style="list-style-type: none"> - prikazane elektroničke komunikacijske zone radijusa od 1000 do 3000 metara unutar kojih je moguće smjestiti samostojeći antenski stup - stupovi se trebaju locirati izvan građevinskog područja naselja i to na najmanjoj udaljenosti 400 m od granica građevinskog područja 	Čl. 89. Čl. 109. – 109.b Čl. 127.d
Grad Zagreb	Kartografski prikaz: 1.B. Promet, Pošta i elektroničke komunikacije, 2017.	<ul style="list-style-type: none"> - građevine elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezne opreme (samostojeći antenski stup) radijusa od 500 m do 1500 m - prema Objedinjenom planu operatora pokretnih komunikacija - propisana ograničenja gradnje 	T. 5.4. T. 5.4.1. – T. 5.4.3.

BILJEŠKE

1_ To su Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17 i 14/19), Zakon o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije (NN 102/20 i 10/21) i podzakonski propisi doneseni na temelju tih zakona, koji, međutim, nisu predmet ovoga rada.

2_ Prije tog zakona prostorno planiranje i uređenje prostora u zadnjih četrdesetak godina uređivali su: Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12), Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), Zakon o prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 54/80, 16/86, 18/89, 34/91, 61/91 i 59/93).

3_ Prije tog zakona gradnju su u zadnjih četrdesetak godina uređivali: Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12), **Zakon o gradnji** (NN 175/03 i 100/04), **Zakon o gradnji** (NN 52/99, 75/99, 117/01 i 47/03), **Zakon o građenju** (NN 77/92, 82/92, 26/93, 33/95 i 91/96) i **Zakon o izgradnji objekata** (NN 52/81, 12/82, 47/86, 54/86 – pročišćeni tekst, 18/87, 42/88, 29/89, 33/89 i 34/91).

4_ Prema odredbi članka 17. stavka 1. ZOG-a tehničkim se propisima u skladu s načelima europskog usklađivanja tehničkog zakonodavstva razrađuju, odnosno određuju temeljni zahtjevi za građevinu, svojstva koja moraju imati građevni proizvodi u odnosu na njihove važne značajke i drugi tehnički zahtjevi u vezi s građevinama i njihovim građenjem.

5_ Prije tog zakona pitanja elektroničke komunikacijske infrastrukture u zadnjih tridesetak godina uređivali su: a) **Zakon o elektroničkim komunikacijama** (NN 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), **Zakon o telekomunikacijama** (NN 122/03, 158/03, 60/04 i 70/05) – primjenjivao se od 1. kolovoza 2003., **Zakon o telekomunikacijama** (NN 76/99, 128/99, 68/01 i 109/01) – stupio na snagu 27. srpnja 1999., **Zakon o telekomunikacijama** (NN 53/94) – stupio na snagu 16. srpnja 1994., **Zakon o sustavima veza** (NN 53/91), Zakon o telekomunikacijama (NN 18/78, 1/83, 24/83, 8/84, 21/87 i 47/89), Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (NN 43/92 – pročišćeni tekst), Zakon o javnom informiranju (NN 11/82, 28/87, 47/89 i 8/90), Zakon o javnom informiranju (NN 22/92), Zakon o poštanskim, telegrafskim i telefonskim uslugama (NN 53/91).

6_ Pod jednostavnim priključkom podrazumijeva se priključak na niskonaponsku distribucijsku mrežu za koji nije potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u postojećoj mreži.

7_ Prema tim odredbama pojedini pojmovi u smislu tog zakona imaju sljedeće značenje: 12. **elektronička komunikacijska infrastruktura i druga povezana oprema**: fizička infrastruktura, povezane usluge i druga oprema ili sastavnice povezane s elektroničkom komunikacijskom mrežom ili elektroničkom komunikacijskom uslugom, koje omogućuju ili podržavaju pružanje usluga putem te mreže ili usluge, ili imaju takvu mogućnost, a obuhvaćaju zgrade ili ulaze u zgrade, žične instalacije unutar zgrada, antene, antenske stupove, antenske prihvate, tornjeve i druge potporne građevine, kabelsku kanalizaciju, cijevi, zdence i ulične ormare, bežične pristupne točke kratkog dometa te sustave uvjetovanog pristupa i elektroničke programske vodiče; 10. **elektronička komunikacijska mreža**: prijenosni sustavi koji se temelje na stalnoj infrastrukturi ili centraliziranom upravljačkom kapacitetu i, ako je primjenjivo, oprema za prospajanje (komutaciju) ili usmjeravanje i druga sredstva, uključujući dijelove mreže koji nisu aktivni, a koji omogućuju prijenos signala žičnim, radijskim, svjetlosnim ili drugim elektromagnetskim sustavom, što obuhvaća satelitske mreže, nepokretne zemaljske mreže (s prospajanjem kanala i prospajanjem paketa, uključujući internet), zemaljske mreže pokretnih komunikacija, elektroenergetske kabelske sustave u mjeri u kojoj se upotrebljavaju za prijenos signala, radiodifuzijske mreže i mreže kabelske televizije, bez obzira na vrstu podataka koji se prenose; 14. **elektronička komunikacijska usluga**: usluga koja se, u pravilu, pruža uz naknadu putem elektroničkih komunikacijskih mreža, a sastoji se od usluge pristupa internetu, kako je utvrđeno člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/2120, interpersonalne komunikacijske usluge, usluga koje se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od prijenosa signala, uključujući i pružanje komunikacijskih usluga među strojevima, te usluge prijenosa u radiodifuzijskim mrežama. Ta usluga ne obuhvaća usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korištenjem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga; 13. **elektronička komunikacijska oprema**: oprema koja se upotrebljava za obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.

8_ Članak 2. ZPU-a.

9_ Članak 6. stavak 1. ZPU-a.

10_ Članak 6. stavak 2. ZPU-a.

11_ Članci 7. do 14. ZPU-a.

12_ Članak 17. ZPU-a glasi: "(1) U svrhu osiguranja interesa i potreba posebnih upravnih područja i gospodarstva u prostoru putem sustava prostornog uređenja javnopravna tijela sudjeluju u uspostavi i vođenju informacijskog sustava prostornog uređenja i dostavi podataka za taj sustav na način propisan ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te u izradi prostornih planova izradom o vlastitom trošku stručnih podloga potrebnih za izradu prostornih planova propisanih posebnim zakonima i izradom prostornih slojeva u skladu s pravilnikom iz članka 56. stavka 3. ovoga Zakona, davanjem svojih zahtjeva i mišljenja u postupku izrade i donošenja prostornih planova i utvrđivanjem posebnih uvjeta prije, odnosno tijekom postupka izdavanja lokacijske dozvole u slučajevima propisanim posebnim propisima, a na način i u postupku propisanom ovim Zakonom. (2) Interesi i potrebe gospodarstva i posebnih upravnih područja u prostoru putem sustava prostornog uređenja osiguravaju se i donošenjem posebnih propisa kojima se uređuje planiranje i projektiranje posebnih vrsta građevina i područja te donošenjem sektorskih strategija, planova, studija i drugih dokumenata propisanih posebnim zakonima kojima, odnosno u skladu s kojima se utvrđuju zahtjevi za izradu prostornih planova."

13_ Prema odredbi članka 9. stavka 8. ZEK-a skraćeni naziv Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti jest HAKOM.

14_ S obzirom na činjenicu da se prema propisima o gradnji svi radovi koji se izvode u svrhu građenja građevine moraju izvoditi u skladu s glavnim projektom, valja zaključiti da je u predmetnom slučaju, uz ostalo, riječ o uvjetima za projektiranje.

15_ Članak 61. ZEK-a glasi: "(1) U zoni elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme dopušteno je izvoditi radove ili graditi nove građevine tako da ti radovi ili građevine ne oštećuju ili ne ometaju rad te infrastrukture ili opreme. (2) U zaštitnoj zoni i radijskom koridoru određenih radijskih postaja ne smiju se izvoditi radovi, graditi nove građevine niti postavljati elektronička komunikacijska infrastruktura ili druga povezana oprema, ili postrojenja koja bi svojim radom ili smještajem mogla

umanjivati kakvoću rada, ometati ili prekidati rad radijskih postaja, ili stvarati smetnje u radiofrekvencijskom spektru. (3) Ispod nadzemnih i iznad podzemnih elektroničkih komunikacijskih vodova, ili u njihovoj neposrednoj blizini, te u zaštitnoj zoni i radijskom koridoru određenih radijskih postaja ne smiju se saditi nasadi koji bi mogli oštetiti elektroničke komunikacijske vodove ili umanjivati kakvoću rada, ometati ili prekidati rad radijskih postaja. (4) Ako je nužno zaštititi ili premjestiti elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu u svrhu izvođenja radova ili gradnje nove građevine, investitor radova ili građevine obvezan je, o vlastitom trošku, osigurati zaštitu ili premještanje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme koja je izgrađena u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima. U protivnom, trošak zaštite ili premještanja te infrastrukture i opreme snosi infrastrukturni operator. (5) Način određivanja zone elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme iz stavka 1. ovoga članka te zaštitne zone i radijskog koridora iz stavka 2. ovoga članka, kao i bliže obveze investitora radova ili građevine iz stavka 4. ovoga članka propisuju se pravilnikom koji donosi Vijeće Agencije, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za prostorno uređenje i graditeljstvo.”

16_Članak 8. ZPU-a glasi: “(1) Prostorno planiranje temelji se na sveobuhvatnom sagledavanju korištenja i zaštite prostora u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih i upravnih područja koja se očituje u tome da se prostornim planovima koji se donose na temelju ovoga Zakona planira provedba svih zahvata u prostoru bez obzira na njihovu lokaciju, namjenu ili vrstu, uz uzimanje u obzir interakcije kopna i morskog područja te osobitosti drugih prostora i poštivanje načela integralnog upravljanja obalnim područjem. (2) Prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru.”

17_Članak 10. ZPU-a glasi: “(1) U svrhu ostvarivanja održivog razvitka i vrsnoće gradnje, prilikom prihvaćanja polazišta, strategija, programa, planova, propisa i drugih općih akata te njihove provedbe, Država i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju poticati gospodarski i socijalni razvitak društva tako da se udovoljavanjem potreba današnje generacije uvažavaju jednake mogućnosti za udovoljavanje potreba budućih generacija te da se sprječava prevladavanje interesa pojedinih djelatnosti na račun uravnoteženosti razvoja, prirode, zaštite okoliša, kulturnih dobara i potreba drugih korisnika prostora. (2) Prostornim uređenjem podržava se održivi razvitak tako da se na temelju praćenja, analize i ocjene razvoja

pojedinih djelatnosti i osjetljivosti prostora osigura kvaliteta životnog i radnog okoliša, ujednačenost standarda uređenja pojedinih područja, učinkovitost gospodarenja energijom, zemljišta i prirodnih dobara te očuva prostorna osobnost i dugoročno zaštititi prostor kao osnovu zajedničke dobrobiti. (3) Održivi razvitak podržava se i kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima.”

18_Članak 12. ZPU-a glasi: “(1) U izradi i donošenju razvojnih dokumenata (strategija, planova, programa i sl.), propisa i drugih općih akata od utjecaja na prostor, koji se donose na temelju posebnih propisa, te prilikom njihove provedbe mora se uvažavati načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju i druga načela prostornog uređenja i s tim u vezi ujednačenost mjera između različitih gospodarskih i upravnih područja koje utječu na prostorni razvoj i korištenje prostora, osobito radi postizanja uravnotežene prostorne održivosti u procesima kojima se utječe na preobrazbu naselja, korištenje prirodnih dobara, zaštitu prirode i okoliša te na razvoj djelatnosti i infrastrukture te njihova razmještaja u prostoru. (2) Prihvaćanju i provedbi akata iz stavka 1. ovoga članka obvezno prethodi koordinacija s javnopravnim tijelima određenim posebnim propisima. (3) U izradi i donošenju Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske i prostornih planova zahtjevi sadržani u dokumentima i aktima iz stavka 1. ovoga članka se analiziraju, međusobno vrednuju i ocjenjuju kroz sintezu i usuglašavanje, pri čemu se posebno uzima u obzir osjetljivost prostora, odnos prema neobnovljivim i obnovljivim prirodnim dobrima i kulturnoj baštini, te ukupnost njihovih međusobnih utjecaja kao i međusobnih utjecaja postojećih i planiranih zahvata u prostoru.”

19_Prema ZPU-u druga načela prostornog planiranja jesu: načelo uvažavanja znanstveno i stručno utvrđenih činjenica, načelo prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje, načelo ostvarivanja i zaštite javnog i pojedinačnog interesa, načelo horizontalne integracije u zaštiti prostora, načelo vertikalne integracije te načelo javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje.

20_Prema ZPU-u ciljevi prostornog uređenja jesu: 1. ravnomjeran prostorni razvoj usklađen s gospodarskim, društvenim i okolišnim polazištima, 2. prostorna održivost u odnosu na racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora na kopnu, moru i u podmorju u svrhu učinkovite zaštite prostora, 3. povezivanje teritorija države s europskim sustavima prostornog uređenja, 4. njegovanje i razvijanje regionalnih prostornih osobitosti, 5. međusobno usklađen

i dopunjujući razmještaj različitih ljudskih djelatnosti i aktivnosti u prostoru radi funkcionalnog i skladnog razvoja zajednice uz zaštitu integralnih vrijednosti prostora, 6. razumno korištenje i zaštita prirodnih dobara, očuvanje prirode, zaštita okoliša i prevencija od rizika onečišćenja, 7. zaštita kulturnih dobara i vrijednosti, 8. dobro organizirana raspodjela i uređenje građevinskog zemljišta, 9. kvalitetan i human razvoj gradskih i ruralnih naselja, razvoj zelene infrastrukture te siguran, zdrav, društveno funkcionalan životni i radni okoliš, 10. cjelovitost vrijednih obalnih ekosustava i kakvoća mora za kupanje i rekreaciju, 11. odgovarajući prometni sustav, osobito javni prijevoz, 12. opskrba, funkcionalna pristupačnost i uporaba usluga i građevina za potrebe različitih skupina stanovništva, osobito djece, starijih ljudi i osoba smanjenih sposobnosti i pokretljivosti, 13. kvaliteta, kultura i ljepota prostornog i arhitektonskog oblikovanja, 14. stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te razvijanjem zelene infrastrukture uz poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog nasljeđa, a posebice uređenja ugostiteljsko-turističkih područja na obalnom i kopnenom području uz zaštitu užeg obalnog pojasa od građenja, 15. prostorni uvjeti za razvoj gospodarstva i 16. nacionalna sigurnost i obrana države te zaštita od prirodnih i drugih nesreća.

21_Odluku o izradi prostornog plana državne razine donosi ministar prostornog uređenja, a plana područne (regionalne), odnosno lokalne razine predstavništvo tijela jedinice područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave. Odluke se donose po prethodno pribavljenom mišljenju sukladno zakonima kojima se uređuje zaštita okoliša i prirode.

22_Javni uvid u prijedlog DPR-a traje 60 dana, a javni uvid u prijedloge ostalih prostornih planova traje 30 dana. Javni uvid u prijedlog izmjena, dopuna, odnosno stavljanja izvan snage prostornog plana traje najmanje 8 dana, a najviše 15 dana. Iznimno od toga, javni uvid u prijedlog izmjena, dopuna, odnosno stavljanja izvan snage DPR-a, Prostornog plana ZERP-a, Prostornog plana epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske te prostornog plana nacionalnog parka, prostornog plana parka prirode, prostornog plana županije i prostornog plana uređenja grada, odnosno općine kojim se planira morsko područje te u prijedlog izmjena i dopuna prostornog plana za koji se provodi strateška procjena utjecaja na okoliš traje 30 dana.

23_Mišljenje se traži od zavoda za prostorno uređenje županije prije donošenja prostornog plana uređenja grada, odnosno općine i generalnog urbanističkog plana u pogledu usklađenosti tog plana s prostornim planom županije. Suglasnost se traži od Ministarstva prije donošenja prostornog plana županije,

odnosno Grada Zagreba, Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba, prostornog plana uređenja grada, odnosno općine unutar ZOP-a te generalnog urbanističkog plana i urbanističkog plana uređenja koji je dijelom ili cijelim obuhvatom u pojasu od 1000 m od obalne crte, u pogledu usklađenosti sa ZPU-om i propisima donesenim na temelju tog zakona.

24_ Prema odredbi članka 2. stavka 1. točke A podtočke 6. Zakona o prostornom uređenju i gradnji javna infrastruktura državne i regionalne razine jesu građevine i uređaji, kojima neposredno upravljaju pravne osobe s javnim ovlastima u području prometa, energetike, upravljanja vodama i gospodarjenja s drugim vrstama prirodnih dobara ili zaštite okoliša.

25_ Prema odredbi članka 2. stavka 1. točke A podtočke 5. Zakona o prostornom uređenju i gradnji druga infrastruktura jesu građevine regionalne i lokalne razine, kojima se osigurava zajednička opskrba, usluge, odnosno drugi oblici povećanja kvalitete života u naselju ili korisnicima na određenom području.

26_ Članak 3. stavak 1. točka 10 ZPU-a.

27_ Članak 4. stavak 3. ZPU-a glasi: "Odredbe posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona primjenjuju se u provedbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije."

28_ Članak 5. stavak 1. Ustava glasi: "U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom."

29_ Odredbe članka 4. stavka 3., 4. i 5. ZPU-a glase:

30_ Članak 5. ZOG-a glasi: "(1) Odredbe posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu primjenjuju se u provedbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije. (2) Pravilnici i tehnički propisi, čije je donošenje propisano posebnim zakonima, a koji utječu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva za građevinu ili na drugi način uvjetuju gradnju građevina ili utječu na građevne i druge proizvode koji se ugrađuju u građevinu, donose se uz suglasnost ministra. (3) Pravilnici i tehnički propisi doneseni protivno stavku 2. ovoga članka ne primjenjuju se u provedbi ovoga Zakona."

31_ U smislu odredbe članka 3. stavka 1. točke 10. ZPU-a infrastrukturne su građevine komunalne, prometne, energetske, vodne,

pomorske, komunikacijske, elektroničke komunikacijske i druge građevine namijenjene gospodarstvu drugim vrstama stvorenih i prirodnih dobara.

32_ Članak 3. stavak 1. točka 31. ZPU-a.

33_ Članak 3. stavak 1. točka 43. ZPU-a.

34_ Članak 138. ZPU-a.

35_ To, uz ostalo, obuhvaća izdavanje lokacijske dozvole za građenje građevine za koje je izdavanje lokacijske ili građevinske dozvole uređeno međudržavnim ugovorom koji obvezuje Republiku Hrvatsku, građevine i druge zahvate u prostoru u sklopu strateških investicijskih projekata Republike Hrvatske određenih prema posebnom propisu koji uređuje strateške investicijske projekte Republike Hrvatske, građevine i druge zahvate u prostoru koji će se graditi, odnosno poduzimati na zemljištu u vlasništvu ili pretežno u vlasništvu Republike Hrvatske na temelju javnog natječaja koji provodi tijelo nadležno za upravljanje i raspolaganje državnim imovinom, a za projekte koji obuhvaćaju površinu zemljišta od najmanje 10 ha i na kojem će se u korist investitora osnovati pravo građenja ili pravo služnosti na rok od najmanje 30 godina ili je zemljište u postupku javnog natječaja prodano, a kupac se ugovorom obvezao na realizaciju projekta u određenom roku pod prijetnjom raskida ugovora i građevine trezorskih objekata Hrvatske narodne banke.

36_ Prema odredbi članka 125. stavka 1. ZPU-a **lokacijska dozvola izdaje se za:** 1. eksploatacijsko polje, osim za eksploatacijsko polje ugljikovodika ili geotermalne vode za energetske svrhe, građenje rudarskih objekata i postrojenja koji su u funkciji izvođenja rudarskih radova, skladištenje ugljikovodika i trajno zbrinjavanje plinova u geološkim strukturama; 2. rudarske objekte i postrojenja za eksploataciju ugljikovodika ili geotermalne vode za energetske svrhe u skladu s prostornim planom na eksploatacijskom polju određenom na temelju posebnog zakona kojim se uređuje istraživanje i eksploatacija ugljikovodika; 3. određivanje novih vojnih lokacija i vojnih građevina; 4. zahvate u prostoru koji se prema posebnim propisima kojima se uređuje gradnja ne smatraju građenjem; 5. etapno i/ili fazno građenje građevine; 6. složeni zahvat u prostoru; 7. građenje na zemljištu, odnosno građevini za koje investitor nije riješio imovinskopravne odnose ili za koje je potrebno provesti postupak izvlaštenja; 8. građenje građevina ako to stranka zatraži.

37_ **Etapno građenje** jest građenje pojedinih građevina od kojih se sastoji složena građevina određenih lokacijskom dozvolom, a za te se građevine izdaje jedna ili više građevinskih dozvola. **Fazno građenje** jest građenje građevine po njezinim dijelovima određenim lokacijskom dozvolom, a za te

se dijelove izdaje jedna ili više građevinskih dozvola.

38_ Presuda Upravnog suda RH, br. 7889/1995-6, od 20. ožujka 1996.

39_ Mišljenje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, klasa: 350-01/94-02/118, od 30. siječnja 1995.

40_ Presuda Upravnog suda RH, br.: Us-7319/1995, od 17. rujna 1997.

41_ Presuda Upravnog suda republike Hrvatske, br.: Us-1505/1996, od 8. siječnja 1998.

42_ Operator je pravna ili fizička osoba koja pruža ili je ovlaštena pružati javnu komunikacijsku uslugu, ili davati na korištenje javnu komunikacijsku mrežu ili povezanu opremu.

43_ Infrastrukturni operator jest pravna ili fizička osoba koja se koristi vlastitim nekretninama i/ili nekretninama drugih u svrhu građenja, održavanja, razvoja i korištenja elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture, ili koja je zasnovala pravo puta u skladu s ovim zakonom, ili je obveznik davanja pristupa elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi i povezanoj opremi na temelju analize mjerodavnog tržišta provedene u skladu s ovim zakonom.

44_ Najčešći razlozi odstupanja od toga načela slučajevi su u kojima zbog pravila iz posebnih zakona, uglavnom onih koji uređuju posebne imovinskopravne režime na određenim dobrima, nije moguće (dopušteno) spajanje različitih katastarskih čestica, odnosno njihovih dijelova. Za linijsku infrastrukturu, koja je predmet ovoga priručnika, i druge slične građevine izuzetci od tog načela propisani su odredbom članka 11. stavka 3. Pravilnika o obveznom sadržaju idejnog projekta. Prema toj odredbi građevna čestica za linijsku infrastrukturu i druge slične građevine može se sastojati od dviju ili više katastarskih čestica i to: kada se građevna čestica proteže područjima dviju ili više katastarskih općina, u slučajevima prelaska preko zemljišta u posebnim režimima (javno vodno dobro, javno dobro i sl.), odnosno preko zemljišta drugih upravitelja (cesta, pruga i sl.) ili za potrebe evidencije o stanju izdanih dozvola modula eDozvola IS-PU-a (početak i kraj obuhvata zahvata i sl.).

45_ Prema odredbama članka 160. ZPU-a **parcelacija građevinskog zemljišta** (izgrađenog i neizgrađenog) može se provoditi samo u skladu s: 1. lokacijskom dozvolom; 2. rješenjem o utvrđivanju građevne čestice; 3. građevinskom dozvolom, odnosno drugim aktom na temelju kojega je izgrađena građevina; 4. urbanističkim planom uređenja ili prostornim planom područja posebnih obilježja koji u grafičkom dijelu propisuje oblik i veličinu građevne čestice, odnosno zone pojedine namjene u mjerilu

1 : 1000 ili 1 : 2000; 5. prostornim planom uređenja grada, odnosno općine i generalnim urbanističkim planom u svrhu određivanja zemljišta koje je vlasnik dužan prenijeti u vlasništvo jedinice lokalne samouprave na temelju članka 171. stavka 1. ZPU-a; 6. granicom građevinskog područja određenom važećim ili ranije važećim prostornim planom u svrhu određivanja vlasništva zemljišta sukladno posebnim zakonima o poljoprivrednom zemljištu i šumama. Navedeno se ne odnosi na parcelaciju građevinskog zemljišta kojom se međusobno usklađuje stanje u katastru, zemljišnoj knjizi i naravi. Parcelacija izgrađenoga građevinskog zemljišta može se, osim u skladu s navedenim aktima i planovima, provoditi i u svrhu spajanja cijelih katastarskih čestica na kojima je izgrađena postojeća zgrada. Prema odredbama, pak, članka 161. ZPU-a parcelacija **neizgrađenoga građevinskog zemljišta** može se, osim u skladu s aktima i planovima iz članka 160. ZPU-a, provoditi i u skladu sa: 1. svakim prostornim planom ako se zemljište nalazi na području na kojemu ovim zakonom nije propisana obveza donošenja urbanističkog plana uređenja, 2. rješenjem o povratu zemljišta donesenom na temelju Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, 3. sudskom presudom o utvrđivanju prava vlasništva zemljišta.

46_ Po prirodi stvari građevna čestica određuje se za građevine za koje je potrebno osigurati jednoznačno korištenje prostora tj. osigurati korištenje prostora koje u načelu isključuje korištenje istog prostora za druge namjene te posljedično osigurati trajno i izravno povezivanje građevine i zemljišta obuhvaćenog građevnom česticom u vlasničkom smislu. Spomenutim pravilnikom to je pitanje uređeno na način da je propisano da se lokacijskom dozvolom obvezno određuje oblik i veličina građevne čestice, smještaj i veličina građevine u slučajevima jednoznačnog korištenja prostora sukladno prostornom planu. Pri tome je jednoznačno korištenje prostora definirano kao korištenje prostora u jednoj namjeni određenoj aktom za provedbu u skladu s prostornim planom, za koje se u njima određuje točan oblik i veličina građevne čestice te smještaj i veličina građevine na njoj. Prema takvoj definiciji građevna čestica obvezno se utvrđuje za građevine za koje je prostornim planom propisan točan oblik i veličina građevne čestice te smještaj i veličina građevine na njoj. U prostornim planovima takve su građevine redovito, uz poneke iznimke, samo zgrade. Međutim, valja istaknuti da su citiranim odredbom Pravilnika propisani slučajevi u kojima se obvezno određuje oblik i veličina građevne čestice, što nikako ne znači da se oni ne mogu i ne trebaju utvrđivati u drugim slučajevima u kojima to priroda stvari zahtijeva. Da je tome tako, vidljivo je iz odredbi istog pravilnika u kojima se određuju i drugi slučajevi u kojima se lokacijskom dozvolom određuje oblik i veličina građevne čestice.

47_ Neke građevine određene namjene imaju takve karakteristike da određivanje oblika i veličine građevne čestice nije potrebno ili čak nije moguće. Tipični primjeri za to neke su linijske građevine kao što su kabelske kanalizacije u tlu. Naime, za određivanje građevne čestice za kabelsku kanalizaciju koja se nalazi ispod zemlje nema potrebe jer za njezino postojanje i funkcioniranje nije nužno osiguranje zemljišta koje bi služilo isključivo njoj, a to bi zemljište bilo šire od onog potrebnog za sam fizički smještaj kablovske kanalizacije. Za takve zahvate u prostoru određuje se obuhvat zahvata u prostoru. U imovinskopravnom pogledu i u smislu dokazivanja pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole prema Zakonu o gradnji takve se građevine grade na pravu služnosti. Prema spomenutom pravilniku zahvati u prostoru za koje se **određuje obuhvat zahvata u prostoru, unutar kojeg se ne formiraju građevne čestice** jesu: 1. eksploatacijsko polje čvrste mineralne sirovine s rudarskim objektima i postrojenjima u funkciji izvođenja rudarskih radova i pristupnim putem izvan obuhvata zahvata u prostoru; 2. rudarski objekti i postrojenja na radnim prostorima koji su u funkciji izvođenja rudarskih radova na istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima energetskih mineralnih sirovina, skladištenja ugljikovodika i trajnog zbrinjavanje plinova u geološkim strukturama koji se smještaju unutar utvrđenih eksploatacijskih polja i istražnih prostora, uključujući i pristupne puteve izvan obuhvata zahvata u prostoru koji se koriste isključivo u tu svrhu; 3. zahvati u prostoru i složeni zahvati u prostoru koji se prema posebnim propisima kojima se uređuje gradnja ne smatraju građenjem; 4. cjevovodi i **kabelski vodovi različitih namjena**, osim u dijelu u kojem je za građevine na njihovoj trasi potrebno formirati građevnu česticu; 5. žičare, zračni energetski vodovi svih naponskih razina i slične građevine, osim u dijelu u kojem je za građevine na njihovoj trasi potrebno formirati građevnu česticu; 6. nove vojne lokacije i vojne građevine, osim u dijelu u kojem je za građevine unutar obuhvata potrebno formirati građevnu česticu; 7. druge slične građevine za koje nije potrebno osigurati jednoznačno korištenje prostora.

48_ Postoje građevine kod kojih zbog zahtjevnosti njihova građenja nije moguće unaprijed, tj. u fazi izdavanja lokacijske dozvole odrediti građevnu česticu, a kojima je s obzirom na njihove karakteristike takva čestica potrebna. U takvim slučajevima građevna se čestica uobičajeno određuje nakon izrade glavnog projekta. Prema spomenutom pravilniku zahvati u prostoru za koje se određuje obuhvat zahvata u prostoru, unutar kojeg se formiraju građevne čestice, jesu: 1. ceste i željezničke pruge, 2. nasipi i akumulacije, 3. elektrane za koje se formira građevna čestica, 4. zračne luke, 5. turističke zone, 6. druge slične građevine za koje se formira građevna čestica sukladno prostornom planu.

49_ Postoje slučajevi kombinirani od slučajeva opisanih pod 1. i 2., tj. zahvati u prostoru za koje se lokacijskom dozvolom određuje obuhvat zahvata u prostoru, a unutar tog obuhvata i građevne čestice. Primjerice za podzemni plinovod kao cjelinu određuje se obuhvat zahvata u prostoru, a unutar njega određuju se pojedine građevne čestice za kontrolne, redukcijske ili slične stanice koje su nadzemni dijelovi plinovoda. U imovinskopravnom pogledu i u smislu dokazivanja pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole prema Zakonu o gradnji dijelovi takve građevine za koje nije određena građevna čestica grade se na pravu služnosti, a dijelovi za koje je određena građevna čestica grade se na vlasništvu ili pravu građenja. Prema spomenutom pravilniku zahvati u prostoru za koje se određuje obuhvat zahvata u prostoru, unutar kojeg se za dio zahvata određuje građevna čestica jesu: 1. morske luke i luke na unutarnjim vodama; 2. hidroelektrane, u dijelu u kojem je za građevine u toj funkciji potrebno formirati građevnu česticu; 3. vodne građevine tipa: retencije, melioracije i sl.; 4. golfski tereni, skijališta, adrenalinski parkovi i sl.; 5. cjevovodi, žičare, zračni energetski vodovi svih naponskih razina i slične građevine, u dijelu u kojem je za građevine na njihovoj trasi potrebno formirati građevnu česticu; 6. vjetroparkovi i solarne elektrane, u dijelu u kojem je za građevine u toj funkciji potrebno formirati građevnu česticu; 7. nove vojne lokacije i vojne građevine, u dijelu u kojem je za građevine u toj funkciji potrebno formirati građevnu česticu; 8. druge slične građevine za koje se za dio zahvata formira građevna čestica sukladno prostornom planu.

50_ Članak 201. ZPU-a.

51_ Uređuje članak 5. ZOG-a.

52_ Članak 75. ZOG-a.

53_ Članak 3. stavak 1. točka 24. ZOG-a.

54_ Članak 3. stavak 1. točka 37. ZOG-a.

55_ Članak 3. stavak 1. točka 25. ZOG-a.

56_ Članak 84. stavak 2. ZOG-a.

57_ Članak 137. stavak 2. ZPU-a.

58_ Članak 83. ZOG-a.

59_ Odredba članka 106.a stavka 3. ZOG-a glasi: "Izmjene tijekom građenja kojima se utječe na ispunjavanje temeljnog zahtjeva sigurnosti u slučaju požara, a kojima se ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima, investitor može učiniti na temelju izmjene i/ili dopune glavnog projekta koji je sastavni dio građevinske dozvole na temelju koje se gradi za koje je javnopravno tijelo nadležno za zaštitu od požara izdalo potvrdu o usklađenosti s posebnim uvjetima zaštite od požara, s tim

da izmjenju i/ili dopunu građevinske dozvole ishodi prije podnošenja zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole.”

60_ Iznimno od navedenog, na zahtjev investitora građevinska dozvola za građenje zgrade stambene, poslovne ili stambeno-poslovne namjene može se izdati i bez dijela glavnog projekta kojim se daje tehničko rješenje završne obrade ploha podova, zidova i stropova, nenasivih pregradnih zidova, razvoda instalacija pojedinačnog stambenog, odnosno poslovnog prostora unutar te građevine. Ako se radovima na tom dovršenju ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima, za dovršetak građenja takve građevine potrebno je imati glavni projekt. Za zgradu za koju je izdana spomenuta građevinska dozvola može se izdati uporabna dozvola ako je izgrađena do stupnja dovršenosti određena tom građevinskom dozvolom.

61_ Članak 136. stavak 2. ZOG-a

62_ Od tog pravila ZOG-om su propisane iznimke, ali se one ne odnose na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu.

